

IZVJEŠĆE O ODRŽIVOSTI 2024.

**FORTENOVA
GRUPA**

Sadržaj

	3 Pismo glavnoga izvršnog direktora i člana Upravnog odbora	30 Ključne teme i pomaci 2024.	88 Razvoj, napredovanje i osposobljavanje zaposlenika	133 Etički kodeks
1	5 OPĆE INFORMACIJE I STRATEŠKI POKAZATELJI	34 Dvostruka materijalnost 44 Upravljanje rizicima	94 Rodna ravnopravnost 99 Zdravlje i sigurnost na radu 102 Korporativna klima i kultura 104 Lokalna zajednica 111 Lanac opskrbe 115 Kvaliteta, sigurnost i održivost proizvoda	6 138 FINANCIJSKI POKAZATELJI 139 Stvaranje ekonomske vrijednosti 140 Upravljanje porezima i poreznim rizicima 142 EU taksonomija
	6 Korporativni pregled 8 Korporativna struktura 10 Ključni pokazatelji 2024. 12 Poslovno područje Maloprodaja i veleprodaja 17 Poslovno područje Prehrana 22 Poslovno područje Poljoprivreda 25 Članstva	3 46 OKOLIŠNI POKAZATELJI 47 Energija i emisije 57 Klimatski rizici 61 Voda 67 Otpad 73 Materijali i sirovine 78 Održive poljoprivredne prakse 81 Dobrobit životinja	5 125 KORPORATIVNO UPRAVLJANJE 126 Skupština Društva 127 Upravni odbor 130 Izvršni direktori 132 Usklađenost poslovanja i korporativne politike	7 154 O IZRADI OVOG IZVJEŠĆA I PRILOZI 155 Metodologija prikupljanja podataka i ispravljene objave 157 Skraćeni nazivi kompanija Fortenova grupe za potrebe izvješća 158 Ocjena stručne komisije HR PSOR-a o izvješću 160 GRI indeks sadržaj
2	26 STRATEGIJA, UPRAVLJANJE, RIZICI I ANALIZA ZNAČAJNOSTI 27 Uvod 28 Organizacijski ustroj	4 83 SOCIJALNI POKAZATELJI 84 Ljudski potencijali Fortenova grupe		

Pismo glavnog izvršnog direktora i člana Upravnog odbora

Kad bi opis poslovanja u jednoj godini trebalo svesti na jednu rečenicu, za Fortenova grupu bi to bio “fokus na smanjenja zaduženja i opterećenja poslovanja kako bi ojačali strukturu Grupe i njezinu dugoročnu održivost“, kao najvažniji cilj i ključnu svrhu našeg djelovanja na tržištima regije JI Europe.

No, iza te jedne rečenice je cijeli niz aktivnosti i projekata koji su obilježili prethodnu godinu u kompaniji. I vremenski su podijeljeni u dvije velike cjeline - prvih devet mjeseci naš je fokus više bio na vlasničkom restrukturiranju, finalizaciji refinanciranja i dezinvestiranja Poslovnog područja Poljoprivreda, dok je zadnju trećinu 2024. obilježilo operativno restrukturiranje biznisa i optimizacija procesa Grupe. Sve smo te operacije, koje su imali cijeli niz međusobno povezanih uzročno-posljedičnih koraka, ponovno paralelno vodili, uz uobičajeni fokus na operativno poslovanje, pa je ispunjavanje postavljenih ciljeva kroz njihovo zaključenje, još jedan uspjeh cijelog tima.

Fokus na smanjenja zaduženja i opterećenja poslovanja kako bi ojačali strukturu Grupe i njezinu dugoročnu održivost, kao najvažniji cilj

Priprema sustava za potencijalne šokove

Osim što smo ispunjavali naše financijske ciljeve, kroz operativna poboljšanja smo ujedno i osnažili i pripremili sustav za odgovor na potencijalne nove šokove koji mogu proizaći iz geopolitičkih promjena kojima svjedočimo i koji itekako imaju utjecaja na ekonomska kretanja i poslovanje. Traje preslagivanje svjetskog poretka, mijenjaju se odnosi snaga, politička i interesna partnerstva, globalizaciju i slobodnu trgovinu zamjenjuju protekcionizam i zatvaranje, a neizvjesne su i monetarne politike ključnih država, pa je doista vrlo teško predviđati kakve sve to posljedice može imati na poslovne procese ekonomskih jedinica.

A s obzirom na iskustvo kroz koje smo prošli kao kompanija koja je preko noći postala žrtva iznenadnih poremećaja na globalnoj sceni, te rizike ne uzimamo olako. Nas je, primjerice, rat u Ukrajini posve neplanirano doveo do dugotrajne krize vlasništva jer smo preko noći u vlasničkoj strukturi dobili sankcionirane dioničare, što je otvorilo niz poteškoća u financiranju i operativnom poslovanju Grupe te znatno povećalo troškove financiranja i usklađenosti poslovanja. Zbog toga smo se više od dvije godine trudili naći model vlasničke transformacije i uz to uporno rješavali i financirali cijeli niz izazova, posebno sudskih, kako bi osigurali normalno poslovanje Grupe koja posluje na pet tržišta i izravno zapošljava oko 45.000 ljudi.

Rješenje vlasništva, prodaja poljoprivrede i refinanciranje

U srpnju 2024. Fortenova grupa je konačno uspjela promijeniti vlasnike. Većinski dioničar je postala tvrtka Open Pass, a Fortenova grupa danas više nema niti jednog sankcioniranog, ruskog ili bjeloruskog dioničara u vlasničkoj strukturi. Posebno nam je važno što smo kroz tu transakciju u cijelosti podmirili takozvani ‘granični dug’ odnosno uvjetna prava plaćanja dobavljača bivšeg Agrokora.

Uz taj najveći, u 2024. smo riješili i druga dva izrazito važna elementa poslovne održivosti – refinanciranje zaduženja i prodaju Poslovnog područja Poljoprivreda. Kupoprodajni ugovor smo sklopili s Podravkom u srpnju, u transakciji koja je na osnovi *cash-free/debt-free* iznosila 333 milijuna eura, a formalno preuzimanje je uslijedilo nakon odobrenja regulatora, u siječnju 2025. Ponosni smo što smo za tu djelatnost osigurali vrlo kvalitetnog dugoročnog strateškog partnera koji će je nastaviti razvijati.

I na koncu, postojeću obveznicu smo refinancirali sa sadašnjim većinskim kreditorom, fondovima pod vodstvom HPS Investment Partnersa sa sjedištem u SAD-u. Naime, unatoč velikim naporima koje smo poduzimali kako bi refinanciranje cijelog iznosa obveznice realizirali po najpovoljnijim mogućim uvjetima, zbog skraćenih rokova, tržišnih kretanja i obijesnog parničenja povezanog s pokušajima ometanja i zastrašivanja financijskih institucija kojemu smo bili izloženi dvije godine, refinanciranje s komercijalnim bankama nije realizirano kako je planirano. U tim je okolnostima najbolje rješenje bilo privremeno produljenje aranžmana s HPS fondovima na razdoblje do kraja prvog kvartala 2026. Smanjili smo efektivni godišnji trošak financiranja, kao i diskont na izdavanje obveznice te stvorili preduvjete da u sljedećem koraku, u 2025., refinanciramo HPS s tradicionalnim financijskim institucijama. Potpuno u skladu s tim planom i vremenskim okvirom, omjer zaduženosti i operativne dobiti spustili smo ispod 2,8 i u prvom tromjesečju 2025., s financijskom zajednicom započeli intenzivne razgovore oko novog refinanciranja koje ćemo realizirati tijekom ove godine.

U 2024. smo riješili i druga dva izrazito važna elementa poslovne održivosti – refinanciranje zaduženja i prodaju Poslovnog područja Poljoprivreda

Operativno restrukturiranje portfelja

Na drugoj strani, operativno restrukturiranje portfelja koje smo počeli provoditi u zadnjem kvartalu 2024. bilo je jasno fokusirano na segmente usmjerene na krajnje kupce – maloprodaju, pića, preradu mesa te ulja i delikatesni program, a ujedno smo kroz sinergijske procese i snažnije povezali kompanije, uvažavajući, naravno, specifičnosti tržišta i pojedinih kompanija. Primjerice, u maloprodaji su reorganizirane i ojačane funkcije Tradinga i category managementa te centralna funkcija nabave i produkcije privatne marke za cijelu regiju. Također, kako bismo dodatno

unaprijedili učinkovitost postojeće platforme distribucije hrane i pića, u veljači 2025. smo operativno finalizirali proces odvajanja Velpro divizije iz Konzuma i pripajanje Roto dinamicu. Konzum tako ostaje fokusiran na maloprodaju, a Roto, koji je već izrastao u značajnog tržišnog takmaka u veleprodaji pića, s preuzimanjem distribucije portfelja hrane, jača poziciju nacionalnog distributera u ukupnoj veleprodaji. Usmjerenje na core business bilo je u podlozi još dva interna procesa realizirana u 2024. – gašenje Abrakadabre – online trgovine Fortenova grupe za neprehrambene proizvode u Hrvatskoj u rujnu 2024. te zatvaranje prodajnih mjesta Mercator Tehnike u Sloveniji. Dugoročna održivost poslovanja i osiguranje stabilnosti za 2.000 zaposlenih bilo je i u fokusu optimizacije i prilagodbe prodajne mreže Tiska. S istim razlogom, a budući da distribucija nije dio temeljnog poslovanja kompanije, Tisak je u zadnjem tromjesečju 2024. donio odluku o prestanku pružanja usluge distribucije tiskovina s krajem siječnja 2025. Za obavljanje te djelatnosti u prijelaznom razdoblju, do pronalaska konačnog rješenja za osiguranje dostupnosti tiskanih medija i opće informiranosti javnosti, osnovali smo tvrtku Tisak distribucija tiskanih medija te i na taj način pokazali svoju društvenu odgovornost.

Svijest o rizicima

Već sam u samom uvodu naznačio ključne rizike za industrije u kojima posluju naše kompanije: utjecaj globalnih i lokalnih geopolitičkih procesa na uvjete poslovanja kroz, npr. cijene energenata, distrakcije u distribucijskom lancu i logistici te cijene sirovina koje su dodatno na udaru trgovinskih ratova i klimatskih promjena. A sve to ne utječe samo npr. na količine i kvalitetu prinosa ili na turističku industriju koja je, usput, veliki kanal potrošnje naših brandova, nego i na migracijske procese. Potrošnja je, na tragu trendova iz prethodnih razdoblja, nastavila biti cjenovno osjetljivija, a potrošačka rutina promijenjena (manje trgovine, manje kupnje), uz prelazak na pristupačnije proizvode, privatne robne marke i B marke. Na koncu, jedan od najizraženijih rizika današnjice je depopulacija i smanjivanje radno sposobnog stanovništva u državama Europske unije.

Na sve to tražimo odgovore i prilagođavamo se. Pustili smo u rad nove investicije usmjerene u razvoj tržišta, poput pune funkcije novog pogona klaoničke obrade svinja u PIK Vrbovcu ili probnog rada najsuvremenije opreme na kojoj je krenula proizvodnja Dijamant ulja u novoj, lakšoj boci. Ujedno, lansiramo nove proizvode koji prate promjene profila i navika potrošača i

Čvrsto vjerujemo u tranziciju cijelog gospodarstva prema zelenoj ekonomiji, kao i našem vlastitom doprinosu tome - od smanjenja emisija stakleničkih plinova do poticanja kružnog gospodarstva

promjene u kulturi prehrane – zdravije (manje masnoća, manje šećera, soli, aditiva, konzervansa), brže (npr. polupripremljeno), kao i promjene u pakiranjima (veličina i materijali). Kada je riječ o najvećem riziku - izazovima radne snage, dok čekamo i podržavamo dugoročno sistemsko rješenje, naše kompanije kratkoročno izlaze traže kroz podizanje primanja i poboljšanje uvjeta poslovanja radnika, kao i zapošljavanje stranih radnika i osiguravanje za njih nužnih integracijskih aktivnosti.

Odgovornost prema održivosti

I na koncu – nešto o dodatnim razlozima za ovako detaljan opis našeg poslovanja, s posebnim naglaskom na održive prakse. Iako još nismo obvezni izvještavati u skladu s EU regulativom za velike kompanije, baš kao i u slučaju pripreme i jačanja sustava Grupe za potencijalne vanjske šokove, dobrovoljno smo odlučili izraditi ovaj Izvještaj za 2024., kako bismo postavili sustav za prepoznavanje održivosti vlastitih ekonomskih aktivnosti kroz koji ćemo ih sutra, kada postanu obveza, moći pratiti. Naime, unatoč eksternim i internim teškoćama, čvrsto vjerujemo u tranziciju cijelog gospodarstva prema zelenoj ekonomiji, kao i našem vlastitom doprinosu tome - od smanjenja emisija stakleničkih plinova do poticanja kružnog gospodarstva. To jednostavno nije obaveza, to je naša odgovornost za buduća pokoljenja.

1. OPĆE INFORMACIJE I STRATEŠKI POKAZATELJI

IZVJEŠĆE O ODRŽIVOSTI 2024.

Korporativni pregled

Fortenova grupa je jedna od najvećih privatnih kompanija u regiji Jugoistočne Europe, koja u svojem sastavu ima 38 operativnih kompanija¹ i zapošljava više od 45.000 ljudi. Na pet tržišta - Hrvatske, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Srbije i Crne Gore - Grupa razvija djelatnosti primarno usmjerene na krajnje kupce - maloprodaju, pića, preradu mesa te ulja i delicatnesni program koji je dio te djelatnosti. Zbog te snažne usmjerenosti na krajnje kupce, oni su i najvažnija skupina korisnika proizvoda i usluga Fortenova grupe.

Njima je Fortenova grupa prepoznatljiva putem nekoliko svojih glavnih maloprodajnih brandova (Mercator, Konzum, Idea, Roda, Tisak) kroz koje posluje mreža od oko 2.600 prodajnih mjesta u cijeloj regiji te, jednako tako, kroz veliki broj prehrambenih brandova, od kojih su mnogi lideri u svojim kategorijama.

Istodobno, zbog veličine i raznolikosti tržišta i djelatnosti kojima se bavi, druga ključna skupina dionika Fortenova grupe su dobavljači.

Među značajne dionike Fortenova grupe spadaju i vlasnici i kreditori, pri čemu je Grupa vezano uz vlasnike tijekom 2024. prošla značajne promjene.

Kroz izvoz prehrambenih proizvoda Fortenova grupa je prisutna na tržištima 50 zemalja svijeta.

¹ Stanje na datum 31.12.2024.

Nagrade 2024.

Transformacija vlasničke strukture

Nakon što je Skupština imatelja depozitarnih potvrda Fortenova grupe, održana krajem 2023. godine, većinom od 97 posto prisutnih ulagača koji su glasali, odobrila transakciju između Fortenova Group TopCo B.V. kao prodavatelja i Iter BidCo B.V. (sada: Fortenova Group B.V.) kao kupca 100 posto udjela u kapitalu kompanije Fortenova Group MidCo B.V., za iznos koji ukupno može dosegnuti do 660 milijuna eura Fortenova Group TopCo B.V. je 9. srpnja 2024. uspješno dovršila transformaciju vlasničke strukture.

Cilj transformacije koja se realizirala zaključenjem ranije započetog procesa prodaje društva Fortenova Group MidCo B.V. (vlasnik Fortenova grupe d.d. i svih operativnih društava Fortenova grupe) društvu Iter BidCo B.V., koje se sastoji od nesankcioniranih ulagača u staroj strukturi, bio je da Fortenova grupa u svojoj novoj strukturi više nema niti jednog sankcioniranog, ruskog ili bjeloruskog dioničara.

Po dovršenju transakcije koje je uslijedilo nakon postupka upisa u kojem su sve nesankcionirane osobe i osobe koje nisu iz Rusije ili Bjelorusije (i stoga ograničene u primanju određenih nužnih usluga unutar nizozemske strukture) imale pravo steći udio u krovnoj zakladi društva Iter BidCo B.V., pod istim uvjetima kao Open Pass, Open Pass je postao većinski ulagač s udjelom od 93,78 posto depozitarnih potvrda u zakladi koja je 100 postotni vlasnik društva Iter BidCo B.V. Više od 80 manjinskih ulagača iz stare strukture odlučilo je sudjelovati u novoj vlasničkoj strukturi te oni zajednički drže udio od 6,22 posto.

Sporazum između društava Fortenova Group TopCo i Open Pass, najvećeg nesankcioniranog imatelja depozitarnih potvrda u (staroj) zakladi Fortenova Group STAK Stichting, uključivao je prodaju i prijenos 100 posto udjela društva TopCo u kapitalu društva MidCo za ukupnu naknadu koja može iznositi do 660 milijuna eura.

Od te je ukupne naknade, iznos od 500 milijuna eura bio bezuvjetan te je podmiren po zaključenju transakcije. Preostalih 160 milijuna eura uvjetovano je time da Fortenova grupa tijekom 2024. ostvari određene financijske ciljeve, prvenstveno refinanciranje pod poboljšanim uvjetima te postigne specifične ciljeve omjera neto duga prema EBITDA-i. Osim toga, postoje odredbe za potencijalne dodatne isplate sadašnjim dioničarima ako u sljedeće tri godine dođe do značajne prodaje imovine ili uvrštenja društva na burzu.

Nakon što su svi mjerodavni odgovorni uvjeti i odobrenja zadovoljeni ili izuzeti od primjene, na dan 9. srpnja 2024. kvalificirani ulagači Fortenova grupe koji su odlučili uložiti u novu vlasničku strukturu u cijelosti su podmirili ukupnu kupoprodajnu cijenu, a udjeli u društvu Fortenova Group MidCo B.V. preneseni su na Iter BidCo B.V.

Ukupna kupoprodajna cijena od 500 milijuna eura uključuje 86 milijuna eura za potpunu isplatu takozvanog 'graničnog duga' dobavljačima bivšeg Agrokora, čime se osigurava da su financijska potraživanja dobavljača bivšeg Agrokora sada u cijelosti podmirena. Pored toga, 33,5 milijuna eura ostaje u društvu

Fortenova Group TopCo radi financiranja potencijalnih obveza i operativnih troškova do solventne likvidacije, koja se očekuje za tri do četiri godine. Ta sredstva, koja bi inače uglavnom bila raspoloživa za raspodjelu dioničarima, između ostalog se zadržavaju radi pokrića troškova koji proizlaze iz brojnih parničnih postupaka koje su pokrenuli sankcionirani imatelji depozitarnih potvrda društva TopCo, SBK Art i navodni vlasnik, kao i savjetnik ove kompanije, te iz činjenice da je Sberbank odbijao obaviti potrebne formalnosti kako bi se provelo odavno dogovoreno odricanje od prava pod zapisom o zajmu koji je Sberbanki izdao TopCo. Veći dio tog zadržanog iznosa od 33,5 milijuna eura postao bi dostupan za raspodjelu ako SBK Art i Sberbank pravovremeno poduzmu odgovarajuće korake.

Od 500 milijuna eura primljenih po zaključenju, ukupni primitci od prodaje u iznosu od 380,5 milijuna eura raspodijeljeni su dioničarima, pri čemu iznos od 154,9 milijuna eura predstavlja prijenos kapitala na novu vlasničku strukturu, a 225,5 milijun eura je raspodijeljen u novcu onim ulagačima koji nisu uložili u novu vlasničku strukturu. Od toga se najveći dio u iznosu od 165 milijuna eura, koji se sastoji od 159 milijuna eura koji idu društvu SBK Art i 6 milijuna eura za depozitarne potvrde Sberbanka pohranjene

na escrow računu, drži za Sberbank i njegovo povezano društvo na posebnom escrow računu, kojem će oni dobiti pristup kada to dopusti sankcijska regulativa Europske unije, SAD-a i UK-a.

Budući da je Open Pass sada premašio relevantni prag od 85 posto, taj ulagač dao je obvezujuću ponudu za sve depozitarne potvrde koje nisu u njegovu vlasništvu, po cijeni koja je jednaka cijeni upisa za Iter BidCo B.V. Time se manjinskim dioničarima koji su inicijalno odlučili ostati uz Fortenova grupu pod novom vlasničkom strukturom pružila prilika da prodaju svoj udio ako tako odluče.

Refinanciranje obveznica

Početkom studenog 2024. održana je i skupština imatelja depozitarnih potvrda na kojoj su imatelji depozitarnih potvrda izglasali prijedlog da se postojeća obveznica refinancira do iznosa od 1,22 milijarde eura sa dotadašnjim većinskim kreditorom, investicijskim društvom HPS Investment Partners, na razdoblje do kraja prvog kvartala 2026.

Naime, iako je tijekom procesa vlasničke transformacije, Fortenova grupa poduzela značajne napore da dug po najboljim mogućim uvjetima refinancira s komercijalnim bankama, zbog skraćenih rokova, tržišnih kretanja te nastavka objesnog parničenja povezanog s pokušajima ometanja i zastrašivanja financijskih institucija koje potencira tvrtka SBK-Art, refinanciranje s komercijalnim bankama nije realizirano.

U tim okolnostima privremeno produljenje aranžmana s HPS fondovima se pokazalo najboljim rješenjem za Fortenova grupu. Aranžmanom je smanjen efektivni godišnji trošak financiranja, kao i diskont na izdavanje obveznica te stvoreni preduvjeti da u 2025. Fortenova grupa dobije kreditni rejting i u idućem koraku refinancira HPS s tradicionalnim financijskim institucijama.

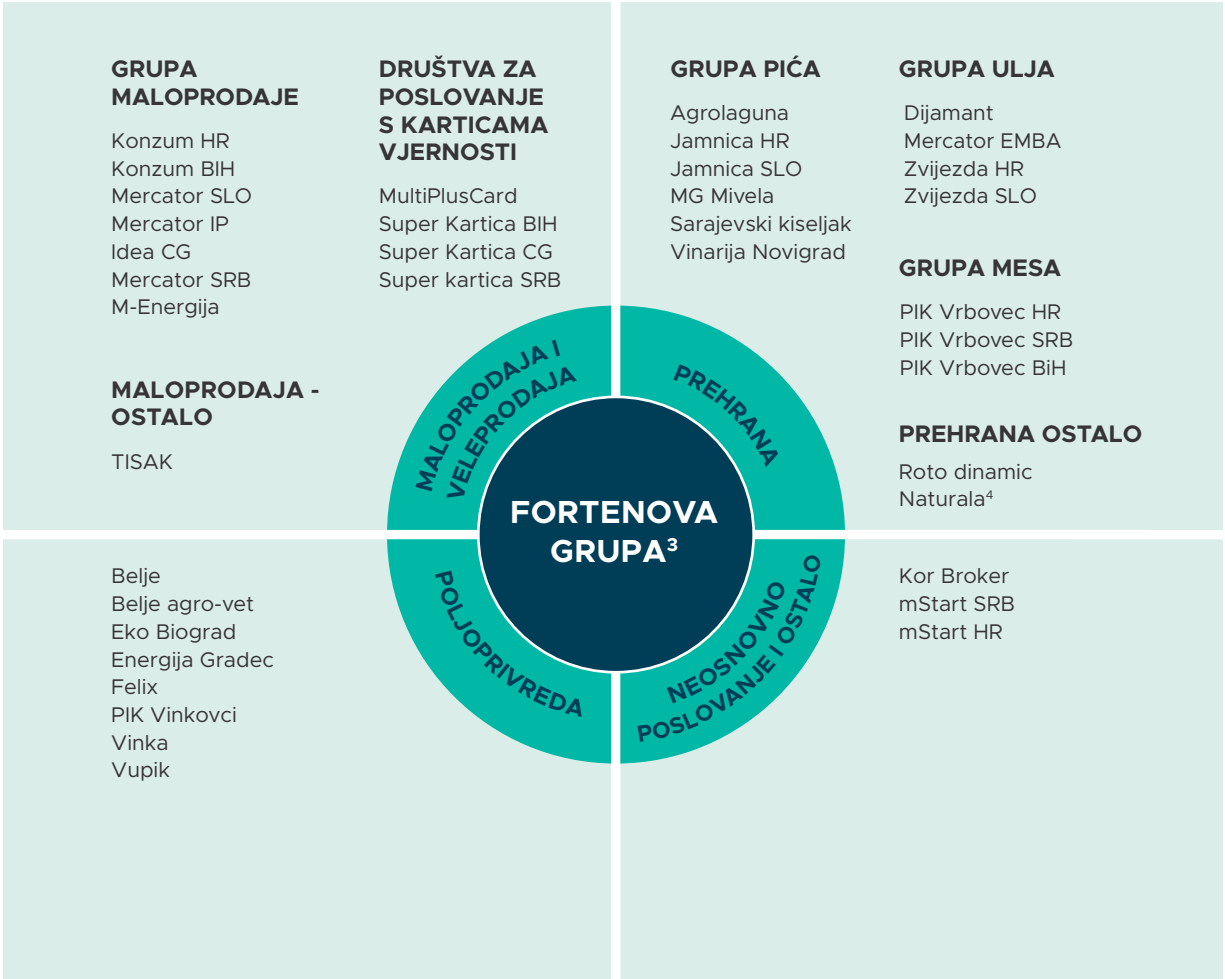
Promjene u strukturi Grupe 2024.

Nešto intenzivnije nego prethodnih godina, a u skladu sa zaključenjem nekoliko velikih operacija u prvoj polovini godine, u Grupi je tijekom 2024. nastavljen proces interne reorganizacije i konsolidacije, usmjeren na operativna poboljšanja i jačanje efikasnosti osnovnih djelatnosti. U tu svrhu su ujedno provedene i različite statusne promjene društava, te pripajanja/spajanja kao i gašenja tvrtki, što je vidljivo i na [grafičkom prikazu](#).

Korporativna struktura

Izvješće o održivosti za 2024. sadržava podatke iz 39 operativnih društava² i Fortenova grupe d.d. o važnim aktivnostima i broju zaposlenika, podijeljenima u tri poslovna područja osnovnih djelatnosti – Maloprodaja i veleprodaja, Prehrana, Poljoprivreda te segment Neosnovne djelatnosti. U nastavku se nalazi kratki opis tih poslovnih cjelina kojima pripadaju društva Fortenova grupe, kao i pregled ključnih obilježja njihova poslovanja tijekom 2024.

Fortenova grupa ili Grupa	matično društvo Fortenova grupa d.d. i njezina ovisna društva (koja se u kontekstu ovog Izvješća nazivaju „operativna društva“)
Fortenova grupa d.d.	holding društvo / matica ovisnih društava
Operativna društva	ovisna društva Fortenova grupe d.d. koja posluju u osnovnim i neosnovnim segmentima poslovanja

2 Na 31.12. 2024. Fortenova grupa imala je 38 operativnih društava. Budući da su A007 i LG Moslavina veći dio godine poslovali u sastavu Grupe, njihovi podaci integrirani su u ovo izvješće.

3 Stanje na 31.12.2024.

4 Kompanija Naturala d.o.o. postala je dio Grupe na samom kraju 2024., stoga podaci navedene kompanije nisu uključeni u izvještavanje.

Korporativna struktura

Promjene u strukturi Grupe 2024.

U Grupi je 2024. nastavljen proces interne reorganizacije i konsolidacije u cilju jačanja efikasnosti osnovnih djelatnosti. U tu svrhu provedene su različite statusne promjene društava, što je vidljivo i na grafičkom prikazu.

Društva koja su pripojena 2024. godine

A007 plus d.o.o. – pripojeno društvu Konzum plus d.o.o.
FNG ART d.d. – pripojeno društvu Fortenova grupa d.d.

Društva u postupku likvidacije

MERCATOR-MAKEDONIJA d.o.o.e.l.

Prodana društva

PLODOVI PODRAVINE plus d.o.o.

L.G. Moslavina plus d.o.o.

AISLE 40 d.o.o.

Likvidirana društva

Jamnica Water LLC

Kupljena društva

Naturala d.o.o.

Poslovna obilježja 2024.

Grupa u brojevima

2024	2023
40	40
broj značajnih operativnih društava i Fortenova grupa d.d. uvršteni u izvješće o održivosti	
45	47
ukupan broj kompanija u konsolidiranom financijskom izvješću ⁵	
100+	100+
vlastitih brendova	

Financijski pokazatelji

	2024	2023
milijuna eura neto prodaja	6.139,56	5.750,48
% promjene od prethodnog izvještajnog razdoblja	6,8%	8,9%
milijuna eura neto prihod	6.280,00	5.887,00
% promjene od prethodnog izvještajnog razdoblja	6,7%	8,8%
milijuna eura plaćenog poreza na dobit	-15,03	-18,52
imovina	4.391,25	4.598,41
kapital	940,40	1.092,58
operativna dobit	340,25	251,35

5 Kompanije koje su uključene u konsolidirano financijsko izvješće, a nisu uključene u izvješće o održivosti (Agropromet, Euroviba, Idea real estate, Kron, M-Profil SPV, Zvijezda BIH), nisu imale prihod ili su zapošljavale manje od dva zaposlenika te se uglavnom bave aktivnostima koje nemaju znatan utjecaj na ESG aspekte.

Ključni pokazatelji 2024.

Ključni pokazatelji 2024.

E

OKOLIŠ

S

DRUŠTVO

G

UPRAVLJANJE

E	2024	2023
Količina emisija stakleničkih plinova u Opsegu 1. (tone CO ₂ e)	469.067,03	483.027,98
Količina emisija stakleničkih plinova u Opsegu 2. (tone CO ₂ e)	247.525,95	275.054,13
Količina emisija stakleničkih plinova u Opsegu 3. (tone CO ₂ e)	4.870.513,48	4.588.014,82
Intenzitet emisija stakleničkih plinova (tone CO ₂ e / 000 EUR neto prodaje)	0,910	0,929
Kupljena električna i toplinska energija 2024. (GJ)	3.099.861	2.980.428
Električna energija iz obnovljivih izvora (%)	15	0,1
Broj lokacija poslovanja u vlasništvu, zakupu, pod upravom ili u neposrednoj blizini zaštićenih područja te područja visoke vrijednosti u pogledu bioraznolikosti izvan zaštićenih područja ⁶	6	5
Zahvaćena pitka voda (ML)	4.571	2.779
Zahvaćena voda (ML)	8.111	7.283
Potrošena voda (ML)	2.153	2.057
Broj onečišćenja u ispustu vode	0	0
Zahvaćena voda iz područja s nestašicom vode (ML)	0	0
Količina potrošenog materijala i sirovina (t)	1.412.028	1.449.756
Količina otpada 2024. (t)	91.985,48	81.616
Onečišćenja povezana s otpadom	0	0
Kompanije s certifikatom ISO 14001	14	14

6 PIK Vinkovci (proizvodna djelatnost koja graniči sa zaštićenim područjima u Hrvatskoj br. 930 i 892), Belje (poljoprivredna djelatnost unutar Parka prirode Kopački rit), Jamnica HR (proizvodna djelatnost unutar Pokupskog bazena, Natura 2000 POP HR1000001), Idea CG (manja trgovina unutar Nacionalnog parka Skadarsko jezero, WDPA ID 16385), Mercator SRB (srednje velika trgovina unutar Nacionalnog parka Kopaonik u Srbiji), Mercator SLO (manja trgovina unutar Triglavskog narodnog parka, Krajinski park Strunjan).

Ključni pokazatelji 2024.

S	2024	2023
Broj zaposlenika (uključujući sezonske radnike)	45.117	45.383
Fluktuacija zaposlenika (% prestanka ugovora o radu)	25	23
Stopa zabilježenih ozljeda na radu s gubitkom radnog vremena na 100 zaposlenih radnika (LTIR)	2,5	3
Stopa gubitka radnih dana zbog ozljeda na radu na 100 zaposlenih radnika (LWDR)	113	113
Udio žena u višem menadžmentu (%)	36	37
Udio žena u menadžmentu (%), uključujući viši, srednji i linijski	60	60
Broj stranih radnika	1.181	1.930
Prosječni broj sati osposobljavanja zaposlenika	9,3	7
Obuhvaćenost zaposlenika kolektivnim ugovorima (%)	94,53	94
Udio zaposlenika koji su primili ocjenu radnog učinka (%)	34	37
Udio zaposlenika koji su dobili priopćenje o antikorupcijskoj politici (%)	10	17
Udio zaposlenika koji su prošli osposobljavanje o ljudskim pravima (%)	11	15

G	2024	2023
Odvojena funkcija izvršnog direktora i predsjednika Upravnog odbora	Da	Da
ESG kriterij za ocjenu radnog učinka članova tima izvršnih direktora	Da	Da
Udio kompanija u kojima je izvršena procjena izloženosti riziku od korupcije (%)	8	13
Broj osnovanih slučajeva korupcije	0	0
Broj osnovanih slučajeva protivnih tržišnom natjecanju	0	0
Broj prijava Etičkom povjerenstvu	14	15
Broj prijava Etičkom povjerenstvu povezanih s kršenjem prava djece	0	0
Broj osnovanih slučajeva kršenja Etičkog kodeksa	0	1
Broj osnovanih slučajeva diskriminacije	0	1
Ukupni broj prijava zabrinutosti o etičkim pitanjima u kompanijama Grupe uključujući prijave Etičkom povjerenstvu	31	63
Broj značajnih incidenata informacijske sigurnosti	0	0
Broj slučajeva povrede zaštite osobnih podataka	0	0

Poslovno područje Maloprodaja i veleprodaja

Izraziti fokus na podizanju operativnih rezultata pojedinačnih kompanija, a time i poslovnih područja, kao ključnom obilježju poslovanja Grupe u 2024., značajnije je bio izražen u poslovnom području Maloprodaja i veleprodaja, kao najvećoj cjelini Fortenova grupe.

Maloprodajne i veleprodajne operacije Grupa ima na pet tržišta regije Jugoistočne Europe, a čine ih prodajna mjesta i logističko-distributivne mreže Mercatora SLO (Slovenija), Konzuma HR (Hrvatska), Tiska (Hrvatska), Mercatora SRB (Srbija), Konzuma BiH (Bosna i Hercegovina), Idea-e CG (Crna Gora), M-Energije, Mercatora IP te kompanija koje posluju u okviru Programa vjernosti Fortenova grupe – MultiPlusCarda, Super Kartice SRB, Super Kartice BiH i Super Kartice CG.

Tijekom izvještajnog razdoblja ukupno je u kompanijama maloprodaje bilo više od 35.000 zaposlenih, a s obzirom na dinamiku otvaranja novih, preuređenja starih odnosno potpunog zatvaranja pojedinih prodajnih mjesta, ukupan broj prodajnih mjesta u čitavoj maloprodajnoj mreži Fortenova grupe trenutno je oko 2.600.

U 2024. je u Maloprodaji i veleprodaji Fortenova grupe ukupno otvoreno 44 novih i preuređenih prodajnih mjesta. Mercator SRB je otvorio sedam maloprodajnih objekata, a preuredio još tri, Konzum BiH je otvorio tri nova, a renovirao četiri objekta, dok je u Idea CG otvorena samo jedna preuređena prodavaonica, ali je zato krajem rujna u cijelosti zaključena promjena vizualnog identiteta Franca trgovina. Mercator SLO je otvorio tri nove trgovine, dok je Konzum HR, kao i godinu ranije, imao najviše otvaranja – 11 novih i 5 preuređenih trgovina. Tisak je u okviru optimizacije mreže i zatvaranja prodajnih mjesta koja nisu ostvarivala pozitivne rezultate, u 2024. otvorio i osam novih prodajnih mjesta.

I u 2024. godini sve su kompanije u maloprodaji poslovale

samostalno i s vlastitim sjedištima, upravama i ključnim poslovnim funkcijama, a jedina promjena u broju tvrtki u tom poslovnom području u 2024. u odnosu na 2023. vezana je uz gašenje tvrtke A007 koja je nosila poslovanje Abrakadabre, internetske trgovine Grupe za neprehranu.

U 2024. je u regionalnoj Maloprodaji i veleprodaji Fortenova grupe ukupno otvoreno 44 nove i preuređene trgovine.

Odgovor na utjecaje iz okruženja

Na četiri tržišta na kojima posluje maloprodaja Fortenova grupe – u Hrvatskoj, Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori, potrošnja u maloprodaji u 2024. je na godišnjoj razini porasla, dok je jedino u Sloveniji zabilježen pad potrošnje, što se, osim strukture tržišta, pripisuje navikama slovenskih kupaca čije su sklonosti potrošnji u velikoj mjeri usklađene s kretanjima gospodarskih pokazatelje u npr., Austriji ili Njemačkoj.

Kad je riječ o utjecajima iz okruženja na procese i poslovanje maloprodajnih kompanija, kao i unatrag dvije godine, i u 2024., a posebno u njezinoj drugoj polovici, najveći vanjski utjecaj imale su inflacija te, posredno, u nekim državama mjere vlada za ograničavanje cijena proizvoda kako bi se građani lakše nosili s rastom troškova.

Za razliku od prethodnoga vala koji je započeo polovinom 2021. i završio s proljećem 2024., val inflacije koji je započeo u listopadu 2024. i koji je među zemljama JI Europe najizraženiji bio u Hrvatskoj, imao je druge uzroke i u velikoj mjeri je bio produkt kombinacije faktora. U Hrvatskoj je to posebno bilo vezano uz rast cijena usluga i energije, pospješeni rastom plaća u državnom i javnom sektoru.

Stoga su, kao tržišni lideri u maloprodaji, ali i zbog svoje znatno šire društvene odgovornosti, kompanije iz područja maloprodaje na svim tržištima i tijekom 2024. predvodile ili podržavale inicijative koje su bile usmjerene na zaštitu kupaca kroz ublažavanje cjenovnih udara kontrolom cijena proizvoda odnosno dodatno su samoinicijativno snižavali i zaključavali cijene i provodili akcije i druge aktivnosti kojima su, u suradnji i zajedničkom radu s dobavljačima održavali prihvatljive razine cijena gdje god je to bilo moguće. Pojačan je i razvoj privatnih marki proizvoda koje kupcima nude visoku vrijednost za novac te “prilagodbu kategorija” (engl. category reset) kako bi se kupcima osigurao najbolji asortiman.

No za razliku od 2023. kada su u te aktivnosti aktivno bile uključile i sve nacionalne vlade država, u izvještajnom razdoblju taj je aktivni angažman potpuno izostao u Sloveniji, dok je u Srbiji bio ograničen na trajanje od svega dva mjeseca.

Poslovno područje Maloprodaja i veleprodaja

U Sloveniji, gdje nacionalna vlada ni godinu ranije nije zaključavala cijene, ali je Ministarstvo poljoprivrede vodilo akciju praćenja i objavljivanja cijena potrošačke košarice, kojom je bio obuhvaćen i Mercator SLO, u 2024. nije bilo objave cijena, ali su kompanije nastavile slati podatke o kretanju cijena Ministarstvu. U Srbiji je, pak, akcija “Najbolja cena”, koju je potakla Vlada RS trajala od 1. rujna do 31. listopada, a u okviru nje su cijene bile snižene za 80 namirnica.

Uz pridržavanje obveze prodaje 30 proizvoda kojima je tijekom cijele 2024. cijena bila zamrznuta odlukom Vlade RH, Konzum HR je u toj godini fond proizvoda dostupnih članovima programa vjernosti MultiPlusCard po nižoj cijeni u dva navrata proširivao za tisuću artikala - u listopadu te, ponovno, u studenome, čime je kupcima omogućio kupnju povoljniju u prosjeku 17,5 posto za više od 2.500 proizvoda. To ne uključuje preko 2.500 proizvoda Konzumovih robnih marki u gotovo svim kategorijama, također po povoljnijim cijenama.

Tako je Konzum HR, osim što je podržao sve takve aktivnosti Vlade RH, od 2022. do početka 2024. u vlastite cjenovne inicijative uložio gotovo 20 milijuna eura. Istodobno, Konzum HR je u suradnji s dobavljačima, u siječnju 2025. novom inicijativom snižavanja cijena za dodatnih 250 proizvoda sve do 1. lipnja, dao podršku Vladi RH koja je odlukom na listu od 30 dodala još 40 proizvoda kojima je ograničila cijenu. Ujedno, kako je to i jedini maloprodajni lanac u RH koji ima svoju online prodaju i njegove su cijene transparentne i dostupne za provjeru i usporedbu u svakom trenutku, Konzum HR je i korak ispred svih u ispunjavanju uvjeta odredbi Zakona o iznimnim mjerama kontrole cijena koje su na snazi od veljače 2025. te dodatno Odluke Vlade RH o objavi cjenika i isticanju dodatne cijene kao mjera izravne kontrole cijena u trgovini na malo, kojom trgovcima uvodi obvezu svakodnevne objave ažuriranih cjenika na internetskim stranicama i to u datotekama pogodnim za automatsku obradu i usporedbu, kao i isticanja dodatne cijene artikala.

Nakon završetka akcije “Stop inflaciji” (31.12.2023.), Vlada Crne Gore je 6. rujna 2024. pokrenula akciju pod nazivom “Limitirane cijene”, koja je trajala do kraja godine, a obuhvatila je ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi i na njoj se nalazi 71 proizvod. Po njezinom završetku, Vlada CG je donijela odluku o produženju ove akcije do 30. travnja 2025. godine.

U Bosni i Hercegovini je, pak, prvi val (15. prosinca 2023. do 15. ožujka 2024.) partnerskog projekta “Zaključavamo cijene” koji je iniciralo Udruženje poslodavaca FBiH i Federalno ministarstvo trgovine produžen sve do kraja godine, a kroz njega su cijene bile zaključane za 40 proizvoda. U siječnju 2025. donesena je odluka o nastavku projekta, a lista proizvoda zaključanih cijena je proširena za još 10 artikala.

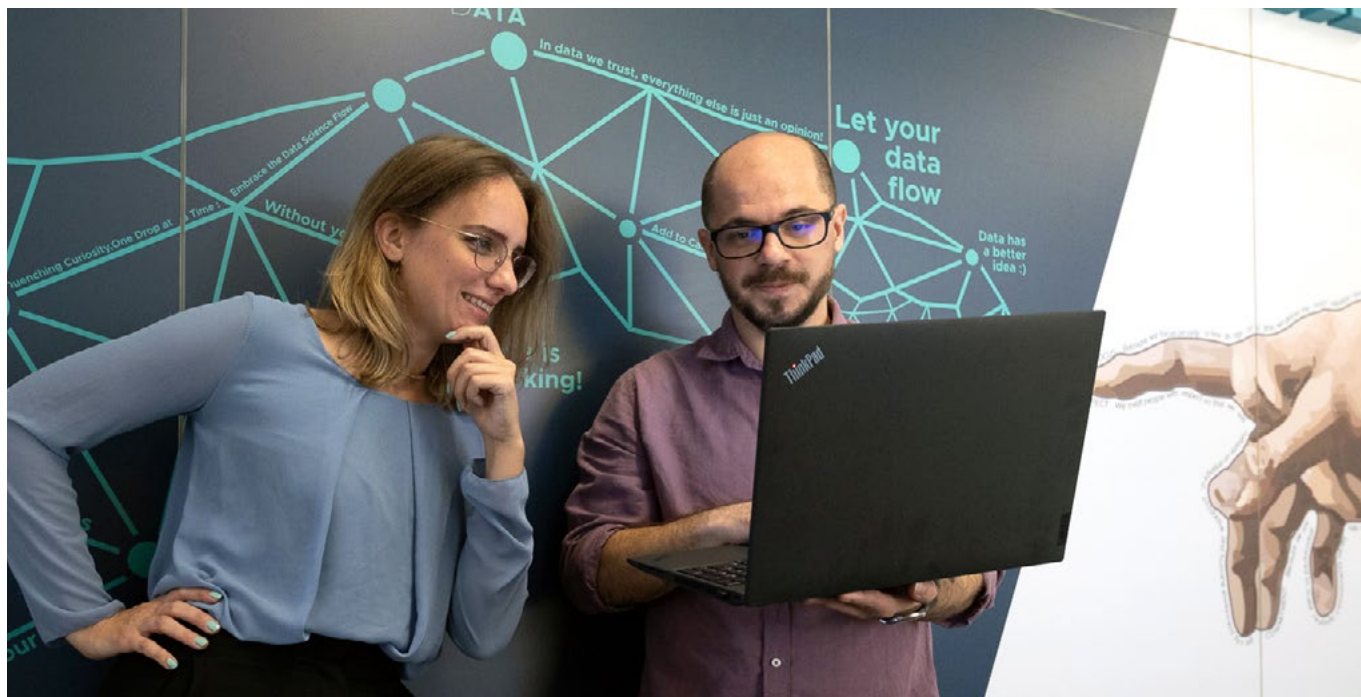
Optimizacije procesa za poboljšanje efikasnosti

Završetak vlasničke transformacije Fortenova grupe u svim je djelatnostima rezultirao pokretanjem procesa koji su bili usmjereni na dodatna poboljšanja u temeljnim djelatnostima Grupe, pa tako i u Maloprodaji. Kao članice iste Grupe, od trenutka kad su postale dio iste cjeline, maloprodajne kompanije imaju zajedničku razvojnu strategiju i koriste brojne prednosti tog odnosa. Na sličan način – u cijeloj mreži, uvažavajući, naravno, specifičnosti tržišta i pojedinih kompanija - tijekom 2024. su se provodile operacije kojima je krajnji cilj bio dodatno jačanje fokusa na maloprodajne aktivnosti i podizanje kvalitete usluge prema kupcima.

Primjerice, tijekom izvještajnog razdoblja u Grupi je reorganizirana funkcija Tradinga i category managementa te je funkcija ojačana na način da su iskusni stručnjaci - svi s dugogodišnjim operativnim iskustvom u području trgovine, category menadžmenta i prodaje – preuzeli regionalne pozicije nadzora ključnih kategorija u maloprodaji (mliječno, sirevi, svježa tjestenina i to-go, svježe meso, riba, perad i mesne prerađevine, bezalkoholna pića, pivo, vino, jaka alkoholna pića itd.), a te su funkcije postale u potpunosti operativne. Dodatno, ojačana je i centralna funkcija nabave i produkcije privatne marke za cijelu regiju.

Kako bi Konzum HR još više usmjerila prema maloprodaji, a ujedno i dodatno unaprijedila učinkovitost postojeće platforme distribucije hrane i pića u Hrvatskoj, Fortenova grupa je krajem trećeg tromjesečja 2024. pokrenula proces odvajanja s pripajanjem Velpro divizije iz Konzuma HR kompaniji Roto dynamic. Konzum HR tako ostaje fokusiran na maloprodaju, a Roto dynamic, koji je već izrastao u značajnog tržišnog takmaca u veleprodaji pića, s preuzimanjem distribucije portfelja hrane, jača poziciju nacionalnog distributera u ukupnoj veleprodaji. Postupak prijenosa Velpro-a detaljno je pripremljen i zaključen u 2024., a operativno realiziran u veljači 2025. Svim zaposlenicima Velpro-a su ponuđena radna mjesta u Konzumu HR, Roto dynamicu i u sustavu Grupe, a nastavlja se suradnja s postojećim kupcima i dobavljačima te je Roto dynamic u potpunosti preuzeo operativno poslovanje Velpro-a.

Usmjerenje na core business u izrazito konkurentnom okruženju, bilo je u podlozi još dva interna procesa u Maloprodaji realizirana u 2024. – gašenje Abrakadabre – online trgovine Fortenova grupe za neprehrambene proizvode u Hrvatskoj u rujnu 2024.

zbog neostvarivanja zadanih ciljeva te zatvaranje prodajnih mjesta Mercator Tehnike u Sloveniji. Naime, Mercator SLO je prateći sve izraženiji trend kupnje tehničke robe putem on line platformi, u skladu sa strateškom odlukom izlaska iz djelatnosti samostalne prodaje tehničke robe, zatvorio sve trgovine tog svog brenda.

Strategija dugoročne održivosti poslovanja i osiguravanja stabilnosti koje je u interesu 2.000 zaposlenih u Tisku, u podlozi je optimizacije i prilagodbe prodajne mreže koju je nacionalni lanac kioska u Hrvatskoj provodio u 2024. Uz otvaranje novih kioska, to ujedno znači i gašenje onih prodajnih mjesta koja su poslovno neodrživa.

Pod istom egidom poslovne održivosti, u zadnjem tromjesečju 2024. Tisak je donio odluku o prestanku pružanja usluge distribucije tiskovina s krajem siječnja 2025., o čemu je pravovremeno obavijestio sve svoje partnere. Naime, unatoč činjenici da

distribucija nije dio njegovog temeljnog poslovanja, Tisak je, uz dostavu na svoja prodajna mjesta, uslugu distribucije tiskovina za partnere dugi niz godina obavljao na više od 3000 lokacija u Hrvatskoj. Sam Tisak nastavio je s prodajom tiskovina na svojim prodajnim mjestima.

Istodobno, ranom najavom raskida ugovora Tisak je partnerima osigurao prijelazno razdoblje za preustroj modela distribucije i eventualni prijenos te aktivnosti na druge gospodarske subjekte, one kojima je ona komplementarna djelatnost. Kako nije jedini koji prepoznaje važnost distribucije tiskovina i osiguravanja njihove dostupnosti radi opće informiranosti javnosti, Tisak je iskazao spremnost da podrži prijenos svog dugogodišnjeg znanja i iskustva u toj specifičnoj distribuciji na druge zainteresirane strane te time omogućiti nastavak ove važne djelatnosti.

Vezano na rješavanje pitanja distribucije tiskovina, Vlada RH

je na sjednici 13. veljače 2025. donijela Odluku o osnivanju Međuresorne radne skupine za utvrđivanje potrebe javnog financiranja distribucije publicistike kao usluge od općeg gospodarskog interesa, ocjenjujući ju kao važan korak naprijed u smjeru rješavanja pitanja distribucije.

Krajnji cilj svih projekata bio je dodatno jačanje fokusa na maloprodajne operacije i podizanje kvalitete usluge prema kupcima.

Maloprodaja Fortenova grupe u odnosu na prilike i rizike

Prema analitičarima, scenariji analize prilika, ali i rizika za poslovanje maloprodaje u narednom razdoblju, prije svega ovise o vanjskim faktorima - kretanju inflacije, rastu plaća i prilikama na tržištu rada, što je sve u uskoj vezi i s globalnim geopolitičkim odnosima. Generalizacija to svodi ili na pretpostavku padajućih inflatornih pritisaka, snažnog rasta plaća te eventualnog smanjivanja pritiska nedostajuće radne snage ili na efekte suprotnog predznaka, ukoliko isti parametri budu imali trend rasta.

U slučaju prvog scenarija može se očekivati povećanje realnog raspoloživog dohotka potrošača, što je prilika za konsolidirane maloprodajne lance. To, primjerice, znači da trgovci kroz kreiranje atraktivnih programa vjernosti povećavaju zadržavanje kupaca. Također, potrošači koji ne osjećaju pritisak rasta cijena, skloniji su biranju proizvoda s oznakama kao što su "organski" i "lokalno uzgojeno", pa proširenje ponude u tom segmentu brzo može privući nove kupce, jednako kao i partnerstva s lokalnim dobavljačima za promoviranje kratkih lanaca opskrbe. Dugoročno ulaganje u tehnologije poput umjetne inteligencije, prediktivne analitike i automatiziranih trgovina omogućuje optimizaciju

poslovanja i prilagodbu personaliziranim potrebama potrošača, a uvođenje pametnih trgovina koje koriste tehnologije poput senzora, blockchaina i mobilnih plaćanja omogućuje pružanje besprijekornog i personaliziranog iskustva kupnje.

Kada je riječ o scenariju u kojem se povećavaju rizici poslovanja, analitičari su stava da će to izazvati smanjenje kupovne moći potrošača i poticati ih da traže popuste i promocije. Novi globalni poremećaji u opskrbnim lancima, uvođenje carina i trgovinski ratovi, nedostatak sirovina i kašnjenja u isporuci robe mogu utjecati na dostupnost proizvoda čime se povećava rast troškova nabave i smanjuje lojalnost kupaca. Potrošači zbog ekonomske nesigurnosti preusmjeravaju potrošnju prema povoljnijim proizvodima i trgovinama, a jačaju diskontni lanci. U takvoj situaciji trgovci smanjuju investicije, posebno u implementaciju digitalnih rješenja, čime riskiraju gubitak konkurentske prednosti, a troškove poslovanja podižu i uvođenje novih regulativa, poput strožih pravila za sigurnost hrane, zaštitu potrošača, upotrebu određenih materijala i ostale.

Trenutna strategija maloprodaje Fortenova grupe i njezina operativna prilagodba okolnostima na tržištima i u kompanijama, "pokriva" oba generalna scenarija, jer počiva na diferencijaciji, kombinaciji formata, fleksibilnosti mikrolokacija, dugogodišnjim strateškim vezama s lokalnim partnerima, višekanalnom iskustvu te operativnoj izvrsnosti, uz potporu digitalne transformacije. Primjerice, diferencijacija u ponudi prema kupcima u cijeloj mreži mora zaista biti različita (npr. svježa, zdrava, domaća, s dobrim omjerom cijene i kvalitete, itd.), dok fleksibilnost podrazumijeva primjene koncepata na tržištu iz kojih je moguće izvući najviše sinergijskih efekata. U cijelom se lancu, pak, podrazumijeva operativna izvrsnost u standardima trgovine i usluzi kupcima.

Kad je riječ o programima vjernosti, Fortenova grupa koja ima najrazvijenije programe vjernosti na svakom tržištu na kojem posluje je u 2024. napravila novi iskorak u privlačenju korisnika. Naime, lansirane su nove aplikacije i unaprijeđeni programi u Mercatoru SLO, Mercatoru SRB i Idea-i CG, kao i unaprijeđena verzija aplikacije u Hrvatskoj. Svi se temelje na principu progresivnog nagrađivanja proaktivnog ponašanja članova, a kroz novi model i novu aplikaciju pristup članovima je još lakše personalizirati i "gamificirati", kako bi realizirali viziju od "Od člana do fana". Taj je pristup do kraja izvještajnog razdoblja u cijeloj regiji doveo

više od 570 tisuća novih članova i dodatno ojačao liderstvo tih programa vjernosti na lokalnim tržištima. Ujedno su maloprodajne kompanije Fortenova grupe predvodnici na tržištu u području inovacija prediktivne analitike te optimizacija asortimana proizvoda i promotivnih strategija, kao i u realizaciji drugih digitalnih iskoraka u maloprodaji – pametne trgovine, plaćanja kriptovalutama, elektroničkih računa kao i uvođenja elektroničkih cijena.

Stoga, kada je riječ i o odgovorima na rizike u maloprodaji, Fortenova grupa u strategiji ima ugrađene mehanizme za odgovor na većinu izazova, što se u proteklih nekoliko godina i pokazalo kroz reakcije na pandemiju i postpandemiju, potrese, rat u Ukrajini, inflaciju...

Najmanji manevarski prostor, pak, ima u rješavanju sve izraženi-jeg nedostatka kvalificirane radne snage, kao i starenja populacije u Europi i Hrvatskoj koja smanjuje bazu mladih, aktivnijih potrošača i mijenja potrošačke obrasce. No, to je ionako ekonomski rizik na cijelom europskom području i zahtjeva sistemska rješenja na razini država, kao i nadnacionalnih udruženja.

Pristup "Od člana do fana" u izvještajnom je razdoblju u cijeloj regiji doveo više od 570 tisuća novih članova i dodatno ojačao liderstvo programa vjernosti na lokalnim tržištima.

Poslovno područje Prehrana

U istom okruženju kao i maloprodajne kompanije, poslovale su u izvještajnom razdoblju i kompanije Fortenova grupe iz Poslovnog područja Prehrana.

Naime, osim istog vanjskog inflatornog pritiska koji je prvo usporio, a potom i izraženije ojačao u zadnjem tromjesečju 2024. te, posredno, ograničavanja cijena grupa proizvoda koje su provodile neke nacionalne vlade u državama regije JI Europe i u kojima su se našli i neki njihovi proizvodi, prehrambene kompanije Grupe ni u 2024. nisu izbjegle rast cijena sirovina, uglavnom burzovnih roba, i općenito, ulaznih troškova koji su se odražavali na formiranje krajnjih cijena proizvoda. Klimatski uvjeti, sukobi ili zoonoze koji su se prelijevali na troškove sirovina i transporta, u kombinaciji s brojnim drugim faktorima koji su varirali uslijed globalnih ili lokalnih utjecaja, poput nedostatka radne snage, ali i rasta ukupne razine primanja, uključivo i minimalne plaće, otežavali su dugoročno planiranje i predstavljali izazov u upravljanju.

Upravljanje troškovima

Pritom su i na strani potrošača nastavljeni trendovi iz 2023. – potrošnja je bila cjenovno osjetljivija, a potrošačka rutina promijenjena (manje trgovine, manje kupnje), uz prelazak na pristupačnije proizvode, privatne robne marke i B marke. To se odražavalo na potražnju za brandovima, a kompanije Fortenova grupe s brojnim proizvodima drže liderske pozicije na tržištima robe široke potrošnje (engl. Fast Moving Consumer Goods – FMCG). Dodatni pritisak na realizaciju kompanija imalo je i prelijevanje potrošačkog pritiska s maloprodaje na cjenovne politike dobavljača te, kao i u svim drugim djelatnostima, rast primanja uslijed nedostatka radne snage.

Kada je riječ o globalnim kretanjima cijene hrane u 2024., Izvješće Svjetske organizacije za hranu (FAO) objavljeno u siječnju 2025. pokazalo je da su unatoč trendu pada, cijene hrane na kraju 2024. bile šest posto veće u odnosu na početak godine. No,

unatoč tom padajućem trendu, brojni su proizvodi krajem godine i dalje bili osjetno skuplji nego na njezinom početku - primjerice ulja su krajem 2024. koštala čak 25 posto više u odnosu na početak godine.

Na tržištima JI Europe, na kojima posluju dvije tvornice ulja iz Fortenova grupe - Zvijezde i Dijamanta – globalni trendovi su bili

pod utjecajem lokalnih faktora koji su se odrazili na poslovanje. U Srbiji je u prvoj polovini 2024. došlo do smanjenja prosječne prodajne cijene jer su na tržište stizale velike količine jeftinijeg ulja iz Rusije. Nakon što je Vlada RS u drugoj polovini godine ograničila uvoz jeftinijeg ulja iz Rusije, cijena ulja u bocama se počela oporavljati. U Hrvatskoj su se, pak, cijene sirovina, posebice ulja suncokreta stabilizirale, što je rezultiralo smanjenjem

Poslovno područje Prehrana

ulaznih troškova, ali zato nije popustio cjenovni pritisak iz kanala maloprodaje, posebno kroz jačanje ponude jeftinijih proizvoda privatnih marki.

Kad je riječ o mesu, tržište proteina animalnog podrijetla u EU prolazi kroz ozbiljne strukturne promjene koje je nužno pažljivo promatrati radi pravovremene reakcije. U 2024. cijene govedine i teletine rasle su za oko 10 posto, dok su cijene svinjetine, piletine i puretine stagnirale, s naznakom da bi u 2025. mogle početi i padati. Ta je stabilizacija cijena sirovine rezultirala nižim ulaznim troškovima u PIK Vrbovcu, lideru u proizvodnji i preradi crvenoga mesa u Hrvatskoj te velikom izvozniku.

Međutim, uz nesigurnost u globalnoj trgovini, pad proizvodnje mesa zbog niza faktora, uključujući širenje bolesti, depopulaciju u tradicionalno stočarskim područjima te općenito stočarske proizvodnje, izrazilo utječu na volatilnost cijena. Primjerice, za razliku od godine ranije, u 2024. bolest Afrička svinjska kuga

(AFK) u Hrvatskoj zabilježena je među svega šest objekata, ali njezina prisutnost u okruženju te potencijalno novo širenje je stalna prijetnja poslovnoj politici (u veljači 2025. AFK je ponovno potvrđena u Hrvatskoj). Tako je zbog AFK u 2024. bio ograničen izvoz PIK Vrbovca na tržište Srbije, dok su primjene mjera zaštite izravno utjecale na isporučene količine te povećale troškove kompanije.

Zbog svega navedenog, a u skladu s glavnim usmjerenjem Grupe – provođenju poboljšanja u svim djelatnostima – 2024.-u je u i prehrambenim kompanijama Fortenova grupe prije svega obilježilo čvrsto upravljanje troškovima te rad na operativnim poboljšanjima kroz optimizaciju procesa, poboljšanje kvalitete, povećanja učinkovitosti.... Primjerice, jedan od procesa koji je obuhvatio i maloprodaju i prehranu je i odluka o unapređenju učinkovitosti platforme distribucije hrane i pića u Hrvatskoj, što je rezultiralo odvajanjem s pripajanjem Velpo divizije iz Konzuma HR kompaniji Roto dinamic koje posluje u okviru [Poslovnog područja Prehrana](#).

Proizvodne investicije

Dio navedenih poboljšanja vezan je uz dovršetak i puštanje u puni/probni rad nekoliko investicija odnosno dijelova investicija u kompanijama.

Tako je nakon razdoblja probnog rada, u 2024. u puni rad pušten novi pogon klaoničke obrade svinja u PIK Vrbovcu HR koji predstavlja veliki tehnološki napredak u procesu klaoničke obrade mesa, a rezultat će znatnim povećanjem učinkovitosti, kvalitete proizvoda i zadovoljenja najviših svjetskih standarda higijene i sigurnosti. Ukupna je vrijednost 10 milijuna eura, od čega je 1,55 milijuna eura sufinancirano putem Europskoga poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD). Kompaniji koja je fokusirana na poticanje razvoja domaćeg gospodarstva i proizvodnju mesa s domaćih farmi ovaj projekt predstavlja ključni korak prema unapređenju proizvodnih kapaciteta i jačanju suradnje s više od 100 farmi koje se nalaze po cijeloj Hrvatskoj, s kojih u PIK godišnje dolazi više od 370 000 svinja, odnosno više od 50 posto domaće proizvodnje svinja.

Vezano uz to, u izvještajnom razdoblju je svježe svinjsko meso iz PIK Vrbovca dobilo i nacionalnu oznaku "Dokazana kvaliteta – Hrvatska" koju izdaje Ministarstvo poljoprivrede. Oznaka predstavlja priznanje visokom standardu kvalitete i sigurnosti svinjskog mesa domaćeg podrijetla, jer su sve faze proizvodnje obavljene u Republici Hrvatskoj. Na taj način PIK-ovi potrošači dobivaju dodatnu potvrdu da mogu biti sigurni da se svaki komad svinjskog mesa koji odaberu, temelji na kvaliteti, domaćem podrijetlu i strogim kontrolama uvjeta proizvodnje. Kompaniji je, pak, to potvrda da radi što je najbolje za zajednicu.

U listopadu 2024. u Dijamantu je u probnom radu bila nova točiona iz koje je na najsuvremenijoj opremi krenula proizvodnja Dijamant ulja u novoj, lakšoj boci. U prijevodu to znači 200 tona manje upotrijebljene plastike na godišnjoj razini te 18 posto manji CO2 otisak u procesu proizvodnje boce. Nove boce imaju i novi dizajn. Također, u probni rad je pušten i novi KPV pogon - pogon za kemijsku provjeru vode.

Jamnica HR je potpisala ugovor za 1,2 milijuna eura subvencija iz europskog Modernizacijskog fonda za instaliranje solarnih elektran na krovove proizvodnih pogona Jamnica u Pisarovini i Jana u Gorici Svetojanskoj. Zahvaljujući solarnim elektranama, pogon

Jamnica HR će samostalno proizvoditi oko 22 posto ukupne električne energije potrebne za rad pogona, a Jana oko 8 posto.

Iz Jamnice HR je u 2024. izašlo pakiranje Jamnice prirodne gazirane mineralne vode za HoReCa kanal u povratnoj staklenoj boci od 0,33 l koja je zamijenila dosadašnje manje izdanje od 0,25 l. Riječ je o investiciji u iznosu od 1,5 milijuna eura kojom proizvođač pruža dodatnu vrijednost potrošačima kroz cijenu koja je za veću zapreminu za potrošača bila povoljnija. Dodatno, Jamnica HR i kroz tu investiciju pokazuje visoku razinu odgovornosti prema okolišu jer potiče podizanje svijesti o važnosti povratne staklene ambalaže i održivog načina života. U tu svrhu je krajem godine pokrenula i kampanju "Ništa lakše", primarno usmjerenu na mlade koje kroz seriju kratkih, zabavnih reklama i dinamičan angažman na društvenim mrežama, educira i motivira da odaberu Jamnicu upravo u povratnoj staklenoj ambalaži, koja je ekološki prihvatljivija i omogućuje višekratnu upotrebu. Kampanja će trajati tijekom cijele 2025. godine, s ciljem poticanja pozitivnih promjena i osvještavanja važnosti odgovornog konzumiranja i brige za okoliš.

I u Mercator EMBA-i bit će realizirana 655 tisuća eura vrijedna investicija u aseptičnu liniju koja će tom proizvođaču omogućiti da prati suvremene trendove redukcije šećera i konzervansa u svrhu razvijanja proizvoda s povećanom nutritivnom vrijednošću. Mercator EMBA je veliki proizvođač preljeva i sirupa i veliki je partner McDonald'sa budući da proizvodi topinge i sirupe za McDonald's u 18 zemalja središnje Europe i Mediterana. Kompanija ima tradiciju dužu od 60 godina, a najpoznatiji brendovi su joj BenQuick instant-proizvodi od kakaa i desertni preljevi Sladki greh. Zahvaljujući modernoj tvornici i stalnim ulaganjima u kvalitetu i sigurnost proizvoda, Mercator EMBA je pronašla svoje mjesto na zahtjevnom europskom tržištu te uspješno izvozi na 25 tržišta i gotovo 90 posto prihoda ostvaruje na stranim tržištima.

Agrolaguna je u 2024. zaključila višegodišnji projekt podizanja nasada maslinika, kroz koji je dobila nasad s 300 novih sadnica i uspostavila sustav za navodnjavanje kap po kap. Time će povećati proizvodnju visokokvalitetnog maslinovog ulja što će u konačnici dovesti do povećanja prihoda i bolje konkurentnosti tvrtke na tržištu. Projekt je sufinanciran sredstvima Europske unije, putem Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za

razdoblje 2014.-2020., podmjera 4.1., "Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva" - provedba tipa operacije 4.1.1. "Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava" - podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih višegodišnjih nasada. Projektom se planira

i nabava poljoprivredne mehanizacije i opreme koja će znatno olakšati proces održavanja nasada i proizvodnje maslinovog ulja.

Nova lansiranja 2024.

Svi novi proizvodi koji su iz prehrambenih kompanija Fortenova

Poslovno područje Prehrana

grupe izašli na tržište u 2024. prate promjene profila i navika potrošača, promjene u kulturi prehrane – zdravije (manje masnoća, manje šećera, soli, aditiva, konzervansa), brže (npr. polupripremljeno), kao i promjene u pakiranjima (veličina i materijali).

Primjerice, PIK Vrbovec HR je izašao s PIK Natur inovativnom linijom mesnih proizvoda bez dodanih nitrata i fosfata. Razvijena je uz potporu sredstava iz Europskog fonda za regionalni razvoj, koji pomaže kompanijama u inovacijama i održivom razvoju, a u njezinoj realizaciji ključna je bila i suradnja s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo. Iako se PIK Natur šunka, mortadela, parizer i trajna kobasica proizvode s određenim prilagodbama u procesu proizvodnje i imaju izmijenjene recepture i uz to ne sadrže pojačivače aroma, umjetna bojila, gluten ni soju, zadržale su svoj originalni okus.

Taj je tradicionalni okus razlog što su prema istraživanju agencije Nielsen⁷ PIK Vrbovec HR šunke najprodavaniji proizvod u svojoj kategoriji na hrvatskom tržištu. U PIK-u su u 2024. na tržište također lansirali Sljeme slaninu i PIK sušeni dimljeni kare, dok su u liniji “Slow cooked“ u 2024. izašla juneća rebrica.

Natur inačicu je dobio i Dijamantov Dobro jutro namaz, a Dobro jutro Natur je kombinacija pažljivo odabranih sastojaka, uz prirodne boje i arome i blagu notu morske soli, bez konzervansa i palminog ulja. Taj je novi proizvod nositelj „V-label“ veganske oznake.

Zvijezda HR ima nove proizvode: kečap bez konzervansa, bez glutena koji sadrži čak 200 grama svježe ubranih rajčica u 100 grama proizvoda, pakiran u staklenoj boci koja čuva njegovu svježinu, okus i nutritivnu vrijednost; Zvijezda Dressing s tri okusa (Jogurt, Američki, češnjak) – bez pojačivača okusa, umjetnih bojila i konzervansa; Salsa umak, bez glutena u ekološkom staklenom pakiranju i novi Planet of Plants - Humus.

Jamnica HR je u kategoriji ledenog čaja na tržište lansirala novi okus Limuna. Novi proizvod Sensation Tonic razvijen je u Jamničinom modernom razvojno-istraživačkom laboratoriju, čime je dodatno proširila asortiman tog brenda s bezalkoholnim osvježavajućim gaziranim pićem prepoznatljivog okusa klasičnog tonika. Toco portfelj je, pak, obogaćen s dva nova okusa - jabuka rabarbara i limun krastavac, dok je ProGame lansiran u novom pakiranju, u limenkama.

Istraživanja o snazi brandova

Zvijezda ulje i majoneza izmjenjuju se na vrhu liste top brandova u Hrvatskoj, a Jana - prirodna mineralna negazirana voda i ABC mliječni sirni namaz imali su najveći napredak na ljestvici najboljih – pokazuje to BRANDscore ljestvica⁸, dio BRANDpuls istraživanja koje ispituje snagu brandova među domaćim potrošačima provedeno u prvoj polovini 2024. Tako je u tom valu Zvijezda ulje prvo, a majoneza druga na BRANDscore ljestvici, a na listi top 10 su, uobičajeno, još četiri branda kompanija Fortenova grupe – Jamnica gazirana prirodna mineralna voda (6. mjesto), Zvijezda ketchup i tvrdi margarin (7.i 8. mjesto). ABC mliječni sirni namaz se, pak, pomakao s 13. na 9. mjesto ljestvice. Istodobno, na proširenoj listi 50 najjačih proizvoda u Hrvatskoj nalaze se tri proizvoda iz portfelja Fortenova grupe pri čemu je Jana negazirana voda izrazito skočila – s 21. na 13. mjesto. U regionalnom plasmanu su tri Jamničina proizvoda - Jana, Jana Ice tea i gazirana voda Jamnica te Dijamantovo ulje.

U izvješčaju CPS GfK Brand Footprint Europe, koji pruža uvid u preferencije potrošača na različitim tržištima i kategorijama, a pomoću pokazatelja Consumer Reach Points (CRP), zasnovanog na penetraciji kupaca i frekvenciji kupovine, analizira se više od 42.000 brandova. Rezultati analize podataka za Srbiju pokazuju da je kompanija Dijamant zauzela drugo mjesto u kategoriji najčešće biranih brandova FMCG sektora, koju čine renomirani domaći i strani brandovi.

7 NIQ RMS, MAT 05/2024, kategorija šunki (Copyright © 2024, Nielsen Consumer LLC.)

8 BRANDpuls istraživanje je provedeno u razdoblju ožujak-lipanj 2024. na više od 5700 ispitanika u dobi od 16 do 64 godine u Hrvatskoj, Srbiji, Bosni i Hercegovini i Sloveniji koji su brandove vrednovali u 60-tak FMCG kategorija

Upravljanje rizicima

Već su u samom uvodu naznačeni ključni rizici industrija u kojima posluju prehrambene kompanije Fortenova grupe – od utjecaja globalnih i lokalnih geopolitičkih procesa na cijene energenata, logističke operacije, cijene sirovina koje su dodatno na udaru trgovinskih ratova i klimatskih promjena koje, pak, ne utječu samo npr. na prinose ili na turističku industriju kao veliki kanal potrošnje na koji su kompanije izrazito naslonjene nego i na migracijske procese - do jednog od najizraženijih rizika današnjice – depopulacije i smanjivanja radno sposobnog stanovništva u državama zapadne polutke.

Najnovije projekcije Eurostata, službene statističke agencije EU-a, sugeriraju da će populacija u Europi do 2100., prema trenutnim trendovima, činiti šest posto ukupne svjetske populacije, opadajući s 447 milijuna na 419 milijuna. No, taj pad je scenarij Eurostata koji uključuje efekte imigracije. Kad se iz modeliranja isključi imigracija, Agencija do 2100. predviđa pad populacije za više od trećinu, na 295 milijuna do 2100. godine. Pritom već danas 21 posto stanovništva EU-a ima 65 godina ili više. U osnovnom scenariju Eurostata, ovaj udio porasti će na 32 posto do 2100. godine, ali u scenariju agencije bez imigracije, porast će još više, na 36 posto. Ne postoji područje ljudske djelatnosti na koju to neće imati negativan utjecaj i značajan ekonomski pritisak, a prema demografima, glavne posljedice bit će sporiji rast, jer će se radna snaga smanjivati, a rast će porezni teret, jer će rasti i troškovi mirovina i potražnja za zdravstvenom i starateljskom skrbi.

Imigracija, kao i podizanje stope zaposlenosti radno sposobnih osoba, pomicanje dobi za mirovinu, reforma mirovinskih sustava i premještanje poreznog tereta s prihoda od rada na bogatstvo, posebno imovinu, dio su sustavnog rješenja koje zagovaraju stručnjaci. No, tu je riječ o sistemski osmišljenim aktivnostima koje efekte pokazuju na dugi rok. Kratkoročno, kompanije Fortenova grupe svoja rješenja s izazovima radne snage trenutno traže kroz podizanje primanja i poboljšanje uvjeta poslovanja kao i zapošljavanje stranih radnika i osiguravanje za njih nužnih integracijskih aktivnosti.

Poslovno područje Poljoprivreda

Točno godinu dana nakon što je slanjem informativnog materijala na adrese više mogućih zainteresiranih kupaca Fortenova grupa započela ispitivanje interesa za potencijalnu prodaju Poslovnog područja Poljoprivrede, Fortenova grupa i Podravka su 31. siječnja 2025. potpisivanjem Ugovora o prijenosu udjela finalizirali Podravkin proces preuzimanja šest kompanija iz Poslovnog područja Poljoprivreda Fortenova grupe: Belja, Vupika, PIK-a Vinkovci, Energije Gradec, Belje Agro-veta i Felixa. Formalno zaključenje je uslijedilo nakon što su kompanije u srpnju potpisale kupoprodajni ugovor i Podravka ishodila sva potrebna odobrenja regulatornih tijela na tržištima na kojima kompanije posluju.

Vrijednost transakcije na osnovi cash-free/debt-free iznosila je 333 milijuna eura, a primici od prodaje bit će upotrijebljeni za daljnje razduživanje Grupe. Naime, zaključenje transakcije predstavlja i ispunjenje jednog od uvjeta dogovorenih u okviru refinanciranja Fortenova grupe iz 2023. prema kojem je Grupa imala obvezu započeti proces testiranja potencijalne prodaje Poslovnog područja Poljoprivrede Fortenova grupe.

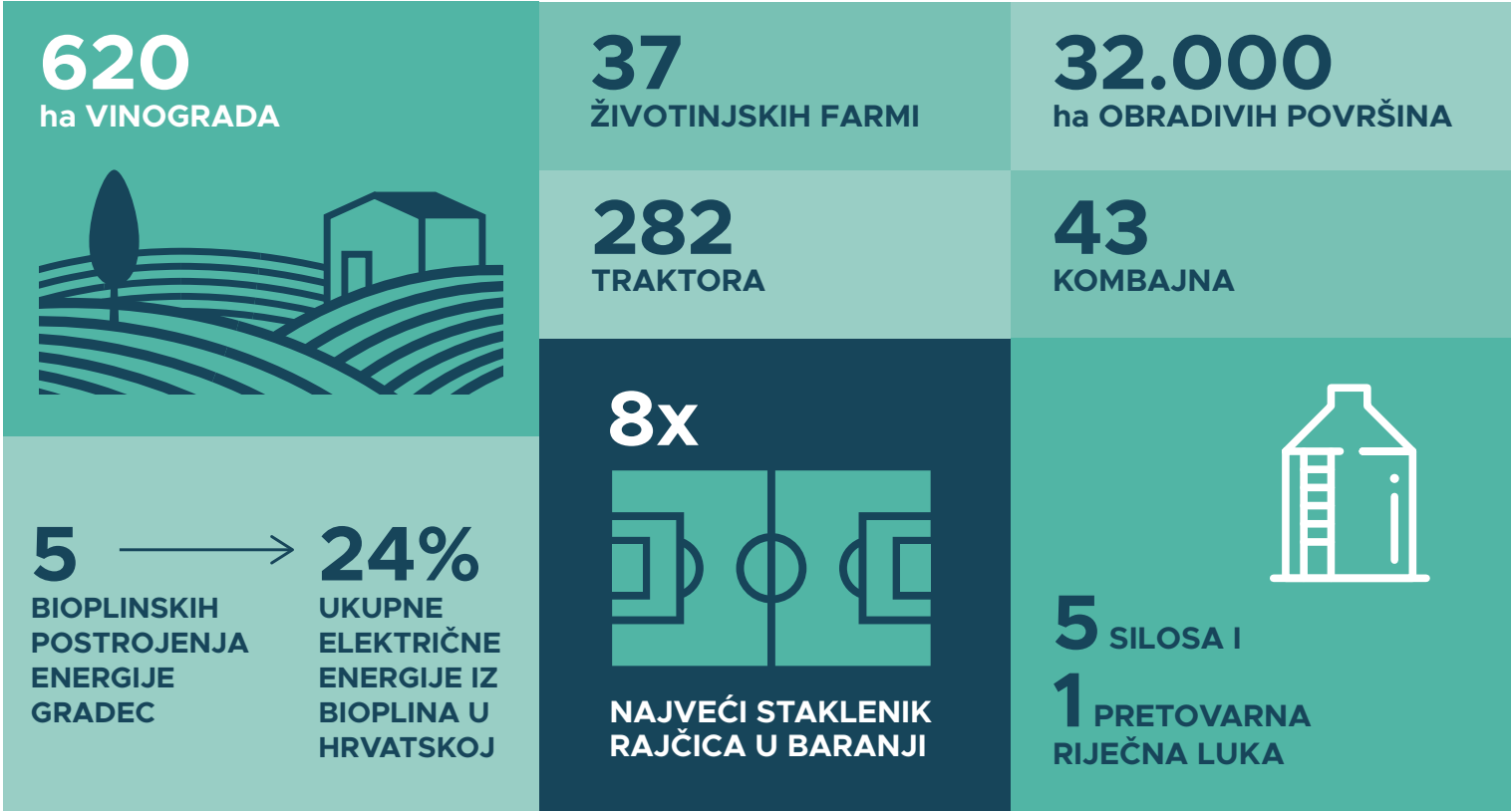
To je na koncu dovelo do zaključenja vrlo zahtjevne transakcije prodaje cijele djelatnosti premežene nizom međuodnosa između kompanija, a realizacija prodaje u kojoj je za strateškog partnera izabrana Podravka, ispunjavala je dva temeljna uvjeta: maksimizaciju vrijednosti cijelog poslovanja i jamstvo razvoja poslovanja i zaposlenosti odnosno cjelovite održivosti te nacionalno važne djelatnosti, posebno u svjetlu gospodarskog napretka cijele regije Slavonije i Baranje.

Dodatna prednost aranžmana s Podravkom je činjenica da je

u njoj Fortenova grupa dobila strateškog partnera koji će PIK Vrbovcu HR i sustavu Fortenova grupe osiguravati kvalitetnu domaću sirovinu za daljnju preradu i proizvodnju.

Još su tri kompanije Fortenova grupe bile dio Poslovnog područja Poljoprivrede. LG Moslavina je prodana, kao i Eko Biograd, dok

je poljoprivredna kompanija Vinka još uvijek u sastavu Fortenova grupe. Njezino je poslovanje podijeljeno u dva segmenta – proizvodnja i prerada smrznutog voća i povrća (uglavnom grašak, kukuruz, krumpir, mrkva) i voća (uglavnom trešnje) te uzgoj i prodaja svježeg voća (jabuke, trešnje) i usjeva uzgojenih u voćnjaku i na zemljištu Borinci.

Pokazatelji značaja i veličine PP Poljoprivreda

Podravka je preuzela vertikalno integrirano poljoprivredno poslovanje diversificirano u 12 segmenata u kojem radi 2400 zaposlenika, na više od 100 lokacija.

Baza sljedivosti cjelokupne proizvodnje je 32.000 hektara obradivih površina na kojima se koristi 282 traktora, 43 kombajna i 900 komada priključne poljoprivredne mehanizacije.

Na devet farmi mliječnog govedarstva, s više od 5.000 muznih krava i na kooperantskim farmama zajedno se godišnje proizvede više od 54 milijuna litara mlijeka ekstra kvalitete što je 15 posto ukupne hrvatske proizvodnje kravljeg mlijeka.

Na deset farmi tovnje junadi i na farmama kooperanata godišnje se proizvede više od 20.000 komada junadi što je 18 posto ukupne proizvodnje u Hrvatskoj.

Na osamnaest svinjogojskih farmi primjenjuju se najstrože biosigurnosne mjere kako bi se osigurala dobrobit životinja. Ukupna godišnja proizvodnja vlastitih farmi i kooperacije je 420.000 komada tovljenika što je 55 posto ukupno proizvedenih tovljenika u Hrvatskoj.

Tvornica stočne hrane u Dardi s kapacitetom od 185.000 tona osigurava hranu za životinje na ukupno 37 farmi u Belju, Vupiku i PIK Vinkovcima. Kapaciteti u silosima, koji se nalaze diljem kontinentalne Hrvatske, prelaze 270.000 tona, a za skladištenje i prijevoz žitarica posebno je važna pretovarna luka Vupika, koja se nalazi na dunavskoj obali u Vukovaru.

U dvije tvornice mliječnih proizvoda Belja, u Osijeku i Belom Manastiru, godišnje se proizvede 35.000 tona različitih mliječnih proizvoda koji nastaju od mlijeka s vlastitih farmi u Belju i Vupiku. Mjekare Belje jedine u Hrvatskoj imaju sljedivost proizvodnje od vlastite sirovine do finalnog proizvoda. Tržišni lider u kategoriji svježih krem sireva i sirnih namaza je ABC svježi krem sir, najvažniji izvozni proizvod Belja, koji je dostupan na 25 tržišta diljem svijeta, a 2025. slavi 45 rođendan.

U pogonima Baranjke godišnje se proizvede oko 1.000 tona suhomesnatih trajnih proizvoda od kojih je najpoznatiji Baranjski kulen sa zaštićenim zemljopisnim podrijetlom EU.

Vina Belje i Vina Vupik zajedno imaju 620 hektara vinograda i godišnje proizvedu 4,5 milijuna litara vina, u kojima dominira graševina kao najprodavanija vinska sorta u Hrvatskoj.

Energija Gradec, najznačajnija je domaća kompanija koja se bavi proizvodnjom električne energije iz bioplinskih postrojenja. Bioplinska postrojenja u Gradecu, Ovčari, Popovci, Mitrovcu i Vinki proizvedu 24 posto ukupne električne energije iz bioplina u Hrvatskoj.

PIK Vinkovci godišnje na tržište plasiraju 4.200 tona povrća od čega je gotovo polovica crveni luk za koji je izgrađen distributivni centar i skladište u Lipovcu, a u stakleniku Mitrovac, u Belju, godišnje se proizvede oko 2.700 tona svježih rajčica.

Pregled najvažnijih ESG elemenata poslovanja u 2024.

Aktivnosti vezane uz proces prodaje dominantno su obilježile 2024. u Poljoprivredi Fortenova grupe. Poslovni procesi, pak, jednako kao i u drugim djelatnostima bili pod različitim utjecajima iz okruženja, pri čemu je, naravno, u ovoj djelatnosti ponder utjecaja klimatskih prilika i najizraženiji. Tako su, primjerice, bilježene najranije žetve ratarskih kultura i berbe (grožđa) u povijesti kompanija, a klimatske prilike su imale i različite utjecaje na kvalitetu i prinose pojedinih kultura.

S obzirom na realizaciju transakcije kupoprodaje cijelog područja, za ovo Izvješće izdvajamo samo one aktivnosti koje su u izravnoj vezi s ESG efektima.

U 2024. je na sedam svinjogojskih farmi, tri farme mliječnog govedarstva i objekt ratarstva Belje u rad pušteno jedanaest integriranih sunčanih elektrana ukupne snage 1.800 kW koje godišnje proizvede 2,9 GWh električne energije za vlastite potrebe. Najveća je to investicija u održive izvore energije u kompaniji koja je prijavljena kroz Program Ruralnog razvoja na Mjeru 4.1.3. Korištenje obnovljivih izvora energije.

U projektu sunčanih elektrana fokus je stavljen na svinjogojske farme, a najveća elektrana izgrađena je na krovovima nukleus farme Brod Pustara 1 koja predstavlja bazu svinjogojske proizvodnje u Belju. S ukupno 888 modula ta sunčana elektrana ima snagu od 320 kW i proizvodi gotovo polovicu potrebne električne energije koja se najviše koristi za ventilaciju staja te rasvjetu. Proizvedena

električna energija na svakoj od jedanaest lokacija koristi se isključivo za vlastite potrebe i pokriva više od 40 posto potreba za električnom energijom svake od farmi. Sunčana elektrana na farmi Mitrovac, čiji je ukupni kapacitet 1.700 krava, osigurava električnu energiju za veliki rotor za mužnju od 60 mjesta, ali i za suvremeni sustav ventilacije u stajama.

S obzirom na puno lokacija, različite tipove objekata i visoke biosigurnosne mjere na farmama, operativni dio projekta pokazao se logistički dosta zahtjevan, no interni tim stručnjaka zajedno s izvođačima radova i HEP-om sve je odradio u planiranim rokovima, a izgradnjom elektrana Belje je potvrdilo svoju usmjerenost održivom poslovanju.

PIK Vinkovci su, pak, bili prva kompanija u Fortenova grupi koja je u 2023. i 2024. u trajni pogon pustila dvije fotonaponske elektrane – Lipovac i Vinkovci. Oba projekta su započela početkom 2020., kada su prijavljeni na natječaj Mjera 4.1.3. – “Korištenje obnovljivih izvora energije” pa je trećina njihove ukupne vrijednosti financirana kroz potpore Europske unije tako da je PIK-u Vinkovci za lokaciju Lipovac uplaćena potpora u iznosu 215.000 eura, a za lokaciju Vinkovci 364.000 eura. Na razini cijele kompanije, PIK Vinkovci proizvodnjom energije iz fotonaponskih elektrana u Lipovcu i Vinkovcima ima 35 posto električne energije iz vlastitih obnovljivih izvora.

Uz PIK Vrbovec HR koji je zadovoljio kriterije i za svoje proizvode dobio oznaku Ministarstva poljoprivrede “Dokazana kvaliteta Hrvatske”, Belje je ishodilo potvrdu o sukladnosti “Dokazana kvaliteta Hrvatske za svinje” za tovnje farme Belja, Vupika i kooperanata. Belje je također dobilo oznaku “Dokazana kvaliteta Hrvatske” za domaću rajčicu Belje, a PIK Vinkovci za domaći luk. Dokazana kvaliteta Hrvatska je novi nacionalni sustav kvalitete poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda kojim Ministarstvo poljoprivrede domaćim proizvođačima omogućuje bolju prepoznatljivost i promidžbu domaćih visoko kvalitetnih proizvoda s posebnim karakteristikama. Domaća proizvodnja povrća, pak, iznimno je važan segment hrvatske poljoprivrede posebno zbog visoke kvalitete proizvoda, ali i činjenice da ju je važno dodatno proširiti i unaprijediti kako bi osigurala zadovoljavanje domaćih potreba. Ujedno je na 8.konferenciji “Hrvatsko povrće”, Belju dodijeljena Povelja za poseban doprinos povrćarstvu. Kako su istaknuli članovi organizacijskog odbora u svom obrazloženju

Poslovno područje Poljoprivreda

nagrade: “Ulaganje Belja u suvremenu proizvodnju rajčice u zaštićenim prostorima, iznimni rezultati i ostvareni visoki urod rajčice, s certifikatom Dokazana kvalitete, prepoznato je kao važan element prepoznatljivosti i promidžbe hrvatskog povrća”.

U lipnju i srpnju 2024. puni intenzitet je dosegao i projekt ulaganja u novu poljoprivrednu mehanizaciju koji je započeo godinu ranije, a isporuke naručenih strojeva tempirane su pred žetvu pšenice u Belju, Vupiku i PIK Vinkovcima koja je bila u znaku devet novih Fendt Ideal kombajna, koji su osigurali završetak žetve u optimalnim rokovima isključivo s vlastitim resursima, bez angažmana vanjskih dobavljača. Vozni park poljoprivrednih kompanija do jeseni je obnovljen s ukupno 72 nova traktora (uključujući i 18 koji su isporučeni u 2023). Nabava teških i srednjih traktora bila je neophodna za radne operacije koje se tijekom cijele godine obavljaju na oranicama velikih površina. Iznimno su važna i tri nova silažna kombajna koja omogućuju spremanje silaže za potrebe govedarskih farmi u cijelom sustavu. Završetak obnove poljoprivredne mehanizacije tempiran je na kraj godine do kada je isporučena i sva naručena priključna (laka) mehanizacija koja uključuje podrivače, sjetvospremače, prese, rastresače otkosa, raspodjeljivače, mikser prikolice i ostale priključne strojeve za obradu tla. Obnova poljoprivredne mehanizacije u poljoprivrednim kompanijama vrijedna je više od 60 milijuna eura.

U vinogradima Belja, na Banovom brdu u Baranji zasađeno 22,6 hektara novih vinograda u okviru Mjere ruralnog razvoja 4.1.1. - ulaganje u nove nasade i mehanizaciju, uz financiranje cjelokupnog projekta u iznosu od 50 posto ukupno prihvatljivih troškova, a PIK Vinkovci su 2024. svoj proizvodni asortiman proširili i na rajčicu jer su sa svojim budućim vlasnikom, kompanijom Podravka ugovorili proizvodnju industrijske rajčice na ukupno pet hektara naših površina, na lokaciji Sopot uz navodnjavanje kap po kap. Presadnice i podršku tijekom cijelog procesa proizvodnje su osigurali stručnjaci iz Podravke koje imaju dugogodišnje iskustvo s uzgojem rajčice.

Članstva

Fortenova grupa je i u 2024. nastavila s članstvom u udruženjima i inicijativama koje se bave ciljevima održivog razvoja poput UN Global Compacta, HR PSOR-a, Međunarodnog instituta za klimatske aktivnosti (Institut IICA), slovenskog Instituta za razvoj društvene odgovornosti – IRDO. Članstvom u tim organizacijama Fortenova grupa je aktivni sudionik relevantnih inicijativa razvoja održivosti, uz pristup svim informacijama i znanjima važnim za to područje društvenog djelovanja, na taj način i vlastitim primjerom potiče snažnije uključivanje poslovnog sektora u aktivnosti namijenjene napredovanju prema ciljevima održivog razvoja i postizanju korporativne održivosti.

Tijekom 2024. dovršena je procedura učlanjenja u Forum za odgovorno poslovanje u Srbiji te u RSPO (engl. Roundtable on Sustainable Palm Oil).

Forum za odgovorno poslovanje u Srbiji je poslovna mreža posvećena promicanju društveno odgovornog poslovanja i održivosti u toj državi. Okuplja vodeće kompanije koje doprinose razvoju zajednice te kroz suradnju i razmjenu znanja razvija alate za održivo poslovanje s mjerljivim društvenim utjecajem. Misija Foruma je poticati razvoj trajnih i stabilnih društveno odgovornih praksi u poslovnom sektoru.

Kao članice Foruma, kompanije na dobrovoljnoj osnovi integriraju socijalna, etička i ekološka načela društveno odgovornog poslovanja (CSR) u svoje svakodnevno poslovanje. Obvezale su se na izgradnju odgovornog odnosa prema zaposlenicima, partnerima i ostalim dionicima, promovirajući visoke standarde transparentnosti, poštivanja ljudskih prava, zaštite okoliša te borbe protiv korupcije i diskriminacije. Također, aktivno će dijeliti znanja i iskustva te poticati dijalog o prednostima održivog i odgovornog poslovanja.

RSPO međunarodna je organizacija posvećena promicanju održivog uzgoja i korištenja palminog ulja s ciljem smanjenja negativnih utjecaja na okoliš i društvo. Kroz tu inicijativu potiče

se odgovorno upravljanje zemljištem, zaštita radničkih prava, smanjenje emisija stakleničkih plinova te uključivanje lokalnih i malih dobavljača. Kompanije Zvijezda i Dijamant, kao dugogodišnji članovi RSPO-a, kroz kontinuirano povećanje udjela održivog palminog ulja u svojoj proizvodnji značajno doprinose razvoju održivih i transparentnih lanaca opskrbe. Fortenova grupa dodatno je potvrdila svoju predanost održivom poslovanju učlanjenjem u RSPO 2024. godine, čime je kao krovna organizacija podržala inicijative svojih članica.

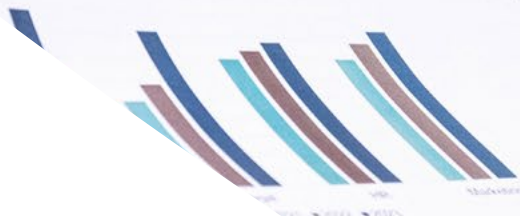
Temeljem važećih zakonskih propisa koji poslodavce u Srbiji, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori i Sloveniji obvezuju na članstvo u samostalnim stručno-poslovnim organizacijama, Fortenova grupa i njezine operativne kompanije članice su Privrednih komora Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore odnosno Gospodarske zbornice Slovenije. Nakon promjena Zakona o Hrvatskoj gospodarskoj komori u Hrvatskoj koji više ne propisuje obvezno članstvo, nego se primjenjuje princip dobrovoljnosti, a visina članarine ovisi o razini ukupnoga prihoda, Grupa i operativne kompanije su ostale članice HGK na dobrovoljnoj osnovi.

Istodobno su, na principu dobrovoljnosti, Grupa i operativne kompanije članice brojnih nacionalnih i širih interesnih grupacija i udruženja kojima je svrha zaštita, zastupanje, usklađivanje i promicanje interesa članica, poslodavaca/menadžera odnosno djelatnosti u kojima kompanije posluju.

2. STRATEGIJA, UPRAVLJANJE, RIZICI I ANALIZA ZNAČAJNOSTI

IZVJEŠĆE O ODRŽIVOSTI 2024.

Bolji rezultati u svim promatranim područjima

Uvod

Fortenova grupa je sa sustavnim izvještavanjem o održivosti počela 2022., čime je postavila čvrsti temelj za praćenje okolišnih, društvenih i ekonomskih učinaka poslovanja. Izvještaj za 2024. obuhvaća 40 kompanija unutar Grupe te se temelji na prikupljanju i analizi podataka relevantnih za cjelokupno poslovanje.

S obzirom na kompleksnost Grupe, njezine djelatnosti i geografsku rasprostranjenost, podaci se strukturiraju i agregiraju prema ključnim poslovnim područjima: maloprodaji i veleprodaji, prehramni, poljoprivredi i neosnovnim djelatnostima, kao i na konsolidiranoj razini cijele Grupe. Takav pristup omogućuje veću jasnoću i preglednost izvještaja, olakšava razumijevanje ključnih poruka te predstavlja osnovicu za usporedbu i evaluaciju rezultata.

U Grupi se primjenjuje jedinstveni pristup održivosti, neovisno o tome djeluju li kompanije unutar Europske unije ili izvan nje.

Time se osigurava dosljedna primjena najboljih praksi održivog poslovanja u različitim regulatornim okruženjima, uz promicanje jednakih standarda odgovornosti i transparentnosti.

Izvješće o održivosti se temelji se na GRI metodologiji (engl. Global Reporting Initiative). U kontekstu sve strožih regulatornih zahtjeva, Grupa je tijekom 2024. godine započela pripreme za usklađivanje s Direktivom o korporativnom izvještavanju o održivosti (engl. Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD). Ključni korak u tom procesu bila je procjena dvostruke materijalnosti kojom su identificirane teme na koje Fortenova grupa ima značajan utjecaj, kao i one koje su važne za dionike. Detaljnije informacije o rezultatima analize dostupne su u poglavlju [Dvostruka materijalnost](#).

Strategija održivosti Fortenova grupe dodatno je usklađena s Agendom 2030. Ujedinjenih naroda i ciljevima održivog razvoja

(SDG – Sustainable Development Goals), s naglaskom na one ciljeve u kojima Grupa, u suradnji s dionicima, može ostvariti najveći pozitivan učinak na društvo, okoliš i gospodarstvo.

Organizacijski ustroj

Organizacijska jedinica za ESG (Environmental, Social, Governance) djeluje u okviru poslovnog područja Marketinga i ESG-a te odgovara Glavnom izvršnom direktoru. Njezina ključna uloga podrazumijeva uspostavu sustava za konsolidirano izvješćavanje o održivosti te koordinaciju provedbe ESG strategije na razini cijele Grupe. Uz to, u operativnim kompanijama su uvedene formalne funkcije zadužene za održivost.

U sklopu ESG okvira Grupe uspostavljena su i dva ključna upravljačka tijela:

- Odbor za održivi razvoj okuplja predstavnike svih kompanija, tržišta i grupnih funkcija podrške. Odbor aktivno sudjeluje u prikupljanju podataka za izvješće, kao i u rješavanju pitanja održivosti koja se postavljaju na razini Grupe. Također, pruža podršku radnim skupinama koje djeluju unutar strateških tema održivosti.
- Koordinacijski odbor za održivost uključuje izvršne direktore, članove Upravnog odbora te predstavnike ključnih funkcija poput strategije, usklađenosti, ljudskih potencijala, financija, revizije i nabave. Odbor se sastaje kvartalno, a do sada je ukupno održano 16 sjednica, od čega pet u 2024. s ciljem praćenja napretka radnih skupina, rasprave o regulatornim novostima te definiranja potrebnih prilagodbi.

Izvještaj o održivosti izrađuje središnji ESG tim na temelju podataka koje su dostavile operativne kompanije. Nacrt izvještaja razmatra i odobrava Koordinacijski odbor, dok konačnu potvrdu daju Izvršni direktori. Upravni odbor donosi ključne odluke o materijalnim temama i utjecajima, a sve grupne politike od rujna 2024. odobravaju izvršni direktori. Također, daje odobrenje za sve odluke koje prema internim procedurama prelaze određene financijske pragove.

Tijekom 2024. godine uvedeni su i redoviti mjesečni sastanci ESG timova svih kompanija u Fortenova grupi. Ta inicijativa omogućuje razmjenu znanja i iskustava, pravovremenu razmjenu informacija o regulatornim promjenama te koordinaciju aktivnosti s ciljem usklađene i učinkovite provedbe održivih inicijativa na razini cijelog sustava.

Za potrebe pojedinih kompanija u Grupi, u 2024. je organiziran niz edukativnih predavanja, s posebnim naglaskom na teme vezane uz nadolazeće regulatorne promjene te ESG procjene dobavljača. Predstavnici kompanija aktivno su sudjelovali i na brojnim vanjskim konferencijama i panelima posvećenima održivosti, u organizaciji profesionalnih udruženja, gospodarskih komora te promotivno-komercijalnih događanja.

Integracija ESG kriterija u CAPEX odluke

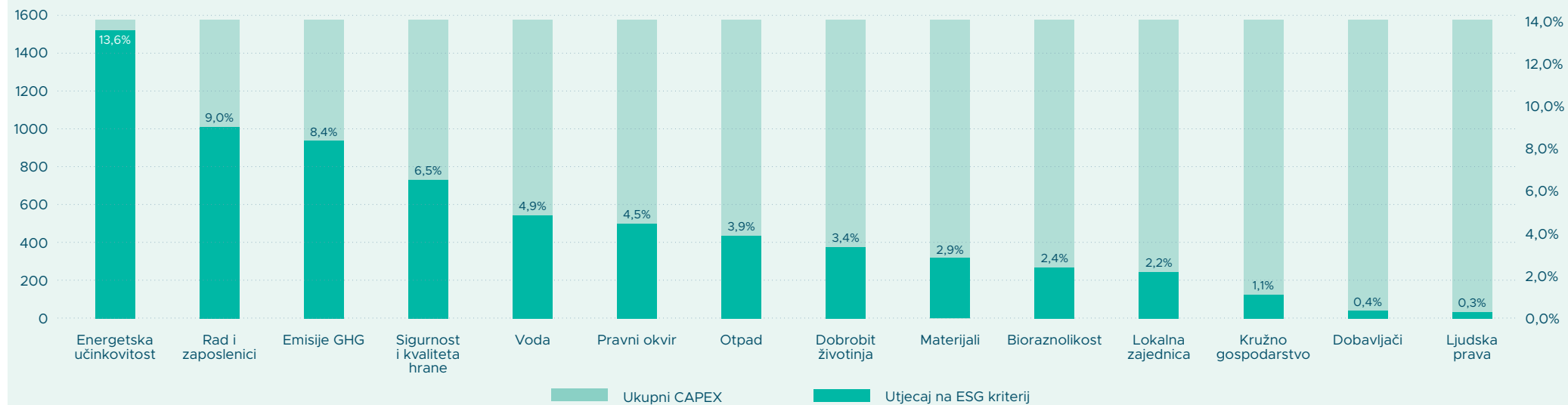
Tijekom 2024. godine nastavljen je sustavni proces integracije ESG kriterija u postupak odobravanja CAPEX projekata, a odnose se na energetska učinkovitost, emisije, potrošnju vode, materijal, otpad, bioraznolikost, utjecaj na radnike i zajednicu, sigurnost hrane i sl.

U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2024. u Grupi je pokrenuto ukupno 1.578 projekata, od kojih su neki dovršeni, a drugi su još uvijek u tijeku. Važno je naglasiti kako su svi projekti obuhvatili barem jedan ESG kriterij te da jedan projekt može imati utjecaj na više različitih aspekata unutar ESG okvira.

U nastavku je prikazan udio CAPEX projekata sa zabilježenim utjecajem na ESG kriterije.

Udio CAPEX projekata s ESG utjecajem 2024.

Ključne teme i pomaci 2024.

U skladu s organizacijskim promjenama, Fortenova grupa tijekom 2025. planira reviziju postojećih ciljeva. Revizija će biti provedena u suradnji sa svim relevantnim odjelima, kako bi se osiguralo da ciljevi odražavaju stvarne potrebe i potencijale svakog segmenta poslovanja.

CILJEVI	MJERLJIVOST	STATUS
Ugrađivanje održivosti kao relevantnog kriterija za donošenje odluka		
Uspostava organizacijske jedinice u Grupi i uspostava radnih pozicija za ESG u operativnim kompanijama	Implementirati tijekom 2023.	Cilj je realiziran (detalji su dostupni u poglavlju <u>Organizacijski ustroj</u>).
Unaprjeđenje upravljanja rizicima – priprema analize klimatskih rizika	Implementirati do sredine 2024. i ažurirati godišnje	Analiza fizičkih i klimatskih tranzicijskih rizika ponovljena je krajem veljače 2025. Više o rizicima dostupno je u poglavlju <u>Klimatski rizici</u> . Tijekom 2024. izdane su smjernice prilagođene specifičnom utjecaju fizičkih rizika u pojedinim divizijama.
Razmatranje ESG kriterija u donošenju odluka	Provođenje pilot-projekta za investicijske odluke do kraja 2023.	Tijekom 2024. nastavljeno je sa sustavnom integracijom ESG kriterija u postupak odobravanja svih CAPEX projekata. ESG kriteriji su integrirani u ukupno 1.578 CAPEX projekata.
Prilagodba novom regulatornom okviru EU-a za održivost – automatizacija podataka	Implementirati u sve operativne kompanije tijekom 2024.	Implementacija rješenja odgođena je u skladu s pomakom zakonskog roka sukladno <i>Zakonu o računovodstvu</i> (NN 85/24).
Uvođenje ESG-a u ocjenu učinka menadžera	Uvesti od 2023. za sve menadžerske razine	Uvedeno od 2023. kao individualni cilj povezan sa sedam ključnih tema za ESG.

Smanjenje emisija stakleničkih plinova – postizanje ugljične neutralnosti

Izračunati ugljični otisak Fortenova grupe i njezinih kompanija te pripremiti akcijski plan za smanjivanje emisija	Za 2022. izračunati Opseg 1 i 2; Na temelju dostupnih podataka izračunat Opseg 3 za 2023.; tijekom 2024. unaprijeđeno praćenje Opsega 3	Emisije iz Opsega 1 smanjene su za 2,9 % u odnosu na 2023. godinu, emisije iz Opsega 2 smanjene su za 10 %, dok su emisije iz Opsega 3 porasle za 5 %. Akcijski planovi za smanjenje emisija dovršeni su sredinom 2024.
Poticati proizvodnju i upotrebu energije iz obnovljivih izvora	Do 2030. 100 % energije iz obnovljivih izvora bilo kupnjom, bilo proizvodnjom	U 2024. udio električne energije iz obnovljivih izvora dosegnuo je 16%, što predstavlja značajan porast u odnosu na 2023., kada je iznosio svega 0,2%.
Učinkovitost u potrošnji energije kroz racionalno korištenje te ulaganja u učinkovitiju opremu	Do 2025. 10% u odnosu na 2022.	U 2024. ukupna potrošnja električne energije bila je na gotovo jednakoj razini kao 2023., međutim, potrošnja električne energije iz neobnovljivih izvora manja je za 11%.

Unaprjeđenje načina na koji upotrebljavamo resurse i gospodarimo otpadom – od hrane do ambalaže

Korištenje ambalaže koja se može ponovno upotrebljavati, koja je reciklabilna ili se može kompostirati	Do 2030. – 100%	Trenutno je u Grupi u upotrebi 60% reciklabilnih ambalažnih materijala (papir i karton, drvena ambalaža, metal i staklo), što predstavlja porast u odnosu na 2023. godinu, kada je udio iznosio do 50%.
Smanjenje upotrebe plastike (Poslovno područje Prehrane)	2030.: 20 % 2040.: 30 %	U odnosu na 2023., u Poslovnom području Prehrana tijekom 2024. upotreba plastike je manja 0,1%. Upotreba plastike prati se kroz pokazatelj količine plastike utrošene po toni proizvedenog proizvoda ⁹ .
Povećati upotrebu recikliranih materijala	2030.: 30 % 2040.: 40 %	U 2024. udio recikliranih materijala u ambalaži porastao je na 46%, što je značajan napredak u odnosu na 26,4% zabilježenih godinu ranije.

⁹ Pregledom apsolutnih vrijednosti vezanih uz korištenje plastike u Grupi utvrđeno je da je u 2024. godini došlo do porasta od 12 % u odnosu na 2023.

Ključne teme i pomaci 2024.

Sortiranje otpada s ciljem što manjih količina otpada na deponijima, a što veće upotrebe za recikliranje ili energetske oporabu	Kontinuirano smanjenje zbrinjavanja otpada na odlagalištima (težiti nuli)	Tijekom 2024., 20% ukupnog otpada zbrinuto je na odlagalištima, 63% je obrađeno recikliranjem i kompostiranjem, dok je 15% otpada iskorišteno za energetske oporabu spaljivanjem. U 2023. je 19% otpada bilo zbrinuto na odlagalištima, 65% reciklirano i kompostirano, a 13% spaljeno uz energetske oporabu.
Smanjiti otpad od hrane	Do 2030. 20% smanjenja u odnosu na 2022.	U usporedbi s godinom ranije, ukupne količine otpada od hrane u 2024. su povećane 14 %, pri čemu se radi o apsolutnim vrijednostima, bez uzimanja u obzir količina po jedinici proizvodnje i prodaje. Povećane količine otpada od hrane rezultat su povećanja broja prodavaonica te opsega proizvodnje. U tijeku je revidiranje mjera i ciljeva.
Unaprjeđenje kvalitete života kroz kvalitetu hranu – povećanje asortimana i vlastite proizvodnje zdrave hrane i funkcionalnih proizvoda, usredotočenje na sljedivost i kratke lance opskrbe, s fokusom na promicanje domaćih proizvođača		
Kontinuirano raditi na povećanju asortimana i prodaje <i>Better for you</i> proizvoda (zdravi, poboljšani i funkcionalni proizvodi)	Do 2030. – 30%	Udio <i>Better for you</i> ¹⁰ proizvoda u asortimanu trgovačke marke u 2024. iznosio je 27%, jednako kao i u 2023. U području Prehrane ¹¹ , udio proizvoda iz kategorije <i>Better for You</i> u ukupnom asortimanu iznosio je 24%, manje nego 2023., kada je iznosio 29%. U području Poljoprivrede zabilježen je sličan trend, s udjelom od 30% ¹² u 2024., u odnosu na 39% u prethodnoj godini.
Povećati lokalnu/regionalnu nabavu povezanu s trgovačkom markom	2030.: 70 %	Udio lokalne/regionalne nabave u trgovačkoj marki 2024. iznosio je 76,8 %, što predstavlja porast u usporedbi s prošlom godinom kada je iznosio 73%.

10 Trenutačno iskazani udio uključuje i artikle iz asortimana voća i povrća te svježeg mesa i ribe, u sljedećem periodu planiramo uvesti izdvojenije praćenje navedenih kategorija.

11 Ne uključuje kompaniju Roto dinamic

12 S obzirom na narav djelatnosti u izračun je uzeta samo industrijska roba, ne i sirovine. Prikaz za 2024. godinu ne uključuje podatke kompanije Vinka.

13 Podaci o količini nabavljene svinjetine "Mesa hrvatskih farmi" u 2023. korigirani su u ovom izvješću. Više detalja je dostupno u poglavlju [Metodologija i ispravljene objave](#).

Povećati prodaju vlastitih proizvoda s alternativnim (biljnim) proteinima Planet of Plants	2030.: Planet of Plants – 2,5 % udjela u neto prihodu od prodaje PP Prehrana	Udio proizvoda Planet of Plants u neto prihodu od prodaje 2024. iznosio je 0,12%, što predstavlja neznatan porast u usporedbi s 2023. godinom, kada je iznosio 0,11%.
Ciljevi do 2030.: Fokus na sljedivost i podršku certificiranoj proizvodnji	Grupa ulja – palmino ulje i mast (stearin) do 2025.: 10 % manje korištenja do 2027.: 20 % manje; do 2030.: 30 % manje;	2024. 10,5% manje u odnosu na godinu ranije.
	PIK Vrbovec HR – protein graška i protein suncokreta 100 % certificiran	2024. i 2023. 100% certificirani proizvodi.
	Belje – 100 % domaće mlijeko, ovisno o dostupnosti	U 2024. je 100% mlijeka bilo iz Hrvatske, od čega je 86% "Mlijeko hrvatskih farmi" Vupika i Belja, a ostalo malih lokalnih poljoprivrednika, što predstavlja porast u usporedbi s 2023. godinom, kada je udio domaćeg mlijeka iznosio gotovo 98%, uz 80 % iz "Mlijeka hrvatskih farmi" te 18% od lokalnih proizvođača.
	PIK Vrbovec HR – održati razinu od 70 % za "Meso hrvatskih farmi", ovisno o dostupnosti	Udio "Mesa hrvatskih farmi" u 2024. iznosio je 58%, a u 2023. godini 53% ¹³ .
	Trgovačka marka – kava, kakao, čaj, riža, orašasti plodovi, riba EU (Slovenija, Hrvatska): do 2027. barem 25 % proizvoda imat će certificirane sirovine; do 2030. barem 40 %	Trenutačno se radi na uspostavi praćenja podataka te će biti dostupni od 2025.
	Izvan EU-a (Srbija, BiH, Crna Gora): do 2027. 15 % proizvoda imat će certificirane sirovine; do 2030. barem 25 % <i>Top of Form</i>	

Ključne teme i pomaci 2024.

Ciljevi do 2030.: Fokus na sljedivost i podršku certificiranoj proizvodnji	Trgovačka marka – jaja: EU (Slovenija, Hrvatska): od 2025. neće biti jaja iz kaveznog uzgoja	U zemljama izvan Europske unije (BiH, Crna Gora, Srbija) udio jaja iz slobodnog uzgoja trenutno je vrlo nizak, no očekuje se njegov postupni porast. U Sloveniji na tržištu više nisu dostupna jaja trgovačkih marki iz kaveznog uzgoja, dok su u Hrvatskoj tijekom 2024. godine takva jaja činila 72% ukupne prodaje jaja trgovačke marke, što predstavlja povećanje u odnosu na 2023. kada je prodaja iznosila 62% ¹⁴ .
	Trgovačka marka – mlijeko i meso: 80 % lokalno i regionalno	2024: SLO 36%, SRB 100%, HRV 100% lokalno Mlijeko – HRV, SLO i BIH 100%, SRB 62% lokalno. 2023: SLO 24% lokalno, SRB 100% lokalno. Mlijeko – HR 100% lokalno, SLO 87% lokalno, SRB 46% lokalno, BiH 100% lokalno.
	Trgovačka marka – perad: 100 % lokalno/regionalno	Perad – trgovačka marka (HR, SLO, SRB): proizvođači su 2024. i 2023. bili 100% lokalni.
Unaprijediti svijest potrošača o hrani	Najmanje dva projekta po kompaniji godišnje	Provodi se već nekoliko godina – u izvješću je dostupno nekoliko primjera (poglavljja Kvaliteta , sigurnost i održivost proizvoda i Lokalna zajednica).
Pripremiti Kodeks ponašanja za dobavljače te implementirati procjenu dobavljača po ESG kriterijima	U 2024. usvojiti Kodeks i pokrenuti procjenu dobavljača	U 2024. je usvojen Kodeks poslovnog ponašanja dobavljača i započeo je proces pozivanja dobavljača na ESG samoprocjenu. Ukupno je pozvano više od 200 dobavljača.
Razviti politike Grupe povezane s održivošću i materijalnim temama (politika upravljanja vodama, politika ljudskih prava, politika dobrobiti životinja, politika održivog razvoja)	Pripremiti u 2024.	S obzirom na izdvajanje dijela poslovanja Grupe u 2025., pripremljene interne politike prolaze reviziju i usklađivanje s novim smjernicama i promijenjenim poslovnim politikama koje proizlaze iz organizacijske promjene.

Učinkovito upravljanje i smanjenje utjecaja na vodu i tlo		
Razvoj inicijativa za smanjenje primjene kemijskih sredstava (pesticida)	Smanjenje za 32 % do 2030. u usporedbi s prosjekom 2015., 2016. i 2017.	U razdoblju od 2022. do 2024. godine upotreba pesticida na pet najvažnijih usjeva smanjena je za 46%, što što je napredak od sedam postotnih poena u odnosu na 39% u 2023.
Učinkovito upravljanje gnojibdom – smanjenje primjene mineralnog gnojiva i povećanje primjene organskog gnojiva	Do 2030. 39 % smanjenja u usporedbi s 2012.	U odnosu na 2012. ukupne površina na kojoj se primjenjuju organska gnojiva povećana je gotovo tri puta odnosno čak 277%. Također, u odnosu na baznu 2012. upotreba mineralnih gnojiva smanjena je za 37%, što je 10 postotnih poena više nego 2023. kada je smanjenje iznosilo 27%.
Fokus na primjenu alata precizne poljoprivrede i navodnjavanje, s ciljem povećanja prinosa i smanjenja utjecaja klimatskih promjena	U prosjeku 30 % veći prinos u odnosu na godine kada nije bilo navodnjavanja ili primjene precizne poljoprivrede	Tijekom 2023. novi sustav navodnjavanja postavljen je na površini od 213 hektara, a slična ulaganja će se nastaviti i u 2025.
Smanjenje potrošnje vode	U PP-ima Poljoprivreda i Prehrana 10%, a u PP-u Maloprodaja 7%; povećanje recikliranja vode za 5 % do 2030.	U Poslovnom području Poljoprivreda zabilježeno je povećanje zahvaćanja vode za 10% u odnosu na prethodnu godinu. S druge strane, u Poslovnom području Prehrana došlo je do blagog smanjenja zahvaćanja vode, i to za 1%. U maloprodaji je došlo do povećanja zahvata vode od 4%. U 2024. ukupna količina reciklirane vode iznosila je 25 milijuna litara ¹⁵ .

¹⁴ Podaci o količini jaja iz kaveznog uzgoja u 2023. korigirani su u ovom izvješću. Više detalja je dostupno u poglavlju [Metodologija i ispravljene objave](#).

¹⁵ U 2023. godini prijavljeno je ukupno 36 milijuna litara reciklirane vode, pri čemu je u tu količinu bila uključena i kišnica, koja je sad iskazana odvojeno u poglavlju [Voda](#).

Ključne teme i pomaci 2024.

Poticanje i podržavanje poboljšanja životnog standarda na svim tržištima kako bismo pozitivno utjecali na oporavak regije u kojoj poslujemo		
Unaprjeđenje kvalitete života i standarda	Cilj 1 – kratkoročno: sve zaposlenike dovesti iznad donjeg praga platnog razreda / plaće (plaće koje su < 20% od medijana) Cilj 2 – srednjoročno: proširenje navedenog tako da se dosegne –15 % od medijana kao donji prag raspona plaća Cilj 3 – dugoročno: dostizanje plaće na razini medijana	Cilj 1 - U 2024. godini 18% zaposlenika nalazilo se ispod –20% od medijana pripadajućeg platnog razreda, što predstavlja povećanje u odnosu na 2023. godinu, kada je taj udio iznosio 15 %.
Različitost, ravnopravnost i uključivost		
Jednaka plaća za jednaki rad – izjednačavanje plaća žena i muškaraca	Analiza i implementacija korektivnih mjera 2024.	Utvrđena razlika u plaćama u iznosu od 3,4 milijuna eura smanjena je ukupno na 1,14 milijuna eura, uz napomenu da se u razlika u plaćama odnosi i na žene i na muškarce.
Donijeti politiku, uključivosti, pravednosti i raznolikosti	Implementirati 2023.	Cilj realiziran 2023.
Rodna ravnopravnost	50 % žena na menadžerskim pozicijama	U 2024. udio žena na višim menadžerskim pozicijama bio je 36%, a na razini srednjih menadžerskih pozicija 44%. U 2023. udio žena na višim menadžerskim pozicijama je bio 37%, a na razini srednjih menadžerskih pozicija 42%.
Zapošljavanje osoba s invaliditetom i unaprjeđivanje suradnje s kompanijama koje zapošljavaju osobe s invaliditetom	Povećanje iz godine u godinu	U 2024. godini u Grupi je bilo zaposleno 1.342 osoba s invaliditetom, što predstavlja blagi pad u odnosu na 2023. godinu, kada je taj broj iznosio 1.360.
Zdravlje i sigurnost zaposlenika	Ciljati na nula nesreća na radu	Tijekom 2024. godine zabilježeno je 978 ozljeda na radu, što predstavlja porast u odnosu na 2023. kada je evidentirano 919 ozljeda.

Dvostruka materijalnost

Usvajanje Direktive o korporativnom izvještavanju o održivosti (engl. *Corporate Sustainability Reporting Directive* – CSRD) je jedna od ključnih inicijativa Europske unije u borbi protiv klimatskih promjena, a nadovezuje se na ostale mjere usmjerene na smanjenje emisija stakleničkih plinova. Kako bi se osigurala transparentnost te povjerenje potrošača i investitora i spriječila manipulacija informacijama, CSRD zahtjeva od organizacija da pruže detaljne, mjerljive podatke o svojim okolišnim, socijalnim i upravljačkim praksama. Uz to, primjena standardiziranog okvira izvještavanja, u kombinaciji s obaveznim vanjskim nadzorom, jamči visoku preciznost informacija te njihovu usklađenost s najnovijim standardima Europske unije.

Prema CSRD-u, izvještavanje o čimbenicima održivosti temelji se na načelu **dvostruke značajnosti**, koje se sastoji od dvije ključne dimenzije:

Značajnost učinaka – perspektiva iznutra prema van

Pitanje održivosti smatra se značajnim iz perspektive **utjecaja** kada obuhvaća materijalne, stvarne ili potencijalne, pozitivne ili negativne učinke kompanija/organizacija na društvo i okoliš u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. Značajna pitanja održivosti iz te perspektive uključuju utjecaje povezane s vlastitim poslovanjem te cjelokupnim lancem vrijednosti tvrtke, uključujući njezine proizvode i usluge, kao i poslovne odnose.

Financijska značajnost – perspektiva izvana prema unutra

Pitanje održivosti smatra se financijski značajnim ako generira **rizike ili prilike** koji imaju, ili se očekuje da će imati, utjecaj na **financijski položaj, uspješnost, novčane tokove, pristup financiranju ili na trošak kapitala** u kratkoročnom, srednjoročnom ili dugoročnom razdoblju.

Za izvještajnu godinu 2024. Fortenova grupa, sukladno *Zakonu o računovodstvu* (NN 85/24), nije obvezna izvještavati prema CSRD regulativi te delegirajućem aktu o *Europskim standardima izvještavanja o održivosti* (engl. *European Sustainability Reporting Standards* - ESRS).

Iako se u kontekstu nedavno usvojene *Stop the clock* direktive očekuje daljnja odgoda obaveznog izvještavanja prema CSRD regulativi, s obzirom na složenost procesa i brojne zahtjeve regulative, kao i činjenicu da je u izvještavanje u Grupi uključeno čak 40 operativnih kompanija, Fortenova grupa je odlučila da se

proces dvostruke materijalnosti prvi puta provede za 2024. godinu. Ujedno je to i svojevrstan test interne ekspertiza i kapaciteta potrebnih za provedbu regulative u tom području u budućem razdoblju.

Proces procjene dvostruke materijalnosti Fortenova grupe proveden je u dvije faze:

1. Mapiranje dionika i lanca vrijednosti
2. Identifikacija i ocjenjivanje učinaka, rizika i prilika te uključivanje dionika

1. Mapiranje dionika i lanca vrijednosti

Kako bi se osigurao cjelovit uvid u sve aktivnosti koje mogu imati značajne utjecaje na okoliš, društvo i gospodarstvo, potrebno je opisati sve faze lanca vrijednosti – od nabave sirovina, preko proizvodnje i distribucije, do uporabe i zbrinjavanja proizvoda. U skladu s time, Fortenova grupa je provela proces **mapiranja dionika i lanca vrijednosti**.

1.1. Mapiranje dionika

Mapiranje dionika pruža cjelovitu identifikaciju svih relevantnih dionika Grupe. Na temelju toga se omogućava jasnije razumijevanje interesa različitih skupina, što je ključno pri ocjenjivanju utjecaja poslovnih aktivnosti na okoliš i društvo te njihovog potencijalnog financijskog utjecaja na organizaciju.

Proces mapiranja dionika Fortenova grupe je uključivao sljedeće skupine:

- Interne dionike, npr. Upravni odbor, izvršni direktori, radnička vijeća, zaposlenici i slično;
- Dobavljače resursa, npr. dobavljači vode, energije, sirovina i slično;
- Pružatelje usluga, npr. pružatelji marketinških, reklamnih, IT i ostalih usluga;
- Dionike vezane za ljudske resurse, npr. potencijalni zaposlenici, obrazovne i stručno-obrazovne ustanove i slično;
- Investitore i pružatelje financijskih usluga, npr. potencijalni investitori, dionici, banke, osiguravajuća društva i slično;
- Regionalne i lokalne samouprave, npr. gradovi, općine i slično;
- Državne institucije, regulatorna tijela i javne vlasti, npr. nadležna ministarstva, sektorske agencije i slično;
- Potrošače, npr. B2B kupce, maloprodajne i veleprodajni kupce;
- Neovisne stručnjake i profesionalne udruge, npr. poslovni konzultanti, gospodarske komore i slično;
- Akademsku zajednicu, npr. sveučilišta, istraživački instituti i znanstveni centri;
- Nevladine organizacije, npr. organizacije za zaštitu okoliša, medije, lokalnu zajednicu i slično.

Temeljem provedenog procesa mapiranja, na razini Fortenova grupe identificirano je otprilike 2.100 dionika. Analizom prisutnosti identificiranih dionika na tržištima, utvrđeno je da je najviše dionika prepoznato u Hrvatskoj, a slijede tržišta Srbije i Bosne i Hercegovine. Također, pregledom prosječnog broja dionika po poslovnim područjima pokazalo se da PP Poljoprivreda

ima najveći broj dionika, a slijede Poslovna područja Prehrane i Maloprodaje te Neosnovnog poslovanja.

Kako bi se utvrdila značajnost navedenih dionika, primijenjena je metodologija temeljena na evaluaciji utjecaja dionika na Fortenova grupu, kao i utjecaja Fortenova grupe na dionike. Analiza značajnosti dionika pokazala je da najznačajnije kategorije dionika uključuju:

- Interne dionike
- Kupce/potrošače
- Dobavljače resursa

Dobivena ocjena korištena je u procesu anketiranja dionika, pri čemu su odgovori određenih kategorija dionika imali veću težinu u skladu s njihovom identificiranom značajnošću (detaljnije u poglavlju 3. Anketiranje dionika).

1.2. Mapiranje lanca vrijednosti

Mapiranje lanca vrijednosti pruža vizualni prikaz ključnih aktivnosti, dionika i njihovih međusobnih odnosa unutar cijelog lanca, od osnovnih resursa do konačne upotrebe proizvoda ili usluga. Ovaj pristup omogućuje identifikaciju ESG-povezanih rizika, prilika i utjecaja kroz sve faze lanca.

Unutar Fortenova grupe, mapiranje lanca vrijednosti najprije je provedeno na razini operativnih kompanija, a zatim je, na temelju prikupljenih podataka, prošireno na razinu poslovnih područja.

Mapiranje je provedeno na sljedeći način:

- Određivanjem **vlastite pozicije u lancu vrijednosti** putem identifikacije temeljnih aktivnosti koje definiraju osnovu poslovanja;
- Određivanjem **sudionika i aktivnosti** - identifikacija aktivnosti i sudionika na višoj (engl. *upstream*¹⁶) i nižoj (engl. *downstream*¹⁷) razini vrijednosnog lanca;
- Određivanjem **međuodnosa** između sudionika i aktivnosti.

Iako se, s obzirom na specifične različitosti između poslovnih djelatnosti, identificirane vlastite aktivnosti razlikuju od poslovnog područja do područja, na višoj i nižoj razini lanca vrijednosti identificirani su zajednički ključni dionici. Na višoj razini lanca vrijednosti to uključuje, između ostalih, dobavljače resursa, pružatelje usluga te financijske investitore. S druge strane, na nižoj razini lanca prepoznati su dionici koji uključuju lokalnu zajednicu te kupce i potrošače.

16 Viša “upstream” razina vrijednosnog lanca odnosi se na vanjske dionike koji osiguravaju proizvode i usluge neophodne za provođenje vlastitih aktivnosti ili se koriste u zajedničkom razvoju proizvoda i usluga, zajedno s povezanim aktivnostima.

17 Niža “downstream” razina obuhvaća vanjske dionike koji koriste proizvode ili usluge (primjerice, zbrinjavanje otpada nastalog tijekom proizvodnje) te dionike na koje poslovanje izravno utječe, poput lokalne zajednice.

Dvostruka materijalnost

Lanac vrijednosti PP Poljoprivreda

Viša razina lanca vrijednosti ("upstream") (pružatelji proizvoda i usluga koje se upotrebljavaju u razvoju uluga ili proizvoda)			Vlastite aktivnosti PP Poljoprivreda				Niža razina lanca vrijednosti ("downstream") (primatelji proizvoda ili usluga od poduzeća)	
Vanjski dionici		Aktivnosti	Unutarnji dionici	Primarne aktivnosti	Prateće aktivnosti		Vanjski dionici	Aktivnosti
Indirektni dionici (npr. dobavljači dobavljača)	Dobavljači resursa (vode, energije, sirovina, sirovina za biopostrojenje, gotovih proizvoda, materijala za pakiranje, ostalih materijala, opreme, itd.)	Opskrba resursima	Skupština	Biljna proizvodnja za vlastite potrebe i kooperaciju (uzgoj ratarskih kultura, voće i povrća, vinogradarstvo, ostale djelatnosti u poljoprivredi)	Upravljanje poslovanjem	Upravljanje pravnim poslovima	Veleprodajni i B2B kupci	Distribucija i plasman proizvoda
	Dobavljači usluga (pružatelji usluga: marketing, oglašavanje, IT, telekomunikacija, DDD, transport, čišćenje, računovodstvo i knjigovodstvo, zdravstvo, laboratorijske analize, itd.)	Pružanje usluga	Nadzorni odbor	Uzgoj životinja za vlastite potrebe i kooperaciju (uzgoj mliječnih goveda, tovnje junadi, svinja)	Financije i računovodstvo	Marketing & razvoj novih proizvoda	Kupci električne i toplinske energije (Belje, Vupik, Pik Vinkovci, Hrote, Nanno Energies Hrvatska)	Korištenje električne i toplinske energije
	Dionici vezani za ljudski kapital (potencijalni zaposlenici, posrednici u zapošljavanju, ustanove za obrazovanje, itd.)	Posredovanje u zapošljavanju i osposobljavanje	Uprava	Proizvodnja prehrambenih proizvoda (proizvodnja hrane za životinje, prerada mesa i proizvodnja mesnih proizvoda, prerada voća i povrća, proizvodnja mlijeka i mliječnih proizvoda, proizvodnja vina)	Proces nabave	Proces izvoza proizvoda	Maloprodajni krajnji kupci	Korištenje proizvoda
	Investitori i pružatelji financijskih usluga (dioničari, poslovne banke, osiguravajuća društva, itd.)	Osiguravanje financijskih sredstava	Izvršni direktori	Skladištenje poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i upravljanje pretovarnom lukom	Upravljanje ljudskim resursima	Pružanje IT usluga	Komunalne službe i subjekti u postupanju s otpadom	Pružanje komunalnih usluga i postupanje s otpadom
	Državne institucije i regulatorna tijela, lokalna i regionalna samouprava (donositelji politika, regulatorna i nadzorna tijela, gradovi, općine, itd.)	Reguliranje i nadzor poslovanja i pružanje javnih usluga, dodjela koncesija	Direktori	Distribucija poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda	Kontrola kvalitete i sustavi upravljanja	Geodetski poslovi	Lokalna zajednica	Poslovne aktivnosti imaju direktan utjecaj na lokalnu zajednicu (npr. otpadne vode, emisije u zrak, suradnja sa zajednicom, itd.)
	Neovisni stručnjaci, stručne udruge i akademska zajednica (poslovni savjetnici, revizori, strukovna udruženja, gospodarske komore, certifikacijske kuće, sveučilišta, instituti itd.)	Podrška u poslovnim aktivnostima	Zaposlenici	Prodaja prehrambenih proizvoda	Upravljanje zaštitom okoliša	Upravljanje zaštitom na radu		
	Nevladine organizacije i mediji (organizacije za dobrobit životinja, zaštitu okoliša, podršku ljudskih prava, mediji, itd.)	Djelovanje organizacija, medija i zainteresirane javnosti	Radničko vijeće i sindikati	Veterinarske djelatnosti Gospodarenje lovištem i organizacija komercijalnog lova Proizvodnja električne i toplinske energije iz biootpada, proizvodnja digestata kao nusproizvoda	Upravljanje investicijama i održavanjem	Proizvodnja energije		

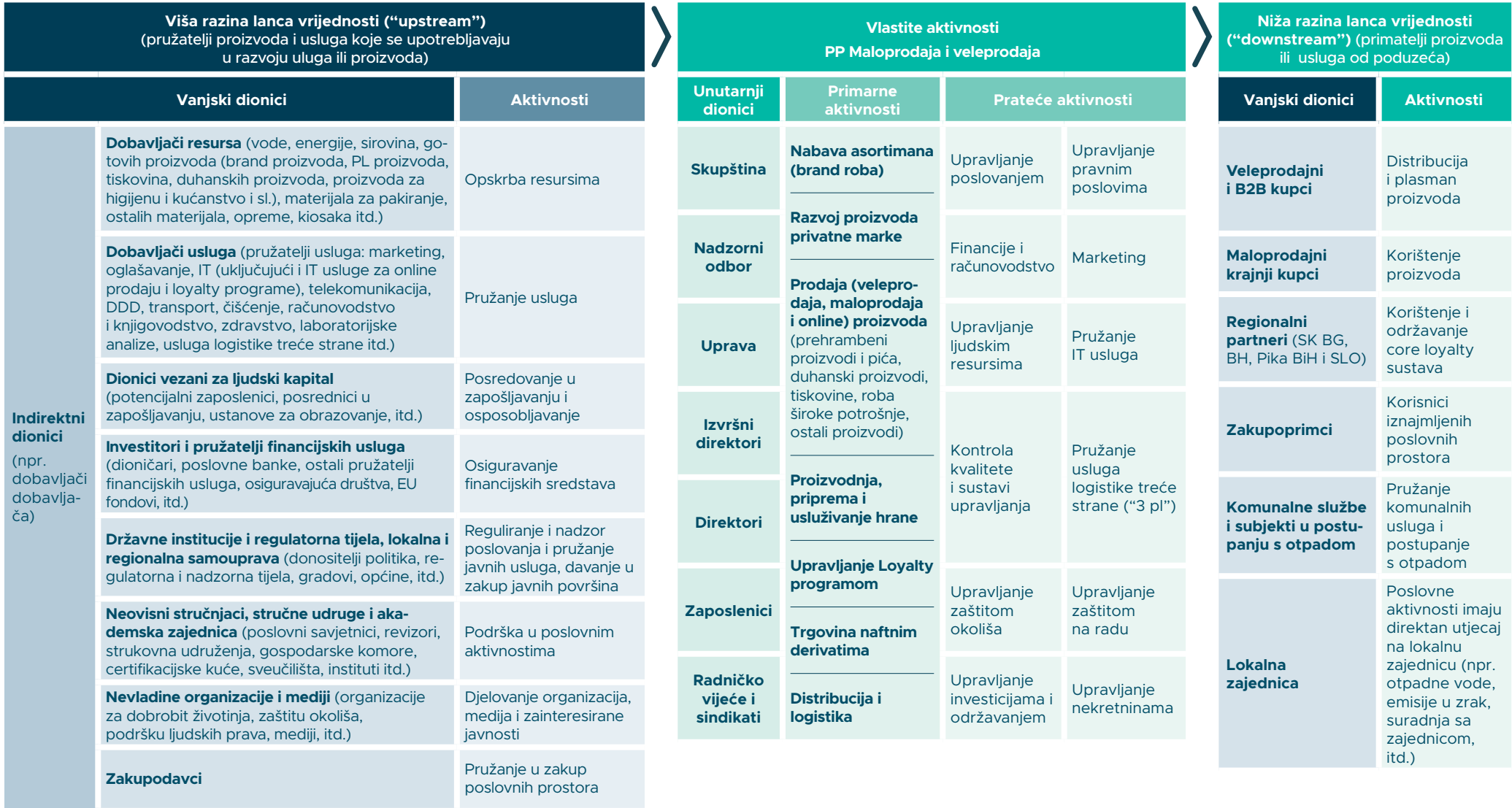
Dvostruka materijalnost

Lanac vrijednosti PP Prehrana

Viša razina lanca vrijednosti (“upstream”) (pružatelji proizvoda i usluga koje se upotrebljavaju u razvoju uluga ili proizvoda)			Vlastite aktivnosti PP Prehrana				Niža razina lanca vrijednosti (“downstream”) (primatelji proizvoda ili usluga od poduzeća)	
Vanjski dionici		Aktivnosti	Unutarnji dionici	Primarne aktivnosti	Prateće aktivnosti		Vanjski dionici	Aktivnosti
Indirektni dionici (npr. dobavljači dobavljača)	Dobavljači resursa (vode, energije, sirovina, sirovina za biopostrojenje, gotovih proizvoda, materijala za pakiranje, ostalih materijala, opreme, itd.)	Opskrba resursima	Skupština	Biljna proizvodnja (vinogradarstvo, maslinarstvo)	Upravljanje poslovanjem	Upravljanje pravnim poslovima	Veleprodajni i B2B kupci	Distribucija i plasman proizvoda
	Dobavljači usluga (pružatelji usluga: marketing, oglašavanje, IT, telekomunikacija, DDD, transport, čišćenje, računovodstvo i knjigovodstvo, zdravstvo, laboratorijske analize, itd.)	Pružanje usluga	Nadzorni odbor	Uzgoj životinja (uzgoj ovaca)	Financije i računovodstvo	Marketing & razvoj novih proizvoda	Maloprodajni krajnji kupci	Korištenje proizvoda
	Dionici vezani za ljudski kapital (potencijalni zaposlenici, posrednici u zapošljavanju, ustanove za obrazovanje, itd.)	Posredovanje u zapošljavanju i osposobljavanje	Uprava	Crpljenje mineralne i tehnološke vode	Proces nabave	Proces izvoza proizvoda	Zakupoprimci	Korisnici iznajmljenih poslovnih prostora
	Investitori i pružatelji financijskih usluga (dioničari, poslovne banke, osiguravajuća društva, itd.)	Osiguravanje financijskih sredstava	Izvršni direktori	Proizvodnja i razvoj prehrambenih proizvoda i pića (na bazi ulja i masti, stočne hrane, proizvodnja mesnih proizvoda, proizvodnja mliječnih proizvoda, proizvodnja vina, mineralne vode,osvježavajućih napitaka i flaširane vode, desertnih preljeva i kakao napitaka, proizvodnja ostalih prehrambenih proizvoda)	Upravljanje ljudskim resursima	Pružanje IT usluga	Komunalne službe i subjekti u postupanju s otpadom	Pružanje komunalnih usluga i postupanje s otpadom
	Državne institucije i regulatorna tijela, lokalna i regionalna samouprava (donositelji politika, regulatorna i nadzorna tijela, gradovi, općine, itd.)	Reguliranje i nadzor poslovanja i pružanje javnih usluga, dodjela koncesija	Direktori	Uvoz prehramenih proizvoda i pića	Kontrola kvalitete i sustavi upravljanja	Pružanje usluga logistike treće strane (“3 pl”)	Lokalna zajednica	Poslovne aktivnosti imaju direktan utjecaj na lokalnu zajednicu (npr. otpadne vode, emisije u zrak, suradnja sa zajednicom, itd.)
	Neovisni stručnjaci, stručne udruge i akademska zajednica (poslovni savjetnici, revizori, strukovna udruženja, gospodarske komore, certifikacijske kuće, sveučilišta, instituti itd.)	Podrška u poslovnim aktivnostima	Zaposlenici	Skladištenje prehramenih proizvoda i pića	Upravljanje zaštitom okoliša	Upravljanje zaštitom na radu		
	Nevladine organizacije i mediji (organizacije za dobrobit životinja, zaštitu okoliša, podršku ljudskih prava, mediji, itd.)	Djelovanje organizacija, medija i zainteresirane javnosti	Radničko vijeće i sindikati	Distribucija prehramenih proizvoda i pića	Upravljanje investicijama i održavanjem	Upravljanje nekretninama		
				Beverages group, meat group, oil group, roto dinamic	Prodaja (veleprodaja, maloprodaja i online) prehramenih proizvoda i pića	Proizvodnja energije		

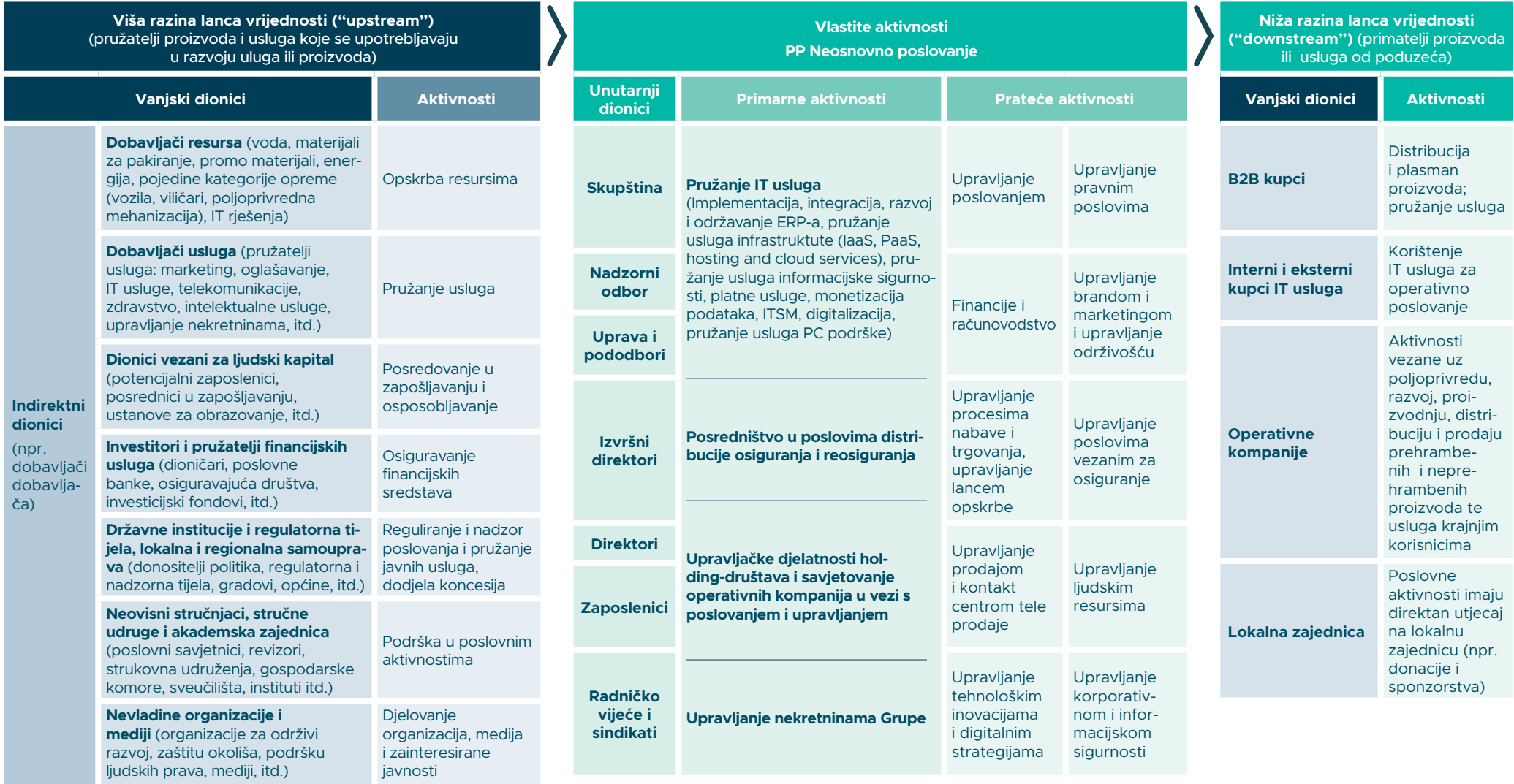
Dvostruka materijalnost

Lanac vrijednosti PP Maloprodaja i veleprodaja

Dvostruka materijalnost

Lanac vrijednosti PP Neosnovno poslovanje

Dvostruka materijalnost

2. Identifikacija i ocjenjivanje učinaka, rizika i prilika te uključivanje dionika

Proces identifikacije i ocjenjivanja učinaka, rizika i prilika unutar Fortenova grupe započeo je prepoznavanjem tema koje potencijalno ili značajno utječu na poslovanje Grupe. Kao prvi korak, izrađen je duži popis tema povezanih s održivošću, temeljen na ESRS standardima, temama specifičnim za poslovanje, prethodnim izvješćima o održivosti te potencijalno značajnim temama za budućnost. Popis je obuhvaćao 99 tema, koje su potom procijenjene prema njihovoj relevantnosti i značaju za svako poslovno područje.

Nakon provedene procjene, utvrđen je kraći popis s 69 (67 posto) značajnih tema, za koje su definirani povezani učinci, rizici i/ili prilike, kako u okviru vlastitih aktivnosti, tako i unutar lanca vrijednosti.

S obzirom da se taj proces provodi prvi put, određivanje materijalnosti je postavljeno na široj osnovi. U narednom razdoblju

planira se ponavljanje procesa, uz preciznije usmjerenje na najznačajnije teme te primjenu strožih kriterija za određivanje materijalnosti, čime će se dodatno unaprijediti relevantnost i učinkovitost pristupa.

Kako bi se tema smatrala potencijalno materijalnom, mora rezultirati barem jednim utjecajem na okoliš i društvo, i/ili rizikom i prilikom identificiranim kroz financijski aspekt utjecaja okoliša i društva na poduzeće. U procesu definiranja učinaka, rizika i prilika, prepoznato je ukupno 95 učinaka, od kojih je 57 pozitivnih, a 38 negativnih. Nadalje, utvrđeno je i 37 rizika i 14 prilika.

Kako bi se utvrdilo koje teme su materijalne i značajne za izvješćavanje o održivosti sukladno CSRD regulativi, provedeno je detaljno ocjenjivanje učinaka, rizika i prilika prema niže navedenoj metodologiji.

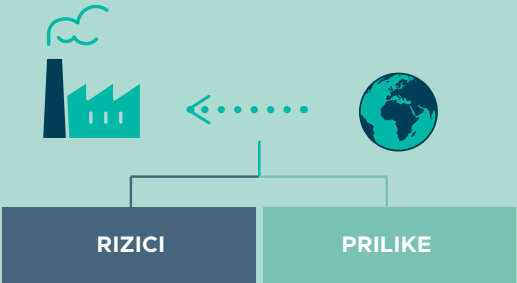
Materijalnost učinaka

Utjecaj poduzeća na okoliš i društvo

Financijska materijalnost

Utjecaj okoliša i društva na poduzeća

2.1. Ocjenjivanje učinaka
(utjecaj organizacije na okoliš i društvo)

Kriteriji koji se uzimaju u obzir prilikom ocjenjivanja učinaka su:

Vjerojatnost pojave X ozbiljnost pojave

Srednja vrijednost 3 dodatna kriterija:

- Razmjer (ozbiljnost učinaka);
- Opseg (rasprostranjenost učinaka);
- Nepopravljivost (primjenjivo isključivo za negativne učinke)

Procjena učinaka se temeljila na dostupnim specifičnim podacima. U slučajevima gdje podaci nisu bili dostupni, korišteno je stručno znanje na temelju iskustva internih resursa te trenutno raspoloživih saznanja.

U procesu ocjenjivanja korišten je sustav bodovanja s vrijednostima 1, 3 i 5, pri čemu 1 označava najnižu ocjenu, a 5 najvišu. Uz navedeno, primijenjena je matrica rizika, koja je omogućila jasnu identifikaciju tema prema njihovoj značajnosti – visoko, srednje

i nisko značajne – uzimajući u obzir dodijeljenu vjerojatnost i ozbiljnost utjecaja:

5	Nije uključeno u objave, praćeno	Uključeno u objave	Uključeno u objave
3	Nije uključeno u objave niti praćeno	Nije uključeno u objave, praćeno	Uključeno u objave
1	Nije uključeno u objave niti praćeno	Nije uključeno u objave niti praćeno	Nije uključeno u objave, praćeno
	1	3	5

Isti sustav bodovanja i mapa rizika su primijenjeni i za ocjenjivanje rizika i prilika.

Temeljem navedene metodologije, sljedeće teme su identificirane kao materijalne:

Klimatske promjene; Onečišćenje; Priljevi sredstava, uključujući iskorištavanje resursa; Otpad; Radni uvjeti; Lanac vrijednosti: Radni uvjeti; Lanac vrijednosti - Jednako postupanje i mogućnosti za sve; Lanac vrijednosti - Ostala prava koja proizlaze iz radnog odnosa; Gospodarska, socijalna i kulturna prava zajednica; Građanska i politička prava zajednica; Učinci povezani s informacijama za potrošače i/ili krajnje korisnike; Osobna sigurnost potrošača i/ili krajnjih korisnika; Socijalna uključenost potrošača i/ili krajnjih korisnika; Politički angažman i lobiranje; Upravljanjem odnosima s dobavljačima, uključujući plaćanje.

Kako bi se definirao konačni popis tema identificiranih kao materijalnih, potrebno je, osim internog ocjenjivanja koji je provela Fortenova grupe, uključiti i mišljenje dionika koje može pomoći s prepoznavanjem dodatnih rizika i prilika za poduzeće. Navedeno je provedeno putem procesa anketiranja dionika.

2.1.1. Uključivanje dionika

Proces anketiranja dionika Fortenova grupe proveden je s ciljem procjene utjecaja poslovnih aktivnosti i lanca vrijednosti Grupe na ključne interne i vanjske dionike te identifikacije područja u kojima dionici smatraju da Grupa ima značajan pozitivan ili negativan utjecaj na okoliš i društvo. Upitnik je poslan na sve dionike identificirane u procesu mapiranja dionika te dodatno na sve zaposlenike Fortenova grupe.

Sam upitnik sastojao se od 15 pitanja i dodatnih potpitanja povezanih s temama koje su u procesu ocjenjivanja učinaka kompanija identificirane kao materijalne (detaljnije u poglavlju [2.1. Ocjenjivanje učinaka](#)). Dionici su ocjenjivali utjecaj Fortenova grupe na navedene teme skalom od 1 do 5, pri čemu 1 označava najnižu, a 5 najvišu ocjenu. Dodatno, odabrali su pet tema koje smatraju najvažnijima u usporedbi s ostalima.

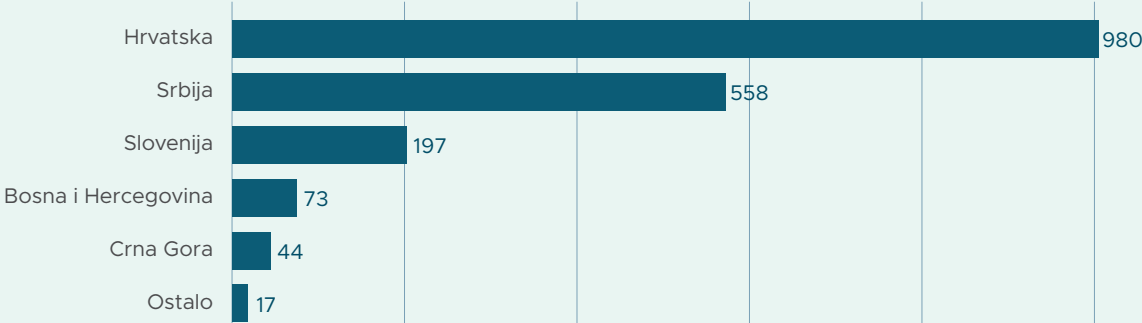
Ukupni broj prikupljenih odgovora je **1.869**.

Analizom zaprimljenih odgovora otkriveno je da je najveći broj odgovora pristigao s hrvatskog tržišta, dok je najveći broj zaprimljen od strane internih dionika.

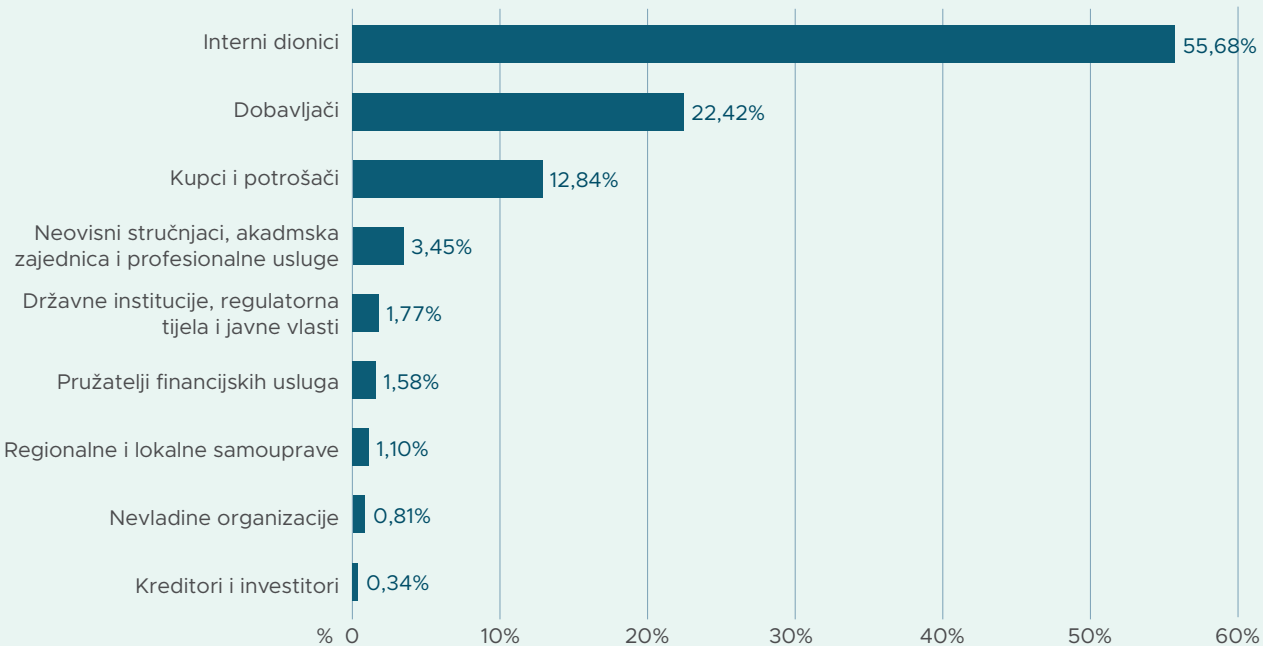
U konačnu ocjenu materijalnosti tema sukladno procjeni dionika uključena je važnost kategorija dionika koja je provedena tijekom procesa njihova mapiranja, kao i teme koje su dionici identificirali kao najznačajnije. Kako bi došli do konačnog popisa tema koje su relevantne u kontekstu materijalnosti učinaka, objedinjeni su rezultati internog ocjenjivanja od strane Fortenova grupe (detaljnije u poglavlju [2.1. Ocjenjivanje učinaka](#)) te rezultati anketiranja dionika.

Teme koje se smatraju **značajnima sukladno materijalnosti učinaka** su:
Klimatske promjene; Onečišćenje; Korištenje resursa; Otpad; Sigurna radna mjesta; Socijalni dijalog; Sloboda udruživanja; Kolektivno pregovaranje; Radni uvjeti za radnike u lancu vrijednosti; Jednako postupanje i mogućnosti za sve radnike u lancu vrijednosti; Ostala prava radnika u lancu vrijednosti; Gospodarska, socijalna i kulturna prava zajednica; Građanska i politička prava zajednica; Privatnost potrošača; Osobna sigurnost potrošača; Socijalna uključenost potrošača; Narušavanje tržišnog natjecanja; Upravljanje odnosima s dobavljačima.

Broj zaprimljenih odgovora po tržištu

Udio kategorija dionika u ukupnom broju zaprimljenih odgovora

2.2. Ocjenjivanje rizika i prilika (utjecaj okoliša i društva na organizaciju)

Kriteriji koji se uzimaju u obzir prilikom ocjenjivanja rizika i prilika su:

Vjerojatnost pojave X razmjer financijskih posljedica

Tijekom ocjenjivanja razmjera financijskih posljedica primijenjeni su sljedeći pragovi:

- Niski razmjer < 1.000.000 eura
- Srednji razmjer 1.000.000 – 5.000.000 eura
- Visoki razmjer > 5.000.000 eura

Procjena opsega financijskih posljedica bazirala se na analizi povijesnih podataka i/ili propisanih zakonskih sankcija. Temeljem tako postavljene metodologije, teme koje su identificirane kao **financijski materijalne su:**

Klimatske promjene; Energetika; Onečišćenje; Odljevi resursa povezani s proizvodima i uslugama; Otpad; Radni uvjeti; Lanac vrijednosti: Radni uvjeti; Lanac vrijednosti: Ostala prava koja proizlaze iz radnog odnosa; Gospodarska, socijalna i kulturna prava zajednica; Socijalna uključenost potrošača i/ili krajnjih korisnika; Upravljanjem odnosima s dobavljačima, uključujući plaćanje; Digitalizacija i informatička sigurnost.

3. Materijalne teme

Konačni popis materijalnih tema utvrđen je usklađivanjem rezultata procjene učinaka te rizika i prilika. Teme koje su se pokazale materijalnim za Fortenova grupu te o kojima će se izvještavati sukladno CSRD regulativi su:

Pregled prioriteta tema održivosti

E

- Klimatske promjene
- Energetika
- Onečišćenje
- Odljevi resursa povezani s proizvodima i uslugama
- Otpad

S

- Radni uvjeti (Sigurna radna mjesta; Socijalni dijalog; Sloboda udruživanja; Kolektivno pregovaranje)
- Lanac vrijednosti: Jednako postupanje i mogućnosti za sve radnike
- Lanac vrijednosti: Radni uvjeti
- Lanac vrijednosti: Ostala prava koja proizlaze iz radnog odnosa
- Gospodarska, socijalna i kulturna prava zajednica
- Građanska i politička prava zajednica
- Privatnost potrošača
- Osobna sigurnost potrošača
- Socijalna uključenost potrošača

G

- Narušavanje tržišnog natjecanja
- Upravljanje odnosima s dobavljačima
- Digitalizacija i informatička sigurnost

Upravljanje rizicima

Upravljanje rizicima sustavan je i kontinuiran proces identifikacije, analize, procjene i kontrole potencijalnih događaja i situacija koje mogu negativno utjecati na poslovanje kompanije. Naime, rizici mogu rezultirati financijskim gubicima, smanjenjem operativne učinkovitosti i reputacijskom štetom pa se strateškim pristupom upravljanju povećava transparentnost potencijalnih prijetnji, čime se omogućava pravovremeno donošenje odluka, pruža snažna potpora poslovnom i strateškom planiranju i u konačnici umanjuje mogućnost nastanka financijskih i drugih šteta.

Upravljanje rizicima u Grupi strukturirano je kroz Odjel interne revizije, gdje se ključni rizici evidentiraju i procjenjuju putem Mape rizika. O svim identificiranim rizicima raspravlja se najmanje jednom godišnje na sjednicama Upravnog odbora, dok se Mapa rizika ažurira najmanje jednom godišnje, temeljem informacija prikupljenih sa svih tržišta i iz povezanih kompanija.

Rizici su u Mapi rizika razvrstani u ključne kategorije:

- Strateški rizici – rizici koji proizlaze iz dugoročnih poslovnih odluka i smjera razvoja kompanije, uzimajući u obzir tržišne promjene, konkurenciju i regulatorne izazove.
- Informacijsko-tehnološki rizici – rizici povezani s korištenjem IT-a, uključujući sigurnost podataka, stabilnost IT sustava te potencijalne kibernetičke prijetnje sigurnosti.

- Operativni rizici – rizici koji proizlaze iz internih procesa, ljudskih pogrešaka, tehnoloških kvarova ili vanjskih čimbenika.
- Pravni i regulatorni rizici – Rizici povezani s pravnim i regulatornim zahtjevima, uključujući neusklađenost s propisima, promjene zakonodavstva te potencijalne pravne sporove koji mogu uzrokovati financijske i reputacijske posljedice.
- Financijski rizici – Rizici koji mogu ugroziti financijsku stabilnost kompanije, uključujući rizike likvidnosti, volatilnost tržišta, promjene kamatnih stopa, valutne rizike i kreditne rizike.
- Rizici od opasnosti – Rizici koji proizlaze iz nepredvidivih fizičkih događaja ili nesreća, poput prirodnih katastrofa, industrijskih incidenata, sigurnosnih prijetnji i zdravstvenih rizika, a koji mogu ugroziti ljude, imovinu i okoliš.

U Mapi rizika Grupe trenutno je više od 80 identificiranih rizika, no važno je istaknuti da nisu svi rizici relevantni za sva poslovna područja niti su vjerojatnosti pojavljivanja rizika za sva područja jednaka. S obzirom na to da se rizik definira kao kombinacija vjerojatnosti pojave određenog događaja i njegovih posljedica, svaki identificirani rizik prošao je temeljitu procjenu tih parametara u operativnim kompanijama Poslovnih područja Maloprodaje i Prehrane. Budući da se procjena rizika odnosi na nadolazeće razdoblje, u ocjenjivanju za 2025. godinu nije sudjelovalo Poslovno područje Poljoprivrede.

Razina rizika po poslovnim područjima 2025.*

	Ukupan broj identificiranih rizika	Niska	Srednja	Visoka
PP Maloprodaja i veleprodaja	72	41	25	6
PP Prehrana	75	29	33	13

* Izračunato na temelju prosječnih vrijednosti broja identificiranih rizika različitih razina u operativnim kompanijama unutar poslovnih područja

Upravljanje rizicima

U Poslovnom području Prehrane identificiran je najveći broj rizika visoke značajnosti. Ključni izazovi odnose se na izraziti porast ulaznih troškova, koji proizlazi iz nestabilnosti cijena sirovina, energenata (plina, električne energije) te ostalih ulaznih parametara nužnih za proizvodnju. Dodatno, tržišni trendovi ukazuju na potencijalne nestašice u opskrbi, što može dovesti do poremećaja u proizvodnim procesima, smanjenja operativne učinkovitosti te povećanih troškova nabave.

Osim navedenog, u Poslovnom području Prehrana su kao značajni prepoznati tranzicijski rizici, koji proizlaze iz globalnih ekonomskih i društvenih promjena usmjerenih prema održivijem, nisko ugljičnom gospodarstvu. Ti rizici obuhvaćaju regulatorne zahtjeve, prilagodbu poslovnih modela i potrebu za inovacijama u proizvodnim procesima kako bi se uskladili s novim ekološkim standardima i zahtjevima tržišta.

U sklopu Poslovnog područja Maloprodaje je kao najznačajniji identificiran rizik od nedovoljnih ulaganja u kapitalne projekte, što može utjecati na konkurentnost, operativnu učinkovitost te dugoročnu održivost poslovanja.

Nakon identificiranja i procjene rizika, ključno je definirati konkretne strategije, odnosno odgovarajuće postupke za reagiranje na prepoznate rizike. Operativne kompanije mogu pokušati ublažiti rizike na jedan od četiri načina:

- Izbjegavanje rizika (eliminacija, povlačenje ili neuplitanje) podrazumijeva potpuno uklanjanje rizika.
- Smanjenje rizika (optimizacija, ublažavanje) uključuje aktivnosti usmjerene na smanjenje vjerojatnosti nastanka rizika i/ili njegova utjecaja u slučaju događaja. To uključuje donošenje svakodnevnih poslovnih odluka, poput implementacije kontrole, izrade planova za praćenje pokazatelja koji signaliziraju rizik te razvoja akcijskih planova koji se mogu brzo aktivirati nakon pojave rizika.
- Podjela rizika (transfer, dijeljenje, outsourcing ili osiguranje) obuhvaća prijenos rizika putem kupnje osiguranja ili korištenja vanjskim uslugama (engl. outsourcing).
- Prihvatanje rizika podrazumijeva neaktivno djelovanje kao odgovor na potencijalne rizike. Prihvaća se trenutačna razina rizika umjesto trošenja resursa na bilo koju od alternativnih strategija odgovora na rizik.

Smanjenje rizika je u Mapi rizika najčešće implementirana mjera ublažavanja rizika. Moguće mjere obuhvaćaju uspostavu procesa i procesnih koraka, definiranje procedura, primjenu IT rješenja te uspostavu nadzora i sl.

U sklopu Mape rizika, prepoznati su i sljedeći ESG povezani rizici:

1. Tranzicijski klimatski rizici – U Poslovnom području Prehrane ovaj je rizik ocijenjen kao visoko značajan, dok je u Poslovnom području Maloprodaje njegova važnost procijenjena kao srednje značajna.
2. Fizički (akutni i kronični) klimatski rizici – Akutni i kronični klimatski rizici procijenjeni su kao srednje i visoko značajni unutar Poslovnog područja Prehrane, dok su u kontekstu Maloprodaje ocijenjeni kao niski.
3. Rizici povezani sa zahtjevima održive ambalaže – U Poslovnom području Prehrane, taj je rizik procijenjen kao srednje značajan, što je očekivano s obzirom na potrebu za prilagodbom ambalaže kako bi se ispunili zahtjevi nadolazeće regulative. S druge strane, u Poslovnom području Maloprodaje, njegov značaj ocijenjen je kao nizak.
4. Rizici povezani s procjenom dobavljača – za Poslovna područja Prehrane i Maloprodaje procijenjeni su kao nisko značajni. Mjere prilagodbe, koje obuhvaćaju implementaciju *Kodeksa poslovnog ponašanja dobavljača Fortenova grupe*, kao i procjenu dobavljača prema propisanim standardima i ESG kriterijima, detaljno su opisane u poglavlju [Lanac opskrbe](#).

Važno je istaknuti da se tranzicijski i fizički klimatski rizici dodatno razrađuju kroz detaljnu analizu, u sklopu koje se procjenjuje njihov financijski utjecaj, istražuju potencijalne mjere prilagodbe i njihovi troškovi te identificiraju prilike koje mogu proizaći iz tih promjena. Detaljnije obrađeno u poglavlju [Klimatski rizici](#).

Rizici povezani s društvenim aspektima

U okviru operativnih i strateških rizika u Mapi, posebno su istaknuti izazovi vezani uz ljudske potencijale jer imaju izravan utjecaj na stabilnost i učinkovitost poslovanja. Među prepoznatim rizicima, jedan od najznačajnijih u Fortenova grupi je manjak zaposlenika i visoka stopa fluktuacije kadrova. Njegovi uzroci mogu biti višestruki – od demografskih čimbenika, poput smanjenog broja radno sposobnog stanovništva uslijed migracija iz određenih regija u inozemstvo, do promjena u tržišnim trendovima rada, uključujući manjak interesa za određene struke. Posljedice tih izazova mogu se manifestirati kroz smanjenu produktivnost, otežanu operativnu učinkovitost te povećano radno opterećenje za preostale zaposlenike.

U rizicima vezanim uz ljudske potencijale, posebno se izdvojio i rizik povezan s nedostatkom specijaliziranog kadra, odnosno visoko stručnih zaposlenika koji su ključni za kvalitetno provođenje operativnih procesa unutar kompanije, a čiji nedostatak ili odlazak može umanjiti kvalitetu proizvoda i usluga. Dodatno, u sklopu Mape rizika prepoznat je i izazov zadržavanja zaposlenika, koji je usko povezan s problemom fluktuacije.

Uzimajući u obzir sve gore navedene čimbenike, učinkovito upravljanje ljudskim potencijalima nameće se kao jedan od ključnih prioriteta Fortenova grupe. Kroz implementaciju proaktivnih mjera u području privlačenja, razvoja i zadržavanja zaposlenika, poput povećanja minimalnih plaća tijekom 2024. godine te kontinuiranog ulaganja u unaprjeđenje znanja i vještina svojih zaposlenika, Fortenova grupa nastoji smanjiti negativne učinke ovih rizika te osigurati dugoročnu operativnu i stratešku održivost kompanije.

Rizici povezani s upravljačkim aspektima

Upravljački rizici, uključujući sukob interesa, korupciju, mito, pranje novca i slične nepravilnosti, u Mapi rizika su ocijenjeni kao nisko-rizični. Unatoč niskoj procjeni, učinkovito upravljanje tim rizicima ostaje prioritet kako bi se osigurala visoka razina poslovne etike, transparentnosti i usklađenosti s regulatornim zahtjevima. Kako bi se navedeni rizici minimizirali, provode se mjere koje uključuju usvajanje i implementaciju grupnih politika i procedura u operativnim kompanijama.

3. OKOLIŠNI POKAZATELJI

IZVJEŠĆE O ODRŽIVOSTI 2024.

Energija i emisije

Odgovorno i održivo upravljanje energijom ključni je element zelene tranzicije i jedan od prioriteta Grupe. Stoga je i u 2024. nastavljen niz projekata usmjerenih na smanjenje ukupne potrošnje energije te povećanje udjela obnovljivih izvora u ukupnoj potrošnji energije.

Ulaganje operativnih kompanija u obnovljive izvore energije

PIK Vinkovci su bili među prvim kompanijama Fortenova grupe koji su u trajni pogon pustili fotonaponsku elektranu Lipovac, a zatim i elektranu u Vinkovcima. Oba projekta su započela početkom 2020., kada su prijavljeni na natječaj Mjera 4.1.3. – “Korištenje obnovljivih izvora energije” te je trećina njihove ukupne vrijednosti financirana kroz potpore Europske unije. PIK Vinkovcima je za lokaciju Lipovac i Vinkovci uplaćena potpora u iznosu 579.000 eura.

Prema procjenama, na godišnjoj razini će taj projekt uštedjeti 43 posto godišnje potrošnje električne energije na lokaciji Lipovac, a u Vinkovcima se očekuje ušteda od 63 posto godišnje potrošnje električne energije. Na razini cijele kompanije, PIK Vinkovci će proizvodnjom energije iz fotonaponskih elektrana u Lipovcu i Vinkovcima imati 35 posto električne energije iz vlastitih obnovljivih izvora.

Na sedam svinjogojskih farmi, tri farme mliječnog govedarstva i objektu ratarstva, Belje je izgradilo jedanaest integriranih sunčanih elektrana ukupne snage gotovo 1.800 kW koje će godišnje proizvoditi 2,9 GWh električne energije za vlastite potrebe. Najveća je to investicija u održive izvore energije u kompaniji koja je prijavljena kroz Program Ruralnog razvoja na Mjeru 4.1.3. Korištenje obnovljivih izvora energije.

U projektu sunčanih elektrana fokus je na svinjogojskim farmama, a najveća elektrana izgrađena je na krovovima nukleus farme Brod Pustara 1, koja predstavlja bazu svinjogojske proizvodnje u Belju. S ukupno 888 modula ta sunčana elektrana ima snagu od 320 kW i proizvodit će gotovo polovicu potrebne električne energije koja se najviše koristi za ventilaciju staja te rasvjetu.

Proizvedena električna energija na svakoj od jedanaest lokacija koristi se isključivo za vlastite potrebe i pokriva više od 40 posto potreba za električnom energijom svake od farmi.

Uz svinjogojske farme, sunčane elektrane su izgrađene i na farmama mliječnog govedarstva koje svakodnevno osiguravaju svježe mlijeko za dvije tvornice mliječnih proizvoda Belja, odnosno za proizvodnju ABC svježih krem sireva te mlijeka i mliječnih proizvoda Kravica Kraljica. Tako će sunčana elektrana na farmi Mitrovac, čiji je ukupni kapacitet 1.700 krava, osigurati električnu energiju za veliki rotor za mužnju od 60 mjesta, ali i za suvremeni sustav ventilacije u stajama.

Jamnica HR je potpisala ugovor za 1,2 milijuna eura subvencija iz europskog Modernizacijskog fonda za instaliranje solarnih

elektrana na krovove proizvodnih pogona Jamnica u Pisarovini i Jana u Gorici Svetojanskoj. Zahvaljujući solarnim elektranama, pogon Jamnica će samostalno proizvoditi oko 22 posto ukupne električne energije potrebne za rad pogona, a Jana oko 8 posto. To će izravno doprinijeti smanjuju emisija stakleničkih plinova za 355 tona CO₂. Za tu investiciju Jamnica HR će osigurati dodatnih oko dva milijuna eura i to za sanaciju i pripremu krova za postavljanje panela te za preostali dio iznosa vrijednosti solara. Realizacija tih velikih investicija planirana je tijekom 2025.

U Roto dinamicu je 2024. puštena u rad integrirana solarna elektrana kapaciteta 20 kW, a u tijeku je izgradnja solarnih elektrana na šest objekata Mercator SRB, čime se dodatno povećava energetska samoodrživost na razini Grupe.

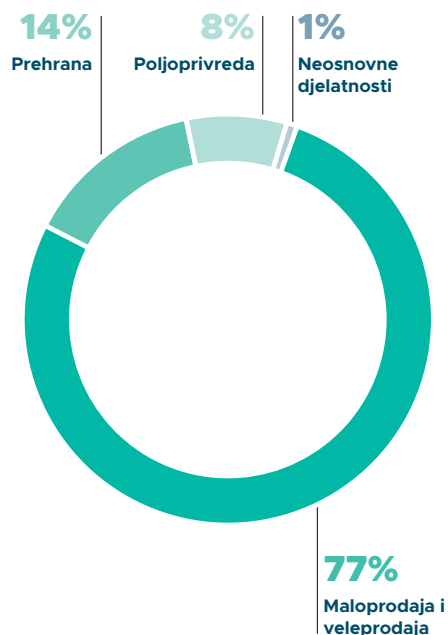
Energija i emisije

Potrošnja energije

Kako bi se uspostavio precizniji sustav praćenja potrošnje različitih energenata u skladu s ESRS standardima, pregled potrošnje energije u 2024. iskazujemo u dvije kategorije: potrošnja električne i toplinske energije te potrošnja goriva iz obnovljivih i neobnovljivih izvora.

U ukupnoj potrošenoj električnoj energiji mjeri se električna energija kupljena od vanjskih distributera te električna energija proizvedena na lokaciji, koja se i troši unutar kompanije. Ukupna potrošnja električne energije predstavlja zbroj potrošnje električne energije iz obnovljivih i neobnovljivih izvora te je na razini

Kupljena energija po poslovnim područjima 2024 (GJ)

Grupe ona iznosila 2.893.684 GJ u 2024. što je porast od dva posto u odnosu na 2023.

Zahvaljujući rastu udjela potrošnje energije iz obnovljivih izvora, u Grupi je u 2024. za 14 posto smanjena potrošnja električne energije iz neobnovljivih izvora, a ukupno je iznosila je 2.433.210 GJ. Udio energije iz obnovljivih izvora je u porastu ponajprije zbog kupnje jamstva na tržištima Srbije i BIH (više o tome u poglavlju [Emisije stakleničkih plinova](#) u nastavku). Time je u ukupno potrošenoj električnoj energiji u izvještajnoj godini, dio energije iz obnovljivih izvora porastao na 16 posto, što uključuje kako kupljenu energiju s jamstvom, tako i energiju proizvedenu na vlastitoj

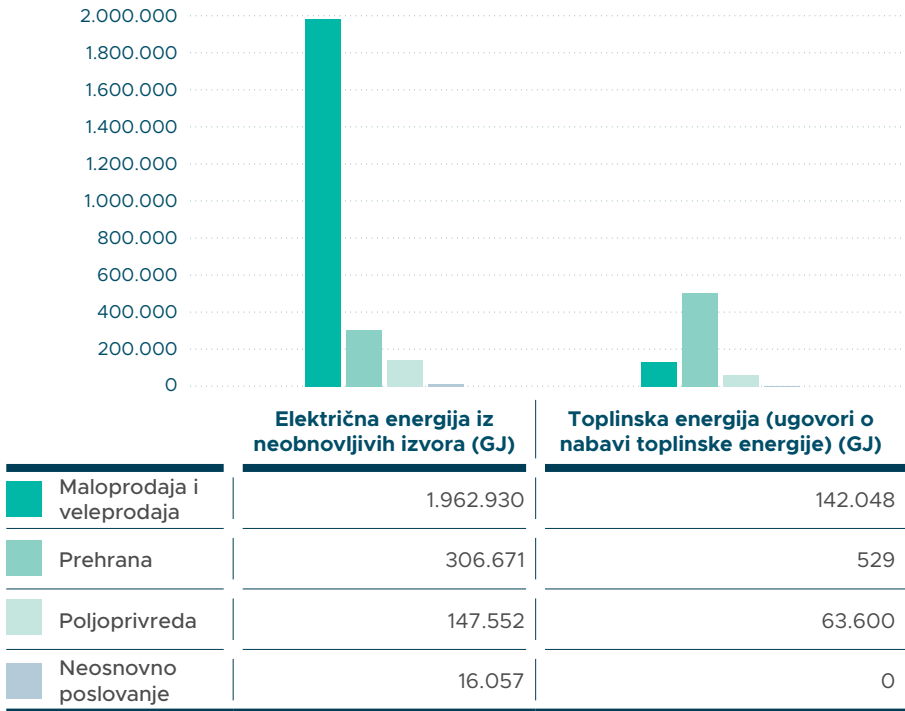
lokaciji, primarno zbog dovršenih projekata izgradnje solarnih elektrana u PP Poljoprivreda.

Poslovno područje s najvećim udjelom u potrošnji električne energije Grupe je PP Maloprodaja, s više od 70 posto ukupne potrošnje.

Potrošnja toplinske energije u 2024. iznosila je 206.177 GJ što je porast od 35 posto u odnosu na 2023., dok je ukupna prodana električna i toplinska energija u 2024. godini iznosila 325.104 GJ, što je porast od pet posto u odnosu na 2023. Kao i ranijih godina, ukupna prodana energija Grupe ujedno je i ukupna prodana energija Energije Gradec.

Energija i emisije

Potrošnja električne i toplinske energije 2024.

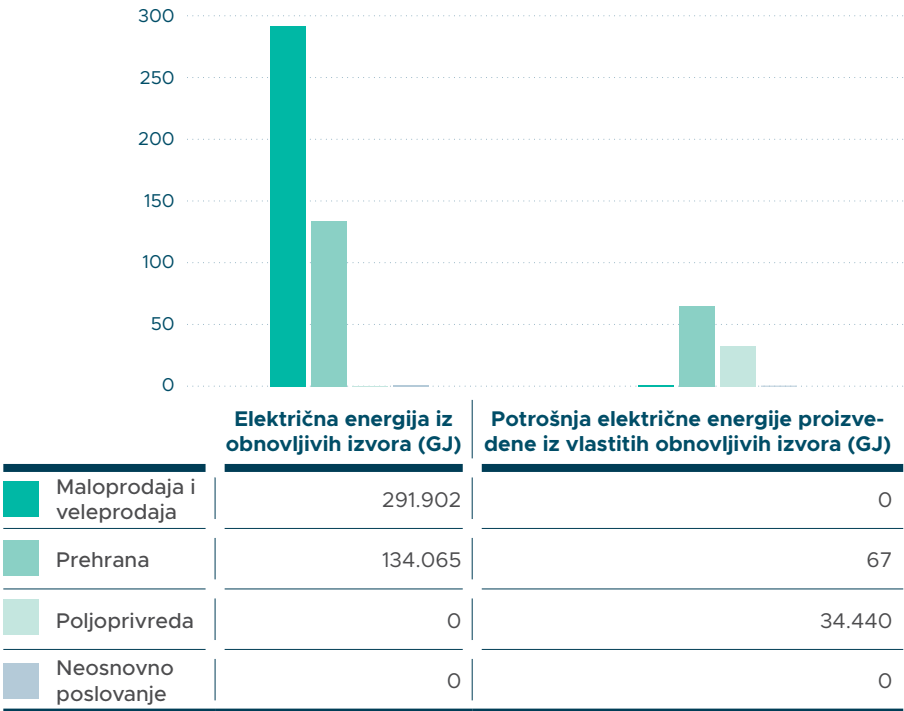
U obnovljiva goriva uračunava se dizel, benzin, loživo ulje, ukapljeni naftni plin (UNP), stlačeni prirodni plin (SPP), plavi dizel i slična goriva. U obnovljiva goriva uračunavaju se biomasa i bioplin.

U 2024. Grupa je zabilježila porast ukupno korištenih količina benzina i dizela, dok je smanjena količina lož ulja i ostalih naftnih derivata, a porasla je i količina korištenog prirodnog plina. Zbirno gledano na razini Grupe, potrošnja goriva (benzin, dizel, lož ulje i ostala goriva iz sirove nafte) porasla je za 2,5 posto, a UNP-a i plina 10 posto.

Od toga je 42 posto ukupnih količina goriva upotrijebljeno u PP Maloprodaja, 30 posto u PP Poljoprivreda, a 26 posto u PP Prehrana dok se ostatak količina realizirao u Neosnovnim djelatnostima i holding društvu.

Najveći utjecaj na porast potrošnje imalo je povećanje voznog parka u operativnim kompanijama u PP Maloprodaja i PP Prehrana, koje su većinom nabavljale nova vozila koja kao gorivo koriste benzin. Uz to, na tržištu Crne Gore je zaključena akvizicija Franca marketa što je povećalo i broj prodavaonica i broj dostava prema njima.

Potrošnja električne energije iz obnovljivih izvora 2024.

S druge strane, porasla je i potrošnja goriva iz obnovljivih izvora koja je u 2024. ukupno iznosila gotovo 300.000.000 GJ - što je u odnosu na 2023. porast od 5 posto. Najveći udio u tom porastu ima PP Prehrana (98 posto), odnosno kompanija Dijamant u kojoj je izgrađen novi kotao većeg kapaciteta na biomasu (ljuske sunčokreta), čime se povećava korištenje obnovljivih izvora energije.

Energija i emisije

Ukupna potrošnja energenata i energije u Fortenova grupi u 2024.

		2024					2023					% 2024 vs 2023
		Maloprodaja i veleprodaja	Prehrana	Poljo- privreda	Neosnovno poslovanje	UKUPNO	Maloprodaja i veleprodaja	Prehrana	Poljo- privreda	Neosnovno poslovanje	UKUPNO	
Električna energija iz neobnovljivih izvora	Kupljena energija (GJ)	1.962.930	306.671	147.552	16.057	2.433.210	2.245.720	415.880	154.964	6.328	2.822.892	-14%
	Prodana energija (GJ)	0	0	204	0	204	0	0	0	0	0	-
Električna energija iz obnovljivih izvora	Kupljena energija (GJ)	291.902	134.065	0	0	425.967	15	3.785	0	0	3.800	> 100%
	Prodana energija (GJ)	0	0	274.435	0	274.435	0	0	262.718	0	262.718	4%
Potrošnja električne energije proizvedene iz vlastitih obnovljivih izvora	Kupljena energija (GJ)	0	67	34.440	0	34.507	0	0	514	0	514	> 100%
Toplinska energija (ugovori o nabavi toplinske energije)	Kupljena energija (GJ)	142.048	529	63.600	0	206.177	134.143	1.096	17.983	0	153.222	35%
	Prodana energija (GJ)	0	0	50.465	0	50.465	0	0	46.734	0	46.734	8%
UKUPNA kupljena energija	Kupljena energija (GJ)	2.396.880	441.332	245.592	16.057	3.099.861	2.379.878	420.761	173.461	6.328	2.980.428	4%
UKUPNA prodana energija	Prodana energija (GJ)	0	0	325.104	0	325.104	0	0	309.452	0	309.452	5%
UKUPNA energija iz obnovljivih izvora	Kupljena energija (GJ)	291.902	134.132	34.440	0	460.474	15	3.785	514	0	4.314	> 100%
Udio energije iz obnovljivih izvora	%	12%	30%	14%	0%	15%	0,0%	0,9%	0,3%	0,0%	0,1%	-
POTROŠNJA GORIVA IZ NEOBNOVLJIVIH IZVORA	Benzin (L)	1.043.345	1.015.699	36.296	77.008	2.172.348	619.843	778.373	39.883	86.958	1.525.057	42%
	Dizel (L)	8.911.470	4.943.361	5.651.516	85.857	19.592.204	8.596.006	5.030.606	5.273.689	52.760	18.953.061	3%
	Lož ulje (L)	536.677	3.214.466	71.904	0	3.823.047	1.247.111	3.091.316	48.497	0	4.386.924	-13%
	Potrošnja ostalih goriva iz sirove nafte i naftnih derivata (L)	36.048	12.635	12.636	12.637	73.956	141.282	0	2.760	0	144.042	-49%
	UNP (MJ)	10.141.949	8.512.651	13.073.689	0	31.728.289	23.572.992	12.540.720	13.006.538	0	49.120.249	-35%
	Prirodni plin (MJ)	262.560.686	160.017.168	186.359.248	8.041.978	616.979.080	110.739.543	278.081.070	148.801.971	773.717	538.396.300	15%
POTROŠNJA GORIVA IZ OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE	Potrošnja goriva iz obnovlj- ivih izvora uključujući bioma- su (koja uključuje i industrijski i komunalni otpad biološkog podrijetla, bioplin, vodik iz obnovljivih izvora itd.)	4.064.165	293.077.000	1.118.200	0	298.259.365	1.845.653	280.978.000	1.029.926	0	283.853.579	5%

Inicijative za smanjenje energije

Fortenova grupa u svim poslovnim područjima sustavno provodi strategije usmjerene na smanjenje potrošnje energije. U nastavku su prikazane ključne aktivnosti i mjere provedene s ciljem povećanja energetske učinkovitosti.

U većim maloprodajnim kompanijama¹⁸ energetska učinkovitost postaje sastavni dio održivog poslovanja. “Energetski kućni red” predstavlja osnovni dokument koji definira smjernice za učinkovito upravljanje potrošnjom energije. Među mjerama koje se provode ističu se:

- optimalna regulacija temperature u prodajnim prostorima,
- racionalna uporaba rasvjete, uključujući isključivanje unutarnje i vanjske rasvjete izvan radnog vremena,
- optimizacija rashladnih sustava – uključujući zatvaranje vitrina i zamjenu zastarjele opreme,
- ugradnja LED rasvjete i smanjenje broja rasvjetnih tijela,
- integracija solarnih elektrana u energetski sustav objekata.

Sve navedene mjere pridonose smanjenju troškova energije te istodobno smanjuju ugljični otisak maloprodajnih kompanija.

Od 2024. Mercator SRB je nositelj ISO 50001 certifikata, međunarodnog standarda za upravljanje energijom. Time je uveden strukturiran pristup energetskej učinkovitosti koji osigurava veću odgovornost, pouzdanost i usklađenost s okolišnim standardima. Certifikacija potvrđuje dugoročnu predanost Mercatora SRB i Fortenova grupe učinkovitijem korištenju energije i smanjenju negativnog utjecaja na okoliš.

U prehrambenim kompanijama¹⁹ energetska učinkovitost predstavlja važan temelj za povećanje održivosti. Energetski kućni red se primjenjuje i u ovom segmentu, s naglaskom na optimizaciju temperature i rasvjete u proizvodnim pogonima.

U PIK Vrbovcu provedene su dvije značajne inicijative - povećanje kapaciteta pločastog izmjenjivača na rashladnoj jedinici (chiller), čime je postignuto smanjenje potrošnje električne energije za 1 posto po proizvedenoj jedinici te zamjena postojeće rasvjete u proizvodnim prostorima novom, energetski učinkovitijom rasvjetom, što je rezultiralo dodatnim smanjenjem potrošnje električne energije od 0,5 posto po jedinici proizvoda.

Osim toga PIK Vrbovec HR neprestano ulaže u modernizaciju logistike, a najnoviji korak u tom smjeru je investicija u 12 novih kamiona koji će poboljšati operativne kapacitete i omogućiti bolji lanac dostave PIK proizvoda uz smanjeni utjecaj na okoliš.

Vozni park PIK-a bogatiji je za devet Isuzu kamiona modela M55 F s hladnjačama i podiznim platformama, kao i za tri Mercedes Sprintera 315 CDI opremljena hladnjačama. Sve kamione pokreću Euro 6 motori koji smanjuju emisiju štetnih plinova te na taj način doprinose smanjivanju ugljičnog otiska na okoliš.

Kompanije iz Grupe pića započele su prelazak na električne viličare, čime se planira smanjenje potrošnje plina u logistici i skladištenju.

U cilju unaprjeđenja energetske učinkovitosti **u poljoprivrednom poslovnom području**²⁰ uveden je energetski kućni red s ciljem standardizacije praksi energetske učinkovitosti. U tijeku su sljedeće mjere:

- optimizacija temperature i rasvjete u proizvodnim i skladišnim prostorima,
- modernizacija vozila i kotlovnica,
- ugradnja uređaja za kompenzaciju jalove energije,
- prelazak na LED rasvjetu.

¹⁸ Konzum HR, Konzum BiH, Mercator SLO, Mercator SRB, Idea CG, Tisak.

¹⁹ Zvijezda HR, Dijamant, PIK Vrbovec HR, Jamnica HR, Sarajevski kiseljak, Agrolaguna, Mg Mivela, Roto dinamic.

²⁰ Belje, Vupik, PIK Vinkovci, Vinka, Energija Gradec.

Emisije stakleničkih plinova

Postizanje energetske učinkovitosti jedan je od prioriteta Fortenova grupe na kojem se intenzivno radi još od 2022., kada se krenulo u uspostavu procesa utvrđivanja svih izvora emisija u vlastitom poslovnom procesu i cijelom dobavljačkom lancu.

Nakon potpunog izračuna ugljikovog otiska iz svih utvrđenih izvora, u suradnji s Institutom Hrvoje Požar za 40 društava s pet tržišta, koja se bave različitim djelatnostima od maloprodaje i veleprodaje, proizvodnje hrane i pića do poljoprivrede i IT usluga, izrađene su studije o smanjenju ugljikovog otiska. Naime, Projekt suradnje EIHP-om započet 2022. potpisivanjem ugovora o izradi studije izračuna ugljičnog otiska Fortenova grupe d.d. i njezinih operativnih kompanija sastojao se od nekoliko faza:

- izračun emisija stakleničkih plinova u skladu s GHG protokolom i normom ISO 14064-1,
- prikaz rezultata prema međunarodnim standardima,
- izradu akcijskog plana za smanjenje emisija,
- analizu uvjeta potrebnih za postizanje ugljične neutralnosti.

Kao bazna godina za navedene studije definirana je 2022. Svako društvo dobilo je vlastitu studiju i podlogu za implementaciju mjera za smanjenje vlastitog ugljikovog otiska te je implementacija svih navedenih mjera planirana u razdoblju od 2025. do 2030., tijekom kojeg će se napredak implementacije svih mjera pratiti, i po potrebi predlagati i dodatne.

Već tijekom 2023. pokrenuti su neki od projekata u cilju povećanja udjela obnovljivih izvora energije u ukupnoj potrošnji, definiranje ljetne i zimske temperature u trgovinama, smanjenje rasvjete izvan radnog vremena na sigurnosni minimum, instalacije LED rasvjete i zatvaranje rashladnih vitrina u trgovinama, ugradnja kompresora većeg kapaciteta i ekonomajzera na kotlovima u pojedinim društvima, kao i modernizacija vozila, čime su navedeni planovi o smanjenju ugljikovog otiska već krenuli u primjenu na Grupnoj razini, i postignuta je ušteda u ukupnoj potrošnji energije od pet posto.

Temeljem svih provedenih inicijativa, sredinom 2024. Fortenova grupi dodijeljena je godišnja nagrada “Hrvoje Požar”, u kategoriji za realizirani projekt racionalnog gospodarenja energijom, koju po 29. put dodjeljuje Zaklada “Hrvoje Požar” Hrvatskog energetskog društva.

Energija i emisije

Jedna od najznačajnijih inicijativa u pogledu smanjenja ugljikovog otiska u prošloj godini bila je kupnja jamstva energije iz obnovljivih izvora za jedan dio operativnih društava.

U ovom trenutku tri kompanije Fortenova grupe u Srbiji – Mercator SRB, Dijamant i Mg Mivela te dvije u Bosni i Hercegovini – Sarajevski kiseljak i Konzum BiH imaju jamstvo da je cjelokupna ili dio električne energije koju koriste dobivena iz obnovljivih izvora.

To ujedno znači i njihov izravni doprinos smanjenju emisija od potrošnje električne energije (Opseg 2) Fortenova grupe pa se procjenjuje da će sniženje u Grupi na godišnjoj razini u prosjeku biti 38 posto. Najveći utjecaj na to ima sniženje emisija u Srbiji koje iznosi čak 75 posto, dok sniženje emisija Opsega 2 u BiH iznosi devet posto.

U Srbiji, u Dijamantu i Mg Miveli jamstvo porijekla ima sva električna energija, dok u Mercatoru SRB jamstvo porijekla ima oko 70 posto ukupne potrošnje u kompaniji.

Budući da se u Bosni i Hercegovini električna energija nabavlja od više opskrbljivača električne energije, od kojih jedan pruža uslugu jamstva porijekla, Sarajevski kiseljak i Konzum BiH su jamstvo porijekla dobile za mjerna mjesta na srednjem naponu tog opskrbljivača. Tako, primjerice, Konzum BiH koji posluje na teritoriju cijele države i surađuje s više opskrbljivača, jamstvo da je električna energija iz obnovljivih izvora ima za otprilike četiri posto ukupne potrošnje električne energije u kompaniji.

Na drugoj strani, Sarajevski Kiseljak koji uglavnom surađuje s jednim opskrbljivačem, ima jamstvo porijekla za 88 posto količina električne energije.

Prijelaz na obnovljive izvore energije dio je dugoročne tranzicije Fortenova grupe prema niskougljičnom poslovanju, a izračun smanjenja emisija temeljem jamstava o porijeklu električne energije dio je suradnje Fortenova grupe s Energetskim institutom Hrvoje Požar. Kroz tu je suradnju i znatno unaprijeđen sustav

Količina emisija stakleničkih plinova u Opsezima 1, 2 i 3. u tonama ekvivalenta CO₂

	2024.	2023.	Promjena od 2023.
Opseg 1	469.067,03	483.027,98	-2,9%
Opseg 2	247.525,95	275.054,13	-10,0%
Opseg 3	4.870.513,48	4.588.014,82	6,2%
Ukupno tCO ₂	5.587.106,46	5.346.096,93	4,5%

praćenja izvora emisija i kvalitete podataka te su izrađeni akcijski planovi za smanjenje ugljičnog otiska na razini svake kompanije i Grupe.

Tijekom izvještajne godine nastavljena je suradnja s EIHP-om pa su održane dodatne edukativne radionice usmjerene na izračun emisija GHG-a, unaprijeđenje sustava prikupljanja i praćenja podataka te identifikaciju svih relevantnih izvora emisija.

Jedan od najvažnijih pomaka u 2024. godini bio je utvrđivanje nedostataka u postojećem sustavu praćenja podataka te početak uspostave strukturiranog sustava za praćenje emisija u okviru Opsega 3. Poseban naglasak stavljen je na prikupljanje podataka o ulaznom i izlaznom prijevozu, kapitalna dobra, zbrinjavanje proizvoda te evidenciju emisija vezanih uz prostore u najmu. Budući da se podaci u navedenim kategorijama još uvijek u velikoj mjeri temelje na procjenama, nastavak procesa planiran je za 2025. godinu, s ciljem postizanja pouzdanijeg i potpunijeg izračuna emisija unutar cijelog lanca vrijednosti.

U kategorijama Opsega 1 zabilježeno je najveće povećanje u kategoriji fugitivnih emisija kako zbog povećanja broja prodajnih mjesta određenih kompanija tako i zbog preciznije evidencije na pojedinim lokalitetima, dok je s druge strane zabilježeno

smanjenje u kategoriji LULUCF-a, primarno u segmentu Poljoprivrede. U totalu je zabilježeno smanjenje ukupnih emisija u Opsegu 1 za gotovo tri posto.

U kategorijama Opsega 2 bilježi se smanjenje ukupnih emisija primarno zbog svih prethodno navedenih mjera te su emisije u ovoj kategoriji manje za 10 posto. Važno je napomenuti da ovaj prikaz uključuje izračun prema lokacijskom pristupu, te posebno iskazujemo prikaz prema tržišnim pristupu za 2024.godinu.

Unutar Opsega 3 najveći porast bilježimo u kategoriji Kupljenih materijala i usluga, Kapitalnih dobara i Zbrinjavanje proizvoda. Evidencija podataka u kategoriji kapitalnih dobara u pojedinim kompanijama je značajno unaprijeđena, dok su pojedine kompanije imale značajno veće količine novonabavljene opreme te su utoliko i emisije u ovoj kategoriji značajno porasle. U kategoriji Uporaba proizvoda bilježimo pad u količini emisija primarno zbog manje količine prodanih uređaja kućanskih aparata.

S obzirom da su od ove godine dostupni precizniji faktori za kategoriju Otpada, emisije u ovoj kategoriji su značajno veće nego li one o kojima smo izvjestili u 2023. te smo sve količine rekalkulirali uzevši u obzir nove faktore kako bismo imali usporedive podatke.

Energija i emisije

Tipovi emisija stakleničkih plinova

Kategorije	Podkategorije	2024	2023	%
Opseg 1	Direktne emisije nepokretnih energetskih izvora	57.831,70	60.736,13	-4,8%
	Direktne emisije pokretnih energetskih izvora	60.238,06	58.385,61	3,2%
	Direktne fugitivne rashladne emisije	235.069,37	215.434,46	9,1%
	Emisije iz poljoprivrede, uporabe zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva	115.927,89	148.471,77	-21,9%
	Ukupno Opseg 1	469.067,03	483.027,98	-2,9%
Opseg 2	Indirektne emisije nastale korištenjem električne energije	237.794,88	261.673,37	-9,1%
	Indirektne emisije nastale korištenjem toplinske energije	9.731,07	13.380,76	-27,3%
	Ukupno Opseg 2	247.525,95	275.054,13	-10,0%
Opseg 3	Indirektne emisije nastale ulaznim tokom	72.530,80	67.136,14	8,0%
	Indirektne emisije nastale kupnjom robe i usluga	4.371.010,20	4.193.747,38	4,2%
	Indirektne emisije nastale kupnjom kapitalnih dobara	105.160,67	26.799,70	292,4%
	Indirektne emisije nastale upstream transportom dobara	34.699,40	26.922,60	28,9%
	Indirektne emisije nastale stvaranjem otpada	195.761,94	193.587,79	1,1%
	Indirektne emisije nastale poslovnim putovanjima	412,25	345,10	19,5%
	Indirektne emisije nastale dolascima zaposlenika na posao	32.812,75	38.301,90	-14,3%
	Indirektne emisije nastale unajmljivanjem imovine	23,43	-	0,0%
	Indirektne emisije nastale downstream transportom dobara	9.764,44	11.516,40	-15,2%
	Indirektne emisije nastale obradom proizvoda	-	-	0,0%
	Indirektne emisije nastale uporabom proizvoda	9.098,42	18.534,57	-50,9%
	Indirektne emisije nastale zbrinjavanjem proizvoda	28.261,23	1.426,14	1881,7%
	Indirektne emisije nastale iznajmljivanjem imovine	10.977,95	9.396,00	16,8%
	Indirektne emisije nastale franšizama	-	301,70	-100,0%
	Ukupno Opseg 3	4.870.513,48	4.588.015,41	6,2%
UKUPNO		5.587.106,46	5.346.097,52	4,5%

Distribucija ispuštenih emisija stakleničkih plinova prema poslovnim područjima 2024.

	Maloprodaja i veleprodaja	Prehrana	Poljo-privreda	Neosnovno poslovanje	Ukupno
Opseg 1	280.266	47.091	141.223	487	469.067
Opseg 2	202.751	37.126	7.272	376	247.526
Opseg 3	3.269.239	1.088.776	509.430	3.069	4.870.513
Ukupno tCO ²	3.752.255	1.172.993	657.926	3.933	5.587.106
Udio u ukupnim emisijama	67,2%	21,0%	11,8%	0,1%	

U 2024. najveći porast zabilježen je u PP Maloprodaje primarno zbog povećanja broja prodajnih mjesta, veće količine nabavljene robe, više utrošenog goriva i rashladnih tvari. Dok PP Prehrana i PP Poljoprivreda bilježe smanjenje ukupnih emisija u odnosu na 2023. godinu, PP Prehrana primarno u Kupljenim materijalima i uslugama, a PP Poljoprivreda u potrošnji energenata.

Idući koraci za smanjenje emisija GHG-a

Tijekom 2025. svakako će se nastaviti s educiranjem timova, razmjenom iskustava u uspostavi procesa praćenja podataka te pripremom za izvještavanje u skladu sa zahtjevima CSRD regulative.

Nastojat ćemo prikupiti što preciznije podatke u kategorijama ulaznog i izlaznog prijevoza, finalizirati financijske procjene za provedbu mjera smanjenja ugljikovog otiska te uspostaviti sustav praćenja realizacije mjera i dostizanja očekivanih ciljeva.

Opseg 2 Neizravne emisije

Emisije iz potrošnje
električne, toplinske
i rashladne energije
247 525,95 t

Opseg 1 Izravne emisije

Emisije iz pokretnih
izvora izgaranja
60 238,06 t

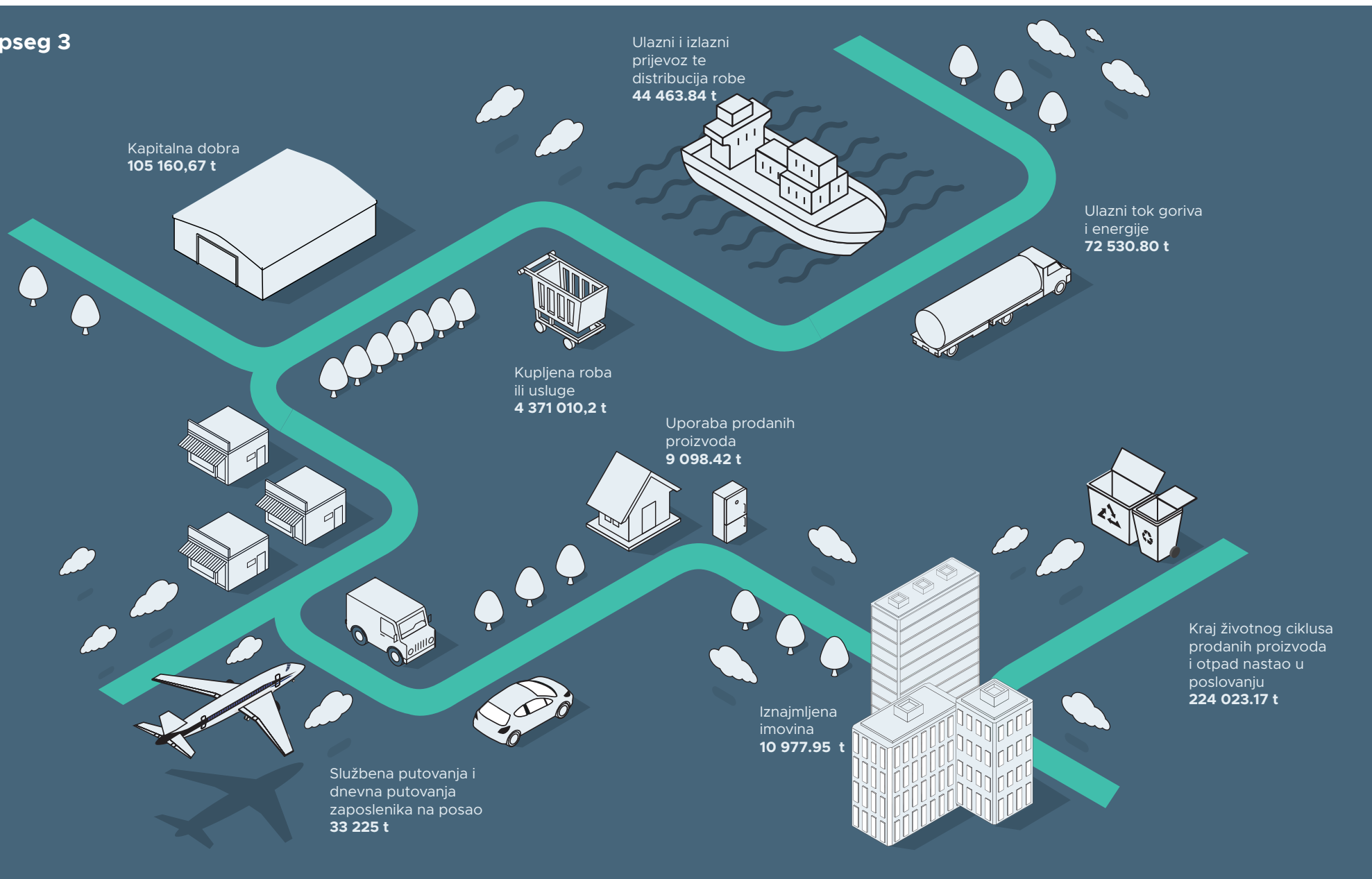
Fugitivne
emisije
235 069,37 t

Emisije iz
nepokretnih
izvora izgaranja
57 832,50 t

Emisije iz poljoprivrede,
uporabe zemljišta,
prenamjene zemljišta i
šumarstva
115 927,89 t

Energija i emisije

Opseg 3

Klimatski rizici

Klimatske promjene odnose se na dugo-ročne promjene u prosječnim vremenskim uvjetima na Zemlji, uključujući porast temperature, promjene u obrascima oborina, učestalost ekstremnih vremenskih pojava i druge promjene u atmosferi. Dominantni uzrok globalnog zagrijavanja su ljudske aktivnosti, uključujući izgaranje fosilnih goriva, deforestaciju, industrijsku proizvodnju i poljoprivredu, urbanizaciju i slično. Osim samog utjecaja na okoliš, klimatske promjene imaju dalekosežne posljedice na gospodarstvo, zdravlje i sigurnost opskrbe resursima. Stoga Fortenova grupa podupire inicijative EU-a koje se odnose na europski zeleni plan te Pariški sporazum i njegov cilj limitiranja globalnog zatopljenja do 1.5°C u odnosu na predindustrijske razine.

Tijekom 2023. u Grupi je razvijen sustav za procjenu klimatskih rizika u skladu sa smjernicama Radne skupine za objavu financijskih informacija povezanih s klimatskim promjenama (Task Force on Climate-Related Financial Disclosures – TCFD). Analiza klimatskih rizika provedena je u 36 operativnih kompanija iz četiri ključne djelatnosti Grupe- Maloprodaje i veleprodaje, Prehrane, Poljoprivrede te Neosnovnog poslovanja.

Analiza je omogućila identifikaciju fizičkih i tranzicijskih klimatskih rizika, detaljnu procjenu njihovih financijskih učinaka te definiranje mjera prilagodbe s pripadajućim troškovima, u skladu s dva IPCC²¹ scenarija:

- RCP²² 4,5 (2 – 3 °C do 2100.)
- RCP 8,5 (> 4 °C do 2100.).

U sklopu analize je primijenjena CRVA metodologija (Climate Risk Vulnerability Analysis), koja je omogućila detaljnu procjenu osjetljivosti, izloženosti, materijalnosti rizika i ukupne ranjivosti operativnih kompanija.

Financijski utjecaji klimatskih rizika analizirani su kroz kvantitativne pokazatelje, uključujući troškove u slučaju ostvarenja rizika te troškove implementiranih i planiranih mjera prilagodbe. Na temelju procjene materijalnosti koja se temelji na financijskim posljedicama i vjerojatnosti ostvarenja rizika, kompanije su svrstane u četiri kategorije: niska, srednja, visoka i ekstremna materijalnost.

Budući da se procjena klimatskih rizika provodi na godišnjoj razini, analiza je ponovljena i u 2024. godini.

21 IPCC (engl. Intergovernmental Panel on Climate Change) razvio je različite scenarije kako bi istražio moguće buduće događaje povezane s klimatskim promjenama, poput Scenarija koncentracija stakleničkih plinova ili Representative Concentration Pathways (RCPs).

22 RCP – koncentracija zračenja stakleničkih plinova W/m² u odnosu na predindustrijske vrijednosti.

Klimatski rizici

Rizici povezani s okolišnim aspektima – fizički klimatski rizici

U skupini fizičkih klimatskih rizika identificirani su akutni fizički klimatski rizici²³ te kronični fizički klimatski rizici²⁴.

Tijekom 2024. u Fortenova grupi su evidentirane isključivo elementarne nepogode i oštećenja povezana s akutnim fizičkim rizicima, dok posljedice kroničnih fizičkih klimatskih rizika nisu zabilježene.

Za razliku od godinu ranije, kada su akutni klimatski rizici pokazali najveći utjecaj na Poslovno područje Poljoprivreda, u 2024. je najveći financijski učinak klimatskih rizika zabilježen u Poslovnom području Prehrane. Taj je porast posljedica katastrofalnih poplava koje su u listopadu 2024. pogodile Bosnu i Hercegovinu i u kojima su bile pogođene tvornice Sarajevskog Kiseljaka. Utjecaj fizičkih klimatskih rizika zabilježen je i u Poslovnim područjima Maloprodaje i veleprodaje i Poljoprivrede, Neosnovno poslovanje

nije imalo takvih utjecaja. Najveći financijski utjecaj na poslovna područja bilježi se kroz rizike povezane s nestašicom hrane i vode te sušom.

23 Akutni fizički klimatski rizici – suša, mraz, poplava, olujni vjetar, tuča, jake oborine, šumski požar, toplinski val, odron tla.

24 Kronični fizički klimatski rizici – podizanje razine mora, prodor slane vode, porast prosječne temperature zraka, promjene u vjetrovima, nestašica vode, promjene u vrsti i učestalosti padalina, erozija tla, zakiseljavanje oceana, nestašica hrane.

Utjecaj fizičkih klimatskih rizika na djelatnosti Fortenova grupe (RCP 4.5. i 8.5.)

	RCP 4.5			RCP 8.5		
	PP Poljoprivreda	PP Prehrana	PP Maloprodaja	PP Poljoprivreda	PP Prehrana	PP Maloprodaja
1.1. Suša	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● NISKA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● SREDNJA
1.2. Mraz	● EKSTREMNA	● SREDNJA	● NISKA	● EKSTREMNA	● VISOKA	● NISKA
1.3. Poplava	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● NISKA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● VISOKA
1.4. Olujni vjetar	● VISOKA	● VISOKA	● NISKA	● EKSTREMNA	● VISOKA	● NISKA
1.5. Tuča	● VISOKA	● VISOKA	● NISKA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● NISKA
1.6. Jake oborine (kiša, snijeg, led)	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● NISKA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● SREDNJA
1.7. Šumski požar	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA
1.8. Toplinski val	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● NISKA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● NISKA
1.9. Odron tla	● NISKA	● NISKA	● NISKA	● NISKA	● NISKA	● NISKA
2.1. Podizanje razine mora	● NISKA	● NISKA	● NISKA	● NISKA	● NISKA	● NISKA
2.2. Prodiranje slane vode	● NISKA	● SREDNJA	● NISKA	● NISKA	● SREDNJA	● NISKA
2.3. Porast prosječne temperature zraka	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● NISKA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● NISKA
2.4. Promjene u vjetrovima	● VISOKA	● SREDNJA	● NISKA	● EKSTREMNA	● SREDNJA	● NISKA
2.5. Nestašica vode	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● NISKA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● SREDNJA
2.6. Promjene u vrsti i učestalosti padaline	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● SREDNJA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● SREDNJA
2.7. Erozija tla	● NISKA	● EKSTREMNA	● NISKA	● NISKA	● EKSTREMNA	● NISKA
2.8. Zakiseljavanje oceana	● NISKA	● NISKA	● NISKA	● NISKA	● NISKA	● NISKA
2.9. Nestašica hrane	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA

Klimatski rizici

Jedna od ključnih mjera za prilagodbu klimatskim rizicima je **osiguranje imovine** jer osigurava financijsku zaštitu od šteta uzrokovanih ekstremnim vremenskim uvjetima.

Tijekom 2024. godine, 11 operativnih kompanija u Fortenova grupi se suočilo s intenzivnim vremenskim nepogodama. Ukupno je prijavljeno 107 šteta na imovini, vozilima te usjevima i nasadima, što predstavlja značajan pad u odnosu na prethodnu godinu, kada je evidentirano 385 štetnih događaja. Taj se pad broja prijavljenih pripisuje prije svega povoljnijim vremenskim uvjetima, s duljim sušim i stabilnijim razdobljima sa smanjenom učestalosti i intenzitetom vremenskih ekstrema poput oluja, tuče i proljetnih mrazova. Iako su neke regije bile pod udarom ekstremnih vremenskih događaja, poput spomenutih poplava u Bosni i Hercegovini, ukupna klimatska slika u 2024. je bila povoljnija, što je rezultiralo manjim brojem štetnih događaja. Među prijavljenim vremenskim ekstremima zabilježene su oluje, tuča, proljetni mraz, požari i poplave. Od ukupno prijavljenih 107 slučajeva, najveći broj odnosi se na oštećenje imovine, ukupno čak 79, dok je 19 prijava vezano uz vozila, a preostalih devet se odnosi na štetu nastale na usjevima i nasadima.

Početkom listopada 2024., uslijed obilnih oborina, Bosnu i Hercegovinu su pogodile razorne poplave i klizišta, a među najteže pogođenim područjima našla se i općina Kiseljak. Zbog nastalih oštećenja, tvornica Sarajevskog Kiseljaka je privremeno

zaustavila rad, dok su dva prodajna mjesta Konzuma BiH također bila privremeno zatvorena.

Zbog olujnih nepogoda, Konzum HR je imao oštećenja na svojih 16 objekata, dok su u Mercatoru SRB evidentirana oštećenja na tri, a u Mercatoru SLO na sedam prodajnih mjesta. Osim toga, tvrtke iz poljoprivrednog segmenta - Belje, PIK Vinkovci i Vupik pretrpjela su oštećenja usjeva i nasada uzrokovanih tučom i sušom.

Prilike povezane s okolišnim aspektima – fizički klimatski rizici

Analizom klimatskih rizika operativne kompanije nisu samo identificirale izazove, već su prepoznale i brojne prilike koje iz njih proizlaze. Stoga su se među ključnim strateškim inicijativama istaknuli prelazak na obnovljive izvore energije, implementacija sustava za ponovnu uporabu vode te primjena tehnika skupljanja kišnice s ciljem optimizacije potrošnje vodnih resursa. U 2024. je realiziran značajan iskorak u održivim energetske projektima, koji su kao prilike identificirani godinu ranije, tijekom 2023. Na sedam svinjogojskih farmi, tri farme mliječnog govedarstva te jednom ratarskom objektu tvrtke Belje izgrađeno je ukupno jedanaest integriranih sunčanih elektrana. Njihova ukupna snaga od 1.800 kW omogućit će godišnju proizvodnju 2,9 GWh električne energije, namijenjene isključivo za vlastite potrebe, čime se dodatno doprinosi energetskej učinkovitosti i održivosti poslovanja.

Osim ekoloških prednosti, kompanije su uočile i značajan potencijal za unapređenje tržišne pozicije putem održivih poslovnih praksi. Sve izraženija potražnja za ekološki prihvatljivim proizvodima i uslugama dodatno potiče razvoj održivih modela poslovanja. Tijekom 2024. godine predstavljena je široka paleta proizvoda unutar kategorije Better for You, osmišljena s naglaskom na održivi razvoj i funkcionalnu prehranu. Ovi inovativni proizvodi razvijeni su s ciljem unapređenja zdravlja potrošača, uz korištenje sirovina iz održivih izvora, a više detalja o navedenom se nalazi u poglavlju Kvaliteta, sigurnost i održivost proizvoda.

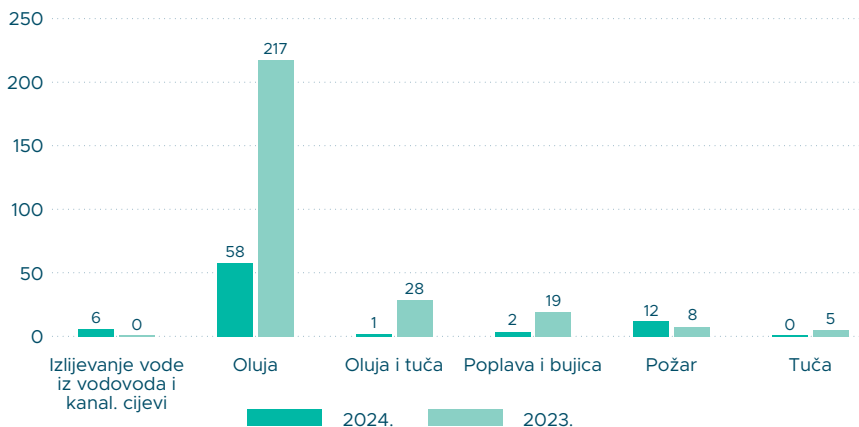
Rizici povezani s okolišnim aspektima – tranzicijski klimatski rizici

U sklopu analize tranzicijskih klimatskih rizika identificirani su ključni izazovi koji mogu utjecati na poslovanje, a odnose se na različite aspekte poslovnog okruženja:

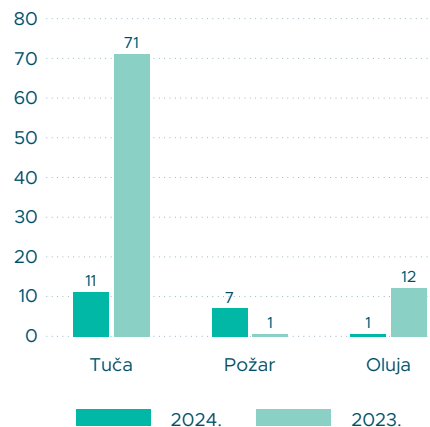
- Politika i regulativa
- Tehnologija
- Tržište
- Reputacija

U usporedbi s prethodnom godinom, najveća odstupanja zabilježena su u procjeni materijalnosti tranzicijskih rizika povezanih s nadolazećim regulatornim promjenama uslijed donošenja nacionalnih propisa koji jasno definiraju financijske sankcije za

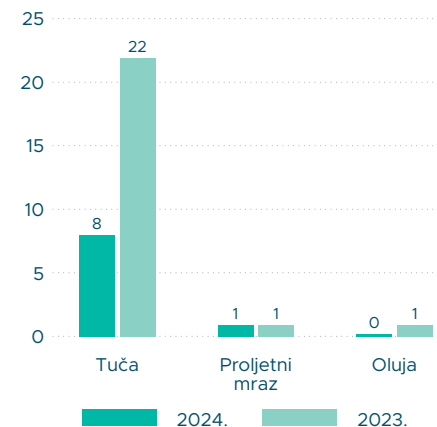
Broj štete prouzročene na imovini

Broj štete prouzročene na vozilima

Broj štete prouzročene na usjevima i nasadima

Klimatski rizici

neizvještavanje o održivosti. Unatoč navedenim promjenama, ključni tranzicijski rizici ostaju slični onima definiranim prethodne godine. Među njima se ističu:

- Zamjena postojećih proizvoda i usluga alternativama s nižim emisijama – navedeni rizik je posebno izražen u Poslovnom području Maloprodaje, gdje potrošači sve više preferiraju ekološki prihvatljive proizvode.
- Nadolazeće promjene u regulativi – mnoge nadolazeće regulative o održivosti iznose financijskih sankcija definiraju u odnosu na godišnji promet organizacija što, u slučaju neusklađenosti, predstavlja značajan financijski teret. Dodatno, i sam proces implementacije zahtjeva značajna ulaganja organizacija. Taj je rizik zabilježen u poslovnim Područjima Poljoprivrede, Maloprodaje i Prehrane.

- Promjene u ponašanju kupaca – potrošači sve više preferiraju proizvode koji su ekološki prihvatljivi, proizvedeni uz smanjenu upotrebu resursa i s manjim ugljičnim otiskom, što kompanije potiče na prilagodbu asortimana, unapređenje proizvodnih procesa i transparentnije komuniciranje svojih održivih inicijativa. Ovaj rizik posebno je izražen u Poslovnim područjima Maloprodaje i Prehrane.

Kompanije čije su djelatnosti izvan osnovnog poslovanja Grupe, nisu prepoznale značajan utjecaj tranzicijskih rizika. S druge strane, holding društvo suočava se s izazovima vezanim uz zahtjeve za izvještavanje o različitim aspektima održivosti, kao i s prilagodbom nadolazećim regulatornim promjenama. Materijalnosti tranzicijskih klimatskih rizika na poslovna područja prikazani su niže.

Prilike povezane s okolišnim aspektima – tranzicijski klimatski rizici

Identificirane mogućnosti koje proizlaze iz tranzicijskih rizika obuhvaćaju primjenu efikasnijih procesa u proizvodnji i distribuciji, ulaganje u energetske učinkovite tehnologije poput obnovljivih izvora energije te implementaciju sustava upravljanja energijom. Osim toga, uočeno je da smanjenje emisija stakleničkih plinova može dovesti do smanjenja troškova povezanih sa zakonski definiranim naknadama, dok inovacije u razvoju proizvoda temeljenih na alternativnim i/ili biljnim izvorima rezultiraju povećanjem prihoda kroz rastuću potražnju za održivim proizvodima.

Utjecaj tranzicijskih klimatskih rizika na djelatnosti Fortenova grupe (RCP 4.5. i 8.5.)

	RCP 4.5			RCP 8.5		
	PP Poljoprivreda	PP Prehrana	PP Maloprodaja	PP Poljoprivreda	PP Prehrana	PP Maloprodaja
1.1. Povećana cijena GHG emisija	● EKSTREMNA	● NISKA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● NISKA	● EKSTREMNA
1.2. Pojačani zahtjevi za izvještavanje o emisijama	● NISKA	● NISKA	● NISKA	● SREDNJA	● NISKA	● NISKA
1.3. Zakonska regulacija postojećih proizvoda i usluga	● SREDNJA	● EKSTREMNA	● VISOKA	● VISOKA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA
1.4. Izloženost parnicama, nadzorima, kaznama	● NISKA	● NISKA	● NISKA	● SREDNJA	● NISKA	● NISKA
1.5. Nadolazeće promjene u regulativi	● VISOKA	● NISKA	● EKSTREMNA	● VISOKA	● NISKA	● EKSTREMNA
2.1. Zamjena postojećih proizvoda i usluga opcijama s nižim emisijama	● EKSTREMNA	● SREDNJA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● SREDNJA	● EKSTREMNA
2.2. Neuspješno ulaganje u nove tehnologije	● EKSTREMNA	● NISKA	● NISKA	● EKSTREMNA	● NISKA	● NISKA
2.3. Troškovi prelaska na tehnologiju sa smanjenim emisijama	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA
3.1. Promjena ponašanja kupaca	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA
3.2. Nesigurnost tržišnih signala	● EKSTREMNA	● NISKA	● NISKA	● EKSTREMNA	● NISKA	● NISKA
3.3. Povećani trošak sirovina	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA
4.1. Stigmatizacija sektora	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● NISKA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● NISKA
4.2. Negativne povratne informacije dionika	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA	● EKSTREMNA
4.3. Odnosi s zaposlenicima	● NISKA	● NISKA	● NISKA	● NISKA	● NISKA	● NISKA

Voda

Voda je jedan od najvrjednijih prirodnih resursa. Iako regija u kojoj Fortenova grupa posluje obiluje pitkom vodom, odgovornost svih naših kompanija je njome upravljati racionalno i održivo. To znači da se posebna pažnja posvećuje očuvanju zaliha pitke vode te zaštiti vodenih ekosustava s kojima smo povezani.

Fortenova grupa upravlja vodom prema načelima održive upotrebe u svim proizvodnim procesima, uzimajući u obzir okolišne i društvene ciljeve održivog razvoja – na lokalnoj, nacionalnoj i globalnoj razini. Od svih poslovnih segmenata Grupe, najveća potrošnja vode je u Poslovnom području Maloprodaja, uslijed velikog broja objekata u kojima se voda primarno koristi za održavanje higijene opreme, pribora i površina, za piće te u sanitarne svrhe, a na razini cijele Grupe su definirani ciljevi za smanjenje potrošnje vode.

Upravljanje vodnim resursima u skladu s regulativom

Održivo upravljanje vodom, posebno pitkom vodom, ima i širu društvenu i nacionalnu važnost. U tom kontekstu je poštivanje nacionalne i lokalne regulative, kao i suradnja s lokalnim zajednicama ključna za očuvanje i odgovorno korištenje ovog dragocjenog resursa.

Sve kompanije Fortenova grupe koriste vodu u skladu s nacionalnim propisima. Poljoprivredna poduzeća Fortenova grupe koriste vodu za navodnjavanje na temelju važećih vodopravnih dozvola, dok su za crpljenje mineralne vode dobivene koncesije i primjenjuju svi propisani zakonski okviri. U Sloveniji tri lokacije Mercatora SLO posjeduju dozvole za crpljenje vode za potrebe hlađenja objekata – u jednom slučaju iz vodotoka (rijeka), a u preostala dva iz podzemnih voda.

Ujedno, sve kompanije koje koriste vodu temeljem koncesija podliježu strogom nadzoru u pogledu količine crpljenja i kvalitete vode. U prehrambenim poduzećima voda se zahvaća i djelomično ugrađuje u gotove proizvode. Najčešći izvor vode u PP Maloprodaja je vodovodna voda, dok je podzemna voda najčešći izvor u PP Prehrana i Poljoprivreda.

Voda

Voda u Maloprodaji

Maloprodajni objekti većeg kapaciteta opremljeni su separatorima za obradu otpadnih voda, prvenstveno masti i ulja. Separatore se redovito čisti i održava, a kvaliteta otpadnih voda koje se ispuštaju u sustav javne gradske odvodnje periodično se kontrolira sukladno internom godišnjem planu uzorkovanja i analize.

Sva eventualno uočena oštećenja na separatorima saniraju se bez odlaganja, a nadležna inspekcija za zaštitu okoliša provodi redovite kontrole radi provjere usklađenosti s važećim zakonskim propisima u području zaštite voda.

Primjerice, tijekom 2024. u Mercatoru SRB provedeno je više od 200 uzorkovanja i ispitivanja kvalitete otpadnih voda iz separatora. U slučajevima kada su utvrđena odstupanja od propisanih graničnih vrijednosti, odmah je provedeno dodatno čišćenje separatora te naknadno uzorkovanje radi provjere učinkovitosti mjera.

U Sloveniji ne postoji zakonska obveza uzorkovanja vode iz interne vodovodne instalacije ako je objekt priključen na javni vodovod, jer se smatra da je voda iz javne mreže pitka. Iako su sve trgovine Mercator SLO priključene na javni vodovod, u skladu s načelom predostrožnosti radi osiguravanja sigurne i zdravstveno ispravne hrane, provodi se provjera vode iz interne vodovodne instalacije uzimanjem uzoraka.

U 2024. provedeno je 176 uzorkovanja vode iz interne vodovodne instalacije na 71 lokaciji, od čega je samo sedam uzoraka bilo neispravno. Odmah su poduzete mjere za otklanjanje neispravnosti. Nakon provedenih mjera, ponovljeno uzorkovanje je pokazalo da su uzorci ispravni.

Konzum HR najveće količine vode koristi na svježim odjelima (mesnica, ribarnica, pekarnica, delicata i gastro odjel), gdje je ključno osigurati zdravstveno ispravnu vodu zbog sigurnosti i kvalitete usluga. Sukladno važećim zakonskim propisima, u 2024. je u Konzumu HR provedeno više od 1200 analiza vode za piće,

a svega je osam uzoraka (0,6 posto) bilo nesukladno. Za svaki nesukladni uzorak odmah su poduzete korektivne mjere, nakon kojih su ponovni uzorci bili u potpunosti usklađeni s propisanim normama.

Konzum HR je u 2024. u odnosu na godinu ranije ukupnu potrošnju vode smanjio za sedam posto što potvrđuje uspješnost implementiranih mjera za učinkovitije upravljanje vodnim resursima.

Između ostalog, budući da je voda ključna za održavanje odgovarajućih sanitarno-higijenskih uvjeta u prodajnim prostorima, nastavlja se s nabavkom naprednih strojeva za pranje podova koji omogućuju optimizaciju potrošnje vode. Također, kontinuirano se provodi redovito održavanje vodovodnih instalacija te sustavno praćenje potrošnje vode kako bi se pravovremeno reagiralo na bilo kakva odstupanja u potrošnji.

Voda u Prehrani i Poljoprivredi

Voda je osobito važna u Poslovnim područjima Poljoprivreda i Prehrana, gdje se provode specifične prakse upravljanja u skladu s vrstom poslovanja i zakonskim zahtjevima.

Voda se koristi u različite svrhe: za napajanje stoke, pripremu sredstava za zaštitu bilja, proizvodnju prehrambenih proizvoda, čišćenje postrojenja, opreme i ambalaže te za sanitarnu higijenu.

U Grupi pića voda ima ključnu ulogu kao sirovina. Upravljanje vodom u tom segmentu usmjereno je na učinkovitu potrošnju i očuvanje kvalitete voda. Provodi se sustavna kontrola kvalitete koja uključuje redovite analize izvora, praćenje potrošnje i načina korištenja vode. Također, kontinuirano se prate i analiziraju otpadne vode koje se ispuštaju u okoliš, što je sastavni dio održivog upravljanja vodnim resursima u ovom dijelu Grupe.

U Grupama ulja i mesa, upravljanje vodnim resursima fokusirano je na optimizaciju proizvodnih procesa kako bi se smanjila potrošnja vode po jedinici proizvoda. Također se provodi stalna kontrola efluenta s ciljem zaštite vodenih prijamnika i ekosustava u koje se ispuštaju.

UPRAVLJANJE VODOM U PREHRAMBENIM I POLJOPRIVREDNIM KOMPANIJAMA UKLJUČUJE:

- očuvanje vodnih resursa putem kontroliranja količine crpljene vode
- nadzor kvalitete ispuštene vode
- racionalnu i učinkovitu upotrebu vode u poslovnim procesima
- održivo upravljanje vodom s posebnim naglaskom na ekosustave pogođene upotrebom vode u poslovanju
- uvažavanje prioriteta dionika u upravljanju vodom kao zajedničkim resursom

Voda

Obrada otpadnih voda

U većini postrojenja za obradu otpadnih voda nije zabilježeno prekoračenje zakonski propisanih graničnih vrijednosti niti su evidentirani incidenti onečišćenja voda. Odstupanja su zabilježena u dvije kompanije – u Belju su tijekom godine uslijed češćih kontrola zabilježena 24 odstupanja. Nakon provedenih korektivnih radnji, analize kvalitete vode su sukladne važećim zakonskim propisima. U Zvijezdi HR su u okviru četiri provedene analize utvrđena manja odstupanja u parametrima poput pH vrijednosti, kemijske potrošnje kisika (KPK), biokemijske potrošnje kisika u pet dana (BPK₅) te koncentracije sulfida. Unatoč tim nalazima, nadležna regulatorna tijela tijekom izvještajne godine Zvijezdi HR nisu izdala niti jedno rješenje kojim bi se kvaliteta ispusne vode ocijenila nezadovoljavajućom.

Važno je naglasiti da se analize otpadnih voda provode kontinuirano, na 24-satnoj osnovi, što osigurava sustavno i pouzdano praćenje parametara kvalitete vode.

Prethodno obrađene otpadne vode u površinske vodne prijamnike – rijeke Begej i Pajsak u Srbiji, rijeku Lepenicu u Bosni i Hercegovini te, posredno, rijeke Kupu, Lonju i Savu u Hrvatskoj ispušta 11²⁵ kompanija Grupe.

Ukupno 23 postrojenja za obradu otpadnih voda nalaze se unutar osam kompanija Fortenova grupe.²⁶ Maloprodajni sektor dodatno upravlja sa 169 manjih jedinica za pročišćavanje, uključujući separatore masti na odjelima pripreme hrane (gastro odjel).

Redovita kontrola kvalitete otpadnih voda provodi se prije ispušta u okoliš, dok se manji sustavi također povremeno nadziru kako bi se osigurala usklađenost s propisima i očuvala kvaliteta vodnih prijamnika.

U Grupi 14²⁷ operativnih kompanija vodnim aspektima upravlja u skladu sa standardom ISO 14001, koji uključuje redovitu procjenu utjecaja na vode i otpadne vode te provjeru usklađenosti s važećim zakonskim propisima.

Vlastite interne standarde za upravljanje vodama razvile su tri kompanije²⁸. To uključuje pravila za postupanje s otpadnim vodama, sprječavanje onečišćenja te planiranje rada vodne infrastrukture.

Kapacitet skladištenja vode u Grupi je 4,4 milijuna litara vode. Voda se skladišti u pet kompanija²⁹ Grupe, u Poslovnim područjima Poljoprivreda i Prehrana, a na kraju 2024. u skladištu se nalazilo 3,8 milijuna litara vode.

25 Energija Gradec, PIK Vrbovec HR, Jamnica HR, Dijamant, Sarajevski kiseljak, Belje, PIK Vinkovci, Mg Mivela, Zvijezda HR, Vupik, Vinka.

26 PIK Vrbovec HR, Jamnica HR, Dijamant, Agrolaguna, Zvijezda HR, Mercator EMBA, Belje, Vupik.

27 Agrolaguna, Belje, Dijamant, Energija Gradec, Jamnica HR, Konzum HR, Mercator SRB, Mg Mivela, PIK Vinkovci, PIK Vrbovec HR, Mercator SLO, Sarajevski Kiseljak, Vupik, Zvijezda HR.

28 Jamnica HR, Dijamant, Zvijezda HR.

29 Belje, PIK Vrbovec HR, PIK Vinkovci, Agrolaguna i Vinka.

Voda

Potrošnja vode

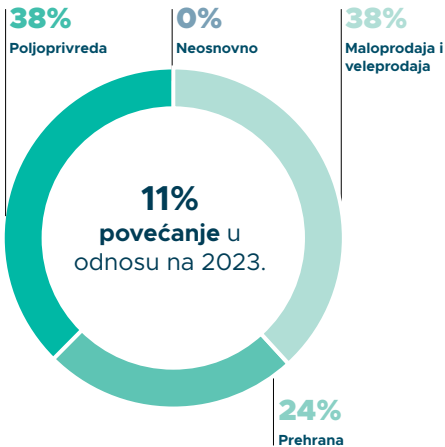
Ukupna količina zahvaćene vode u 2024. je iznosila 8.111 milijuna litara, što je pet posto više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju. Od te količine, najviše se crpi u maloprodajnim (38 posto) i poljoprivrednim kompanijama (37,5 posto), dok prehrambene kompanije crpe 24,2 posto vode. Povećanu potrošnju vode u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje imale su poljoprivredne kompanije PIK Vinkovci, Eko Biograd i Vinka, pri čemu je, primjerice, potrošnja u PIK Vinkovcima povećana uslijed uključivanja novog izvora vode

za navodnjavanje. Inače, u 2024. su se poljoprivredne površine, uz površinske vode i zdence, navodnjavale i iz javnog sustava navodnjavanja. Povećanje potrošnje također je uočeno na svinjogojskim farmama zbog pojačanih preventivnih i biosigurnosnih mjera koje su se provodile radi zaštite od Afričke svinjske kuge. Kompanija Eko Biograd dobila je vodopravnu dozvolu za zdenac i za kanal, pa su vodu dodatno crpili i iz tih izvora za potrebe navodnjavanja. U Vinki je na jednoj od lokacija došlo do curenja vode pa je zbog toga kvara u kompaniji količina potrošene vode porasla za 10 posto.

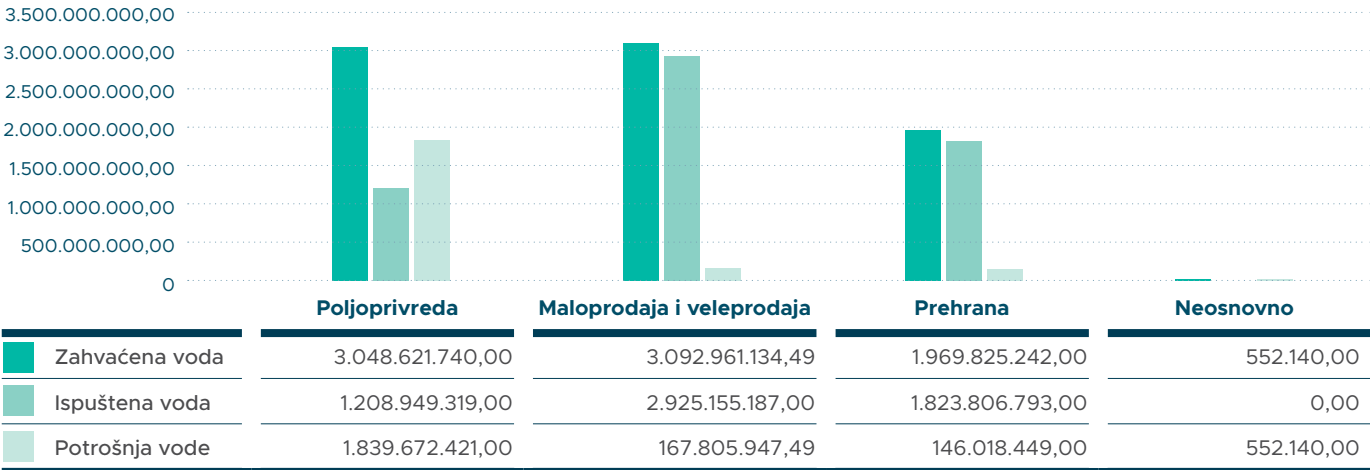
U PP Maloprodaji najveći porast imala je kompanija Idea CG zbog povećanja broja objekata u mreži uslijed pripajanja Franca marketa.

Količina ispuštene vode iznosila je gotovo 6.000 milijuna litara vode. Ukupna potrošnja vode od 2.154 milijuna litara dobivena je oduzimanjem ukupne količine ispuštene vode od ukupne količine zahvaćene vode, kako je propisano metodologijom Globalne inicijative za izvještavanje.

Udjeli zahvaćene vode prema poslovnim područjima 2024.

Distribucija potrošnje vode po poslovnim područjima 2024.

Zahvaćena, ispuštena i potrošena voda u 2024. (000 l)

	UKUPNO 2024	UKUPNO 2023	%	Maloprodaja i veleprodaja 2024	Maloprodaja i veleprodaja 2023	%	Poljoprivreda 2024	Poljoprivreda 2023	%	Prehrana 2024	Prehrana 2023	%	Neosnovno 2024	Neosnovno 2023	%
Zahvaćena voda	8.111.960,3	7.735.944,2	5%	3.092.961,1	2.981.191,0	4%	3.048.621,7	2.771.253,8	10%	1.969.825,2	1.982.691,5	-1%	552,1	799,9	-31%
Ispuštena voda	5.958.463,4	5.679.385,0	5%	2.925.155,2	2.850.411,2	3%	1.208.949,3	1.025.699,9	18%	1.823.806,8	1.802.465,8	1%	552,1	799,9	-31%
Potrošnja vode	2.153.496,8	2.056.559,3	5%	167.805,9	130.779,8	28%	1.839.672,4	1.745.553,9	5%	146.018,4	180.225,6	-19%	0,0	0,0	-

Održivo gospodarenje vodom

Po stručnosti i implementaciji naprednih rješenja u području upravljanja vodama prednjače kompanije Jamnica HR, Mercator EMBA i PIK Vrbovec HR.

U Jamnici se sustavno razvijaju tehnološki i operativni pristupi koji omogućuju maksimalno iskorištavanje vodnih resursa u svim fazama poslovanja – od gospodarenja izvoristom, kroz proizvodne procese, do ispuštanja vode.

U okviru sveobuhvatne strategije održivog gospodarenja vodom, Jamnica HR kontinuirano provodi niz inicijativa s ciljem smanjenja utjecaja na okoliš te očuvanja vodnih resursa. Redovito se provode aktivnosti čišćenja i održavanja izvorišnog područja i melioracijskih kanala otpadnih voda. Očuvanje prirodne ravnoteže izvorišta dodatno se osigurava praćenjem razine vode i godišnjim čišćenjem vrela primjenom tehnike air-liftinga.

Racionalna potrošnja vode dodatno se postiže korištenjem već

iskorištene vode iz procesa pranja staklene ambalaže za ponovnu upotrebu u pranju gajbi, čime se smanjuje potrošnja svježee vode. Također, provedbom projekta uvođenja suhog podmazivanja na PET linijama doprinosi se dodatnom smanjenju potrošnje vode i kemikalija.

Na uređaju za pročišćavanje otpadnih voda koristi se permeat dobiven filtracijom otpadnih voda za pranje same opreme, čime se zatvara krug interne reciklaže i podiže razina učinkovitosti.

Jamnica HR aktivno optimizira proizvodne procese kako bi dodatno smanjila okolišni otisak, što uključuje uvođenje novih tehnologija poput aseptičke linije puštene u rad 2022. godine. Ta tehnološki napredna linija omogućuje punjenje proizvoda koji ne sadrže konzervanse i zahtijevaju stroge higijenske uvjete. Linija troši manje vode, električne energije i kemikalija, čime značajno doprinosi ekološkoj učinkovitosti. Kapacitet od 36.000 boca od 0,5 L i 28.000 boca od 1,5 L po satu osigurava visoku produktivnost, osobito u razdobljima povećane potražnje. Proces se

stalno nadzire, uključujući temperaturu, trajanje te mikrobiološku ispravnost svih površina, uz redovitu validaciju procesa.

Ove mjere potvrđuju dugoročnu predanost Jamnice zaštiti okoliša i održivom korištenju prirodnih resursa.

Integriranjem i međufunkcionalnom pristupu upravljanju vodom **PIK Vrbovec HR** se izdvojio među proizvodnim tvrtkama Grupe jer se upravljanje količinom i kvalitetom vode temelji na suradnji više odjela – uključujući održavanje, zaštitu okoliša te tim za upravljanje energijom.

Voda se u ovom kontekstu promatra kao ključni resurs te se nježno upravljanje provodi sukladno zahtjevima međunarodnog standarda ISO 50001:2018, koji se odnosi na energetska učinkovitost. Takav pristup omogućuje strateško upravljanje vodnim resursima u skladu s ciljevima smanjenja potrošnje energije i zaštite okoliša.

IMPLEMENTIRANE PRAKSE ODRŽIVOG UPRAVLJANJA VODOM 2024.:

- suho podmazivanje traka na PET linijama (Jamnica HR, Sarajevski kiseljak, Mg Mivela)
- recirkulacija vode u proizvodnom procesu (PIK Vrbovec HR, Mercator EMBA, Jamnica HR, Vinka)
- ponovna upotreba vode tamo gdje su zahtjevi za kvalitetu vode niži, npr. navodnjavanje (Staklenik Belje)
- reduciranje i optimiziranje broja CIP pranja (engl. cleaning in place) (Sarajevski kiseljak, Mercator EMBA, Belje)
- instalacije mjerača protoka vode i pare te štedljivih slavina (PIK Vinkovci, Jamnica HR, Belje)
- optimizacija potrošnje vode povećanim nadzorom i planiranjem proizvodnje (Vinka, Mercator EMBA)
- optimizacija u obradi otpadne vode (Vinka, PIK Vrbovec HR)
- prikupljanje i ponovna upotreba kišnice (Mercator EMBA)
- redovito održavanje opreme koja upotrebljava vodu, edukacija zaposlenika i instalacija opreme za smanjenje potrošnje vode (Konzum HR, Konzum BiH, PIK Vinkovci Mercator SLO, Konzum BiH i Zvijezda HR).

Reciklaža vode i očuvanje vodnih resursa u Grupi

U 2024. godini, kompanije Fortenova grupe reciklirale su i ponovno upotrijebile više od 25 milijuna litara vode, a u kompaniji Mercator EMBA dodatno je iskorišteno devet milijuna litara kišnice. Četiri kompanije³⁰ aktivno provode sustave reciklaže vode, koristeći recikliranu vodu u različite funkcionalne svrhe. U prehrambenom sektoru, primjerice, voda se ponovno koristi za pranje proizvodnih pogona te za hlađenje opreme, čime se značajno smanjuje ukupna potrošnja svježe vode.

PIK Vrbovec HR je implementirao sustave reciklaže vode na tri ključne lokacije unutar proizvodnog pogona, gdje se reciklirana voda koristi u procesu hlađenja strojeva. Ovaj pristup predstavlja važan iskorak u racionalnom korištenju resursa i smanjenju ekološkog otiska.

Značajan doprinos dolazi i iz Mercatora EMBA, proizvođača instant proizvoda i desertnih kakao-preljeva, čija se tvornica

prostire na 16.000 m² u Logatcu, Slovenija. Kompanija koristi kombinaciju vode iz javnog vodovoda i oborinske (kišnice), čime aktivno doprinosi smanjenju pritiska na lokalne vodne resurse. Sustav prikupljanja i korištenja oborinske vode razvijen je već u fazi izgradnje objekta 2009., a obuhvaća spremnik kapaciteta 1.200 m³ u kojem se dnevno reciklira vodovodna voda, a do 30 posto ukupne potrošnje u tehnološkom procesu čini upravo pročišćena kišnica.

Kišnica se višestupanjski obrađuje – filtracijom, dezinfekcijom, omekšavanjem te reverznom osmozom – nakon čega se koristi kao sirovina za proizvodnju pare, dopunu rashladnih sustava te za hlađenje napojnih kotlova i kondenzatora. Ujedno se koristi u sklopu CIP sustava (Cleaning in Place) za temeljito automatsko pranje tehnološke opreme bez potrebe za ručnim rastavljanjem, što dodatno doprinosi racionalizaciji potrošnje vode i smanjenju upotrebe kemikalija. Voda se također koristi za sanitaciju prostora, osiguravajući visoke higijenske standarde proizvodnje.

Dodatno, Mercator EMBA optimizira potrošnju vode kroz plansko kombiniranje proizvodnje srodnih proizvoda, čime se smanjuje učestalost pranja opreme, uz istovremeno smanjenje operativnih troškova. Kompanija je implementirala i novi sustav za pročišćavanje industrijskih otpadnih voda, čime je značajno unaprijeđena učinkovitost pročišćavanja te smanjen negativan utjecaj na okoliš.

Pretpranje gajbi namijenjenih za nošenje proizvoda punjenih u povratnu staklenu ambalažu u proizvodnom pogonu Jamnica obavlja s iskorištenom vodom iz procesa pranja povratne staklene ambalaže.

Ujedno, u 2024. je završen višegodišnji projekt uvođenja suhog podmazivanja na svim PET linijama u proizvodnim pogonima Jamnica i Jana. Pročišćenu otpadnu vodu (permeat) koristi se za sva pranja u tehnološkim procesima na uređaju za obradu otpadnih voda te pranje vanjskih površina kruga otpadnih voda.

| 30 Vinka, Jamnica HR, Mercator EMBA, Sarajevski kiselj i PIK Vrbovec HR

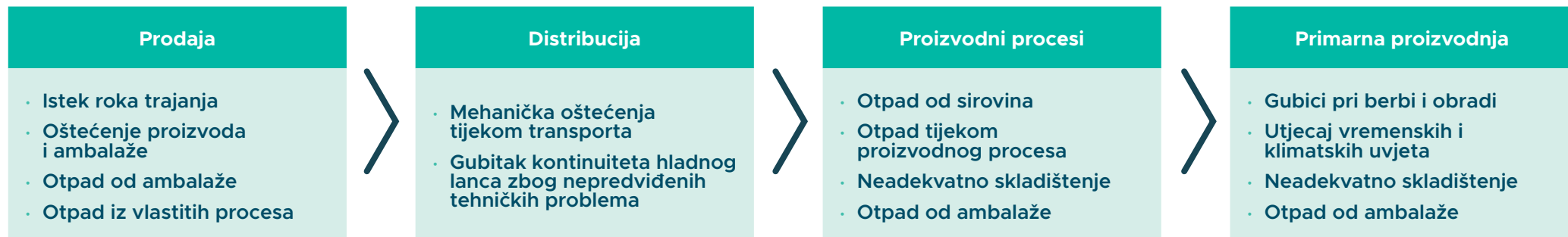
Otpad

S obzirom na kontinuirani globalni porast potrošnje i proizvodnje, a time i sve veće količine generiranog otpada, upravljanje njime postaje jedan od ključnih izazova održivog razvoja u svijetu. Uz rast količina otpada, raste i potreba za učinkovitim, odgovornim i održivim pristupima njegovom zbrinjavanju, koji nadilaze tradicionalne modele odlaganja.

Tako se u održivom razvoju otpad više ne promatra isključivo kao gubitak, već sve više kao vrijedan resurs koji se može ponovno iskoristiti. Za razliku od linearnog gospodarskog modela temeljenog na principu “uzmi – iskoristi – odbaci”, kružno gospodarstvo teži uspostavi zatvorenih tokova materijala, u kojima se vrijednost proizvoda i sirovina zadržava što je dulje moguće.

U takvom pristupu otpad postaje izvor inovacija, novih poslovnih modela i ekonomskog napretka. Kroz recikliranje, ponovnu upotrebu i optimizirano korištenje resursa moguće je istovremeno povećati učinkovitost te umanjiti negativan utjecaj na okoliš.

U Fortenova grupi otpad se generira kroz cijeli lanac opskrbe - od primarne proizvodnje, preko prerade, skladištenja i distribucije, pa sve do maloprodaje.

Otpad

U Fortenova grupi je u 2024. generirano **91.985,48** tona otpada.

U širokom rasponu generiranog otpada bili su plastika, papir, karton, drvo, staklo, metali, tekstil, biomasa, mulj, otpad životinjskog podrijetla, otpadna ulja i masti iz separatora, folije, električni i uredski otpad, IT oprema, fluorescentne cijevi, farmaceutski otpad i drugi.

Stoga su se i za zbrinjavanje otpada koristili različiti postupci, ovisno o vrsti i svojstvima otpada, uključujući recikliranje, kompostiranje, energetska uporabu, odlaganje, itd.

Prema karakteristikama, otpad generiran u kompanijama Fortenova grupe se dijeli na opasni i neopasni otpad.

S obzirom da opasni otpad posjeduje jedno ili više opasnih svojstava (primjerice zapaljivost, toksičnost, eksplozivnost, infektivnost, ekotoksičnost, i sl.) te može predstavljati rizik za ljudsko zdravlje i/ili okoliš, sigurnom odlaganju toga otpada posvećuje se velika pažnja. To prije svega podrazumijeva odvajanje na izvoru nastanka te prikupljanje odvojeno od neopasnog otpada kako bi se spriječila unakrsna kontaminacija. Također, provode se dodatne mjere u cilju sprječavanja ispuštanja opasnog otpada u okoliš, poput stalnog nadzora nad skladištima otpada, upotrebe nepropusnih podnih obloga te tankvana (specijalnih posuda) pri rukovanju tekućim opasnim otpadom.

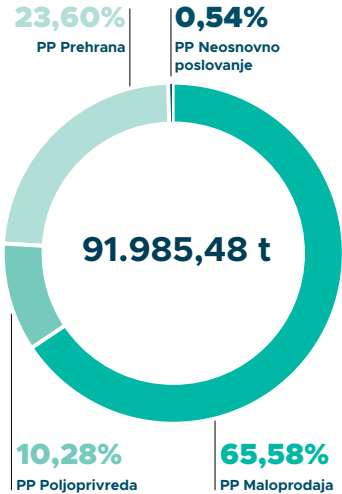
Neopasni otpad je svaki otpad koji ne sadrži opasna svojstva navedena za opasni otpad. Takav se otpad odvojeno prikuplja na mjestu nastanka, sukladno njegovoj vrsti, odnosno pripadajućem ključnom broju otpada. Posebna pažnja posvećuje se plastičnoj ambalaži, koja se dodatno razvrstava po podvrstama – poput PE folije, tvrde plastike i slično. Odvojeno prikupljeni otpad odlaže se u jasno označene spremnike, postavljene na stalnim i lako dostupnim lokacijama.

Kao jednu od mjera za upravljanje količinama otpada, dio kompanija Grupe implementirao je i certificirao sustav upravljanja zaštitom okoliša prema normi ISO 14001³¹, čime su definirane brojne procedure za razvrstavanje i zbrinjavanje otpada.

Tablica potvrđuje posvećenost Fortenova grupe odgovornom gospodarenju otpadom i ispunjavanju zakonskih obveza. Općenito povećanje ukupnih količina otpada od 13 posto te porasta količina neopasnog otpada može se povezati s porastom proizvodnih aktivnosti, širenjem mreže prodajnih mjesta te rastućom svijješću zaposlenika o važnosti recikliranja i ispravnog odvajanja otpada. Stoga je i količina recikliranog otpada na razini Grupe porasla za devet posto. Količina otpada namijenjenog spaljivanju smanjena za 34 posto dok je, istovremeno, spaljivanje uz energetska uporabu zabilježilo je porast od 30 posto.

31 Agrolaguna, Belje, Dijamant, Energija Gradec, Jamnica, Konzum HR, Mercator SRB, Mercator SLO, Mg Mivela, PIKK Vinkovci, PIK Vrbovec HR, Sarajevski Kiseljak, Vupik, Zvijezda HR

Udio otpada po poslovnim područjima 2024.

32 Podaci o generiranom količinama otpada u 2023. korigirani su u ovom izvješću. Navedene korekcije rezultat su poboljšanja sustava praćenja podataka tijekom 2024. Više detalja je dostupno u poglavlju Metodologija i ispravljene objave.

Količina otpada (t) prema metodama zbrinjavanja i tipu otpada 2023. i 2024.³²

Zbrinjavanje otpada	Težina opasnog otpada (t) 2024.	Težina opasnog otpada (t) 2023.	Težina neopasnog otpada (t) 2024.	Težina neopasnog otpada (t) 2023.	Ukupno 2024.	Ukupno 2023.	% promjene
Recikliranje i kompostiranje	320,67	241,35	57.453,72	52.689,02	57.774,39	52.930,37	9%
Spaljivanje	127,48	1.035,59	1.258,76	1.061,52	1.386,24	2.097,11	-34%
Energetska uporaba	149,96	80,09	13.955,27	10.768,73	14.105,23	10.848,82	30%
Odlaganje	70,91	705,69	18.648,71	15.034,28	18.719,62	15.739,97	19%
Ukupno	669,02	2.062,72	91.316,46	79.553,55	91.985,48	81.616,26	13%
% promjene	-68%		15%				

Otpad

Pad količine generiranog opasnog otpada u 2024. godini razumljiv je s obzirom na to da su u prethodnoj godini provedene aktivnosti poput pražnjenja skladišta neupotrebljive IT opreme, otpisivanja zastarjele rashladne i druge slične opreme iz poslovnica Mercatora SRB, što je tada značajno povećalo ukupne količine zbrinutog otpada.

U skladu s rezultatima iz godine ranije, najveću količinu otpada, čak 65,58 posto generira Poslovno područje Maloprodaja i veleprodaja, a jedan od većih izazova za te kompanije su sekundarna i tercijarna ambalaža, kojom u većini slučajeva upravljaju dobavljači trgovačke robe. Osim ambalažnog otpada, otpad nastaje i unutar njihovih vlastitih proizvodnih procesa, kao i uslijed isteka roka trajanja proizvoda, osobito kod kvarljivih i sezonskih artikala.

Prehrambene i poljoprivredne kompanije slijede sličan obrazac kao i maloprodajne, s naglaskom na značajnom stvaranju otpada prilikom deambalažiranja. Osim ambalažnog otpada, među najzastupljenijim vrstama otpada koje se zbrinjavaju su mulj iz procesa obrade otpadnih voda, biootpad te nusproizvodi životinjskog podrijetla. Prakse koje kompanije primjenjuju u svrhu smanjenja nastanka otpada detaljnije su opisane u poglavlju [Održivo gospodarjenje otpadom i kružno gospodarstvo](#).

Pregled količina otpada prema poslovnim područjima dan je u tabličnom prikazu u nastavku³³.

³³ Podaci o generiranom količinama otpada u 2023. korigirani su u ovom izvješću. Navedene korekcije rezultat su poboljšanja sustava praćenja podataka tijekom 2024. Više detalja je dostupno u poglavlju [Metodologija i ispravljene objave](#).

Količina otpada (t) prema poslovnim područjima 2023. i 2024.

Težina otpada (tone)	Poljoprivreda 2024.	Poljoprivreda 2023.	Prehrana 2024.	Prehrana 2023.	Maloprodaja i veleprodaja 2024.	Maloprodaja i veleprodaja 2023.	Neosnovne djelatnosti 2024.	Neosnovne djelatnosti 2023.	Ukupno 2024.	Ukupno 2023.	% promjene
Neopasni otpad	9.211,80	10.263,72	21.477,96	14.322,99	60.130,10	54.562,14	496,60	404,69	91.316,46	79.553,54	15%
Opasni otpad	246,12	1.145,35	228,08	177,30	194,82	740,07	0,00	0,00	669,02	2.062,72	-68%
Ukupno	9.457,92	11.409,07	21.706,04	14.500,30	60.324,92	55.302,21	496,60	404,69	91.985,48	81.616,26	13%
Postotni udio	10,28%	13,98%	23,60%	17,77%	65,58%	67,76%	0,54%	0,50%			

Održivo gospodarenje otpadom i kružno gospodarstvo

Sve veći izazovi povezani s okolišem potaknuli su brojne kompanije da razviju i provode mjere održivog gospodarenja otpadom. Analiza primjera dobre prakse pokazuje raznolik pristup – od tehničkih rješenja do edukacije zaposlenika:

- S ciljem prelaska na obnovljive izvore energije, Agrolaguna se usmjerava na maksimalno iskorištavanje nusproizvoda iz proizvodnje, poput komine, sirutke i ostataka od rezidbe. Fokus je na proizvodnji toplinske energije i komposta za potrebe vlastite poljoprivredne proizvodnje.
- Belje već nekoliko godina uspješno smanjuje ukupnu količinu prikupljenog komunalnog otpada, stavljajući naglasak na učinkovito odvajanje ostalih vrsta otpada. Taj se cilj postiže kroz kontinuiranu edukaciju zaposlenika, jasno definirane interne procedure te redovite analize otpada, s ciljem smanjenja negativnog utjecaja na okoliš.
- Dijamant iz organskih ostataka proizvodnje, poput ljuski suncokreta, proizvodi tehnološku paru koja se dalje koristi u proizvodnom procesu.

- Energija Gradec uspješno primjenjuje principe kružnog gospodarstva kroz pet bioplinskih postrojenja smještenih uz njihove poljoprivredne pogone (Belje, Vupik, Vinka). Posebno se ističe kompleks Mitrovac, gdje se integriraju stočarska, povrtlarska i energetska proizvodnja – bioplin se proizvodi iz nusproizvoda farme krava, a dobivena toplina grije staklenik za hidroponsku proizvodnju rajčica. Sličan model provodi se i u Gradecu i Ovčari, gdje bioplinaska postrojenja uz svinjogojske farme proizvode električnu i toplinsku energiju, čime se zatvara kružni proces. Nusproizvod bioplinskih postrojenja, digestat, dalje se koristi u poljoprivredi. Model donosi energetsku stabilnost i neovisnost o tržišnim cijenama energije.
- Jamnica HR, uz ispunjavanje svih zakonskih zahtjeva, kao jedan od svojih prioriteta ističe smanjenje količine miješanog komunalnog otpada. To se provodi putem projekta Zero Waste to landfill u proizvodnim, skladišnim i uredskim prostorima. Među ostalim ključnim mjerama ističu se inicijativa Eko kutak, korištenje rPET ambalaže, popravak paleta, proizvodnja u povratnoj staklenoj ambalaži te uporaba plastične ambalaže koja se nalazi u sustavu povratne naknade.
- Mercator SLO provodi niz mjera usmjerenih na smanjenje

- količine otpada, među kojima se ističu smanjenje otpada od hrane putem snižavanja cijena proizvoda pred istekom roka trajanja, pravilnog skladištenja i donacija hrane; digitalizacije poslovanja s ciljem smanjenja potrošnje papira; optimizacije sustava gospodarenja otpadom kroz prilagodbu broja i volumena spremnika, učestalost odvoza te postavljanje spremnika za odvojeno prikupljanje otpada u prodajnim i uredskim prostorima.
- Mercator SRB za transport svježeg voća i povrća koristi višekratnu RPC ambalažu, čime se dodatno smanjuje količina jednokratne ambalaže. Organski se otpad iz prodajnih objekata, prvenstveno voće i povrće, kompostira, a dobiveni kompost se zatim prodaje. Tijekom 2024. godine kompostirano je 107.265 tona organskog otpada, iz kojeg je proizvedeno oko 15 tona komposta.
 - PIK Vrbovec HR nastavlja provoditi svoju dugogodišnju praksu održivog gospodarenja otpadom, koja uključuje odabir reciklabilnih ulaznih materijala, korištenje povratne plastike za distribuciju dijela asortimana, upotrebu nusproizvoda kao sirovine u bioplinском postrojenju te sustavno odvajanje proizvodnog otpada i smanjenje količine miješanog komunalnog otpada. Te aktivnosti dovele su do smanjenja ukupne količine miješanog komunalnog otpada za 2,9 posto u odnosu na 2023. godinu.

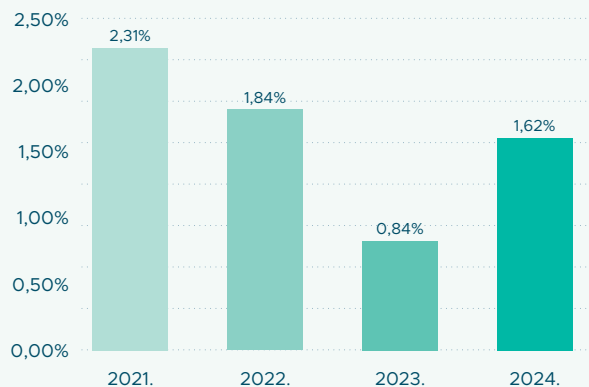
Jamnica i koncept Zero waste: korak bliže održivosti

U skladu s konceptom Zero waste, koji podrazumijeva smanjenje otpada na minimum, Jamnica već godinama provodi inicijative za očuvanje okoliša unutar svojih proizvodnih i logističkih procesa. Koncept je implementiran 2021., a tijekom 2023. pristup je proširen je i na uredske prostorije – uklonjeni su individualni koševi za smeće, a na hodnicima su postavljeni eko kutci sa spremnicima za selektivno odvajanje otpada.

Iako je tijekom 2024. godine zabilježen blagi porast udjela komunalnog otpada, ponajprije zbog značajnog povećanja proizvodnje u oba pogona Jamnice, i dalje je jasno vidljiv pozitivan trend smanjenja ukupnog komunalnog otpada od početka provedbe Zero Waste projekta.

Treba istaknuti da je prije uvođenja novog sustava u uredske prostorije provedena anketa među zaposlenicima, koja je pokazala visoku razinu ekološke osviještenosti: preko 90 posto zaposlenika smatra se ekološki odgovornima, više od 80 posto već kod kuće razdvaja otpad, a više od 70 posto iskazalo je interes za dodatnu edukaciju o pravilnom razvrstavanju otpada.

Zero Waste projekt - udio komunalnog otpada

Kao odgovor na taj interes organizirane su radionice na kojima su zaposlenici dobili odgovore na konkretna pitanja vezana uz razvrstavanje otpada, poput odlaganja ambalaže od hrane, ostataka hrane i kave. Time su se i uredski zaposlenici aktivno uključili u odvajanje papira, plastike, biootpada i komunalnog otpada, pridruživši se kolegama iz proizvodnje i logistike.

Svaki eko kutak opremljen je vizualom s QR kodom koji pruža jasne upute za pravilno razvrstavanje, čime Jamnica dodatno potiče održivo ponašanje na radnom mjestu.

Otpad

Otpad od hrane

Otpad od hrane obuhvaća jestivu hranu namijenjenu ljudskoj prehrani koja, umjesto konzumacije, završava kao otpad – najčešće zbog isteka roka trajanja ili odbacivanja. Do nastanka takvog otpada može doći u različitim fazama lanca opskrbe, uključujući pripremu, skladištenje, distribuciju, prodaju i posluživanje. U ovu kategoriju otpada ubrajaju se nekonzumirana hrana, zdravstveni neispravni proizvodi te dijelovi hrane koji su se mogli iskoristiti.

Okolišni učinci otpada od hrane su višestruki i značajni. Njegovom razgradnjom na odlagalištima stvara se metan, staklenički plin s više od 21 puta jačim učinkom na globalno zagrijavanje od ugljičnog dioksida. Osim toga, bacanje hrane podrazumijeva i rasipanje prirodnih resursa – vode, energije, tla i rada uložениh u njezinu proizvodnju. Pretjerana proizvodnja hrane često dovodi i do krčenja šuma, degradacije tla i prekomjernog iskorištavanja poljoprivrednih površina, što posljedično uzrokuje gubitak staništa i smanjenje biološke raznolikosti.

Uz sve to, otpad od hrane predstavlja i propuštenu priliku za kružno gospodarstvo. Umjesto odlaganja, nekonzumirana hrana može se iskoristiti za proizvodnju komposta, stvaranje bioplina ili donirati potrebitima, čime se resursima vraća vrijednost i smanjuje pritisak na okoliš.

Kao dio Grupe čije je ukupno poslovanje povezano s hranom,

bilo da je riječ o njezinoj proizvodnji ili prodaji, kompanije stalno razvijaju projekte kojima educiraju javnost svih uzrasta o važnosti pravilne prehrane, a još više umjerenog i odgovornog kupovanja prehrambenih namirnica, kako bi se što više smanjile količine bačene hrane i time prevenirale količine otpada.

Pregled količina otpada od hrane prema poslovnim područjima dan je u tabličnom prikazu u nastavku³⁴.

Zabilježeni porast količine generiranog otpada od hrane za 14 posto u odnosu na prethodno razdoblje rezultat je niza čimbenika, a ističu se povećanje proizvodnog opsega prehrambenih kompanija, kao i povećano zbrinjavanje nesukladnih proizvoda, između ostalog, i uslijed poplava koje su u listopadu 2024. pogodile područje Bosne i Hercegovine, uključujući i proizvodni pogon Sarajevskog Kiseljaka.

Dodatno, na prikaz ukupne količine otpada od hrane u Poslovnom području Maloprodaja i veleprodaja utjecalo je i povećanje broja prodavaonica uslijed finalizacija integracije trgovačkog lanca Franca u Crnoj Gori. Istovremeno, u maloprodajnim kompanijama je unaprijeđen sustav razvrstavanja otpada, što je rezultiralo smanjenjem količina miješanog komunalnog otpada.

Upravo zbog navedenih čimbenika i različitih poslovnih djelatnosti Fortenova grupe, u 2025. godini će se cilj smanjenja otpada

od hrane dodatno razraditi. Prikazom količina otpada od hrane u odnosu na jedinicu proizvodnje (tona proizvedenih proizvoda) i/ili jedinicu prodaje (broj prodajnih mjesta) omogućit će se analiza i ispravna usporedba trenutnog i prethodnog stanja.

U 2023. su četiri kompanije – Fortenova grupa, Konzum HR, Zvijezda HR i PIK Vrbovec HR na inicijativu Ministarstva poljoprivrede potpisale Dobrovoljni sporazum o sprječavanju i smanjenju nastajanja otpada od hrane “Zajedno protiv otpada od hrane”. Tijekom 2024. uključene kompanije aktivno su radile na ostvarenju ciljeva Sporazuma, usmjerenih na smanjenje količine otpada od hrane. Poseban naglasak bio je na dijeljenju najboljih praksi, metoda, procesa i strategija među članovima Grupe, kao i na jačanje svijesti te unaprjeđenje znanja unutar zajednice. U sklopu navedenih aktivnosti, objavljeni su edukativni članci o dobrim praksama u sprječavanju i smanjenju otpada od hrane na portalima Hrana nije otpad, Volim meso i Konzum Reciklopedija, kao i na društvenim mrežama kompanija. Osim internih edukacija provedenih u samim kompanijama, Fortenova grupa je, u suradnji s vanjskom certifikacijskom kućom, organizirala radionicu o učinkovitom upravljanju otpadom od hrane za sve kompanije koje generiraju takvu vrstu otpada.

Osim otpada od hrane, kompanije stvaraju i nusproizvode. Za tvar ili predmet koji nastaju kao rezultat proizvodnog procesa čiji primarni cilj nije proizvodnja te tvari ili predmeta, može se smatrati da nisu otpad već da su nusproizvod, ali samo ako su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

- (a) daljnja uporaba tih tvari ili predmeta je osigurana,;
- (b) tvar ili predmet mogu se upotrijebiti izravno, bez dodatne obrade osim uobičajenim industrijskim postupcima;
- (c) tvar ili predmet nastaje kao sastavni dio proizvodnog procesa;
- (d) daljnja uporaba tvari ili predmeta je u skladu s propisima, tj. tvar ili predmet ispunjava sve relevantne zahtjeve u pogledu proizvoda, zaštite okoliša i zaštite zdravlja za tu konkretnu uporabu i neće dovesti do ukupnih štetnih učinaka na okoliš ili zdravlje ljudi.

Pregled količina nusproizvoda prema poslovnim područjima dan je u tabličnom prikazu lijevo.³⁵

Količina otpada od hrane (t) po poslovnim područjima 2023. i 2024.

	Prehrana (tone)	Poljoprivreda (tone)	Maloprodaja i veleprodaja (tone)	Ukupno (tone)
2024.	4.900,29	5.647,51	20.229,45	30.777,25
2023.	2.732,79	8.337,60	15.99 4,01	27.064,40
% promjene	79%	-32%	26%	14%

Količina nusproizvoda (t) po poslovnim područjima 2023. i 2024.

	Prehrana (tone)	Poljoprivreda (tone)	Maloprodaja i veleprodaja (tone)	Ukupno (tone)
2024.	3.285,13	9.683,83	62,15	13.031,11
2023.	2.473,85	9.298,72	188,10	11.960,67
% promjene	33%	4%	-67%	9%

34 Podaci o generiranom količinama otpada od hrane u 2023. korigirani su u ovom izvješću. Navedene korekcije rezultat su poboljšanja sustava praćenja podataka tijekom 2024. Više detalja je dostupno u poglavlju [Metodologija i ispravljene objave](#).

35 U ovom izvješću korigirani su podaci o količinama nusproizvoda za 2023. godinu. Naime, prethodno su u ovu kategoriju bili uključeni materijali koji, sukladno zakonskoj definiciji, ne ispunjavaju uvjete za status nusproizvoda hrane te nikada nisu bili namijenjeni prehrambenoj upotrebi. Više detalja je dostupno u poglavlju [Metodologija i ispravljene objave](#).

Materijali i sirovine

Materijali za pakiranje i sirovine ključni su u procesu proizvodnje i distribucije proizvoda, a upravljanje njima izravno utječe na okoliš kroz aspekte očuvanja prirodnih resursa, nastanka otpada te emisija ugljičnog dioksida.

Sirovine i materijali dio su svakog segmenta poslovanja Fortenova grupe. U prehrambenom i poljoprivrednom obuhvaćaju sirovine životinjskog i biljnog podrijetla koje se na tržište plasiraju u prerađenom

ili izvornom obliku. S druge strane, u Poslovnom području Maloprodaje i veleprodaje, posebna pažnja posvećena je materijalima za pakiranje proizvoda vlastite trgovačke marke i proizvoda odjela delikatese, kao i za transport proizvoda.

U 2024. u Grupi je ukupno iskorišteno **1.412.028,26** tona materijala za pakiranje, sirovina i pomoćnih materijala, a uslijed učinkovitijeg korištenja, u 2024. je iskorišteno tri posto manje sirovina i materijala.

Količina materijala (t) 2023. i 2024.

Prema svrsi	2024.	2023.	Promjene (%)
Sirovine	1.278.580,48	1.321.443,74	-3%
Materijali za pakiranje	81.332,96	77.572,80	5%
Aditivi i popratni materijali	52.114,81	50.739,45	3%
Ukupno	1.412.028	1.449.755,99	-3%

Materijali i sirovine

Materijali za pakiranje

Materijali za pakiranje obuhvaćaju sve vrste materijala koji se koriste za zaštitu, očuvanje i transport proizvoda od mjesta proizvodnje do krajnjeg potrošača. U okviru procesa praćenja potrošnje materijala za pakiranje u Fortenova grupi, materijali su podijeljeni u šest različitih kategorija: papir i karton, drvo, metali, staklo, plastika i višeslojna ambalaža.

Ključne kategorije u ukupnoj potrošnji materijala za pakiranje obuhvaćaju plastiku, papir i karton. Iako je ukupna potrošnja materijala za pakiranje u 2024. godini porasla za pet posto u odnosu na prethodnu godinu, uočava se pozitivan trend smanjenja potrošnje u usporedbi s 2022.

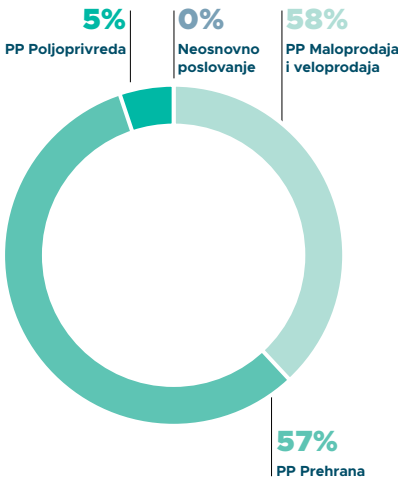
Najveći udio u potrošnji materijala nastaje u Poslovnom području Prehrana, što je u skladu s očekivanjima, s obzirom na to da se u

proizvodnim procesima i distribuciji do trgovačkih lanaca koristi primarna, sekundarna i tercijarna ambalaža. Poslovno područje Maloprodaje i veleprodaje koje je drugo po udjelu potrošnji, materijale koristi za pakiranje proizvoda vlastite trgovačke marke, za transport proizvoda te kao materijale za pakiranje u odjelu delikatesa. S druge strane, mnogi poljoprivredni proizvodi, poput svježeg voća i povrća, moraju se pakirati u ambalažu za transport do prodajnih mjesta, dok se u manjoj mjeri koriste pojedinačna pakiranja.

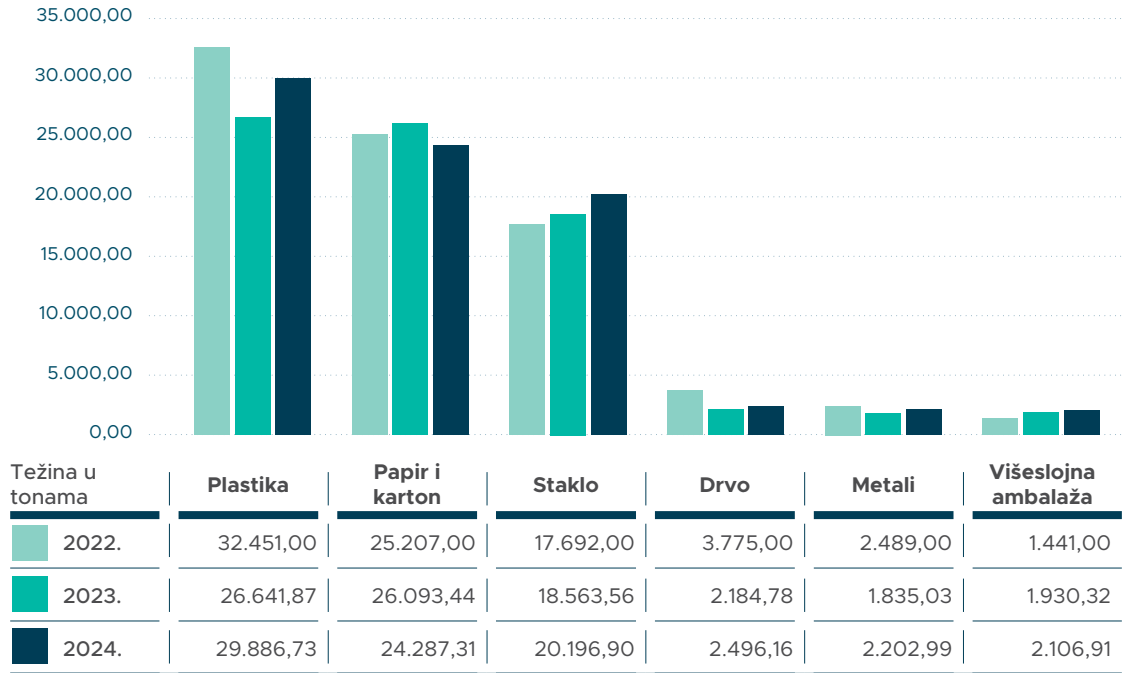
Izvor materijala za pakiranje može biti obnovljiv, kao što su karton, papir i drvo, ili neobnovljiv, poput plastike, stakla, metala i sličnih materijala. U Fortenova grupi na godišnjoj se razini koristi više od 30 posto obnovljivih materijala za pakiranje, a postotak oscilira ovisno o godišnjoj proizvodnji prehrambenih proizvoda koje je moguće pakirati samo u neobnovljive materijale, primjerice poput mesa i mesnih prerađevina, pića, ulja, umaka i slično.

U idućem razdoblju - do 2030. godine fokus Grupe će biti na povećanju udjela reciklata u ambalaži, ovisno o dostupnosti sirovine na tržištu te prilagodbi postojećih ambalaža kako bi što veći udio ambalaže bio 100 posto reciklabilan i kako bi, posljedično, što veći udio materijala iz neobnovljivih izvora bio u ponovnoj uporabi.

Udio materijala za potrošnju po poslovnim područjima 2024.

Potrošnja materijala za pakiranje 2022. - 2024.

Količina materijala za pakiranje (t) 2023. i 2024.

Materijali za pakiranje (t)	2024	2023	% promjene
Obnovljivi	26.837,96	28.507,70	-6%
Neobnovljivi	54.495,01	49.065,10	11%
Ukupno	81.332,96	77.572,80	5%
Udio obnovljivih materijala u ukupnoj količini (%)	33%	37%	

Materijali i sirovine

Recikliranje i opetovana uporaba materijala

Maloprodajne kompanije³⁶ Fortenova grupe surađuju s partnerom E-Logom na korištenju višekratne RPC ambalaže u kategorijama voća i povrća, jaja te mesa i mesnih prerađevina. U 2024. korišteno je 14.334.941 komada višekratne RPC ambalaže³⁷. U usporedbi s korištenjem jednokratne ambalaže, maloprodajne kompanije na tržištu Slovenije, Hrvatske i BH su zabilježile:

- 80 posto manji utjecaj na emisije CO₂, odnosno uštedu od 7.196 MT CO₂;
- 66 posto manje potrošnje vode, odnosno uštedu od 1.975.601 m³ vode;

- 60 posto manje potrošnje energije, odnosno uštedu od 60.286 GJ energije;

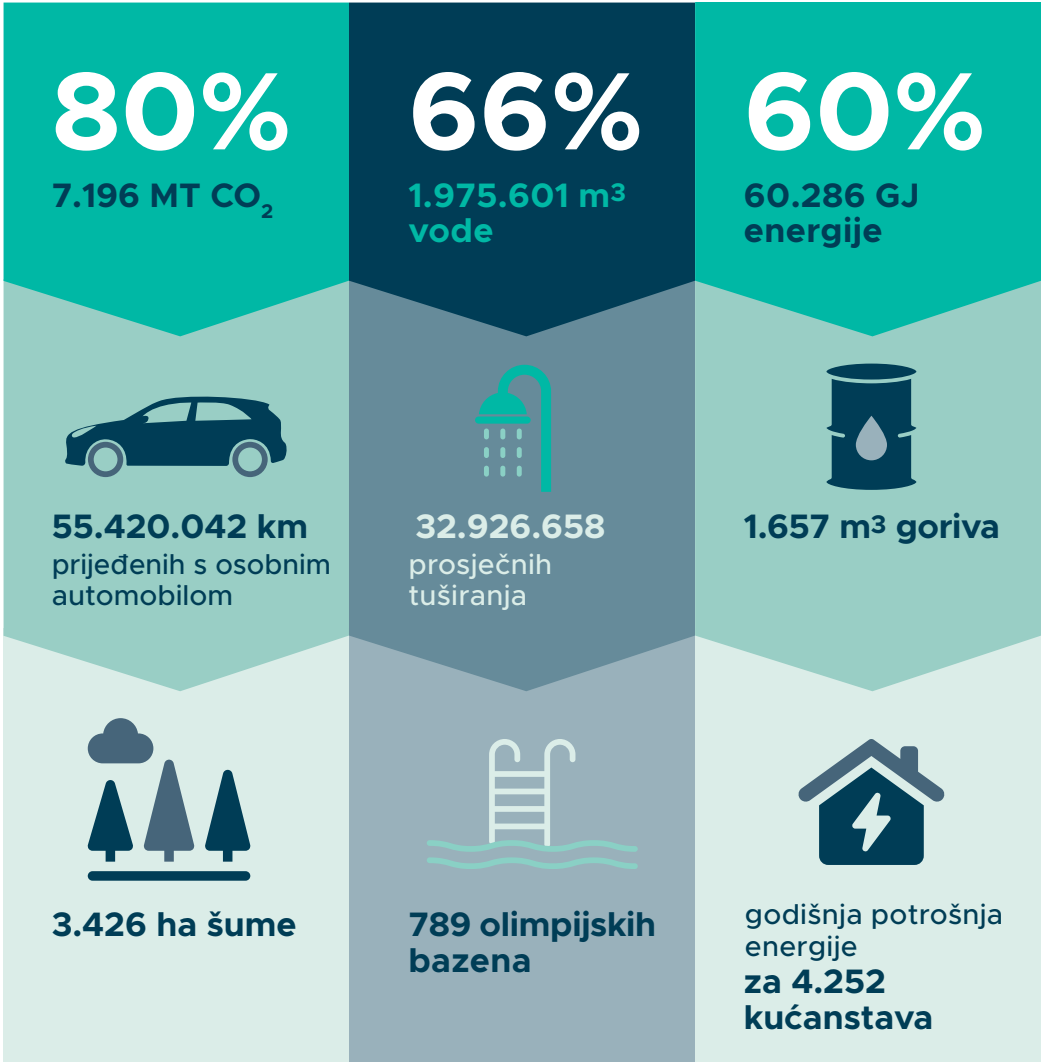
U 2024. godini korišteno je **37.103,06 tona** recikliranih materijala za pakiranje (46 posto u ukupnom udjelu materijala za pakiranje).

To predstavlja značajan porast udjela recikliranog materijala u ukupnoj količini materijala za pakiranje u odnosu na 2023., kada je udjel iznosio 26 posto. Najveći udio recikliranih materijala činili su papir i karton te staklo.

Količina recikliranih materijala za pakiranje (t) 2024.

Reciklirani materijali za pakiranje	Težina (t)	% udio
Papir i karton	24.478,51	66%
Drvena ambalaža	319,16	1%
Metali	36,74	0%
Staklo	10.323,07	28%
Plastika	1.361,40	4%
Višeslojna kompozitna ambalaža	577,75	2%
Ostalo - obnovljiv	6,43	0%
Ostalo - neobnovljiv	0,00	0%
Ukupno	37.103,06	

Uštede ostvarene korištenjem višekratne ambalaže u 2024. prema podacima E-log-a

36 Konzum HR, Mercator Slo, Konzum BiH, Mercator SRB

37 Podaci dostavljeni od strane E-Log društva. Analiza RPC ambalaže dobivena je pomoću Ecolmpact-COMPASS tvrtke Trayak. Ecolmpact je certifi ciran za procjenu životnog ciklusa (LCA) u skladu sa standardom ISO 14040/14044.

Materijali i sirovine

Uredba o ambalaži i ambalažnom otpadu (PPWR)

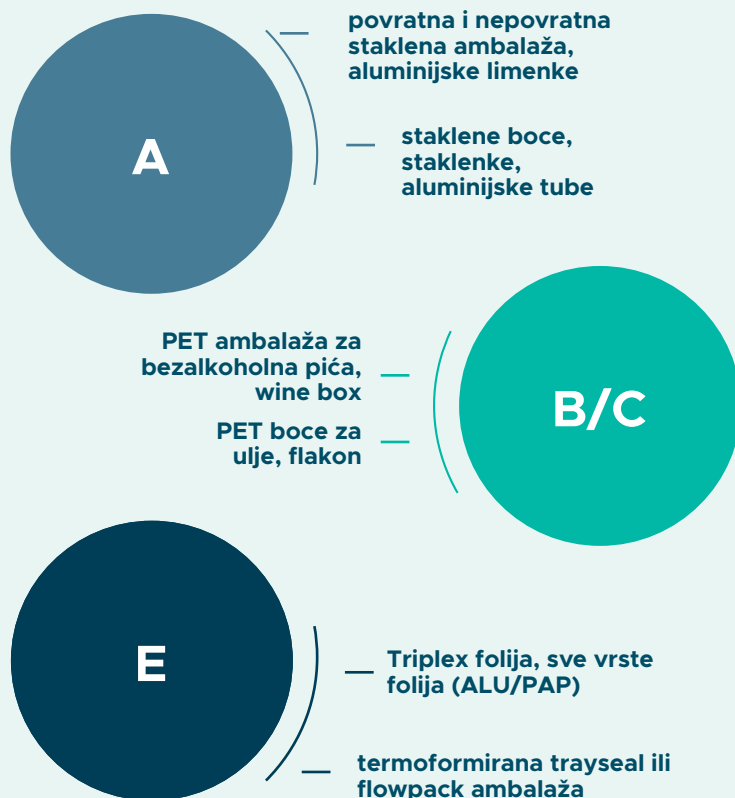
Europska unija napravila je značajan korak prema kružnom gospodarstvu usvajanjem Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu (PPWR), koja zamjenjuje dosadašnju Direktivu o ambalaži i ambalažnom otpadu (PPWD). Uredba uvodi nove pravne okvire za upravljanje ambalažom i ambalažnim otpadom s ciljem smanjenja otpada, povećanja reciklabilnosti i poticanja kružnog gospodarstva.

Ključni ciljevi PPWR Uredbe uključuju povećanje udjela recikliranog materijala u ambalaži, strože zahtjeve za dizajn ambalaže kako bi se olakšala reciklaža te smanjenje nepotrebne ambalaže.

Implementacija Uredbe bit će provedena u nekoliko faza, a do 2030. godine većina postavljenih ciljeva postat će obvezujuća, uključujući zabranu stavljanja na tržište određenih vrsta ambalaže. S obzirom na to, Grupa je već započela pripreme za njezinu implementaciju. U narednom razdoblju fokus će biti stavljen na detaljnu analizu postojeće ambalaže, istraživanje alternativnih rješenja te testiranje različitih opcija, uvijek uzimajući u obzir sigurnost proizvoda.

U tom pogledu projekt je započeo organizacijom radionica za kompanije Fortenova grupe, upoznavanjem s ključnim zahtjevima regulative, nakon čega je provedena procjena reciklabilnosti trenutno korištene ambalaže u svim kategorijama.

Prema trenutnim procjenama ovako izgleda preliminarna ocjena trenutno korištene ambalaže:

U nadolazećem periodu u kojem se iščekuje donošenje delegiranih akata i kriterija za ocjenjivanje, nastaviti ćemo suradnju s trenutnim dobavljačima na testiranju alternativnih dostupnih rješenja za trenutni asortiman.

Također razvijene su osnovne smjernice i upute za kompanije kojim kriterijima se voditi prilikom razvoja novih proizvoda ili redizajna postojećih ambalaža kako bi bili usklađeni sa smjernicama Uredbe.

Tijekom 2024. u Jamnici su sumirani rezultati projekta JamINNO+ u okviru kojega se od lipnja 2020. do prosinca 2023. razvijao niskoenergetski napitak s prirodnim izvorom vitamina C, bio-aktivnim biljnim sastojcima i prirodnim zaslađivačima, u ekološkoj održivoj ambalaži. Provodio u suradnji s Institutom Ruđer Bošković, Institutom za medicinska istraživanja i medicinu rada te Farmaceutsko-biokemijskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu.

S projektom dodatno su osnaženi kapaciteti Jamnice za razvoj sve održivijih rješenja u proizvodnji, a potvrđena je i važnost integracije inovacija i održivosti u svim fazama razvoja proizvoda – od sastojaka do ambalaže.

Ujedno je u sklopu projekta u Jamnici testiran i ispitivan cijeli niz parametara, a modernizirana su i dva laboratorija u kompaniji.

- Provedeno je ispitivanje zamjene udjela izvornog materijala u PET bocama recikliranim materijalom. Testirane su boce s 30, 70 i 100 posto udjela recikliranog PET-a, pri čemu je za Janu 0,5 L ostvarena ambalaža sa 100 posto recikliranim PET-om.
- Na proizvodnoj liniji su testirani spojeni čepovi, pri čemu su se analizirali parametri važni za čepljenje. Testirana je kvaliteta čepjenja i otvaranja nakon aplikacije te odležavanja proizvoda, a na temelju rezultata, odabran je optimalan model čepa koji je praktičan za upotrebu. Time je i prije zakonske obveze uveden spojeni čep (tethered cap), čime je smanjen potencijal za nastanak sitnog plastičnog otpada.
- Istražena je i mogućnost primjene boca bez etiketa (no-label bottles) te su analizirane i opcije eliminacije termoskupljajuće folije kod pojedinih proizvoda. Obje aktivnosti su se provodile s ciljem daljnjeg smanjenja plastike i plastičnog otpada i povećanja stope recikliranja. Te se opcije i dalje razmatraju i istražuju za buduću primjenu.
- U Jani je instalirano i novo vrlo važno laboratorijsko pilot postrojenje koje bez opterećivanja glavnih proizvodnih linija omogućuje razvoj i testiranje novih formulacija i ambalažnih rješenja.

Materijali i sirovine

Sirovine

Sirovine su osnovni materijali koji se koriste u proizvodnim procesima za stvaranje gotovih proizvoda. U Fortenova grupi se prati 26 kategorija sirovina koje uključuju gnojivo, sjeme, stočnu hranu, voće i povrće, mlijeko i mliječne proizvode, meso itd. Dodatno, pažnja se posvećuje praćenju upotrebe materijala koji se koriste u pružanju usluga, poput uredskog papira i plastike. Posebno se ističe i praćenje sirovina poput žive stoke, kakaa, palminog ulja, soje i drva, zbog njihove specifičnosti i povezanih rizika kao što je npr. deforestacija.

U 2024. je u Grupi je bilo tri posto manje količina iskorištenih sirovina, a najveća smanjenja zabilježena u kategorijama koje čine značajan udio ukupne potrošnje, poput hrane za stoku i divljač te gnojiva. Najveći doprinos ovom smanjenju ostvarila je kompanija Energija Gradec. Posebno je važno istaknuti da obnovljivi izvori sirovina čine čak 99 posto ukupnih količina iskorištenih sirovina.

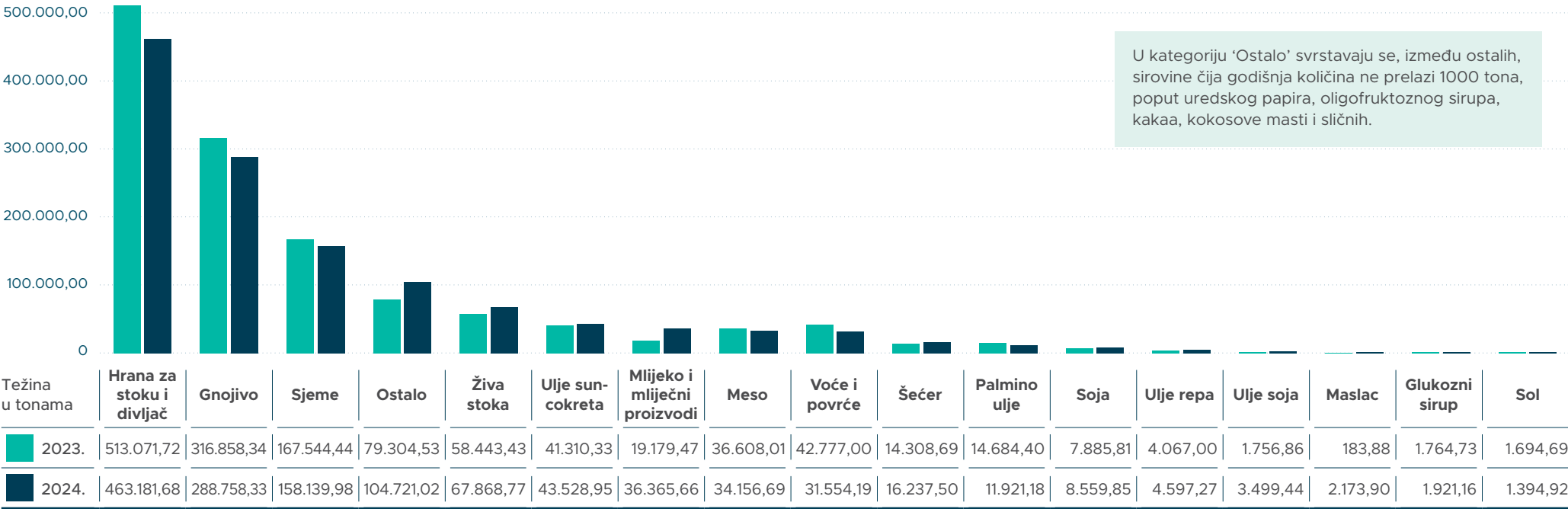
Ukupna potrošnja sirovina za 2023. i 2024. godinu prikazana je u nastavku

Količina sirovina (t) 2023. i 2024.

Sirovine (t)	2024	2023	% promjene
obnovljiva	1.269.626,91	1.320.261,63	-4%
neobnovljiva	8.953,56	1.182,11	657% ³⁸
Ukupno	1.278.580,48	1.321.443,74	-3%
Udio obnovljivih sirovina u ukupnoj količini	99,30%	99,91%	

38 Porast u kategoriji neobnovljivih sirovina zabilježen je u kompaniji M-Energija, jer u 2023. godini naftni derivati, koje kompanija kupuje od dobavljača i prodaje krajnjim potrošačima, nisu bili uključeni u ukupne podatke o sirovinama.

Potrošnja sirovina 2023. - 2024.

Održive poljoprivredne prakse

Poljoprivredne kompanije, koje su početkom 2025. godine izašle iz Fortenova grupe³⁹, bave se djelatnostima uzgoja žitarica, uljara i krmnog bilja, proizvodnjom svinja, uzgojem junadi, uzgojem mliječnih krava i proizvodnjom mlijeka i mliječnih proizvoda, proizvodnjom hrane za životinje, vinogradarstvom i proizvodnjom vina, voćarstvom i povrtlarstvom te proizvodnjom električne energije iz bioplina te sunčanih elektrana.

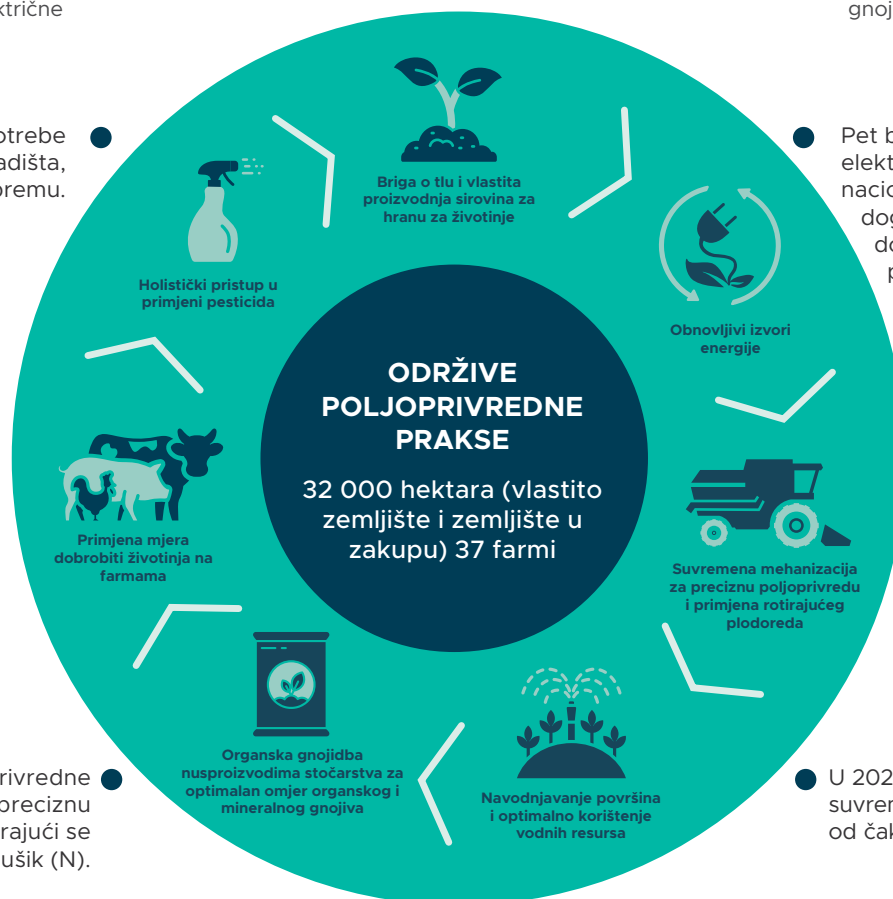
Provođenjem operativnih i održivih poljoprivrednih praksi stvara se održiva kružna poljoprivreda koja maksimalno iskorištava sirovine, ali i stvara nusprodukte poljoprivredne proizvodnje. Ona strategija razvoja poljoprivrednih kompanija koja se temelji

na održivim poljoprivrednim praksama je posvećena povećanju korištenja obnovljivih izvora energije u proizvodnji, navodnjavanju ključnih obradivih površina, praćenju inovacija u segmentu poljoprivredne proizvodnje koje uključuje i investicije u mehanizaciju i nove tehnologije te nastavak optimizacije upotrebe pesticida, gnojiva i vrsta usjeva, u skladu s europskim zelenim planom.

Holistički pristup smanjenje upotrebe pesticida kroz edukacije, sigurna skladišta, održavanje i ulaganje u modernu opremu.

Podržavanje 5 prava životinja na farmama, sukladno smjernicama EU.

Posljednjih deset godina poljoprivredne kompanije provode analize tla za preciznu primjenu mineralnih gnojiva, fokusirajući se na fosfor (P₂O₅), kalij (K₂O) i dušik (N).

Pet bioplinskih postrojenja uz najveće farme proizvode električnu energiju iz stajskog gnojiva i bio sirovina za nacionalnu mrežu. Nusproizvodi su toplinska energija za dogrijavanje staklenika i digestat kao organsko gnojivo, dok se gnojovka i stajnjak koriste na obradivim površinama.

Poljoprivredne kompanije provode plodoreda, reduciraju obradu tla i koriste zelenu i organsku gnojidbu za zdrav rast biljaka. Primjenjuju preciznu poljoprivredu i suvremenu mehanizaciju, uključujući sijačice do 24 reda s GPS sustavom za ravnomjerno nicanje usjeva. Sjetva i gnojidba obavljaju se istovremeno, optimizirajući rad, štedeći vrijeme i smanjujući potrošnju goriva.

U 2024. godini u Agrolaguni je pušten u rad suvremeni sustav navodnjavanja maslinika na površini od čak 106 hektara.

³⁹ S izuzetkom kompanija Eko Biograd, Vinke i Agrolagune, koje su u trenutku prodaje ostale u Fortenova grupi.

Održive poljoprivredne prakse						
Inicijative smanjenja mineralnih gnojiva i pesticida te natural way of farming Održiva poljoprivreda se sve više temelji na smanjenju upotrebe mineralnih gnojiva i pesticida te primjeni principa “<i>natural way of farming</i>”, čime se osigurava dugoročna plodnost tla, smanjuje negativni utjecaj na okoliš i povećava otpornost usjeva. Pri određivanju količine gnojiva za pojedine kulture, uzimaju se u obzir različiti parametri, poput: - planirani prinos i prinos prethodne kulture (ukazuje na hranjive tvari koje su iscrpljene iz tla) - analiza postojećih zaliha hranjiva u tlu - pH vrijednost tla i klasifikacija tla na temelju sadržaja dušika, fosfora i kalija - hranjivi sastav organskih gnojiva (ukoliko se koriste) Osim što uvažava zakonske okvire, metoda gnojidbe koja je razvijana i usavršavana tijekom godina, temelji se na preciznoj poljoprivredi: skeniranje zemljišta, uzimanje uzoraka tla, analiranje i bilanciranje hranjiva te, u konačnici, uvođenje inovacija u mehanizaciji za aplikaciju mineralnih i organskih gnojiva (stajnjak, gnojovka i digestat). Tako je u 12 godina, od 2012., od kad se u gnojidbi primjenjuje metoda precizne poljoprivrede, uključivo i 2024., potrošnja mineralnih gnojiva smanjena za gotovo 37 posto. Dodatno, uz preciznu poljoprivredu, poljoprivredne kompanije preko ukupno četiri inicijative planiraju smanjiti uporabu mineralnih gnojiva do 39,05 posto u odnosu na polazišnu točku. Riječ je o: - međurednoj gnojidbi tijekom sjetve - kupnji strojeva s naprednom tehnologijom za raspodjelu mineralnih gnojiva - uvođenju inovacija u preciznoj poljoprivredi - povećanju navodnjavanih površina. Uz smanjenje upotrebe mineralnih gnojiva putem precizne poljoprivrede, kompanije u agraru su tijekom godina povećavale i udio površina na kojima je zastupljena organska gnojidba, što je rezultiralo time da se u istom razdoblju – od 2012. do 2024. ukupna površina pod organskom gnojidbom povećala za čak 277 posto. Kao savjesna proizvodna gospodarstva, poljoprivredne kompanije poštuju zakonske okvire koji definiraju održivu uporabu pesticida kroz implementirane sustave upravljanja⁴⁰, edukacije i instrumente kontrole, inovacije u mehanizaciji te kroz alternativne metode primjene zaštitnih sredstava. Stoga se posljednjih godina primjena pesticida, u skladu s potrebama biljaka, kontinuirano smanjuje. U skladu sa Strategijom poljoprivrede do 2030. i Uredbom Europskoga parlamenta i Vijeća o održivoj upotrebi sredstava za zaštitu bilja, poljoprivredne kompanije i dalje imaju imperativ smanjenja ukupnih količina pesticida, što kane postići kroz sljedeće inicijative: - uvođenje novih strojeva za aplikaciju pesticida - primjena koncepta ciljanog prskanja (<i>see&spray</i> i <i>Spot spraying concept</i>) - primjena alternativnih metoda						

40 HACCP, IFS Food, Kosher, GRASP, Global Gap, Donau Soja, ISO 9001, ISO 14001, ISO 50001, ISO 45001, FSSC, ISCC, Halal

Održivi uzgoj ovaca i inovativne prakse u vinogradarstvu i maslinarstvu

Agrolaguna je jedan od vodećih proizvođača sireva u Istri, s dugogodišnjom tradicijom proizvodnje visokokvalitetnih mliječ-nih proizvoda. Posebno mjesto u toj proizvodnji zauzima ovčje mlijeko, koje dolazi upravo od istarske ovce, autohtone pasmine poznate po mlijeku bogatom proteinima i mliječnim mastima, što siru daje karakterističnu teksturu i aromu.

Kako bi osigurala kontinuitet u opskrbi mlijekom i očuvanje pasmine, Agrolaguna je u 2024. u matično stado uvrstila 56 istarskih ovaca koje je preuzela od Agencije za ruralni razvoj Istre. Na farmi se trenutno nalazi 859 ovaca, od kojih 437 proizvodi mli-jeko, što osigurava stabilnu proizvodnju ovčjeg mlijeka i doprinosi očuvanju vrijedne tradicije. Ta se inicijativa nastavlja na prethod-nu godinu kada je u suradnji s Istarskom županijom i nadležnim institucijama, uspostavljen genetički centar za uzgoj i rasplod istarske ovce, s ciljem revitalizacije stada i osiguranja dugoročne održivosti proizvodnje mlijeka i sira na području regije.

Kako bi dodatno zaštitila i istaknula svoju proizvodnju, Agrolaguna je za istarski ovčji sir trenutačno u procesu dobivanja statusa zaštićenog autohtonog proizvoda. Ta zaštita osigurava priznanje i očuvanje tradicionalnog načina proizvodnje, ističući povezanost s lokalnim okolišem i specifičnim karakteristikama istarske ovce.

Puštanjem u rad suvremenog sustava navodnjavanja maslinika na površini od čak 106 hektara, Agrolaguna je u 2024. napravila i značajan iskorak u modernizaciji maslinarske proizvodnje.

Riječ je o podzemnom sustavu navodnjavanja koji vodu i hranjive tvari dovodi izravno do zone korijena, gdje su biljci najpotrebni-je. Tako precizan pristup omogućuje ne samo kontrolu količi-ne uroda, već i značajan utjecaj na kvalitetu plodova masline, a posljedično i na krajnji proizvod – vrhunsko maslinovo ulje. Navodnjavanje se provodi temeljem stalnog praćenja evapotran-spiracije, odnosno stvarne potrebe biljke za vodom. Sustav se ne pokreće “na osjećaj”, već se odluke temelje na analizi podataka s terena, čime se optimizira svaka intervencija u nasadu.

Ključna prednost podzemnog navodnjavanja je ta što se voda ne zadržava na površini tla, gdje bi mogla ispariti, već ostaje

koncentrirana oko korijena biljke. Time se postiže znatna ušteda vode, što sustav čini i ekološki i ekonomski održivim rješenjem. Osim što osigurava stabilan i kvalitetan urod, sustav također pri-donosi otpornosti maslinika na sve češće klimatske ekstreme.

Agrolaguna je i u uzgoju vinove loze i proizvodnji vina primjenju-je suvremene tehnike precizne poljoprivrede kako bi osigurala visoku kvalitetu i održivost svojih nasada. Jednu od ključnih tehnologija koju Agrolaguna koristi u vinogradima je NDVI (engl. *Normalized Difference Vegetation Index*), metoda analize vegeta-cije putem dron snimki. Ta tehnika omogućuje praćenje zdravlja i gustoće vinove loze, rano otkrivanje potencijalnih problema te optimizaciju navodnjavanja i gnojidbe.

Osim NDVI tehnologije, Agrolaguna se koristi i naprednim mete-orološkim stanicama te sustavima za predviđanje bolesti vinove loze. Ti alati omogućuju kontinuirano praćenje vremenskih uvjeta u stvarnom vremenu, što je ključno za brzu reakciju na promje-ne koje mogu utjecati na zdravlje vinograda i kvalitetu grožđa. Predviđanje rizika od razvoja bolesti, poput sive plijesni, pero-nospore i pepelnice, omogućuje pravovremeno poduzimanje pre-ventivnih mjera, čime se smanjuje upotreba fungicida i osigurava dugoročna zaštita vinove loze.

Dodatni doprinos održivoj poljoprivredi daje i primjena pokrovnih usjeva (cover crops) na 30 posto parcela. Oni imaju višestruku ulogu – štite tlo od erozije, suzbijaju korov, potiču bioraznolikost te poboljšavaju strukturu i plodnost tla.

Dobrobit životinja

Dobrobit životinja jedno je od temeljnih načela suvremene i odgovorne poljoprivredne proizvodnje te obuhvaća fizičko i psihičko stanje životinje, odnosno stupanj u kojem su njezine osnovne potrebe zadovoljene tijekom cijelog životnog ciklusa.

Sustavi koji brinu o dobrobiti osiguravaju životinjama pristup kvalitetnoj hrani i vodi, primjeren smještaj, zdravstvenu skrb, mogućnost prirodnog ponašanja te zaštitu od stresa, boli i nelagode.

U skladu s međunarodno prihvaćenim okvirom Grupa podržava pet prava (sloboda) životinja koje uključuju:

1. Pravo na hranu i vodu;

2. Pravo na udobnost;

3. Pravo na život bez boli, ozljeda i bolesti;

4. Pravo na prirodno ponašanje;

5. Pravo na život bez straha i uznemirenosti.

U Fortenova grupi su razvijene strateški važne djelatnosti u području mljekarske proizvodnje, uzgoja stoke – mliječnih goveda i tovljenika te obrada mesa u pogonima primarne proizvodnje (klaonica).

PP POLJOPRIVREDA	PP PREHRANA
• 37 vlastitih farmi • 435 milijuna litara mlijeka godišnje • 1,2 milijuna grla junadi • 4,1 milijuna tovljenika	• klaonički obrađeni 375.610 grla stoke • 354.549 komada svinja (94,4 posto) • 21.016 komada goveda (5,6 posto)

Visoki standardi u stočarskoj proizvodnji podrazumijevaju i sustavnu brigu o dobrobiti životinja, koja se provodi prema jasno definiranim procedurama i smjernicama. Cjelokupna skrb temelji se na četiri glavna stupa:

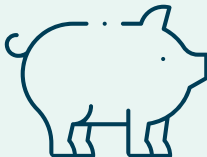
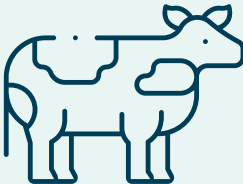
- korištenju vlastitih sirovina i sirovinke baze za stočnu hranu;
- stalnoj veterinarskoj skrbi;
- primjeni nutricionističkih znanja;
- te stručnosti i predanosti zaposlenika.

Taj integrirani pristup omogućuje cjelovito upravljanje lancem vrijednosti “od polja do stola”, s naglaskom na sljedivost, ujednačenost i visoku kvalitetu proizvoda.

Za svoj novi pogon klaoničke obrade PIK Vrbovec HR je u 2024. izdao novu standardnu operativnu proceduru za dobrobit životinja te proveo reviziju standardne operativne procedure za dobrobit goveda te svinja za pomoćni depo, čime je dodatno povećan standard ophođenja sa životinjama. Pogon primarne obrade svinja u punom je pogonu od siječnju 2024., a njezin dizajn omogućuje kraći put premještanja životinja od istovara do obrade, uz uvođenje automatiziranih procesa koji dodatno smanjuju mogućnost ljudske pogreške u postupanju sa životinjama.

Iako je tijekom 2023. na razini Grupe izrađena Politika dobrobiti životinja, zbog strukturnih promjena u Fortenova grupe dokument je trenutno u fazi ažuriranja.

Dobrobit životinja

	Sloboda 1	Slobode 2	Sloboda 3	Sloboda 4	Sloboda 5
	Životinja je bez gladi, žeđi i pothranjenosti	Sloboda od fizičke i toplinske nelagode te pristup skloništu i udobnom prostoru za odmor	Životinja ne trpi bol te nema ozljeda i bolesti	Životinja je u stanju izraziti većinu svojih uobičajenih obrazaca ponašanja	Životinja ne doživljava strah ili uznemirenost
	Svinje instinktivno traže hranu i vodu, pri čemu prehrana mora odgovarati njihovim nutritivnim potrebama ovisno o fazi života. Hrane se obročno ili po volji, dok im voda mora biti čista, bez mirisa i stalno dostupna.	Životinje trebaju 16 sati svjetla i 8 sati mraka. Na farmama se nadziru temperatura, vlaga, strujanje zraka, prašina i štetni plinovi. Prostor za životinje premašuje zakonske norme, osiguravajući optimalne uvjete i prirodne obrasce ponašanja.	Dnevne vizite osiguravaju pravovremenu veterinarsku skrb, prevenciju ozljeda i brzo liječenje. Kirurški i porodiljski zahvati provode se uz anestetike i analgetike. Pri istovaru svinja u PIK-u Vrbovec veterinar pregledava životinje radi eventualnih ozljeda tijekom transporta te ozlijeđene životinje smješta u sanitarni boks uz dodatnu njegu.	Svinje se drže u grupama, dok se osjetljive kategorije, poput nerasta, gravidnih i laktirajućih krmača te ozlijeđenih životinja, smještaju pojedinačno. Pažljivo se formiraju grupe kako bi se osigurao dovoljan prostor i prikladan društvo.	Korištenje specijalizirane opreme i tehnika omogućuje brzu i sigurnu manipulaciju svinjama uz minimalan stres. Educirani djelatnici osiguravaju njihovu zaštitu i sprječavaju ozljede. Istovar se provodi u manjim, kompatibilnim skupinama, uz zaštitu od vremenskih uvjeta i mogućnost tuširanja ljeti. U oborima imaju dovoljno prostora, hrane i vode, a zadržavanje na depou ne prelazi osam sati.
	Goveda imaju stalan pristup vodi i hrani, čija se kvaliteta godišnje planira i kontrolira, uključujući provjeru mikotoksina, plijesni i kvasaca.	Sva goveda drže se slobodno, bez vezanja, s neograničenim kretanjem i prostorom većim od zakonskog minimuma.	Interni protokoli određuju liječenje za svaku kategoriju životinja, uz minimalnu upotrebu antibiotika. U terapiji se koriste i dodaci hrani na bazi ljekovitih biljaka.	Goveda imaju društvo iste vrste i kategorije, čime se sprječava usamljenost. Od rođenja borave u skupinama, a muzne krave dnevno provode 2-3 sata u strukturiranim aktivnostima poput mužnje i liječenja, dok preostalo vrijeme provode slobodno.	Provodi se dnevna vizita, a pri liječenju rana i tijekom operacija obavezno se koriste anestetici, analgetici i protuupalni lijekovi. Istovar se odvija u manjim, kompatibilnim skupinama uz zaštitu od vremenskih uvjeta. U oborima imaju dovoljno prostora, hrane i vode, a na depou se zadržavaju do 12 sati.
Broj kontrolnih točaka za dobrobit svinja	13	16	18	34	

4. SOCIJALNI POKAZATELJI

IZVJEŠĆE O ODRŽIVOSTI 2024.

Ljudski potencijali Fortenova grupe

S obzirom da je Fortenova grupa jedan od najvećih poslodavaca u JI Europi, s više od 45 tisuća zaposlenih, Grupa je od svoga nastanka usmjerena na izgradnju i jačanje funkcije Ljudskih potencijala (engl. Human Resources – HR) koji kreiraju politike i daju smjernica kako bi se u svim operativnim kompanijama i unutar Grupe stvorila prepoznatljiva organizacija i radno okruženje. Ta funkcija u Grupi objedinjuje znanja, iskustva i najbolje prakse te potiče njihovu razmjenu između operativnih kompanija. To se, pak, odvija kroz kontinuiranu suradnju svih dionika Ljudskih potencijala u Grupi, kroz redovne sastanke menadžmenta, tematske radionice i pilot projekte ljudskih potencijala ili, pak, u svakodnevnoj komunikaciji kolega.

Svoju temeljnu ulogu Ljudski potencijali Grupe zadržali su i u 2024. pa su u izvještajnom razdoblju nastavljene daljnji razvoj i poboljšanja strateških područja Ljudskih potencijala: planiranje radne snage, zapošljavanje i zadržavanje zaposlenika, osiguranje okvira za njihov profesionalni i osobni razvoj, razvoj organizacijskih i operativnih modela upravljanja, razvoj politike i sustava plaća i nagrađivanja, unaprjeđivanje korporativne klime i kulture te kreiranje aktivnosti povezanih s različitim HR politikama.

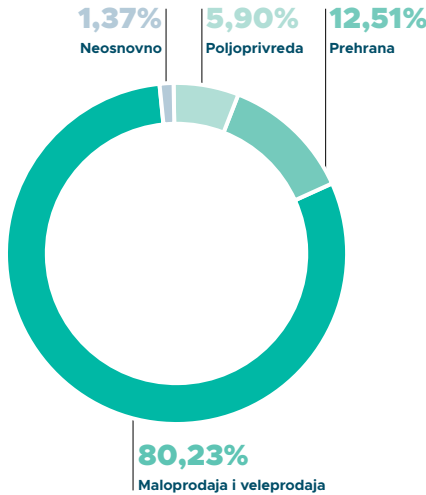
Struktura zaposlenika i njihove karakteristike

Broj zaposlenika u Fortenova grupi na dan 31. prosinca 2024. iznosio je 43.936 odnosno 45.117 uključujući 1.181 sezonskih radnika. Budući da u Izvješće o održivosti za 2023. nisu bili uključeni podaci o zaposlenicima s negarantiranim radnim vremenom⁴¹, ukupan broj zaposlenika u Grupi u 2024., uključujući i sezonske radnike, manji je za 310 zaposlenika nego godinu ranije.

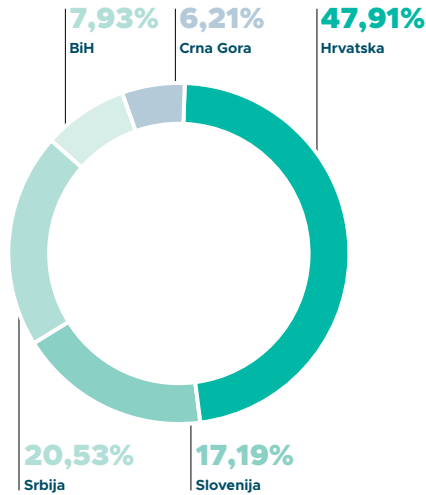
Većina zaposlenika (80,23 posto) radila je u Poslovnom području Maloprodaja i veleprodaja, dok ih je 12,51 posto bilo zaposleno u Poslovnom području Prehrana, 5,90 posto u Poslovnom području Poljoprivrede i 1,37 posto u Neosnovnim društvima i Fortenova grupi d.d.

Najveći broj zaposlenika, njih 47,91 posto, radio je u Hrvatskoj, u Srbiji njih 20,53 posto, Sloveniji 17,19 posto, Bosni i Hercegovini 7,93 posto te Crnoj Gori 6,21 posto.

Struktura zaposlenih po poslovnim područjima 2024.

Struktura zaposlenih po državama 2024.

Udio sezonskih radnika po poslovnim područjima

Sezonski radnici	Poljoprivreda	Prehrana	Maloprodaja i veleprodaja	Neosnovno
Muški	41	461	202	0
Ženski	89	69	319	0
Ukupno	130	530	521	0

Sezonski radnici %	Poljoprivreda	Prehrana	Maloprodaja i veleprodaja	Neosnovno
Muški	31,54%	86,98%	38,77%	-
Ženski	68,46%	13,02%	61,23%	-
Ukupno	11,01%	44,88%	44,12%	100,00%

⁴¹ Zaposlenici s negarantiranim radnim vremenom su ove godine uključeni u ukupan broj zaposlenih prema vrstama ugovora. Riječ je o zaposlenicima u Republici Srbiji koji kod poslodavca rade u dopunskom radu i on se vodi kao drugi poslodavac. Takvi zaposlenici mogu raditi do 1/3 redovitog radnog vremena te imaju posebnu vrstu ugovora

Ljudski potencijali Fortenova grupe

Broj zaposlenika po dobi i spolu u 2024.

Tijekom 2024., četiri nove članice zaokružile su broj žena u višem menadžmentu Grupe na 100, dok je u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje u toj kategoriji menadžmenta 11 novih

muškaraca. Istodobno, i žena i muškaraca ukupno je bilo manje u srednjem menadžmentu, dok je linijski menadžment u 2024. ušlo 50 muškaraca, a dvije su žene otišle.

Broj zaposlenika po dobi i spolu u 2024.

2024.	<30	<30 M	<30 Ž	30 - 50	30 - 50 M	30 - 50 Ž	>50	>50 M	>50 Ž	Muški	Ženski	Udio žena u menadžmentu	Udio žena u menadžmentu zbirno
Viši menadžment	3	2	1	200	124	76	75	52	23	178	100	36%	60%
Srednji menadžment	7	3	4	387	220	167	129	70	59	293	230	44%	
Linijski menadžment	230	82	148	2.354	823	1.531	1.048	407	641	1.312	2.320	64%	
Ostali zaposlenici	6.655	2.882	3.773	19.700	6.863	12.837	13.148	4.254	8.894	13.999	25.504		
Ukupno	6.895	2.969	3.926	22.641	8.030	14.611	14.400	4.783	9.617	15.782	28.154		
										43.936			

Broj zaposlenika po dobi i spolu u 2023.

2023.	<30	<30 M	<30 Ž	30 - 50	30 - 50 M	30 - 50 Ž	>50	>50 M	>50 Ž	Muški	Ženski	Udio žena u menadžmentu	Udio žena u menadžmentu zbirno
Viši menadžment	1	1	0	186	114	72	76	52	24	167	96	37%	60%
Srednji menadžment	7	3	4	416	245	171	134	74	60	322	235	42%	
Linijski menadžment	238	82	156	2.402	843	1.559	943	336	607	1.261	2.322	65%	
Ostali zaposlenici	6.478	2.686	3.836	20.378	6.871	13.507	13.021	4.239	8.782	13.796	26.125		
Ukupno	6.724	2.757	3.967	23.382	8.073	15.309	14.174	4.701	9.473	15.546	28.778		
										44.324			

Ljudski potencijali Fortenova grupe

Kako bi dodatno osigurala stabilnost radnih procesa i dobrobit zaposlenika, Fortenova grupa trajno zapošljava putem ugovora o radu, dok zapošljavanje putem ugovora o radu na određeno primjenjuje u slučajevima objektivnih potreba koje su

vremenski ograničenog trajanja ili zbog povećanog opsega posla. Stoga je i velika većina ugovora, njih 85,36 posto, na neodređeno je vrijeme, a 97,12 posto zaposlenika radi s punim radnim vremenom.

Ostale osobe koje su radile kod poslodavca

U svim ostalim oblicima rada koji nisu ugovor o radu, u 2024. je za Grupu radilo 15.511 osoba ili 35 posto ukupnog broja zaposlenika, a kompanije su u nešto većem broju nego godinu ranije angažirale

učenike i studente kroz prakse i putem studentskih ugovora.

Podaci o broju osoba koje su radile kod poslodavca prema tipu ugovora o radu nalaze se u tablici:

Broj zaposlenika prema vrstama ugovora 2024. i 2023.

	2024.		2023.	
Vrste ugovora	Muški	Ženski	Muški	Ženski
Stalni zaposlenici	12.805	24.610	13.160	24.950
Privremeni zaposlenici	2.939	3.480	2.368	3.802
Zaposlenici s negarantiranim radnim vremenom	38	64	15	29
Zaposlenici s punim radnim vremenom	15.609	27.159	15.420	27.796
Zaposlenici s nepunim radnim vremenom	173	995	106	956
Ukupni broj zaposlenih	43.936		44.324	
Ukupni broj zaposlenih + sezonski radnici	45.117		45.427	

Broj osoba koje su radile prema ostalim vrstama ugovora u 2023. i 2024.

	2024.		2023.		
Ostale vrste ugovora	Ukupan broj zaposlenika	%	Ukupan broj zaposlenika	%	Razlika 2023. – 2024. (ukupan broj zaposlenika)
Rad učenika	1.872	4%	1.362	3%	510
Učenička praksa	1.364	3%	1.186	3%	178
Studentska praksa	175	0%	85	0%	90
Student-servis	10.173	23%	9.216	21%	957
Agencijski radnici	533	1%	518	1%	15
Volonteri	0	0%	0	0%	0
Ostalo	1.394	3%	1.902	4%	-508
Ukupno	15.511	35%	14.269	32%	1.242

Ljudski potencijali Fortenova grupe

Udio zaposlenika po dobi 2024.

U izvještajnom je razdoblju nastavljen trend prema kojem najveći udio (52 posto) radne snage Grupe čine zaposlenici u dobi od 30 do 50 godina, dok jednu trećinu svih zaposlenih čine oni koji imaju 50 i više godina. Najmanje, (16 posto) ima zaposlenika mladih od 30 godina, no značajno je što je u toj skupini 171 zaposlenik više nego godinu ranije. Narastao je i broj zaposlenih u najstarijoj skupini, ali je, nažalost, značajno smanjen broj zaposlenih u najproduktivnijoj starosnoj dobi.

Udio zaposlenika po dobi 2023. i 2024.

Zaposlenici po dobi	2024.		2023.		Razlika 2023. – 2024. (po dobi na razini Grupe)
	Po dobi na razini Grupe	% dobi na razini Grupe	Po dobi na razini Grupe	% dobi na razini Grupe	
<30	6.895	16%	6.724	15%	171
30 - 50	22.641	52%	23.382	53%	-741
>50	14.400	33%	14.174	32%	226

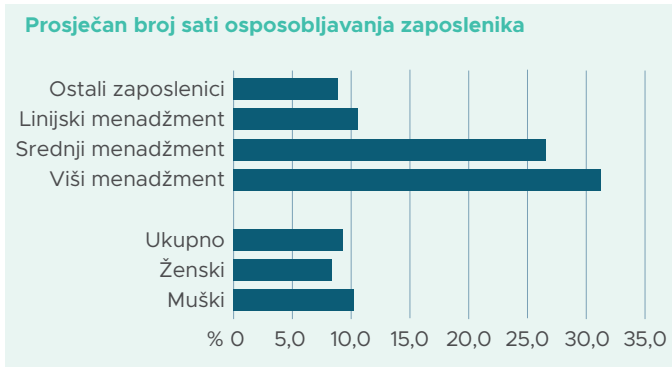

Razvoj, napredovanje i osposobljavanje zaposlenika

U tržišnom su okruženju osposobljavanje i obrazovanje zaposlenih važne okosnice kompetitivnosti kompanija, pa su dodatne edukacije neizostavni dio radnog angažmana. U Fortenova grupi se svi zaposlenici imaju priliku dodatno usavršavati, ovisno o vlastitim i poslovnim potrebama. U 2024. je u Grupi na osposobljavanje utrošeno ukupno 402.392,32 sati, dok je prosječan broj sati osposobljavanja po zaposleniku iznosio 9,3 sati, četvrtinu (25,58 posto) više u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje.

Prosječan broj sati osposobljavanja zaposlenika

Muški	10,3
Ženski	8,4
Ukupno	9,3

Udio kompanija u kojima su dostupni programi osposobljavanja i pomoći

	Programi obuke	2023.	2024.
	Interni tečajevi za osposobljavanje	70 %	74 %
	Financijska potpora za vanjsku obuku ili obrazovanje	75 %	79 %
	Omogućavanje studijskih razdoblja sa zajamčenim povratkom na radno mjesto	23 %	26 %
	Programi pomoći	2023.	2024.
	Planiranje umirovljenja za osobe koje namjeravaju ići u mirovinu	45 %	46 %
	Prekvalifikacija zaposlenika koji namjeravaju nastaviti raditi	34 %	28 %
	Otpremnina	77 %	79 %
	Uzimanje u obzir dobi i godina službe zaposlenika pri isplati otpremnine	73 %	67 %
	Službe za raspoređivanje zaposlenika	27 %	26 %
	Pomoć (primjerice obuka, savjetovanje) u vezi s okončanjem radnog vijeka	25 %	21 %

Razvoj, napredovanje i osposobljavanje zaposlenika

Talent Management

Kao i prethodnih godina, Grupi je i dalje u fokusu praćenje razvoja karijere zaposlenika s potencijalom za preuzimanje složenijih poslova ili prelazak na neke druge pozicije unutar Fortenova grupe. Svoj razvoj karijere zaposlenici koji su prepoznati kao talenti mogu istaknuti kao jednu od tema na godišnjem razgovoru s menadžerima, a interes i potencijal zaposlenika dokumentira se individualnim razvojnim planom.

Identifikacija i prepoznavanje ključnih zaposlenika provedeno je kroz proces *Talent Managementa* te je za sve zaposlenike koji su identificirani kao talenti izrađen Individualni plan razvoja, plan nasljeđivanja, procjena rizika za fluktuaciju i ključne aktivnosti potrebne za zadržavanje u organizaciji. Za talente se, osim sudjelovanja u ključnim edukacijskim programima u sklopu DRIVE Beyond Excellence programa, izrađuje i plan karijere koji uključuje procjenu spremnosti zaposlenika za preuzimanje novih poslova i odgovornosti. U Grupi postoji definiran sustav upravljanja talentima: prepoznavanje talenata formalizirano je kroz sustav praćenja radnog učinka i procjene potencijala, model upravljanja talentima usklađen je sa strategijom kompanije, na razini organizacije provode se kalibracije prilikom procjene talenata / talent review programi, Svi talenti imaju definiran godišnji individualni razvojni plan te karijerni plan te se s talentima na godišnjoj razini provode stay intervjui.

U proces *Talent Managementa* je uključeno 1846 zaposlenika Grupe, od čega je 996 menadžera, a u 2024. su u Grupi identificirana 74 talenta.

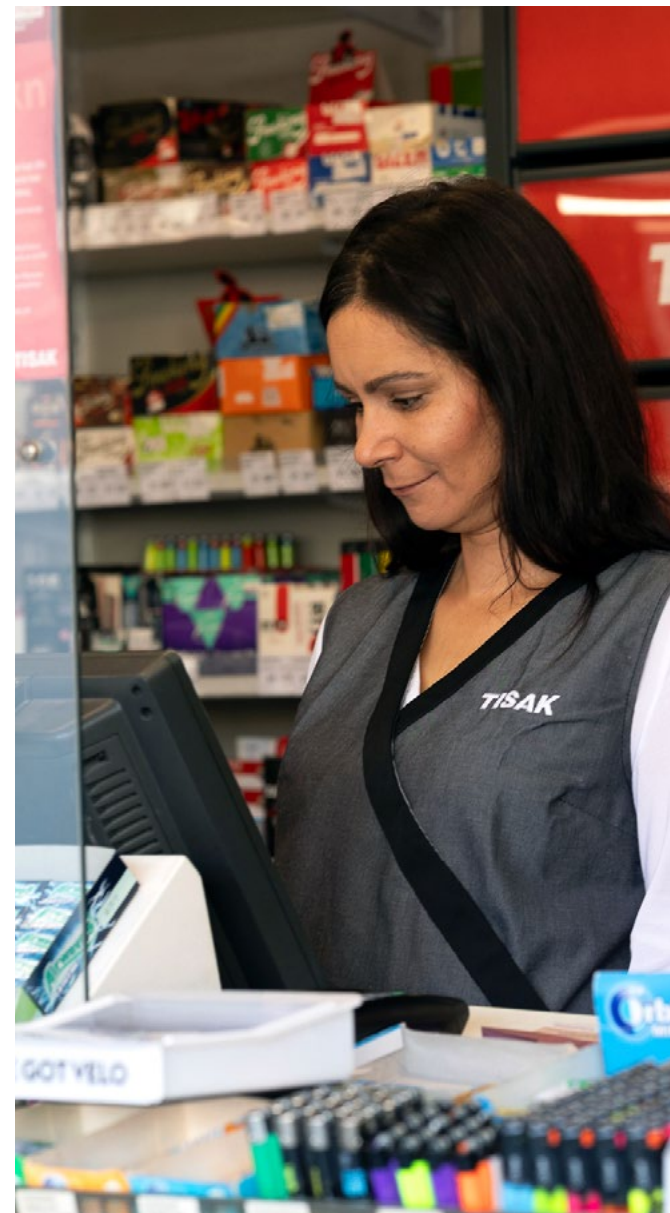
U sklopu *Talent management* procesa organizira se Talent Forum Day, na kojem se prezentiraju talenti iz svih poslovnih područja, a procjene kalibriraju s ključnim menadžment timom (predsjednici uprava operativnih kompanija, izvršni direktori Fortenova grupe, ljudski potencijali svih kompanija). Na taj način se potiče prepoznavanje talenata i izvan organizacije u kojoj su trenutno zaposleni te proces omogućuje razvoj talenata i njihove promocije na razini Grupe.

I 2024. nastavljeno je s unaprjeđenjem procesa unutar informacijskog sustava za upravljanje učinkom i talentima koji obuhvaća 18 kompanija Grupe.

Također, nastavljani su i projekti razmjene stručnih znanja između kompanija Grupe. Ističu se projekti **Oil Twist** dviju kompanija iz grupe ulja – Zvijezde HR i Dijamanta te konferencija **Insight Day**, koju je organizira Konzum HR, dok se u grupi pića održavaju **Ment2Be (mentorski program)** i projekt **WoW! akademija (Well of wisdom)** - temeljen na konceptu internih edukacija. U njemu 23 interna WoW! trenera (zaposlenika iz različitih sektora grupe pića) dijele kolegama svoja znanja i iskustva u stručnim znanjima, poslovnim procesima te osobnom razvoju na različite teme.

Dijamant je s internim edukacijama započeo još 2017. i punih sedam godina organizira i uspješno provodi **Interne radionice** u cilju razmjene znanja. Tijekom 2024. godine održane su tri takve radionice: "Selekcijski intervju", "Finalna proizvodnja i ključni procesi" i "Raznolikost, pravednost i uključivost kao novi poslovni imperativ". Organiziran je serijal radionica pod nazivom "Jedi zdravo, misli zdravo". Radionice su održavane u kompanijskom restoranu, a uz teme "Zdrava prehrana na poslu" i "GMO za ili protiv", organizirane su i degustacije veganskih proizvoda te konzultacije s nutricionistom. Zaposleni ovakav način prijenosa znanja ocjenjuju vrlo korisnim, pa se sa ovakvom praksom nastavlja i u budućnosti uz dalja unaprjeđenja u njegovom formatu i strukturi.

Fortenova grupa posebno je ponosna na vlastiti interni dugoročni program unaprjeđenja znanja i vještina svojih zaposlenika **DRIVE Beyond Excellence** koji je započeo 2021. i sastoji se od tri različita grupna programa edukacije – Discover, Accelerate i Navigate – organizirane kroz module, u cilju daljnjeg osnaživanja ljudskih potencijala Fortenova grupe te doprinosa stvaranju poticajne radne atmosfere i pobjedničkog mentaliteta koji snažno usmjerava cijelu Fortenova grupu naprijed te se nastavlja i dalje s četvrtom generacijom polaznika.

Razvoj, napredovanje i osposobljavanje zaposlenika

DRIVE Beyond Excellence

Kroz tri programa DRIVE Beyond Excellence, koji je započeo 2021., polaznici stječu uvid u područja financija, lanaca opskrbe, prodaje, izgradnje odnosa s kupcima ili sveobuhvatnog upravljanja projektima, s posebnim naglaskom na jačanju vještina u rukovođenju timovima, prepoznavanju posebnih osobina članova tima i poticanju njihove kreativnosti, spretnosti i sklonosti razmišljanju izvan okvira. Tijekom 2023. u sva je tri programa uspješno implementiran i novi modul -Digitalna transformacija.

Krajem 2024. s edukacijom je krenula nova, četvrta generacija polaznika u programima Discover i Accelerate, U Discoveru je 85 polaznika - 51 žena i 34 muškarca, a u Accelerate programu je 56 polaznika - 20 žena i 36 muškaraca.

Do sada je kroz tri generacije programe uspješno završilo 757 polaznika. Od toga je 78 polaznika napredovalo ili promijenilo posao kroz internu mobilnost, od čega su 34 žene (43,5 posto).

NAVIGATE Senior

program namijenjen višem menadžmentu u cilju preuzimanja složenijih pozicija u vrlo kratkom vremenu

ACCELERATE Middle

program namijenjen srednjem menadžmentu u cilju preuzimanja složenijih pozicija u sljedećih godinu do dvije

DISCOVER Junior

program namijenjen novim i budućim menadžerima koji su prvi put prepoznati kao potencijal za preuzimanje rukovodećih pozicija

DIGITALNA TRANSFORMACIJA

program namijenjen polaznicima programa Navigate, Discover i Accelerate, a u pripremi je uključivanje ostalih zaposlenika prema prijedlozima iz kompanija

	Navigate	Accelerate	Discover	Ukupno godišnje
Broj polaznika 2021. - prva generacija	35	98	140	271
Napredovanje iz prve generacije	6	9	19	34
Postotak žena u ostvarenim napredovanjima	1,6 %	44 %	47 %	14
Broj polaznika - druga generacija 2022.	22	71	91	181
Napredovanje iz druge generacije		4	16	20
Postotak žena u ostvarenim napredovanjima druge generacije		60 %	46 %	9
Broj polaznika - treća generacija 2023.		68	96	164
Napredovanje iz treće generacije		6	18	24
Postotak žena u ostvarenim napredovanjima treće generacije		33 %	50 %	11
Broj polaznika - četvrta generacija 2024. u tijeku		56	85	141

Razvoj, napredovanje i osposobljavanje zaposlenika

Strategija zapošljavanja i zadržavanja zaposlenika

Kako bi se proces selekcije kandidata maksimalno unaprijedio i postao efikasniji, a sve s ciljem traženja što optimalnijeg odgovora na izazov nedostatne radne snage koji utječe na gotovo sve kompanije u regiji, Grupa je 2023. završila, a u 2024. počela s primjenom projekta **Share & Recruit Centra (SRC)**. Projekt obuhvaća Fortenova grupu d.d. i sedam kompanija Grupe koje posluju u Hrvatskoj – Konzum HR, Jamnicu HR, Zvijezdu HR, Tisak, Roto dinamic, PIK Vrbovec HR i mStart HR. U prvoj polovici 2024 je provedeno 90 natječaja na koji se prijavilo 4698 kandidata, proces selekcije je prošlo 535 kandidata te je zaposlen 71 kandidat, a sve kompanije sudionici su stekle uvid u potražnju i ponudu kandidata.

I dalje se provodi praksa da se tražitelji posla preko mrežnih stranica mogu neposredno prijaviti za posao i kad nema otvorenih

pozicija, a sa svim tako zaprimljenim životopisima postupa se s pažnjom i po potrebi se stupa u kontakt s kandidatima. Proces selekcije i zapošljavanja je digitaliziran.

Izdvajamo projekt kompanije Zvijezda HR iz 2024. usmjeren na zadržavanje zaposlenika.

Grupa provodi čitav niz aktivnosti posvećenih zaposlenicima i jačanju njihovih međusobnih veza, kao i njihove povezanosti s kompanijom.

U Konzumu HR to je aktivnost pod nazivom “Ti si meni NAJ”, a nagrađuju se pojedinačno zaposlenici i timovi.

U Grupi pića koja uključuje Jamnicu, Sarajevski kiseljak i Mg Mivelu i dalje je aktivan program prepoznavanja i nagrađivanja

zaposlenika pod nazivom JaKiMi - odabir Naj kolega kojim se potiče kros-funkcijske i kros-kompanijske rotacije i napredovanja.

Idea CG a ima sličan projekt pod nazivom “Naj zaposleni”, Mercator SLO pod nazivom “Lepo je biti naj”, a PIK Vrbovec HR pod nazivom “Naj PIK-ovac”.

Zahvaljujući svojoj posvećenosti visokim standardima rada i kontinuiranom unapređenju uvjeta za zaposlenike, Sarajevski kiseljak je nastavio s tradicijom - i u 2024. je osvojio priznanje “Najpoželjniji poslodavac 2024”. U redovitom istraživanju portala MojPosao.ba Sarajevski kiseljak je zauzeo visoko drugo mjesto u sektoru prehrane u Bosni i Hercegovini.

ZVIJEZDA HR

Kompanija Zvijezda HR je pokrenula projekt pod nazivom “**Svi smo mi zvijezde**” - od osobnog zalaganja do premašivanja plana. Projekt pokrenut u području nagrađivanja i motivacije za uspjeh kompanije te je u izboru za najbolje regionalne HR prakse uvršten u top 3 HR prakse u kategoriji velikih kompanija.

Projektom je bilo važno pokazati kako svi zaposlenici zajedno doprinose financijskom rezultatu. Prilikom komunikacije o pokretanju projekta, zaposlenici su upoznati s financijskim ciljevima koji se moraju ostvariti te su educirani o financijskoj terminologiji – EBITDA i sl. Prikazano im je što EBITDA predstavlja, prezentirani kvartalni/godišnji ciljevi razrađeni po mjesecima do EBITDA razine, što predstavlja i osnovni temelj za isplatu nagrada zaposlenicima. Svi su osvještavani kako su sva radna mjesta jednako vrijedna, a zaposlenici su sudjelovali u projektu pod točno definiranim uvjetima i kriterijima. Zaposlenici su imali pojačan fokus na rezultate kompanije te su na taj način povezani pojedinačni interesi zaposlenika s timskim rezultatima i interesom kompanije.

Vizija i ciljevi projekta	Rezultati	Provedba aktivnosti
- uključivanje zaposlenika u razumijevanje poslovne strategije, ciljeva, transparentnom, pravovremenom i kontinuiranom komunikacijom, uključivanje financijske pismenosti u komunikaciju s radnicima, - povećanje motivacije i angažiranosti zaposlenika za ostvarenje zajedničkih ciljeva kompanije - osnaživanje timskog rada i uključivosti	- produktivnost zaposlenika ,mjerena prije i poslije implementacije se povećala, - veći angažman i motiviranost zaposlenika, mjereno kroz fokus grupe i ispitivanje klime i kulture, - jačanje timskog rada i suradnje između različitih dijelova organizacije, - isplata zajedničke nagrade kao rezultat u povećanju prihoda i dobiti u kontekstu doprinosa zaposlenika	- Izrađen je Pravilnik o uvjetima i kriterijima za ostvarivanje prava na financijsku nagradu, - uključeni su svi zaposlenici, komunikacija je bila transparentna i jasna koje financijske ciljeve kompanija treba ostvariti, - komunikacija je izvršena neposredno preko rukovoditelja, putem elektroničke pošte, putem intranet portala, - rezultati poslovanja su se pratili i objavljivali kvartalno

Dobrobit zaposlenika

Jedna od važnih funkcija Ljudskih potencijala je kreiranje aktivnosti povezanih s različitim HR politikama. S usvajanjem Politike raznolikosti, pravednosti i uključivosti (engl. *Diversity Equity Inclusion Policy* – DEI) u 2023., tijekom 2024. je održana edukacija za ključne zaposlenike o njezinoj primjeni i konkretnim aktivnostima. Prioritet je bio educirati i senzibilizirati visoki i srednji menadžment na prepoznavanje situacija, stereotipa i predrasuda kako bi mogli bolje upravljati procesima i zaposlenicima.

Politika se fokusira na tri stupa: rodnu ravnopravnost, osobe s invaliditetom i *wellbeing* (dobrobit) zaposlenika pa je sukladno tim stupovima, edukacija tematski pokrila ključne teme: interkulturalna različitost, pristupačnost i uključivanje osoba s invaliditetom, dobna različitost, kognitivna različitost. Edukaciju je organiziralo 11 kompanija grupe⁴², a završilo ju je 149 polaznika.

Dodatno, tijekom 2024. je izrađen i priručnik o korporativnom volontiranju koji je u procesu usuglašavanja i odobrenja.

Sloboda udruživanja

U kompanijama Grupe u kojima djeluju sindikati zajamčena je sloboda djelovanja sindikata i sindikalna organiziranost, a kolektivnim ugovorima je obuhvaćeno ukupno 94.53 posto zaposlenika. Kako bi osigurali primjenu socijalnih standarda i socijalni dijalog u svim operativnim kompanijama, svake se godine na razini Fortenova grupe formira pregovarački tim koji vodi kolektivne pregovore za više kompanija. Kao i u prethodnim razdobljima, u kompanijama je u 2024. zaključeno i produženo 19 kolektivnih ugovora.⁴³

Kolektivni ugovor	2024.	2023.
Ukupno	42.650	42.732
Postotak	94.53%	94.16%

Tijekom 2024. nastavljena je dobra praksa održavanja redovnih *Town Hall (TH)* sastanaka sa zaposlenicima na kojima, osim menadžmenta kompanija, sudjeluje i menadžment Grupe te se otvoreno razgovara o poslovanju i izazovima i prezentiraju planovi i ciljevi za buduća razdoblja. Tako je u suradnji s Korporativnim komunikacijama Grupe i operativnih kompanija u 2024. održano 11 (TH) sastanaka u kompanijama : Fortenova grupa d.d., Vinka (dva skupa), Mg Mivela, mStart HR (2 skupa), Mercator SRB, Zvijezda HR, Belje, Konzum HR.

42 Konzum HR, Konzum BiH, Roto dinamic, Jamnica, Sarajevski kiseljak, Mg Mivela, mStart HR, Tisak, Zvijezda HR, Fortenova grupa, Idea CG

43 Agrolaguna, Belje, Eko Biograd, PIK Vinkovci, Vinka, Vupik, Konzum HR, Konzum BiH, Mercator SLO, Mercator SRB, Mercator EMBA, PIK Vrbovec HR, Zvijezda HR, Jamnica HR, Tisak, Sarajevski kiseljak, Dijamant, Mg Mivela, Mercator IP.

Razvoj, napredovanje i osposobljavanje zaposlenika

Politika plaća i nagrađivanje

Kako je već naznačeno, tijekom 2024. zaključeno je 19 kolektivnih ugovora prema redovitom tijeku te su u dogovoru sa socijalnim partnerima u obnovljenim kolektivnim ugovorima ugovorene osnovne plaće i druga materijalna prava zaposlenika.

Metoda klasifikacije i strukture naknada, koja je pokrenuta 2019., nastavljena je i 2024., s glavnim ciljem postizanja istog raspona plaća i nagrada za ista radna mjesta.

I 2024. su napravljene analize i usporedba plaća po regiji, po tržištu, unutar kompanija Grupe i konkurencije te su sve kompanije primile podatke radi usporedbe, kako bi pratile kretanja i promptno reagirale na promjene.

Svaka kompanija koja ima potrebu učiniti određenu promjenu u strukturi radnih mjesta, plaća, nagrada i sl. najprije mora prema pravilima metode provesti analitičku usporedbu trenutačnog stanja u odnosu na planirane promjene.

Ravnopravnost u dodjeljivanju pogodnosti

Pogodnosti ponuđene zaposlenicima mogu se razlikovati ovisno o poslovnom području ili nacionalnim praksama, a za veće kompanije definirane su kolektivnim ugovorima ili, kad je riječ o manjim kompanijama, pravilnicima o radu, gdje se kod dodjeljivanja pogodnosti vode praksom kompanija Grupe sa sklopljenim kolektivnim ugovorom.

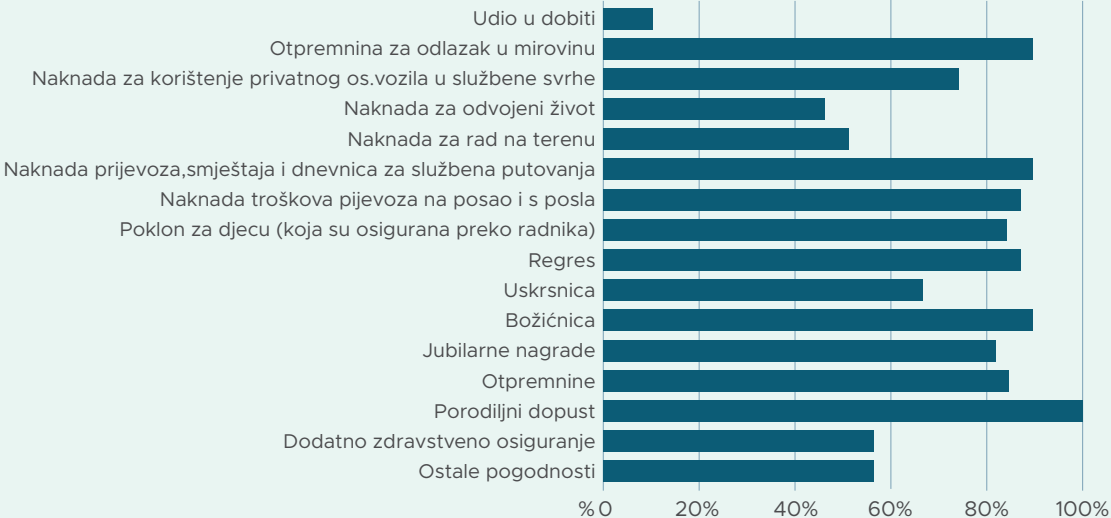
Od materijalnih prava, većina kompanija nudi spektar koji se kreće od otpremnine veće od zakonske za odlazak u mirovinu ili u slučaju poslovno uvjetovanog otkaza ugovora o radu do naknade troškova prijevoza na posao, prigodne nagrade, dara djeci, božićnice, nagrade za radni rezultat, uskrsnice, regresa za godišnji odmor i solidarne pomoći, dok se od nematerijalnih prava izdvajaju plaćeni dopusti u slučaju selidbe ili dodatni slobodni dan za dobrovoljno davanje krvi, slobodni dani za rođenje djeteta, za njegu člana uže obitelji zbog bolesti, za sklapanje braka itd.

U 2024. nije bilo znatnih razlike u dodjeljivanju beneficija osim što je, iznimno, uočena razlika u policama dodatnoga zdravstvenog osiguranja koja je proizašla iz pravila osiguravajućih kuća da se polica ugovara na razdoblje od godine dana, pa se radnicima koji rade na određeno vrijeme polica ne ugovara. Također, nisu se smanjivali broj i vrste pogodnosti u odnosu na 2023.

Udio kompanija koje pružaju pomoć 2024.

Udio kompanija koje pružaju navedene pogodnosti 2024.

Rodna ravnopravnost

U Fortenova grupi žene čine 64 posto ukupnog broja zaposlenika, dok je njihov udio u višem menadžmentu 36 posto. Prema organizacijskoj strukturi, na razini Fortenova grupe u srednjem je menadžmentu 44 posto žena, dok je njihov postotak u linijskom menadžmentu viši i iznosi 64 posto. U sve tri kategorije menadžmenta u Fortenova grupi je ukupno 60 posto žena.

Poboljšanje standarda i kvalitete života

Fortenova grupa obvezala se pozitivno utjecati na kvalitetu i standard života svojih zaposlenika i zajednica u kojima posluje. U 2023. je pokrenuta procjena troškova života na pojedinim tržištima kako bi se dobio bolji uvid u trenutno stanje i planirale aktivnosti za unaprjeđenje standarda. U skladu s tim, radi poboljšanja kvalitete i standarda života, kompanija je odredila ciljeve koje želi postići te je, prije svega, usmjerena na podizanje plaća.

Dodatno su analizirane razlike u plaćama žena i muškaraca na istim pozicijama i tržištima u sve tri divizije te se odmah krenulo s implementacijom mjera za ujednačavanje.

Na razini cijele Grupe, koja broji oko 45 tisuća zaposlenika, žene zarađuju 94 posto plaće muškaraca. Navedena vrijednost izračunava se kao prosjek dva pokazatelja: omjera medijana plaća žena i muškaraca te omjera njihovih prosječnih plaća.

36 % žena u
višem menadžmentu

Rezultati po poslovnim područjima:

- PP Maloprodaja - žene zarađuju 95 posto plaće muškaraca;
- PP Prehrana - žene zarađuju 102 posto plaće muškaraca, što znači da u prosjeku imaju više plaće od muškaraca.

Rezultati po državama:

- Hrvatska: 96 posto;
- Srbija: 96,5 posto;
- Slovenija: 100 posto (nema razlike u plaćama);
- Crna Gora: 98 posto.

Rodna ravnopravnost

Uključivost

Osobe s invaliditetom	
	Ukupno
2023	1360
2024	1.342
2023 → 2024	-18
2023 → 2024	-1,32%

Na razini Grupe je na dan 31.12.2024 bilo zaposleno 1342 osoba s invaliditetom, nešto manje (1,32 posto) nego godinu ranije. Ujedno, na tržištima na kojima je to zakonski dopušteno operativne kompanije su zaključile ugovore s tvrtkama o nabavi robe i usluga s udrugama koje pretežito zapošljavaju osobe s invaliditetom.

Najveći broj zaposlenih osoba s invaliditetom u Grupi ima Mercator IP- čak 52,64 posto, Mercator SLO, PIK Vrbovec HR i Dijamant u svojim radnim kolektivima imaju integriran dovoljan broj osoba s invaliditetom u skladu sa zakonskim propisima, dok je Zvijezda HR nastavila njegovati tradiciju suradnje s Udrugom za promicanje inkluzije, putem koje zapošljava osobe s intelektualnim poteškoćama. Osim navedenih konkretnih i mjerljivih aktivnosti, kontinuirano se radi na podizanju svijesti zaposlenika o nužnosti uključivanja osoba s invaliditetom u kolektive.

Kompanija Konzum BIH i nadalje nastavlja rad na projektu Svjetske banke na zapošljavanju skupine žena koje su teško zapošljive zbog različitih razloga. U sklopu projekta, žene koje su se prijavile u Konzum BIH, prolaze tromjesečnu obuku i mogu nastaviti raditi na tom radnom mjestu za koje su uspješno završile obuku.

Početkom 2024. Hrvatski paraolimpijski odbor je PIK Vrbovcu HR dodijelio Paracertifikat kao pokazatelj aktivnog sudjelovanja kompanije u programu za otkrivanje predrasuda i propuštenih prilika u (ne)zapošljavanju osoba s invaliditetom te stvaranju boljeg radnog okruženja za sve. Također, u organizaciji Gradskog ureda za socijalnu zaštitu, zdravstvo, branitelje i osobe s invaliditetom održan je panel “Iskustva poslodavaca i organizacija koje zapošljavaju teže zapošljive skupine” gdje su predstavljene pozitivne prakse i primjeri koji se u PIK Vrbovcu HR primjenjuju prilikom zapošljavanja.

Roto dinamic je 2024. drugu godinu zaredom dobio priznanje za sudjelovanje u projektu Poslovnog dnevnika *Iskustvo zlata vrijedi*, kojim se tijekom godine u poslovnoj zajednici i društvu u cjelini podizala svijest o problematici zapošljavanja i ravnopravnog socijalnog uključivanja u svakodnevni život mladih s invaliditetom i slabijeg imovinskog statusa. Projekt spaja partnere poslodavce sa studentima s invaliditetom i studentima slabijega materijalnog statusa, a sve s ciljem omogućavanja prakse radi lakšeg zapošljavanja u budućnosti. Tako je student u kompaniji dobio priliku odraditi jednomjesečnu praksu, koja je na obostrano zadovoljstvo trajala i duže, dok su u Roto dinamicu komentirali kako su naučili da, kada u timu imaju osobu s invaliditetom, moraju prilagoditi sebe, svoj način komunikacije i pristupa toj osobi kako bi ona mogla odraditi praksu onako kako je zajedno osmišljena. U početku je to bio izazov, ali su se s vremenom svi prilagodili te im se u 2024. kroz projekt pridružila nova studentica s invaliditetom.

Ujedno, u 2024. je u Grupi završena edukacija na temu “Civic Scout at work” o različitosti i uključivosti koja je započela krajem 2023, a obrađene su teme poput “Kultura neuspjeha”, “Konflikti” te “Booster raznolikosti i uključivosti”. Edukaciju je uspješno završilo 14 zaposlenika iz različitih kompanija grupe, a dvije kolegice su dobile priliku sudjelovati na završnom događanju i prezentirati projekt unaprjeđenja raznolikosti i uključivosti u kompaniji.

U suradnji s HR PSOR-om u 2024. je organizirana i edukacija s ciljem poticanja saznanja o nesvjesnim i svjesnim pristranostima

i kroz to podržavanja promicanja raznolikosti, nediskriminaciju i jednakih mogućnosti na radnome mjestu. Kolegice iz četiri kompanije Grupe su na završnom događanju predstavile projekt pod nazivom “Unaprjeđenje rodne ravnopravnosti u Fortenova grupi”. U projektu je istaknuto kako ključni utjecaj na rodnu ravnopravnost vidljiv prilikom zapošljavanja, politike napredovanja i razvoja karijere, politike radnog vremena i fleksibilnosti, stvaranja uključivog i podržavajućeg radnog mjesta, osiguravanje transparentnosti i jednakosti plaća žena i muškaraca.

Kompanije koje zapošljavaju strane radnike: Konzum HR, Roto dinamic, Mercator SLO su i dalje nastavile s praksom pomoći u integraciji radnika u kolektiv te organiziranje tečajeva jezika.

U Mercatoru SRB su napisali informator o gradskom prijevozu - kako da od mjesta stanovanja dođu do bilo koje točke gradskim prijevozom, kao i najposjećenijim mjestima u gradu.

Mercator IP za svakog stranog radnika individualno organizira pomoć snalaženja u Sloveniji (sim card, dolazak na posao, javni prijevoz, opće informacije, dokumenti...)

PIK Vrbovec HR je za svoje strane radnike organizirao tečaj hrvatskog jezika na kojem se jednom tjedno kolegama pruža prilika da se kroz interaktivna i zabavna predavanja upoznaju s hrvatskim jezikom i kulturom. Inicijativa nije usmjerena samo na osposobljavanje zaposlenika PIK-a Vrbovec HR za svakodnevnu komunikaciju, već ima šire ciljeve uključivanja, razumijevanja i povezivanja kroz jezik i kulturu.

Rodna ravnopravnost

Ravnoteža privatnog i poslovnog života

Grupa prepoznaje da živimo u vremeni-
ma u kojima se svatko od nas na dnevnoj
razini suočava sa različitim izazovima pa u
skladu s tim kompanije organiziraju različi-
te aktivnosti za podršku zaposlenicima.

U Konzumu HR pokrenuli su Program
pomoći zaposlenicima koji je osmišljen
kako bi osigurao podršku i pomoć u svim
aspektima života zaposlenika, privatnim i
poslovnim u trenutku kada je to potrebno.
Program psihološkog savjetovanja dostu-
pan je 24 sata, svaki dan u godini svim
zaposlenicima, kao i članovima uže obitelji
zaposlenika (partneri, djeca) na besplat-
nom broju telefona Svaki zaposlenik ima
pravo na pet besplatnih savjetovanja po
pojedinačnom problemu. Savjetovanje je
dostupno u slučaju:

- problema na poslu (npr. sagorijevanje,
sukobi na radnom mjestu i slično)
- problema u privatnom životu (sukobi s
partnerom, problemi s odgojem, razvod,
žalovanje...) psihičkih tegoba ili emocio-
nalnih problema (anksioznost, depresija,
nesanica, problemi s kontroliranjem
emocija...)
- problema s ovisnošću
- kriznih događaja (teška prometna ne-
sreća, smrt voljene osobe...) ili
- pravnih problema (jedan besplatan
savjet pravnog savjetnika u vezi s
nasljedstvom, kupnjom/prodajom/iznaj-
mljivanjem nekretnine, razvodom braka,
skrbništvom itd. Zakon o radu, kazneni
i ovršni zakon su izuzeti). Savjetovanja
provode stručno osposobljeni savjetnici

(psiholozi, psihoterapeuti) koji predano
čuvaju osobne podatke i čuvaju povjer-
ljivost. Ukupno je u 2024. odrađeno više
od 350 savjetovanja

Kompanija Mg Mivela je također primije-
nila sličan program savjetovanja i pomoći
zaposlenicima putem online platforme s
mogućnošću i komunikacije uživo.

Konzum BIH je pokrenuo proces savje-
tovanja zaposlenika pod nazivom “Mala
soba za velike razgovore” – dani otvorenih
vrata za zaposlenice i zaposlenike koji
mogu doći u određeno vrijeme, jedan dan
u tjednu na 1:1 razgovore sa predstavnica-
ma HR odjela.

U PIK Vrbovec HR su za zaštitu mentalnog
zdravlja oganizirane pop-up radionice
vezane uz upravljanje stresom, jednom
mjesečno u organizaciji HR-a uživo i
on-line, mentalno zdravlje se promovira u
internim kanalima komunikacije Fortecomu
i u ČasoPIK-u, a nastavljena je i inicijativa
“Tu sam, slušam te” – a interni su struč-
njaci dostupni na e-mail adresi i kontakt
brojevima.

S ciljem jačanja otpornosti u radnom okru-
ženju, Roto dinamic je organizirao interne
edukacije na temu stresa i mentalnog
zdravlja.

Na grupnoj razini je preporučeno kompa-
nijama da u svoje radne procese sukladno
specifičnostima i mogućnostima omoguće
zaposlenicima rad na daljinu kako bi se
poboljšao *work-life* balans.

Pravo na rodiljini, roditeljski i očinski dopust

Svi zaposlenici Grupe, bez obzira na spol
i državu poslovanja, imaju pravo na rodi-
ljini dopust, roditeljski i očinski dopust u
skladu s pozitivnim zakonskim propisima.
U svim kompanijama očevi imaju pravo
na određeni broj dana plaćenog dopusta
zbog rođenja djeteta.

Pravo na dopust za rođenje djeteta 2024.

	Muški	Ženski	Ukupno
Broj zaposlenika sa pravom na rodiljni dopust	15.782	28.154	43.936
Postotak zaposlenika koji imaju pravo na rodiljni dopust	100%	100%	100%
Broj zaposlenika koji su iskoristili pravo na rodiljni dopust	350	1.689	2.039
Broj zaposlenika koji se vratio s rodiljnog dopusta u prethodnom izvještajnom razdoblju	275	652	927
Broj zaposlenika koji se trebaju vratiti na posao nakon rodiljnog dopusta	278	810	1.088
Broj zaposlenika koji se vratio na posao nakon završetka rodiljnog dopusta	236	649	885
Broj zaposlenika koji se vratio na posao nakon završetka rodiljnog dopusta, a koji je ostao zaposlen i 12 mjeseci po povratku na posao	274	806	1.080
Stopa povratka %	85	80	81
Stopa zadržavanja %	100	124	117

Unaprjeđenje iskustva zaposlenika

U skladu s politikama Grupe, predlažu se inicijative za koje postoji objektivna primjenjivost u većini kompanija, a koje mogu utjecati na veće zadovoljstvo zaposlenika. Aktivnosti se planiraju na temelju informacija iz istraživanja korporativne klime i kulture, razgovora s kandidatima za poslove koji su se odvijali u prethodnoj godini, razmjene informacija između operativnih kompanija, praćenja trendova na tržištu rada, informacija dobivenih kroz sudjelovanje na danima karijera na fakultetima i srednjim školama te raznim konferencijama iz područja upravljanja ljudskim potencijalima.

Komunikacija je važan čimbenik unaprjeđenja iskustva zaposlenika, pa je suradnja funkcija Ljudskih potencijala i Korporativnih komunikacija ključna pretpostavka pravovremene i točne informiranosti zaposlenika.

U kompanijama se za to koriste sastanci (npr. kolegiji, online sastanci, video konferencije, konferencijski pozivi, redoviti skupovi zaposlenika, kava s Predsjednikom Uprave i slično), pisani komunikacijski materijali (npr. oglasne ploče, tiskano interno glasilo, okružnice, brošure, poster i slično), digitalni komunikacijski kanali (npr. službeni e-mail, pristup zajedničkim folderima (kroz SharePoint, i slično), interne društvene mreže, interna web stranica (Intranet), mobilna aplikacija Fortecom, newsletteri i slično), ankete/ispitivanje stavova zaposlenika (npr. ispitivanje zadovoljstva, ispitivanje organizacijske kulture i klime, kraća follow-up ispitivanja i slično), neformalni susreti zaposlenika (npr. teambuilding aktivnosti, virtualne kave, druženja na kraju radnog tjedna, osiguran prostor za zajednički ručak i slično).

Suradnja Ljudskih potencijala i Korporativnih komunikacija znači i oblikovanje i dijeljenje značajnih informacija iz HR područja poput informiranja o dolasku novih zaposlenika, obavijesti o pravilnicima i odlukama iz područja HR-a, rezultatima istraživanja korporativne kulture i klime, provođenju internih edukacija, certifikatima i nagradama iz područja HR-a itd. Sve politike, pravilnici i odluke iz područja ljudskih resursa nalaze se na Intranet platformi dostupnoj svim zaposlenicima, a tu se komuniciraju i informacije o dobrobiti za zaposlenike na kojoj mogu aktivno davati povratne informacije, prijedloge i komentare ili ocjenu zadovoljstva provedenom aktivnošću.

Također, povratne informacije o angažmanu i uključenost zaposlenici daju i kroz ispitivanje organizacijske klime / zadovoljstva i angažiranosti, kroz kratke ankete / upitnike, kroz sustavno prikupljanje sugestija, kroz stay intervju, kroz izlazni intervju, kroz razgovore s voditeljem, kroz fokus grupe itd.

U izvještajnom razdoblju nastavljeno je provođenje programa “**Imam ideju**”, projekta u okviru kojeg zaposlenici od lipnja 2020. daju prijedloge o poboljšanju radnih procesa i radnih uvjeta. U izvještajnom razdoblju je 579 zaposlenika Grupe predložilo ukupno 508 ideja. Od svih predloženih ideja, svaka je kompanija u redovitim kvartalnim ciklusima izabrala najbolje, a na razini cijele Grupe u 2024. nagrađeno je 81 zaposlenika.

Jamnica HR je u okviru toga programa u 2024. napravila dodatni iskorak kroz projekt “Brain Games”. Cilj je stvaranje kulture u kojoj se cijene i implementiraju inovacije, a usmjeren je na prepoznavanje i zadržavanje najboljih zaposlenika. Projekt je temeljen na prikupljanju strateških projekata koji su ključni za daljnje širenje i rast kompanije i njezinog ugleda na tržištu. Top menadžment pri likom odabira projekata kojima će se određeni timovi dalje baviti, vodi računa o razvijenosti / spremnosti kompanije na potrebne promjene, financijskoj i tržišnoj koristi za kompaniju te potrebama kompanije za praćenje, a ponekad i predvođenje trendova te poslovanjem kompanije u cijelosti. Projekt ima nekoliko faza: od prikupljanja ideja, odabira ideja na kojima će raditi timovi, odabir članova tima, razrada ideje, prezentacije menadžmentu te odabir pobjedničke ideje.

Neki od nagrađenih projekata iz dosadašnjeg programa Imam ideju:

Zvijezda HR je nagradila ideju ugradnje Vending mašine tj., aparata za potrošni materijal za sredstva osobne zaštite na radu (naočale, rukavice, čepići za uši) koji bi radio na karticu zaposlenika i bio dostupan od 0-24 pa bi se skratilo izdavanje sredstava za osobnu zaštitu u skladištu i administriranje, jer svaki radnik može uzeti zaštitno sredstvo iz aparata na svoju karticu zaposlenika.

Konzum BIH nagradio je ideju “Konzumeri educiraju Konzumere”. Cilj je uspostaviti mentorsku mrežu kroz timske zoom callove ili uživo, jednom mjesečno bi se sastajali svi zaposlenici koji imaju

želju da nauče nešto novo, a što im je potrebno za poboljšanje vještina za rad na trenutnom radnom mjestu. Predavači bi bili zaposlenici koji posjeduju adekvatno znanje iz potrebne oblasti i isti se mogu prijaviti da drže predavanje za koje će se spremi zajedno sa kolegicom kao mentorom pohađajući program Treniram trenera na kojem će naučiti kako kreirati prezentaciju, kako prezentirati, kako motivirati publiku, koja pitanja postaviti i na koji način prenijeti adekvatno znanje koje posjeduju. Teme koje su za početak najvažnije i najpotrebnije su: konverzacijski engleski jezik, Excel (početni i napredni nivo), povratna informacija, organizacija posla i vremena.

PIK Vrbovec HR je nagradio ideju da se plastična kartica kojima se kontrolira dolazak/odlazak, prebaci u virtualnu karticu na pametne telefone uz privolu zaposlenika. Danas svi ili barem većina radnika ima pametni telefon na koje se može staviti virtualna kartica. Takva kartica bi se mogla svakom radniku poslati elektroničkim putem ukoliko bi se odlučio za virtualnu, a ne klasičnu karticu. Time bi se smanjio broj izgubljenih i potrganih kartica a koje treba zbrinuti kao otpad a zaposleniku je jednostavnije jer ne mora posebno nositi karticu.

Konzum HR je nagradio ideju za digitalizaciju blagajničkog dnevnika poslovotkinje Konzumove prodavaonice 1235 iz Zagreba. Blagajničko poslovanje u maloprodaji obuhvaća sve dokumente vezane uz rad blagajne, koji se čuvaju u prodavaonici. Jedan od ključnih dokumenata je obrazac blagajničkog dnevnika, koji služi za usklađivanje procesa zaključka blagajne. Kroz njega odgovorna osoba kontrolira blagajničko poslovanje provjerom prisutnosti svih pratećih dokumenata vezanih uz zaključak smjene. U ovom trenutku obrazac se još uvijek ručno ispunjava, a elektroničkim vođenjem i pohranom blagajničkog dnevnika bi se unaprijedila učinkovitost, preglednost i dostupnost podataka, a u svakodnevnom poslovanju bi se ostvarilo nekoliko konkretnih prednosti: brže i jednostavnije vođenje blagajničkog dnevnika, smanjenje papirologije i administrativnih zadataka, bolja preglednost podataka i lakše praćenje financijskih evidencija i ušteda vremena i povećanje efikasnosti u poslovanju.

Rodna ravnopravnost

Povratne informacije i ocjena radnog učinka

Povratne informacije važne su za pozitivno iskustvo zaposlenika, posebno u kontekstu iskazivanja jasnih očekivanja i postavljenih ciljeva. Na razini Grupe, 34 posto zaposlenika primilo je povratnu informaciju o uspješnosti i ostvarenom radnom učinku, pri čemu je ocjena dana većini (72 posto) višeg menadžmenta, a povratnu ocjenu je dobilo i oko dvije trećine zaposlenika srednjeg menadžmenta (67 posto). Kad je riječ o linijskom menadžmentu povratnu informaciju je dobilo 41 posto zaposlenika, a među ostalim zaposlenicima povratnu informaciju je dobila njih jedna trećina.

Broj i udio zaposlenika koji su primili ocjenu radnog učinka 2023. i 2024.

Broj zaposlenika koji su primili ocjenu radnog učinka	2024.		2023.		Razlika 2023. – 2024.
Viši menadžment	199	72%	211	80%	-12
Srednji menadžment	348	67%	399	72%	-51
Linijski menadžment	1.506	41%	1.575	44%	-69
Ostali zaposlenici	13.018	33%	14.182	36%	-1.164
Ukupno	15.071	34%	16.367	37%	-1.296

Zdravlje i sigurnost na radu

Sustavi upravljanja zdravljem i sigurnošću na radu u Fortenova grupi temelje se na nacionalnom zakonodavstvu svake od zemalja u kojoj Grupa posluje. S obzirom na zakonske obveze, **60 posto kompanija Grupe uspostavilo je vlastitu službu za zaštitu na radu**, dok se uredska poslovanja oslanjaju na vanjske pružatelje usluga.⁴⁴ Od **ukupno 59 angažiranih stručnjaka** koji osiguravaju i održavaju kvalitetu sustava zaštite na radu u kompanijama Grupe, 96 posto ih je akademski obrazovano. Uz to, pet je kompanija Grupe – Mercator SRB, Dijamant, PIK Vrbovec HR, Belje i PIK Vinkovci javno objavilo politike sigurnosti i zaštite te standardom ISO 45001 certificiralo sustave upravljanja sigurnošću i zdravljem zaposlenika na radu.

Upravo je osposobljavanje zaposlenika prepoznato kao glavni čimbenik u planu za poboljšanje i procesima unaprjeđivanja sigurnosti i zdravlja na radnom mjestu. Ovisno o regulaciji na svakom pojedinom tržištu, osposobljavanja koja se odnose na sigurnost i zdravstvenu zaštitu na mjestima rada u kompanijama Grupe provode interni stručnjaci zaštite na radu ili vanjske stručne za to ovlaštene osobe. Tijekom 2024. za edukacije i osposobljavanja zaposlenih, uključujući osposobljavanja u svrhu sigurnosti i zdravstvene zaštite na mjestu rada, zaštitu od požara na mjestu rada te postupke u izvanrednim situacijama, provedeno je **125.829 sati** osposobljavanja što predstavlja **porast od 11,1 posto u odnosu na godinu ranije**.

Važan element takvih edukacija je i informiranje zaposlenika o mehanizmima koje oni imaju na raspolaganju ukoliko procjenjuju da im nisu osigurani minimalni sigurnosni uvjeti za rad, odnosno u slučaju ugroženosti života ili zdravlja. Zaposlenici u takvim slučajevima imaju pravo na odbijanje rada, a nedostatke na mjestu rada mogu prijaviti neposrednim rukovoditeljima. Osim zakonom propisanog uključivanja zaposlenika u proces izrade procjene rizika na mjestu rada, zaposlenici mogu izraziti svoju zabrinutost i

istaknuti potencijalne rizike i u internim komunikacijskim kanalima, uključujući intranet i elektronsku poštu. Sudjelovanje u sustavu upravljanja zdravljem i sigurnošću na radu omogućeno je i putem Odbora za zaštitu na radu koji su na temelju propisa formirani u 80 posto kompanija. Tijekom **2024. odbori su se sastajali sukladno propisima, minimalno dva puta**.

Za identifikaciju opasnosti, izvještavanje o sigurnosti, kao i istragu i analizu incidenata definirani su operativni postupci, a sve kompanije uspostavile su procedure za hitne slučajeve i planove evakuacije. Proces identifikacije i istrage ozljeda povezanih s radom provodi se u skladu s metodologijom Europske statistike o nesrećama na radu (engl. *European Statistics on Accidents at Work* - ESAW). U kompanijama koje imaju vlastite službe i stručnjake zaštite na radu redovito se provode unutarnji nadzori. Procjena rizika i provođenje internih nadzora te ukazivanje na manjkavosti sustava definiranjem korektivnih mjera i njihovim praćenjem, **okosnica su kontinuiranog unaprjeđenja sustava zaštite na radu po modelu Planiraj-Učini-Provjeri-Djeluj** (engl. *Plan-Do-Check-Act* - PDCA).

Na temelju **1.576** internih nadzora provedenih u izvještajnoj godini, naloženo je **8.050** korektivnih mjera, s omjerom nadzora u odnosu na korektivne mjere od 1:5. Realizacija u svim glavnim poslovnim područjima i usporedba s 2023. prikazani su u tablici.

U Poslovnom području Prehrane u izvještajnom razdoblju je zabilježen nešto veći broj unutarnjih nadzora koji su rezultirali s 36 posto više korektivnih mjera, što svakako ukazuje na dobru komunikaciju očekivanja i veći fokus na PDCA model u kompanijama. U Poslovnim područjima Poljoprivreda i Maloprodaja i veleprodaja, proveden je manji broj unutarnjih nadzora, što je posljedično dovelo i do manjeg broja korektivnih mjera.

Ključni pokazatelji sigurnosti na radu su stopa učestalosti ozljeda na radu s gubitkom radnog vremena (engl. *Lost Time Incident Rate* - LTIR) i stopa gubitka radnih dana zbog ozljeda na radu kao pokazatelj gubitka produktivnosti (engl. *Lost Work Day Rate* - LWDR). Njihovo praćenje i usporedba ukazuju na to u kojoj mjeri se postiglo sigurnost radnog okruženja i kako se održava, odno-sno u kojem je dijelu su potrebani dodatni angažman i resursi za postizanje zacrtanih ciljeva.

Usporedba broja unutarnjih nadzora i korektivnih mjera provedenih 2024. u odnosu na 2023.

	Unutarnji nadzori	Promjena od 2023.	Korektivne mjere	Promjena od 2023.	Omjer nadzora prema korektivnim mjerama
Poljoprivreda	189	-3%	476	-26%	1:3
Prehrana	343	2%	237	36%	1:0,7
Maloprodajna i veleprodaja	1.044	-31%	7.337	-28%	1:7
Ukupno	1.576	-23%	8.050	-27%	1:5

44 Svi zaposlenici i ostali radnici pokriveni su sustavom zaštite na radu koji se sastoji od internih sustava i eksternih pružatelja usluga, ovlaštenih tvrtki za zaštitu na radu.

Zdravlje i sigurnost na radu

6,4 % više ozljeda nego prethodne godine

Glavne vrste ozljeda

U 2024. u Fortenova grupi nije bilo ozljeda na radu koja je za posljedicu imala smrtni slučaj, dok su glavne vrste ozljeda na radu u temeljnim djelatnostima Grupe bile ozljede radnika uzrokovane ručnim alatima, ozljede prilikom pada te ozljede uslijed nepredvidivog ponašanja životinja. U netemeljnom poslovanju nije bilo zabilježenih ozljeda na radu.

U Grupi je ukupno u 2024. zabilježeno 978 ozljeda na mjestu rada s posljedicom gubitka radnog vremena, što je 6,42 posto ili 59 ozljeda više nego godinu ranije. Prosječno trajanje bolovanja, odnosno prosječan gubitak radnih dana po ozljedi iznosio je 45 dana, a zbog ozljeda na radu izgubljeno je 43.569 radnih dana. Porast broja ozljeda se dijelom objašnjava činjenicom da su vezane isključivo za djelatnost maloprodaje, u kojoj je u 2024. porastao i ukupan broj radnih sati. Dodatno, u toj su djelatnosti izraženi nedostatak zaposlenih i velika fluktuacija, što poslodavce usmjerava i na povećani angažman stranih radnika, gdje su jezična barijera i česte izmjene zaposlenika na pojedinom radnom mjestu, ograničavajući faktor u edukaciji o primjeni mjera zaštite i sigurnosti. Sva prava koja proizlaze iz radnog odnosa i osiguranja u vezi s ozljedom na radu ostvaruju se putem matičnog poslodavca.

Usporedba godišnjih stopa ozljeda na radu i gubitka radnog vremena u odnosu na 100 zaposlenih radnika, godišnjeg fonda odrađenih sati i gubitka radnih dana prikazana je u tablici i grafovima. Kod ostalih radnika⁴⁵ zabilježeno je 28 ozljeda (92 posto u području Maloprodaja i veleprodaja).

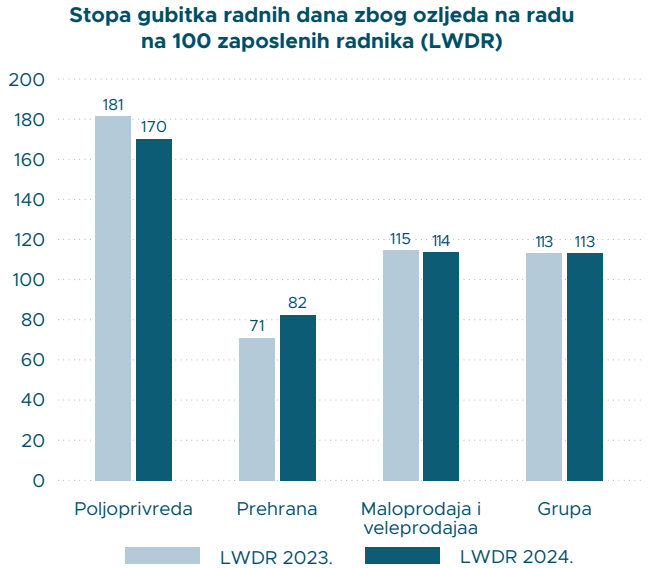
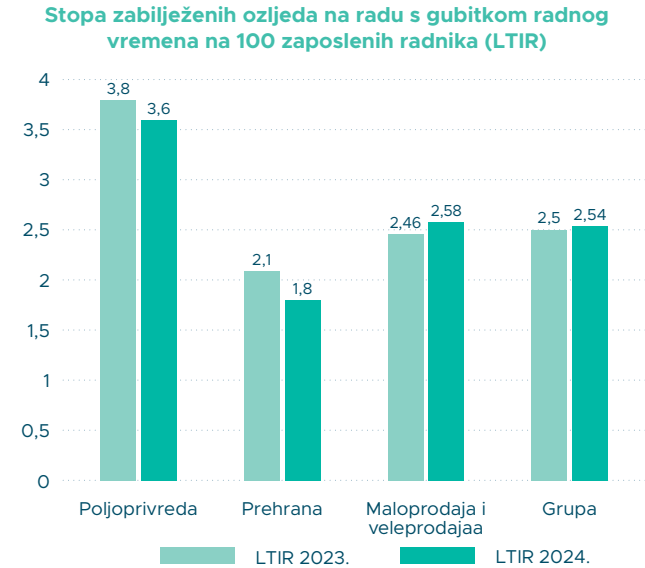
45 Pod ostalim radnicima podrazumijevaju se osobe koje nisu zaposlenici, ali čije je radno mjesto pod kontrolom organizacije, uključujući osobe s ugovorom o djelu, agencijske radnike i praktikante.

46 Prema definiciji GRI 2-8 te opsegu uključenih kompanija prema objavama u odjeljku Metodologija prikupljanja podataka.

47 Tijekom 2024. godine, u tvrtkama u Neosnovna djelatnosti nije bilo zabilježenih ozljeda na radu.

Pokazatelji uspješnosti sustava zaštite na radu u 2024. godini

	Stopa zabilježenih ozljeda na radu s gubitkom radnog vremena na 100 zaposlenih radnika (LTIR)		Ukupni godišnji fond odrađenih sati rada, uključujući ostale djelatnike ⁴⁶		Stopa gubitka radnih dana zbog ozljeda na radu na 100 zaposlenih radnika (LWDR)		Ukupni gubitak radnih dana zbog ozljeda na radu (LWD)	
	2024.	Promjena od 2023.	2024.	Promjena od 2023.	2024.	Promjena od 2023.	2024.	Promjena od 2023.
Poljoprivreda	3,6	-5,3%	4.513.383	-2,0%	170	-6,0%	3.841	-8,0%
Prehrana	1,8	-14,3%	10.367.447	6,3%	82	16,0%	4.271	24,0%
Maloprodajna i veleprodaja	2,6	4,9%	62.211.624	5,0%	114	-1,0%	35.457	4,0%
Ukupno ⁴⁷	2,5	1,6%	77.092.453	4,7%	113	0,0%	43.569	5,0%

Aktivnosti koje se odnose na zdravlje i sigurnost na radu

Na izdvojenim mjestima rada⁴⁸ u Grupi radi 1.269 radnik i za ta mjesta rada procijenjen je rizik s obzirom na opasnosti, štetnosti i napore na mjestu rada te su definirane i tehničke mjere i osobna zaštitna oprema.

U kompanijama Grupe 7.726 radnika radi na poslovima s posebnim uvjetima rada⁴⁹, a osim što se briga o zdravlju tih zaposlenika i zdravstvenoj zaštiti provodi i provjerom zdravstvene sposobnosti radnika prije upućivanja na mjesto rada s posebnim uvjetima rada, ti su radnici pod liječničkim nadzorom, prati se njihovo psihofizičko zdravstveno stanje, a pregledi se obnavljaju u zakonom propisanim rokovima. Najveći broj tih radnika obavlja poslove vozača dostavnih vozila, samohodnih strojeva, traktora i viličara te poslove u nepovoljnim mikroklimatskim uvjetima. Važno je naglasiti kako se uz pridržavanje zaštite osobnih podataka, osigurava povjerljivost informacija povezanih sa zdravstvenim stanjem radnika.

Fortenova grupa je posvećena vrijednostima sigurnog i zdravog rada, ostvarivanju prava na poštovanje sigurnog i zdravog radnog okruženja u svim djelatnostima, na svim razinama i u svim procesima te se potiče doprinos zaposlenika održavanju i unaprjeđivanju sigurnosnih standarda na radnom mjestu. Kroz slogan **Sigurnost počinje s tobom** što je službeni slogan Grupe još od 2021., zaposlenike se potiče i od njih se i očekuje da i sami preuzimaju odgovornost za smanjenje rizika i poduzimaju aktivnosti kojima se izbjegavaju nesreće na mjestu rada.

48 Izdvojeno mjesto rada jest mjesto rada na kojemu radnik ugovoreni posao obavlja kod kuće ili u drugom prostoru koji nije prostor poslodavca.

49 Pravilnik o poslovima s posebnim uvjetima rada (Narodne novine 5/1984).

50 Belje (+ Belje Agro-vet), Agrolaguna, Dijamant, PIK Vrbovec HR, Sarajevski kiseljak, Zvijezda HR, Konzum HR, Jamnica HR, Fortenova grupa d.d., mStart HR.

I u 2024. se u Grupi nastavila praksa organiziranja različitih aktivnosti i promocija povezanih sa zdravljem i sigurnošću na radnom mjestu, bez obzira na to je li riječ o sportskim događajima, zdravstvenim pregledima ili edukativnim radionicama.

Prije svega, 11 kompanija⁵⁰ u Grupi je svojim zaposlenicima omogućilo povoljnije sklapanje polica dodatnoga zdravstvenog osiguranja, uz koje radnici imaju osigurane godišnje sistematske preglede.

Uz to, zadovoljivši potrebne kriterije, četiri su kompanije – Fortenova grupa d.d., Konzum HR, Jamnica HR i PIK Vrbovec HR dobile certifikat “Tvrtka prijatelj zdravlja” koji dodjeljuje Hrvatski zavod za javno zdravstvo, čime su dobile vanjsku potvrdu da provode aktivnosti u smjeru promoviranja zdravlja zaposlenika i usvajanja zdravih životnih navika, te da se brinu o boljitku svojih zaposlenika i očuvanju okoliša. Jamnica HR je, primjerice, u sklopu tog projekta za radnike u sektoru logistike održala radionicu “Kineziologija rada” o pravilnom rukovanju teretima i izvođenju aktivnosti u pokretu.

Agrolaguna je, u suradnji s udrugom Zdravi Grad Poreč, provodila radionice na temu mentalnog zdravlja zaposlenika te su provedene akcije mjerenja tlaka i šećera zainteresiranih zaposlenika. U Dijamantu je organiziran besplatan preventivni pregled zaposlenih u cilju pravovremenog otkrića šećerne bolesti. Belje, Zvijezda HR i PIK Vrbovec HR podržali su i organizirali akciju sudjelovanja zaposlenika na utrci B2Run 2024. U Konzum BiH se sa zdravstvenom ustanovom za liječničke preglede kontinuirano radilo na poboljšanim i povoljnijim uvjetima za preglede radnica. Mercator SLO organizirala je Školu za promotore zdravlja te Susrete promicatelja zdravlja, a u Mercatoru SRB održane su radionice “Melanom”, “Mentalno zdravlje i burn out”, “Postavljanje granica”, “Migrena - Život sa migrenom”, “Zdravi stilovi života i posljedice dugog sjedenja”, “Vršnjačko nasilje”, “Šansa za roditeljstvo - Sterilitet”, “Rak jajnika i rak grlića materice”. Tisak je i ove godine organizirao mobilni mamograf za sve zaposlenice u prostorima kompanije te dermatoskopski pregled madeža. U mStartu HR održala se Smoothie radionica sa nutricionistom koji prezentirao pripremu zdravih Smoothie napitaka i salata. Nabavljeno je pet Smoothie aparata i utvrđen ritam naručivanja voća, kako bi zaposlenici mogli pripremiti zdravi obrok u uredu.

Korporativna klima i kultura

U šestom godišnjem ispitivanju organizacijske kulture i klime koje se u Fortenova grupi provodilo u zadnjem tromjesečju 2024, zabilježena je najveća stopa povrata ispunjenih anketnih listića pa je od ukupno 41.929 zaposlenika iz 26 kompanija koji su sudjelovali u istraživanju, ispunjene listiće vratilo njih gotovo 77 posto. Najveći odaziv je bio u MG Miveli dok je najveće povećanje povrata bilo u Jamnici Slovenija, a u odnosu na prethodno istraživanje narastao je i broj komentara koje su dali zaposlenici - preko 20.100. Prosječan rezultat analize na razini Grupe gotovo je na istim razinama kao i prethodne godine, odnosno čak je i neznatno većim jer je iznosio 3,50 dok je godinu ranije bio 3,49. Ispitivanje svake godine obuhvaća stavove zaposlenika prema šest ključnih dimenzija korporativne kulture i klime - organizaciju

posla, rukovođenje, stav prema poslodavcu, mogućnostima razvoja karijere, zadovoljstvu uvjetima rada, plaćama i ostalim pogodnostima te kvaliteti ravnoteže između poslovnog i privatnog života.

Kao i prethodnih godina, zaposlenici Fortenova grupe najboljima su ocijenili dimenzije Rukovođenje (3,94) i Organizaciju posla (3,74), dok su najmanje zadovoljni dimenzijom plaće (2,77) i Prilikama u karijeri(3,44). Indeks angažiranosti zaposlenika od 69,42 posto nešto je veći nego godinu ranije, a indeks vjere u strategiju neznatno je manji - sa 68,51 na 68,33 posto. I ove godine, najbolje ocijenjene vrijednosti su “preuzmi odgovornost i budi pošten” sa 71,2 posto i “suraduj s kolegama” sa 70,1.

	2024.	2023.	Promjena od 2023.
Angažiranost zaposlenika u anketi	69,30%	69,24%	-0,06 p.p.
Vjerovanje u strategiju	68,51%	68,33%	-0,18 p.p.
Stopa povrata ispitanika za sudjelovanje u anketi	74,43%	76,93%	+2.5 p.p.
Ukupna prosječna ocjena u svim područjima	3,49	3,50	0,3%
Upravljanje	3,92	3,94	0,5%
Organizacija posla	3,73	3,74	0,3%
Stav prema poslodavcu	3,51	3,51	0,0%
Plaća i benefiti	2,76	2,77	0,4%
Mogućnosti za napredovanje	3,43	3,44	0,3%
Ravnoteža privatnog i poslovnog života	3,57	3,57	0,0%

Priznanja, nagrade i certifikati iz područja ljudskih potencijala za 2024.

Tijekom 2024 godine kompanije su primile 56 različitih certifikata i priznanja u području ljudskih resursa te niz zahvala za sudjelovanje u različitim projektima.

Četvrtu godinu za redom kompanije Fortenova grupa d.d., Konzum HR, mStart HR, Jamnica HR, PIK Vrbovec HR primili su certifikat *Poslodavac partner*, treću godinu za redom kompanije Roto dinamic, Zvijezda HR, Belje, PIK Vinkovci, Vupik, Mercator SRB, Dijamant, MG Mivela, a drugu godinu za redom su kompanije Sarajevski Kiseljak, Agrolaguna i Mercator SLO.

Certifikat “Best places to work“ osvojile su 22 kompanije Grupe: Konzum HR, Konzum BiH, Idea CG, Mercator SRB, Mercator SLO, Tisak, Mercator IP, Agrolaguna, Dijamant, Jamnica HR, MG Mivela, PIK Vrbovec HR, Roto dinamic, Sarajevski kiseljak, Zvijezda HR, Mercator EMBA, Belje, PIK Vinkovci, Vupik, Vinka, mStart HR i Fortenova grupa d.d.

U 2024. godini je Fortenova grupa d.d. ušla je u finalni izbor za najbolje HR prakse s projektom edukacije pod nazivom Digitalna transformacija, a kompanija Zvijezda HR je primila zahvalu za sudjelovanje na najboljim HR praksama s projektima “Ti si naša Zvijezda” - projekt nagrađivanja i procjenjivanja učinka i vještina zaposlenika, te “Od Junior Boarda do Zvijezda Poslovne škole” - promjena kulture te povećanje angažiranosti zaposlenika kroz instant primjenu zajedničkih poslovnih rješenja.

Status *Tvrtke prijatelj zdravlja* imaju kompanije Jamnica HR, PIK Vrbovec HR i Konzum HR, a pridružila se i kompanija Fortenova grupa d.d.

U 2024. je Mercatoru SRB obnovljen status *Family friendly* kompanije, a kompanija je na natječaju Human Driven Reshape osvojila nagradu za najbolju praksu u segmentu maloprodaje po nazivom “On boarding proces u maloprodaji“ koji je uvršten u 5 najboljih HR praksi.

Mercator SLO je na Slovenskom kadrovskom kongresu ušao u finale izbora HR tim-a za 2024. te osvojio priznanje za digitalizaciju funkcije ljudskih resursa.

Kompanija Mercator IP je ponovila certificiranje “Družini prijazno podjetje“.

Kompanija Roto dinamic je sudjelovala u projektu “Iskustvo zlata vrijedi“ kojim se studentima s invaliditetom omogućuje ulazak u poslovni svijet.

Kompanija mStart HR je primila zahvale za sudjelovanje na brucošijadi FER -a, na danima karijera FOI te na STEM games natjecanju.

Certifikat Future resilience primile su kompanije: Fortenova grupa d.d., Zvijezda HR, Jamnica HR, Sarajevski kiseljak, MgMivela, Roto dinamic, Konzum HR, Konzum BiH, Idea CG, mStart HR, Tisak.

Kompanija Sarajevski Kiseljak je i za 2024 godinu osvojila drugo mjesto u sektoru prehrane u sklopu istraživanja Najpoželjniji poslodavac u BiH.

Za svoj doprinos ostvarivanju misije pomoći djeci koja se bore sa zloćudnim bolestima, Mercator SLO je početkom 2025. dobio priznanje Zlatni ambasador. Naime, u akciji *Srčna Soseska* koja se provodila krajem 2024., Mercatorovi kupci glasali su za dobrovoljna društva i podjelu donacija. Zajedno su Institutu Zlata pentljica dodijelili sredstva, koja će biti namijenjena stipendiranju djece koja su u djetinjstvu oboljela od raka i nakon bolesti nastavljaju s redovitim školovanjem.

Lokalna zajednica

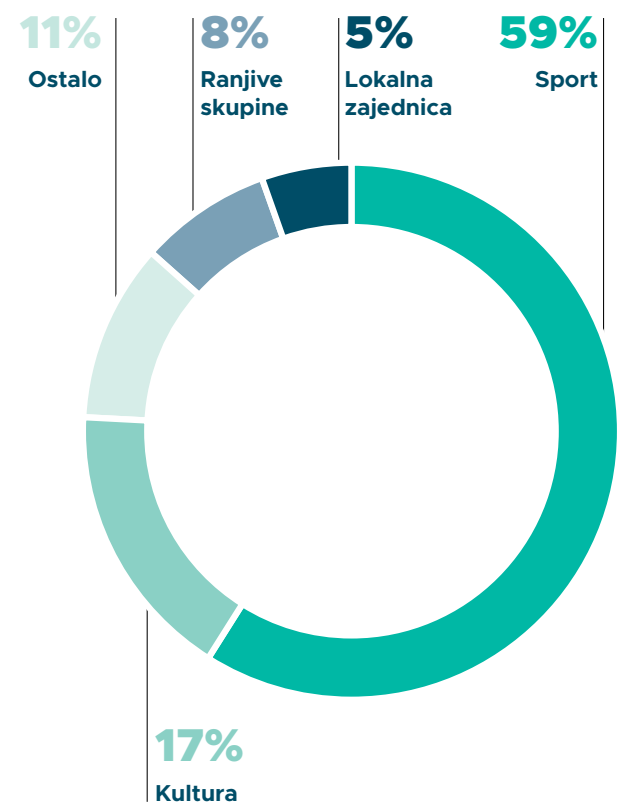
Svjesna važnosti svoje uloge u nacionalnim gospodarstvima država regije, ali i u njihovom društvenom razvoju, Fortenova grupa kontinuirano unaprjeđuje odnose s lokalnim zajednicama.

Kroz razvoj i implementaciju društveno odgovornih projekata i politika te sudjelovanjem u partnerskim projektima s lokalnim zajednicama i dobavljačima, Grupa je angažirana na unaprjeđenju različitih segmenata života tih zajednica čime doprinosi poboljšanju ukupne kvalitete života u njima.

Neki od uspješnih projekata nastavljaju se iz ranijih godina, no 2024. su obilježili i neki novi, u područjima suradnje s akademskom zajednicom, podrške osjetljivim skupinama društva te osvještavanja krajnjih potrošača o odgovornom ponašanju kako prema sebi, tako i prema okolišu i zajednici.

Projekti, donacije i sponzorstva
U protekle dvije godine Fortenova grupa je uložila više od **osam milijuna eura** u donacije i sponzorstva (uključujući u naravi), a 43 posto tog budžeta je uloženo tijekom 2024. Oko pet posto ukupnog budžeta u 2024. je bilo usmjereno u preko 60 projekata izravno povezanih s lokalnom zajednicom. Grupa je podržala gotovo 20 humanitarnih aktivnosti, više od 40 projekata usmjerenih prema socijalno osjetljivim skupinama te više od 50 kulturnih projekata. U odnosu na pojedinačna tržišta na kojima posluje, najveći dio ulaganja bio je u Hrvatskoj te Sloveniji i Srbiji.

Pregled ulaganja po tipovima projekata 2024.

U kontekstu internog i eksternog promicanja raznolikosti i uklju-
čivosti, Grupa i njezine kompanije svojim aktivnostima podupiru
najranjivije skupine u zajednicama. Po inovativnosti se u 2024.
posebno ističu projekti potpore edukaciji i profesionalnoj afirma-
ciji mladih, projekti potpore osjetljivim skupinama društva – djeca
i mladi te projekti poticanja zaštite okoliša.

U nastavku su izdvojeni primjeri na koje je Grupa najponosnija.

Potpore ranjivim skupinama

Mercator SLO je u 2024. pokrenuo sveobuhvatnu inicijativu
Srčna Soseska, koja povezuje Mercatorove kupce, lokalna druš-
tva, zajednice i dobavljače u podršci onima koji svojom predano-
šću poboljšavaju kvalitetu života u svom okruženju.

Tijekom trajanja kampanje, kupci koji su u Mercatoru SLO kupili
proizvode s oznakom Srčna Soseska, prilikom svake kupnje dobili
su posebni kod koji im je omogućio glasovanje za jednu od 20

dobrotvornih udruga koje su se natjecale za donacije iz ukupnog
fonda vrijednog 150.000 eura. Svaka udruga predstavlja važan
stup lokalnih zajednica u Sloveniji – bilo da se radi o podršci na-
šim najmlađima, bolesnima, volonterima, spasiocima, osobama s
invaliditetom ili sportašima. U akciji koja je trajala od 14. studenog
do 31. prosinca 2024., Mercatorovi kupci su najveći broj glasova
i najveću donaciju dali Udruzi volontera Vincentian Goodness
Association - 92.550, drugo je bilo Slovensko društvo za celijakiju
s 83.837 glasova, a treće Sklonište za napuštene životinje Horjul
s 81.379 glasova. U sklopu akcije, donacije su uručene u još 15
društava.

Tim je projektom Mercator SLO naglasio važnost uzajamne po-
moći, solidarnosti i potpore lokalnim inicijativama i time podržao
organizacije koje djeluju u njihovoj okolini, istovremeno povezuju-
ći zajednički cilj – stvaranje boljih i povezanijih zajednica.

U prosincu je, u tradicionalnoj zajedničkoj inicijativi **Konzuma HR**

i **MultiPlusCarda “Proslavi Božić na svoj način”**, kojoj su se ovaj
put pridružili partneri Zagrebačka banka i Mastercard, ukupno
prikupljeno 86.900,70 eura, namijenjenih za pomoć udrugama s
hvalevrijednim misijama i aktivnostima koje unaprijeđuju životni
standard svojih štićenika. Konzum HR je njihov rad pomogao
donacijom od 30.000 eura, zajedno sa Zagrebačkom bankom i
Mastercardom, dok su članovi programa vjernosti MultiPlusCard
donacijom svojih BONUS eura udruzi po izboru prikupili dodatnih
56.900,70 eura.

Ovom aktivnošću Konzum HR nastavio je s višegodišnjom tradici-
jom blagdanskih aktivnosti kojima želi skrenuti pozornost na one
članove društva koji su među najosjetljivijim skupinama.

Donacije su uručene udruzi Brački pupoljci za skrb o djeci s po-
teškoćama, udruzi Breza kojoj su korisnici mladi ljudi koji su izašli
iz ustanova socijalne skrbi, Centru za pružanje usluga u zajednici
Vladimir Nazor koji pruža psihosocijalnu podršku pojedincu i
obiteljima, Centru za odgoj i obrazovanje Slava Raškaj koji pro-
vodi odgojno-obrazovne i rehabilitacijske programe za korisnike
od najranije dobi do 30. godine života, Udruzi Iris za siguran
smještaj i zaštitu žena i djece žrtava obiteljskog nasilja, Centru za
ranu intervenciju u djetinjstvu MURID za djecu s komunikacijskim
poteškoćama i teškoćama iz spektra autizma, Centru za pruža-
nje usluga u zajednici Tić te udruzi StarKA, čiji članovi brinu o
kvaliteti života osoba starije životne dobi, dvije donacije uručene
su udrugama Prava šapa i Noina arka koje brinu o napuštenim
životinjama.

Vodeći se idejom da je samo ravnopravno društvo IDEAlno i s
ciljem da kao društveno odgovorna kompanija da svoj doprinos
njegovom kreiranju, **Idea CG je** raspisala **Natječaj za dodjelu
sredstava za financiranje projekta nevladine organizacije iz
područja rodne ravnopravnosti**.

Između 10 prijava nevladinih organizacija, pobijedio je projekt “Od
sigurne kuće do sigurnog posla“, NVO-e Sistem. Ona je otvorila
prvo licencirano sklonište za žrtve nasilja u primorskoj regiji Crne
Gore, sa sjedištem u Baru, s kapacitetom od 16 mjesta. Cilj pro-
jekta je osnaživanje žena žrtava nasilja, pružanje pomoći prilikom
zaposlenja te podizanje svijesti o važnosti sistemskog rješavanja
problema nasilja.

Lokalna zajednica

Projekti potpore edukaciji i profesionalnoj afirmaciji mladih

Prepoznajući priliku za jačanje veza između industrije i akademske zajednice te podršku razvoju budućih stručnjaka u dizajnu, PIK Vrbovec HR i Jamnica HR su studentima završne godine **Grafičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu** omogućili da rade na stvarnim tržišnim izazovima. Kroz kolegij “Dizajn odabranog grafičkog proizvoda,” povjerenje im je redizajniranje elemenata brendova Sljeme i SKY Cola.

Zadatak za SKY je bio osmisliti krovni brand logotip, kao i logotip za svaki okus te predložiti SKY dizajn nove ambalaže/etikete i SKY dizajn novog oblika boca. Za PIK Vrbovec HR trebali su predložiti modernizaciju dizajna ambalaže, uz uvjet da zadrže maskotu, ali tako da odgovara suvremenom dizajnu koji će odražavati vrijednosti i identitet brenda mesne industrije Sljeme.

Studenti su na rješenjima radili tijekom zimskog semestra, a radove su ocjenjivali kolege iz kompanija. Projekt je izvrstan način suradnje privatnog i akademskog sektora koji donosi koristi kako kompanijama tako i studentima. Studenti tako imaju priliku teorijska znanja povezati s praktičnom primjenom, dok kompanije dobivaju priliku za osvježanje brandova kroz nove ideje i kreativna rješenja, ali i prepoznavanje novih talenata koji će se uskoro naći na tržištu rada.

Grupa studenata Grafičkog fakulteta koja je razradila i prezentirala **projekt aplikacije za navigaciju osoba s invaliditetom u fizičkim trgovinama Konzuma HR** pobjednici su projekta Fortenova grupe i Poslovnog dnevnika u okviru kojega su studenti tri visokoškolske ustanove u Hrvatskoj imali zadatak razraditi svoje viđenje prilagodbe maloprodaje tako da bude dostupnija osobama s invaliditetom. Prezentacije su rezultat razrade zadataka koji je Fortenova grupa vezala uz jedno od svojih ključnih ESG područja - Raznolikost, ravnopravnost i uključivost, dok je **“Studentsku kreativnu radionicu”** Poslovni dnevnik vodio u sklopu svog projekta Hrvatska pamet Hrvatskoj.

Tim Poslovnog veleučilišta također je osmislio aplikaciju za pomoć u kupnji osobama s motoričkim, senzornim i intelektualnim teškoćama koju su nazvali “Saša, vaš prijatelj u kupnji”, dok je tim Sveučilišta Sjever napravio širu lepezu preporuka za prilagodbu prodajnih mjesta, kao i smjernice za izradu aplikativnog rješenja pomoću pametnog sata.

Odluku o najboljima je donio žiri u kojem su bili predstavnici Konzuma HR i Fortenova grupe te predstavnici Hrvatskog saveza udruga za mlade i studente s invaliditetom SUMSI, a prevagu je odnio prijedlog za koji je žiri procijenio da je u svim aspektima najdetaljnije razrađen i najbrže bi se mogao implementirati. No, najvažnije je da su sva tri tima osvijetlila cijeli niz elementa prilagodbe s čijim usvajanjem bi se uvelike olakšala kretanja i kupnja osoba s invaliditetom, bilo u fizičkim trgovinama, bilo online.

Sve su prezentacije u svojoj srži imale poruku kako su osobe s invaliditetom dio naših života i trebamo im pružiti jednake prilike pri čemu su studenti u svojim rješenjima pokazali iznimnu razinu kreacije i vlastite inkluzivnosti, kao i potencijal za preuzimanje odgovornosti u poslovnom svijetu koji ih čeka nakon studija.

Na **Ekonomskom fakultetu u Osijeku** studenti su u sklopu kolegija Marketing-strategije kroz natjecanje 14 timova stjecali važna praktična znanja i iskustva za upravljanje snažnim i poznatim brendovima, kao što je **Zvijezdin “Planet of plants”**, prvom hrvatskom plant based linijom proizvoda.

Natjecanje je provedeno u suradnji s Hrvatskom udrugom za marketing (CROMAR), a Zvijezda HR i Ekonomski fakultet u Osijeku su tim projektom realizirale važan segment međusobne strateške suradnje, koja je formalizirana potpisivanjem Sporazuma o znastveno-stručnoj suradnji. Ta suradnja je zapravo most između teorije i stvarnog iskustva koja potiče razvoj visokokvalitetnih stručnjaka koje trebaju gospodarstvo.

Dijamant je šestu godinu realizirao projekt **“Mladi poslastičar”**, kojemu je cilj mlade ljude u Srbiji motivirati da se bave tim “slatkim” zanatom, O značaju i prepoznatljivosti projekta govori i činjenica da je 2023. osvojio titulu društveno odgovorne kampanje, koja se dodjeljuje kompanijama i agencijama za doprinos u podizanju svijesti i poboljšanju uvjeta života u Srbiji.

Na održanim internim radionicama u pet gradova Srbije, učenici iz Ugostiteljsko-turističke škole iz Niša, Ekonomsko-trgovinske škole iz Smedereva, Hemijsko-tehnološke škole iz Subotice, Srednje škole “Svetozar Miletić” iz Novog Sada i Gimnazije i stručne škole “Dositej Obradović” iz Novog Kneževca, imali su priliku pokazati svoje talente i zajedno sa Zdravkom Gavrilovićem, poznatim slastičarom i brend ambasadorom projekta, prikupiti nova znanja

i vještine i pripremiti se za završnicu natjecanja koje je održano u Beogradu.

Pobjednici natječaja dodijeljena je stipendija u vrijednosti od 250.000 dinara, a budući da se Ekonomsko-trgovinska škola iz Smedereva tijekom trajanja cjelokupnog ciklusa natjecanja posebno istakla, proglašena je za najbolju, a kao nagradu za uloženi trud, Dijamant će joj osigurati opremu za slastičarski kabinet.

Nakon mjesec dana zabavnih emisija i nestrpljivog iščekivanja, titulu **“Future chefs” Sarajevskog kiseljaka** osvojili učenici iz Ugostiteljsko-trgovinske-turističke škole Banja Luka. Tri su ugošteljske škole iz Hadžića, Mostara i Banja Luke, u okviru kuharskog natjecanja prezentirale novi pogled na tradicionalnu kuhinju Bosne i Hercegovine te pokazali da maštovitost i energija mladih generacija donosi nove i jača postojeće vrijednosti.

Svim školama koje su sudjelovale u projektu, Sarajevski kiseljak je donirao 1.500 KM za nabavu neophodne opreme, dok je pobjednička ekipa iz Banje Luke dodatno nagrađena sa još 1.500 KM, pružajući im tako sredstva za daljnji razvoj i usavršavanje kuharskih vještina.

Projekt ‘Future Chefs’ je osmišljen da inspirira i podrži mlade kuhare u njihovom putu ka profesionalizmu, dok istovremeno promovira i čuva bogatu kulinarsku baštinu Bosne i Hercegovine.

Idea CG već je drugu godinu za redom dio projekta **Social Impact Awards**. Kao sponzor projekta kompanija podržava mlade poduzetnike u razvoju inovativnih ideja koje imaju pozitivan utjecaj na zajednicu.

Social Impact Award (SIA) je, inače, najveći europski program podrške društvenom poduzetništvu mladih koji su 2009. pokrenuli Impact Hub Vienna, u partnerstvu sa Erste Fondacijom i Sveučilištem za biznis i ekonomiju u Beču.

Osim financijske, Idea CG pruža podršku i kroz mentorstvo prilikom razrade ideje, a svoj doprinos daje i članstvom u žiriju koji čine predstavnici državnih institucija i poslovne zajednice, te profesionalci i stručnjaci iz različitih područja.

Projekti potpore osjetljivim skupinama društva – djeca i mladi

Jamnica HR je s brendom Jana u rujnu 2024. pokrenula suradnju s edukacijskom platformom Mliječni Zub kroz projekt “**Abeceda zdravog odrastanja – Emocionalni razvoj djece**”. Inicijativa koja je trajala do ožujka 2025. fokusirala se na unapređenje emocionalnih vještina djece predškolske dobi kroz edukaciju i osnaživanje roditelja, odgojitelja i djece.

Projekt se odvijao pod stručnim pokroviteljstvom Ministarstva znanosti i obrazovanja, a bio je strukturiran u tri ključne faze: edukaciju roditelja i odgojitelja, praktični rad u vrtićima te završni nagradni natječaj. Tijekom trajanja programa, 1400 djece iz vrtićkih skupina iz cijele Hrvatske, zajedno sa svojim odgojiteljima, kreiralo je edukativno-kreativne sadržaje i provodilo aktivnosti kako bi naučili prepoznati, izraziti i razumjeti vlastite emocije, što je u današnje izazovno vrijeme od iznimne važnosti.

Prvo mjesto osvojio je **Dječji vrtić Ploče**, područni objekt Komin, odgojna skupina Gusari, s projektom “Dajem ti ruku”, koji je na posebno nježan i simboličan način prikazao snagu dječjeg suosjećanja i prijateljstva. Drugo mjesto pripalo je Dječjem vrtiću **Grigor Vitez iz Zagreba**, odgojnoj skupini Medvjedići, s projektom “Malo srce puno emocija”, dok je treće mjesto zauzeo je **Dječji vrtić Tratinčica iz Zagreba**, odgojna skupina Loptice, s projektom “Emocije u pokretu”.

Središnji simbol projekta bile su kapljice – mali, šareni likovi koji predstavljaju različite emocije poput sreće, tuge, srama ili ponosa. Kroz slikovnicu “Male kapi od velike važnosti” i kreativne aktivnosti u vrtićima, djeca su razvijala emocionalnu pismenost na njima blizak i zaigran način. Kroz projekt su roditeljima i odgojiteljima osigurani alati i materijali koji ih podržavaju u stvaranju sigurnog prostora u kojem djeca mogu slobodno izražavati svoje emocije. Na taj način učili su prepoznati i nositi se s osjećajima, što je ključan korak u razvoju emocionalne pismenosti i temelj za zdravije i sretnije odrastanje. Jana je tom prigodom lansirala i Jana Kids bocu s posebnim etiketama na kojima djeca mogu nacrtati svoju superkapljicu i osmisliti njezinu supermoć. Tako je iz perspektive brenda koji je već godinama predan poticanju

zdravih navika, ovaj projekt bio je prirodan nastavak misije povezivanja s najmlađima na autentičan i smislen način. Partnerstvom s “Abecedom zdravog odrastanja”, ujedno aktivno nastavlja poticati razvoj zdravih navika kod djece i odraslih.

Fokus na emocionalni razvoj, kao dio šire misije brenda, uključuje i **kampanju “Osjeti svoje ja”** koja naglašava važnost autentičnosti i potiče na prepoznavanje vlastitih snaga, slabosti, strasti i interesa i njihova izražavanja bez prilagodbe društvenim normama ili strahu od osude. Time se doprinosi njihovom emocionalnom rastu i samospoznaji.

Svojom društveno odgovornom inicijativom i nagrađivanim projektom **Mali veliki talenti** Konzum HR je u 2024. nadmašio rezultate iz prethodne godine, jer su Konzumovi kupci u drugom izdanju akcije hrvatskim školama ukupno donirali više od 12 milijuna kupona. Od toga su škole iskoristile više od 11 i pol milijuna kupona, pola milijuna više nego prve godine.

To je u prosjeku bilo nešto više od 6.400 kupona po školi, pri čemu je više od 99,5 posto škola dobilo barem jedan kupon. Za sudjelovanje u inicijativi registriralo se 70 posto škola u Hrvatskoj, njih više od 1800, što im je omogućilo da prikupljene kupone zamijene za opremu iz kataloga koji je Konzum HR posebno pripremio za ovu inicijativu te ga je nadopunio proizvodima koje su same škole istaknule kao potrebne. Škole su ove godine u odnosu prošlu birale opremu veće vrijednosti te su naručile čak 12.610 komada opreme, najviše iz kategorija sport, znanost i umjetnost.

Novost inicijative u 2024. je bila banka kupona u koju su svoje kupone mogli usmjeriti kupci koji nisu mogli odlučiti kojoj školi bi donirali te je na taj način prikupljeno gotovo 69 tisuća kupona. Konzum HR ih je raspodijelio između dvije vukovarske škole kojima će oprema pomoći u svakodnevnom redu: pola je pripalo najvećoj vukovarskoj školi, Osnovnoj školi Siniše Glavaševića Vukovar, a druga polovica Osnovnoj školi Josipa Matoša, koju pohađaju učenici s teškoćama u razvoju.

Također, kako bi dodatno potaknuo zajednicu na donaciju kupona, Konzum HR je organizirao natječaj za škole u kojem su učenici u video uratku pozvali na donaciju kupona upravo njihovoj školi. Osnovna škola Sveti Martina na Muri je s najviše pregleda ponijela prvo mjesto te su osvojili interaktivni monitor i pet tisuća kupona.

Konzum HR je za prvo izdanje ovog projekta osvojio nagradu Effie Europe koja se dodjeljuje najučinkovitijim marketinškim projektima.

Na Međunarodni dan obitelji, za djecu i njihove roditelje u **Mercatoru SLO** organizirana je lutkarska predstava pod nazivom “Kako su Lumpiji spasili svijet”. Predstava je nastala iz predložaka koje su napisala djeca na natječaju u sklopu projekta Bijela ambalaža.

Riječ je o projektu Mercatora SLO koji je proteklih godina višestruko nagrađivan i čija je svrha u suradnji s partnerima razviti kod djece odgovornije postupanje s ambalažom, a ujedno potaknuti i kreativnost koja je važna za razvoj vještina u rješavanju svakodnevnih problema i učenju. Kako poticanje verbalnog izražavanja danas ima posebno važnu ulogu, tako su djeca zamoljena da napišu svoju priču “Kako su Lumpiji spasili svijet”.

Dok je u natječaju za dizajn Lumpi heroja sudjelovalo više od 1000 djece, na 2. izdanje natječaja za projekte Bijele ambalaže pristiglo je još 100 radova pojedinaca, vrtića i nižih razreda osnovnih škola koji su iz bijele ambalaže priznatih brandova kreirali Lumpi kazalište.

Predstava, na dječji način i uz puno glazbe, gledatelje vodi kroz različite aspekte zagađenja planeta, gdje Lumpy junaci, svaki na svoj način pomažu svijetu u otklanjanju posljedica zagađenja. Tako djeca na posredan i njima prilagođen način uče kako štedjeti vodu, kako postupati s otpadom i kako se općenito ljubaznije ponašati prema našem planetu.

Projekti poticanja zaštite okoliša

Konzum HR je u 2024. čak sedmi put zaredom ponio titulu **Najdonatora** za najveću ukupnu godišnju vrijednost donacija hrane u kategoriji velikih tvrtki.

Konzum HR je u 2023. donirao čak 480 tona hrane ukupne prodajne vrijednosti 1,64 milijuna eura bez PDV-a, što predstavlja dosad najveći iznos donacija i ujedno čini više od trećine svih donacija hrane u Hrvatskoj. Prema podacima Porezne uprave Ministarstva financija, ukupna vrijednost donacija hrane u 2023. iznosila je 4,66 milijuna eura bez PDV-a te je u usporedbi s 2022. godinom zabilježen pad vrijednosti veći od pet posto, dok su istovremeno Konzumove donacije porasle za čak 33 posto u količini i 35 posto u vrijednosti donirane hrane. Ukupno je, od 2016., Konzum HR donirao više od 2.100 tona hrane, čime kontinuirano potvrđuje svoju ulogu lidera u nacionalnom lancu doniranja. U lancu surađuje sa 17 registriranih posrednika koji svakodnevno na više od 50 Konzumovih lokacija u Hrvatskoj prikupljaju hranu za potrebite. Najčešće donirani proizvodi uključuju voće i povrće, mlijeko i mliječne proizvode, pekarske proizvode, kao i meso, mesne prerađevine i ribu.

Prestižno je priznanje potvrda dugogodišnje predanosti odgovornom poslovanju i brizi za zajednicu, a Konzum HR je jedina kompanija u Hrvatskoj koja je svih sedam godina, koliko se nagrada dodjeljuje, osvojila ovu titulu.

Na razini cijele Fortenova grupe, u 2024. je donirano ukupno 723 t hrane. Osim te inicijative Konzum provodi i druge projekte usmjerene na zaštitu okoliša.

Svojom odlukom da ne uzimaju papirne račune, gotovo 100 tisuća ekološki osviještenih članova **Konzumovog** programa vjernosti MultiPlusCard u Hrvatskoj, u 2024. je pomoglo ostvariti uštedu od 2000 kilometara papira. Nakon što je u svibnju 2023. Konzum za sve članove programa vjernosti MultiPlusCard uveo digitalne račune i ponudio im da odaberu opciju primanja samo takvog računa, bez papirnatog, tijekom 2024. opciju “bez papira” odabralo je 43.734, odnosno do kraja godine ukupno 97.099 članova.

Osim što skraćuje se vrijeme čekanja na blagajni i pojednostavljuje kupnju, digitalni račun istovremeno doprinosi zaštiti okoliša jer se smanjuje količina potrošenog papira koji većina ljudi najčešće

odmah baci. Također, jednostavnije je vođenje evidencije svih kupnji, a račune je moguće preuzeti i pohraniti na mobilnom uređaju ili računalu. Prema procjenama, u trgovinama hrane i pića u Hrvatskoj se godišnje otisne oko 275 tisuća kilometara računa pa je ovo način da svi zajedno damo svoj mali doprinos smanjenju tih količina.

Konzum HR je također nastavio s poznatom kampanjom “**Jedna manje**”, kojom promovira korištenje višekratnih torbi za kupnju i smanjenje plastičnog otpada u Hrvatskoj. Kako bi dodatno potaknuo kupce na korištenje višekratnih torbi, svim kupcima koji su prilikom kupnje koristili eko torbu “Priroda me voli” Konzum je u prvoj polovici godine darovao 20 BONUS centi na MultiPlusCard kartici, pa je tako kupcima isplaćeno gotovo 30.000 eura bonusa.

Kampanjom se izravno doprinosi promjeni kupovnih navika kupaca pa je tako u Konzumovim prodavaonicama u 2024., u odnosu

na 2021. kada je inicijativa pokrenuta, korištenje jednokratnih vrećica palo za 30 posto, a u 2024. je kupljeno 40 posto više višekratnih vrećica, dok su članovi MultiPlusCard programa kupili 56 posto više višekratnih torbi. S obzirom na prosječan vijek trajanja jednokratnih vrećica koje mogu završiti odbačene u okolišu, ovo je značajan doprinos ukupnom smanjenju plastičnog otpada.

Uz kampanju “Jedna manje”, kompanija je predstavila i osvježenu platformu **Konzum Reciklopedija**, pokrenutu 2022., na kojoj kupci mogu pronaći korisne informacije i savjete kako bolje iskoristiti i manje bacati hranu, ali i nove sadržaje usmjerene na smanjenje otpadne plastike kao i savjete kako malim promjenama mijenjati svijet nabolje.

Simboličnom sadnjom na lokaciji Turističko-edukativni centar Novo Čiče u Velikoj Gorici, obilježen je završetak još jednog izdavanja projekta “**Od izvora do mora**”, čiji su organizatori Coca-Cola,

Konzum HR, Udruga gradova i Jutarnji list. Riječ je o projektu čiji je cilj podizanje svijesti o odgovornom odlaganju ambalažnog otpada i važnosti zaštite okoliša.

U projektu je sudjelovalo 30 hrvatskih gradova koji su proveli akcije prikupljanja ambalažnog otpada, a 2.200 volontera prikupilo je više od 420 tona otpada koji je potom primjereno zbrinut. U kategoriji gradova s manje od 10.000 stanovnika najuspješniji je bio Benkovac, među srednjim gradovima najviše su bodova prikupili Vinkovci, dok je u kategoriji gradova s više od 35.000 stanovnika pobjeda pripala Velikoj Gorici.

Rezultat zajedničkog projekta **“Recikliraj me. Pokloni mi novi život.”** Coca-Cole HBC B-H Sarajevo, Mercatora i Pika Kartice je prikupljenih 227.644 PET boca. Na temelju toga je u 2024. dodijeljeno 22.764,40 BONUS MARKI na Pika Kartici svim građanima odnosno vlasnicima Pika Kartica koji su vrijedno i predano sudjelovali u projektu donoseći boce u šest odabranih Mercator hipermarketa u BiH.

Projekt je pokazao da se zajedničkim trudom može utjecati na navike i pravilno odlaganje PET ambalaže kako bi išla u ponovnu upotrebu, a građani su pokazali posvećenost i angažiranost u očuvanju okoliša te demonstrirali da postoji svijest o važnosti odgovornog postupanja s otpadom.

Mercator SRB je prvi trgovački lanac u Srbiji koji je uveo sustav reciklaže u skladu sa svjetskim trendovima te je i u 2024. nastavio projekt **“Pametno recikliraj”**. U projektu sudjeluje 16 objekata, 10 u Beogradu i šest u Zrenjaninu, a do 31.12.2024. projektom obuhvaćeno preko 180.000 komada reciklirane ambalaže.

Kako bi potaknuo kupce da se što aktivnije uključe, Mercator SRB ih kontinuirano nagrađuje popustima za ostvarene bodovne pragove. Projekt je dodatno pozicionirao Mercator u Srbiji kao lanac koji promovira održivost i odgovoran odnos prema zajednici.

Jamnica HR je lansirala novu reklamnu kampanju koja ističe važnost održivosti i brige za prirodu, uz poseban fokus na **ekološki odgovornu povratnu staklenu bocu**. Poruka kampanje, “Ne postoji ništa lakše od brige za sebe i prirodu,” odražava misiju brenda – omogućiti potrošačima da biraju odgovorne i održive proizvode bez kompromisa na kvaliteti.

U modernom izričaju, kampanja promovira povratnu staklenu bocu kao praktičan i ekološki prihvatljiv odabir. Povratna ambalaža postaje središnji simbol koji čini razliku u svakodnevnim životima potrošača, ali i u očuvanju prirodnih resursa.

Kampanja koja dodatno potvrđuje stratešku predanost Jamnice održivosti, kao i inicijativama koje imaju pozitivan utjecaj na zajednicu i okoliš već je privukla pažnju i pozitivne reakcije javnosti, a njezino lansiranje simbolizira važan korak prema podizanju svijesti potrošača.

Projekti potpore udrugama za Down sindrom

Jedna od tradicionalnih aktivnosti Fortenova grupe u jačanju svijesti o važnosti raznolikosti, ravnopravnosti i uključenosti je i podrška kompanija Zvijezde i Dijamanta **osobama s Down sindromom**.

Tako je Zvijezda HR u osmoj godini suradnje Udruzi za Down sindrom – Zagreb donirala 13 tisuća eura, dok je Dijamant za četvrtu godinu provođenja projekta “Prati suncokret” Savezu udruženja za pomoć osobama sa Downovim sindromom donirao 1,7 milijun dinara, odvajanjem po jednog dinara za svaku od 1,7 milijuna prodanih boca Dijamant ulja. Boce su bile posebno oslikane etiketama suncokreta koje su nacrtali sami “suncokreti”. Naime, ljubav i veselje sinonimi su za osobe s Down sindromom zbog čega ih se naziva “djecom suncokreta”.

Uz pomoć Zvijezdine donacije će se financirati terapijski program u bazenu za bebe, nogometni treninzi u dva kluba, taekwondo za djecu i odrasle te druge sportske aktivnosti dok je donacija Dijamanta pomogla je organizaciji kreativne radionice, rekreativnih i edukativnih kampova te nabavi neophodnog materijala za rad Saveza. Naime, Dijamant svake godine novčanu donaciju popraati dodatnom aktivnošću, a kroz suradnju s humanitarnom organizacijom za pružanje podrške osobama sa smetnjama u razvoju “Dečje srce”, kreirane su posebne pregače sa simbolima i motivima zajedništva i podrške. Motive na pregačama, koje su dostupne putem web stranice zvucisrca.rs, osmislili su i oslikali članovi Saveza - Milica, Vuk, Bojan i Lazar – a sav iznos je doniran organizaciji. Projektom je Dijamant pokazao da su osobe sa Downovim sindromom vrijedne, kreativne i posvećene te da se njihova samostalnost i inkluzija potiče malim doprinosom.

Projekti podrške sportu i zdravlju

Sarajevski kiseljak je kroz brend SARA voda pokrenuo inicijativu za **podršku plivačkim klubovima u Bosni i Hercegovini**. Kampanja, koja je trajala od 1.studenog do 15. prosinca 2024. organizirana je kroz prodaju SARA vode u trgovinama Mercatora i Konzuma u BiH, pri čemu je dio prihoda bio usmjeren u podršku za četiri plivačka kluba: “Spid“ iz Sarajeva, “Zmaj Alpamm“ iz Tuzle, “Orka“ iz Mostara i “22. april“ iz Banja Luke. Zaštitno lice ove kampanje je Lana Pudar, najuspješnija BiH plivačica, koju je SARA voda izabrala i za zaštitno lice svog brenda.

Kao partner projekta **“Teqball u školama“** **Idea CG** je srednjim školama u Beranama, Plavu i Pljevljima, donirala teq stolove što je ujedno označilo i početak realizacije projekta čiji je cilj promoviranje inovativnih sportova i zdravih stilova života među mladima. Realizira ga Centar za afirmaciju mladih i sporta – CAMS, u suradnji sa Teqball savezom Crne Gore i FITEQ-om. Plan je da do kraja 2025.godine sve srednje škole u Crnoj Gori dobiju ovaj sportski sadržaj.

Pored donacija, projekt uključuje promocije teqball-a u školama, demonstracije i edukacije o tom sportu te seminare za profesore s ciljem njihove obuke za implementaciju teqball aktivnosti u nastavni program, a dobio je podršku brojnih institucija i organizacija. Sufinancira ga Ministarstvo sporta i mladih kroz program “Sport za sve – svi za sport”, dok inicijativu CAMS podržava Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija. Partneri na projektu su i kompanija Idea CG, kao i krovne Teqball organizacije na nacionalnoj razini.

Na svečanosti održanoj povodom završetka druge faze kampanje **“Nema cenu“**, kompanija **Mercator SRB** je uručila donaciju Udruženju pacijenata oboljelih od melanoma. U partnerstvu s Ministarstvom zdravlja Republike Srbije i Nivea Sun, donacija je prikupljena prodajom jabuka u odabranim IDEA, Roda i Mercator prodavaonicama u Srbiji, a cjelokupan prihod usmjeren je na podršku oboljelima. U okviru dva vala kampanje “Nema cenu“ Mercator SRB je do sada donirao milijun i pol dinara osobama koje se bore sa najtežim bolestima.

Kampanja je imala izuzetan uspjeh u podizanju svijesti o važnim temama koje se odnose na zdravlje, ali i ostvarila konkretne rezultate zahvaljujući partnerstvu s dobavljačima, kupcima, zajednicom i zaposlenima.

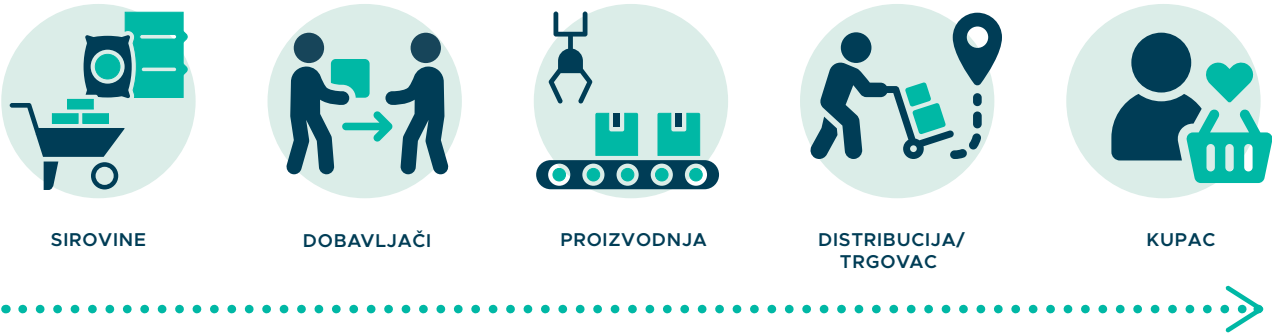
Lanac opskrbe

Lanac vrijednosti predstavlja kompleksan sustav aktivnosti, procesa i dionika uključenih u nabavu, proizvodnju i distribuciju proizvoda ili usluga. Fokus lanca vrijednosti je na identifikaciji i optimizaciji svakog segmenta poslovanja s ciljem povećanja konkurentnosti te ostvarivanja veće dodane vrijednosti, kako za kompaniju, tako i za njezine dionike. Lanac opskrbe ključni je operativni dio lanca vrijednosti, a uključuje sve logističke, proizvodne i distributivne procese kako bi se omogućila pravovremena isporuka proizvoda ili usluga. Lanac opskrbe primarno se odnosi na fizičke procese, a u kontekstu prehrambene djelatnosti, on uključuje nabavu sirovina te sve korake potrebne za njihovu preradu u gotove proizvode i njihovu isporuku krajnjem kupcu. S druge strane, lanac vrijednosti polazi od potreba i želja kupaca. Analizom lanca vrijednosti identificiraju se načini za dodavanje vrijednosti proizvodu duž cijelog lanca opskrbe, bilo kroz poboljšane funkcionalnosti, povećanu kvalitetu ili druge karakteristike koje su kupcima od posebne važnosti.

Usporedba lanca vrijednosti i lanca opskrbe

Lanac opskrbe

Lanac opskrbe osigurava sirovine, proizvodi gotove proizvode i distribuira ih krajnjim korisnicima.

Lanac vrijednosti

Lanac vrijednosti obuhvaća sve faze, od početne ideje i dizajna do proizvodnje, marketinga, prodaje i korisničke podrške.

Procjenjuje se da u sklopu svog lanca opskrbe Fortenova grupa surađuje s više od 22.000 dobavljača - od malih poljoprivrednih proizvođača, preko proizvođača sirovina, ambalaže i energije, do dobavljača gotovih proizvoda koji se distribuiraju kroz maloprodajnu mrežu Grupe te dobavljača usluga i informatičkih rješenja.

Upravljanje nabavom u Grupi je organizirano kroz dva ključna segmenta: nabava trgovačke robe za maloprodaju te nabava sirovina, ostalih proizvoda i usluga. Smjernice za nabavu sirovina u prehrambenom sektoru postavile su kompanije Grupe, a osim što osiguravaju kvalitetu i zdravstvenu ispravnost te usklađenost sa zakonskim propisima, doprinose i konkurentnosti proizvoda.

Cjelokupna procedura nabave za primjenu na operativnoj razini detaljno je razrađena i obuhvaća sve korake - od početne selekcije dobavljača do finalnog odobrenja, uz postavljanje jasnih kriterija. U procesu se posebna pažnja posvećuje usklađenosti s važećim zakonima, etičnim načelima definiranim Kodeksom Grupe te obvezom transparentnog i nepristranog pristupa potencijalnim partnerima. Zaposlenici uključeni u nabavu obvezni su poštivati te standarde kako bi se osigurala pravedna i odgovorna evaluacija te na taj način doprinijelo cjelokupnoj održivosti i integritetu lanca vrijednosti.

Održiva i odgovorna nabava

Razumijevanje lanca vrijednosti tradicionalno se temeljilo na stvaranju konkurentne prednosti i ekonomske vrijednosti u svakom njegovom segmentu. No taj se koncept s vremenom proširio kako bi obuhvatio i druge aspekte jer od početnih sirovina do konačnog proizvoda, svaki segment lanca vrijednosti ima potencijalne pozitivne i negativne utjecaje na okoliš i društvo. Posljedično, upravljanje tim procesom postaje ključno za ostvarenje održivosti i transparentnosti poslovanja.

U kontekstu održivosti, lanac vrijednosti fokusira se na:

- [utjecaj dionika i međusobnih odnosa unutar lanca vrijednosti;](#)
- [prepoznavanje i ublažavanje negativnih utjecaja unutar lanca vrijednosti, poput emisija CO₂;](#)
- [održivo upravljanje resursima i razvoj kružnog gospodarstva;](#)
- [transparentnost i sustavno praćenje primjene održivih praksi;](#)
- [poticanje inovacija i implementaciju novih tehnologija.](#)

Upravo radi osiguravanja odgovornog upravljanja lancem vrijednosti, te iako je njihova puna primjena trenutno privremeno odgođena,

Europska unija postepeno uvodi stroge regulatorne okvire. Direktiva o korporativnom izvještavanju o održivosti (engl. *Corporate Sustainability Reporting Directive – CSRD*), delegirajući akt CSRD-a, Europski standardi izvještavanja o održivosti (engl. *European Sustainability Reporting Standards – ESRS*) te nadolazeća Direktiva o dužnoj pažnji za održivo poslovanje (engl. *Corporate Sustainability Due Diligence Directive – CSDDD*) zahtijevaju od organizacija pružanje transparentnih i detaljnih informacija o poslovnim aktivnostima, uključujući upravljanje lancem vrijednosti, s posebnim naglaskom na okolišne, socijalne i upravljačke aspekte. Dodatno, navedene regulative imaju za cilj prepoznati, spriječiti, ublažiti, zaustaviti i/ili sanirati stvarne ili potencijalne negativne utjecaje na ljudska prava i okoliš, kako unutar vlastitih operacija, tako i duž lanca vrijednosti.

U ostvarenju održivosti Fortenova grupe održiva i odgovorna nabava je jedan od ključnih čimbenika, a cilj je promicanje održivosti uspostavljanjem standarda, poticanjem etičkih praksi, upravljanjem rizicima i osiguranjem usklađenosti i odgovornosti u cijelom lancu vrijednosti.

U skladu s tim principima održivosti, tijekom 2024. godine usvojen je i javno objavljen Kodeks poslovnog ponašanja dobavljača

Fortenova grupe (engl. *Supplier Code*). Kodeks postavlja temeljne vrijednosti za vođenje poslovnih operacija u skladu s visokim standardima društvene odgovornosti, uključujući brigu o okolišu, društvena pitanja i efikasno upravljanje. Glavni ciljevi Kodeksa usmjereni su na prepoznavanje i promicanje korporativne društvene odgovornosti te stvaranje održivog i profitabilnog poslovanja koje unaprjeđuje opću vrijednost Grupe. To se postiže kroz usklađivanje poslovnih operacija s ključnim načelima kao što su poslovna etika, poštovanje radnih uvjeta i ljudskih prava, zaštita okoliša, zdravlje na radu te osiguranje kvalitete proizvoda. Taj dokument, usklađen s Etičkim kodeksom, ujedno je i temelj transparentnog pristupa nabavi.

Kako bi potvrdili usklađenost s odredbama Kodeksa, postojeći dobavljači potpisom dopisa o njegovom primitku obvezali su se da će se njihova organizacija pridržavati svih načela utvrđenih u Kodeksu. Tijekom druge polovice 2024. godine, kada je započeo proces obavješćivanja dobavljača o usvajanju Kodeksa, prikupljeno je ukupno 4500 potpisanih dopisa, a proces će se kontinuirano provoditi i u narednom razdoblju. S druge strane, dobavljači s kojima je suradnja tek započela, formalno su potvrdili usklađenost s Kodeksom putem ugovornih obveza.

Lanac opskrbe

Evaluacija dobavljača

Evaluacija dobavljača predstavlja ključni alat za osiguravanje kvalitete i pouzdanosti lanca vrijednosti unutar organizacija, a implementacijom tog procesa, kompanije mogu sustavno pratiti i poboljšavati suradnju s dobavljačima. Redovita evaluacija, minimalno jednom godišnje, omogućava identifikaciju potencijalnih nedostataka i nepravilnosti te potiče zajednički rad na unapređenju kvalitete i učinkovitosti. U Fortenova grupe postoje dvije vrste evaluacije dobavljača: prema standardnim kriterijima propisanim internim dokumentima i međunarodnim normama i standardima te evaluacija sukladno ESG kriterijima.

Evaluacija dobavljača sukladno standardnim kriterijima

Sukladno interno definiranim procesima te međunarodnim normama poput ISO standarda, kompanije Fortenova grupe su uspostavile sveobuhvatan sustav ocjenjivanja dobavljača, čiji je cilj osigurati da vanjski partneri ispunjavaju postavljene kriterije. Ključni elementi evaluacije dobavljača čine:

- Kvaliteta proizvoda i usluga, primjerice ispunjavanje zahtjeva definiranih zakonskim propisima ili ugovorima (detaljnije u poglavlju [Kvaliteta, sigurnost i održivost proizvoda](#));
- Isporuka i pouzdanost, primjerice, praćenje točnosti i pravovremenosti isporuka, sposobnost prilagodbe hitnim narudžbama ili promjenama u zahtjevima;
- Cijena i ukupni troškovi, primjerice, konkurentnost i transparentnost troškova;
- Komunikacija i suradnja, primjerice, brza i jasna razmjena informacija, proaktivno rješavanje problema, otvorenost prema zajedničkim projektima;
- Posjedovanje certifikata i usklađenost s normama i standardima, koji potvrđuju usklađenost i poštivanje zakonskih propisa i industrijskih normi.

Tijekom 2024. po standardnim je procedurama kompanija provjeren 6.243 dobavljača.

Evaluacija dobavljača sukladno ESG kriterijima

Odabir dobavljača u skladu s ESG kriterijima Fortenova grupe ključan je element stvaranja održivog lanca vrijednosti i smanjenja operativnih rizika. Temeljni društveni aspekt ESG okvira u Fortenova grupi je zaštita ljudskih prava čemu je Grupa posvetila posebnu pažnju, a u evaluaciji dobavljača u segmentu zaštite ljudskih prava naglasak je na poštivanju radnih prava, osiguranju sigurnih radnih uvjeta te promicanju jednakosti. Fortenova grupa radi na

minimiziranju potencijalnih negativnih društvenih utjecaja te aktivno doprinosi razvoju i jačanju svijesti u cijelom lancu vrijednosti.

Učlanjenjem u organizaciju Sedex (engl. *Supplier Ethical Data Exchange*) tijekom 2024. je pokrenut proces pozivanja najznačajnijih dobavljača Grupe na dobrovoljne ESG procjene. Sedex je globalna organizacija koja se koristi online platformom dizajniranom za prikupljanje, upravljanje i dijeljenje podataka o etičkim i odgovornim poslovnim praksama unutar lanca vrijednosti. Takav sustav omogućuje dobavljačima evidentiranje informacija o radnim uvjetima, sigurnosti na radu, poslovnoj etici i društvenoj odgovornosti, te transparentno dijeljenje s kupcima.

Kao sastavni dio učlanjenja u Sedex organizaciju, operativne kompanije Fortenova grupe provele su samoprocjenu usmjerenu na društvene kriterije zaštite ljudskih prava:

Rezultati Sedex samoprocjene	Broj operativnih kompanija
Niski rizik	22
Srednji rizik	13
Visoki rizik	2

S obzirom na stroge kriterije Sedex samoprocjene, većina operativnih kompanija koje se bave poljoprivrednom ili prehrambenom djelatnošću automatski se svrstava u kategorije srednjeg ili visokog rizika. Takva kategorizacija proizlazi, između ostalog, iz specifičnosti poslovanja povezanih s korištenjem prehrambenih i poljoprivrednih strojeva te uređaja.

Budući da Grupa surađuje s 22.000 dobavljača, evaluacija prema ESG kriterijima provodi se u više faza. U prvoj fazi prioritet će imati najznačajniji dobavljači, odabrani na temelju ostvarenog prometa, uz detaljnu provjeru usklađenosti s kriterijima zaštite ljudskih prava. U 2024. godini na Sedex platformu pozvano je više od 200 dobavljača. Njihov je odaziv zasada manjeg opsega, što se pripisuje nepostojanju važeće zakonske obveza, a i sam proces ESG procjena dobavljača u ranoj fazi i temelji se na dobrovoljnom pristupu.

Lokalna nabava ostvaruje pogodnosti za cijeli lanac opskrbe

Kao jedan od vodećih proizvođača hrane i trgovca na malo Fortenova grupa aktivno doprinosi jačanju gospodarstava lokalnih zajednica.

S tim ciljem, Poslovno područje Maloprodaja i veleprodaja kontinuirano ulaže napore kako bi podržalo lokalne proizvođače, omogućujući im veću prisutnost na tržištu i jačajući njihovu konkurentnost. Kroz razne inicijative i projekte suradnje, Fortenova grupa nastoji potrošačima ponuditi najbolje lokalne proizvode, istovremeno potičući održivi razvoj i stabilnost regionalne proizvodnje.

U nastavku su iskazani napreci tijekom 2024. postignuti u projektu suradnje s lokalnim dobavljačima, a odražavaju predanost Grupe u izgradnji snažnijih i otpornijih lokalnih gospodarstava.

Kroz svoj projekt “Najbolje iz Hrvatske”, Konzum HR je tijekom 2024. godine nastavio širiti dostupnost proizvoda malih lokalnih proizvođača i obiteljskih gospodarstava, dodatno jačajući njihovu prisutnost na tržištu. Broj prodavaonica u kojima kupci mogu pronaći taj poseban asortiman je 92.Uspjeh projekta vidljiv je i u rastu prometa koji je u toj kategoriji, u odnosu na prethodnu godinu, porastao za značajnih 19 posto. Na kraju 2024., asortiman je obuhvaćao 339 različitih proizvoda od 59 proizvođača. Iako se bilježi blagi pad broja artikala u odnosu na 2023., ono je rezultat strateške optimizacije asortimana i poboljšanja poslovnih procesa, s ciljem postizanja još veće kvalitete i efikasnosti. Poseban naglasak u 2024. bio je na regionalnoj prepoznatljivosti proizvoda, pa su kroz linije Najbolje iz Dalmacije, Istre i Slavonije dodatno istaknute posebnosti i autentični okusi pojedinih hrvatskih regija.

Kroz svoj brend “Radi imamo domaće”, Mercator SLO je uspješno povezao lokalne proizvođače i prerađivačke kompanije u zemlji, s posebnim naglaskom na promociji domaćih proizvoda na policama svojih trgovina. Od samih početaka, kada je inicijativa imala cilj kupcima ponuditi što svježije proizvode s obližnjih polja, voćnjaka, vinograda i vrtova, ovaj se projekt razvio u nacionalno prepoznat program koji snažno podržava razvoj domaće poljoprivrede. S vremenom je postao ključan za diversifikaciju i rast ponude lokalnih proizvoda te je stekao veliku popularnost među potrošačima i u stručnim krugovima.

Koncept je prvi put predstavljen 2016. pod nazivom “Lokalno” kao jedan od Mercatorovih jedinstvenih prodajnih prijedloga. Kroz godine, brend “Radi imamo domaće” nije samo poticao suradnju s lokalnim proizvođačima, već je bio i snažan oslonac slovenskim sportašima te raznim lokalnim udrugama. Danas ovaj brend broji impresivnih 2.000 lokalnih proizvoda, dostupnih u 459 trgovina širom zemlje. Od ukupnog asortimana, 96 proizvoda nosi oznaku autohtonih slovenskih proizvoda, dok 130 artikala pripada segmentu co-brandinga.

U drugoj polovici 2020. pokrenut je i co-brand “Radi imamo domaće” – privatna marka, koji je započeo s 56 proizvoda, a do kraja 2024. godine narastao na 130 proizvoda. U 2024. godini, prodaja brenda “Radi imamo domaće” činila je 1,75 posto ukupne vrijednosti prodaje, dok je privatna marka “Radi imamo domaće” ostvarila značajan udio od 28 posto unutar prodaje brenda. Kroz ovu inicijativu, Mercator SLO se pozicionirao kao vodeći maloprodajni kanal za gotovo 300 lokalnih dobavljača.

U Srbiji, projekt “Ukusi moga kraja”, koji je Mercator SRB pokrenuo 2015., pruža malim proizvođačima priliku da svoje autentične proizvode plasiraju na police velikih maloprodajnih lanaca. Taj projekt promiče i tradicionalne domaće recepture i autentične proizvode iz Srbije, čime podržava lokalnu proizvodnju i kulturnu baštinu.

Do 2024. godine, asortiman linije obuhvaćao je 201 proizvod, a od 2021. nosi prestižnu oznaku Čuvarkuća, koju u sklopu inicijative “Stvarano u Srbiji”, dodjeljuje Privredna komora Srbije. Oznaka Čuvarkuća namijenjena je podršci domaćim proizvođačima, ali i edukaciji potrošača o važnosti kupnje proizvoda domaćeg podrijetla, koji se ističu visokom kvalitetom. Dodjeljuje se isključivo proizvodima koji u svom sastavu imaju najmanje 80 posto domaćih resursa, uključujući sirovine, preradu, radnu snagu i ambalažu.

U 2024. godini, udio prodaje proizvoda iz ove linije iznosio je 2,6 posto u ukupnoj maloprodajnoj vrijednosti, dok je Mercator SRB kroz ovaj projekt surađivao s 48 lokalnih dobavljača. Krajem 2024., tvrtka je organizirala i natječaj na koji se prijavilo 17 proizvođača. U trenu izrade Izvještaja natječaj još bio u tijeku, a rezultati će biti objavljeni u sljedećem izvještajnom razdoblju.

Kvaliteta, sigurnost i održivost proizvoda

Tijekom 2024. Fortenova grupa je upravljala širokim spektrom kategorija proizvoda, koji su se putem maloprodajnih i B2B kanala plasirali na tržište – od primarnih poljoprivrednih proizvoda i prerađenih sirovina do gotovih proizvoda namijenjenih potrošačima. Osiguranje visoke razine kvalitete i sigurnosti proizvoda ključni su prioriteti Grupe, uz poseban naglasak na zadovoljstvo i dobrobit potrošača.

Kako bi se osiguralo dosljedno poštivanje tih standarda, u Grupi je uspostavljen strogi sustav nadzora sirovina i gotovih proizvoda. U prehrambenim i maloprodajnim kompanijama Fortenova grupe, utjecaj proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost potrošača pažljivo se procjenjuje u svakoj fazi – od razvoja i proizvodnje do konačnog plasiranja na tržište. Osim toga, kroz cijeli opskrbeni lanac implementirane su sveobuhvatne procedure koje osiguravaju sljedivost i najviše standarde sigurnosti hrane.

Kontrola kvalitete organizirana je u okviru službi sustava upravljanja i osiguranja kvalitete, pri čemu se strogo poštuje zakonodavni okvir te implementiraju najbolje proizvodne i laboratorijske prakse. Ključna područja sustava upravljanja kvalitetom i sigurnošću hrane su: sigurnost hrane, zaštita hrane i suzbijanje prijevara povezanih s hranom, a odnedavno i održivost hrane.

U kontekstu upravljanja hranom, održivost podrazumijeva smanjenje negativnog utjecaja na okoliš i društvo, uz istovremeno očuvanje sigurnosti hrane kroz cijeli opskrbeni lanac. Fortenova grupa proaktivno radi na ključnim aspektima održivosti, uključujući razvoj održivih lanaca opskrbe, smanjenje otpada od hrane, povećanje energetske učinkovitosti tijekom proizvodnih procesa te korištenje ekološki prihvatljivih pakiranja. Dodatno, poslovanje se kontinuirano usklađuje s važećim propisima i najvišim standardima zaštite okoliša, održivosti i sigurnosti hrane, čime se doprinosi dugoročnoj dobrobiti zajednice.

Kultura sigurnosti hrane

Kultura sigurnosti hrane pretpostavlja zajedničke vrijednosti, uvjerenja i norme unutar organizacije, koje utječu na stavove i ponašanja zaposlenika prema sigurnosti hrane.

To zapravo nadilazi čistu primjenu standarda i procedura jer obuhvaća svijest, odgovornost i svakodnevne prakse koje osiguravaju proizvodnju, rukovanje i distribuciju sigurne hrane.

Taj pristup uključuje niz strateških elemenata - od poticanja zaposlenika na preuzimanje odgovornosti u procesima, osiguravanja relevantnih kompetencija i redovitih edukacija, do sustavnog upravljanja rizicima i dostupnosti alata i informacija potrebnih za dosljednu primjenu standarda sigurnosti hrane. Poseban naglasak je na komunikaciji i vodstvu, gdje menadžment preuzima aktivnu ulogu u promicanju sigurnosnih standarda i jačanju kulture sigurnosti unutar organizacije.

Jačanje kulture sigurnosti hrane dovodi do smanjenja rizika od kontaminacije, bolesti prenosivih hranom i nepouzdatih proizvoda, čime se štite zdravlje potrošača te ugled organizacije. Također, doprinosi usklađenosti s regulatornim zahtjevima i povećava povjerenje potrošača.

Kultura sigurnosti hrane je u Fortenova grupi ključni aspekt održavanja visokih standarda kvalitete i zaštite potrošača. Ona se sustavno razvija kroz kontinuirane edukacije, svakodnevni angažman

zaposlenika i jasno definirane politike unutar operativnih kompanija usmjerene na jačanje svijesti o odgovornosti u svim fazama poslovnih procesa.

Upravljanje kulturom sigurnosti hrane u Fortenova grupi temelji se na nekoliko ključnih pokazatelja koji osiguravaju njezinu održivost i učinkovitost:

- Sustavi upravljanja procesima – jasno definirane politike i protokoli osiguravaju dosljednost u provedbi;
- Liderstvo – menadžment aktivno promovira sigurnost hrane kroz transparentnost i primjerene poslovne prakse;
- Komunikacija – osigurava pravovremenu razmjenu informacija i podizanje svijesti među zaposlenicima;
- Posvećenost – poticanje zaposlenika na odgovornost i angažman u procesima sigurnosti hrane;
- Organizacijsko okruženje – stvaranje radnog ambijenta koji podržava visoke standarde sigurnosti;
- Rizici sigurnosti hrane – stalno identificiranje, analiza i upravljanje potencijalnim prijetnjama kako bi se osigurala maksimalna sigurnost proizvoda.

Kultura sigurnosti hrane nije statičan koncept, već dinamičan proces koji zahtijeva stalno unaprjeđenje, prilagodbu i ulaganje u znanje i resurse. Fortenova grupa nastavlja s predanim radom na jačanju te kulture, osiguravajući da sigurnost hrane ostane neupitan prioritet u svakom segmentu poslovanja.

Edukacije

Kako bi osigurala najviše standarde sigurnosti i kvalitete hrane, zaštitu zdravlja potrošača te učinkovito upravljanje poslovnim procesima, Fortenova grupa kontinuirano ulaže u edukaciju zaposlenika i menadžmenta.

Edukacije se provode i interno i eksterno, s posebnim naglaskom na stručno usavršavanje i usklađenost s najnovijim regulatornim zahtjevima. Na godišnjoj se razini, između ostalih, provode edukacije vezane uz HACCP (engl. *Hazard Analysis and Critical Control Points*), zaštitu i patvorenje hrane, upravljanje alergenima i slično. Posebna pažnja posvećuje se integraciji onih novih zaposlenika koji će biti u doticaju s aktivnostima vezanim uz hranu, da se upoznaju s procesima održavanja sigurnosti hrane, osiguravajući da od samog početka steknu temeljna znanja i vještine potrebne za to.

Dodatno, tijekom 2024. Interna revizija za sigurnost hrane godine na grupnoj je razini provela nekoliko edukacija koje su obuhvatile sljedeće segmente:

- Sustav samokontrole i monitoringa
- Procjena prijevара u prehrambenom sektoru
- Provedba audita HACCP sustava
- Audit dobavljača i izvještavanje
- Interni audit HACCP sustava u maloprodaji
- Metodologija procjene rizika proizvoda
- Postupak povlačenja i opoziva nesukladnih proizvoda s tržišta
- Procjena rizika dobavljača
- Ugovorne obveze dobavljača
- Dobra laboratorijska praksa

Kvaliteta, sigurnost i održivost proizvoda

Analize zdravstvene ispravnosti i inspekcijski nadzori

Osim u internim laboratorijima, svi proizvo-
di i sirovine u Fortenova grupi analiziraju
se i u ovlaštenim akreditiranim laboratorijima. U internim laboratorijima se mikrobi-
ološkim, kemijskim i fizikalnim analizama
kontroliraju okolišni uvjeti u proizvodnim
pogonima, oprema, sirovine, tijek proi-
zvodnje, voda, higijena procesa i djelat-
nika. Sastavni dio svakodnevne provjere
je provođenje organoleptičkih analiza u
kojem sudjeluju multidisciplinarni timovi, a
testira se izgled, kvaliteta, boja, okus, miris
te ostali zadani parametri propisani proi-
zvođačkim specifikacijama proizvoda.

Zabilježeni porast broja analiza provedenih
u internim laboratorijima Fortenova grupe,
kao i organoleptičkih testiranja rezultat je
proširenja proizvodnje i uvođenja novih
proizvoda tijekom 2024.

U operativnim kompanijama Fortenova
grupe redovito se provode interni auditi,
koje obavljaju certificirani interni audi-
tori specijalizirani za pojedine norme i
standarde. Osim toga, vanjske certifi-
kacijske audite provode ovlaštene certifi-
kacijske kuće, osiguravajući objektivnu
provjeru usklađenosti pa je tijekom 2024.
provedeno čak 105 takvih audita, što
potvrđuje posvećenost Grupe kontinui-
ranom unaprjeđenju kvalitete, sigurnosti i
usklađenosti poslovnih procesa (detaljnije
u poglavlju [Sustavi upravljanja kvalitetom
i certifikacija](#)).

Budući da se interni auditi provode za
sve certificirane sustave upravljanja,
a Fortenova grupa upravlja s više od
20 različitih sustava, ne čudi da se broj
provedenih audita kontinuirano povećava
iz godine u godinu. S druge strane, kako
se auditi dobavljača provode na temelju
analiza rizika koji određuju potrebu za pre-
gledima, a uzimajući u obzir smanjen broj
izvanrednih situacija koje su zahtijevale
audit te povećan opseg audita u prethod-
noj godini, u 2024. je zabilježen manji broj
provedenih audita dobavljača u odnosu na
2023. godinu.

Usklađenost poslovanja s propisima
redovito se nadzire kroz inspekcijske kon-
trole Državnog inspektorata, s posebnim
fokusom na sigurnost hrane, kvalitetu
proizvoda i zaštitu potrošača. Tijekom
2024. godine, kompanije Fortenova grupe
bile su predmetom 3.587 inspekcijskih
nadzora, pri čemu je evidentiran 591 slučaj
nepridržavanja propisa. Zbog utvrđe-
nih nesukladnosti, izrečene su kazne u
ukupnom iznosu od 136.223 eura. Za svaki
utvrđeni propust poduzete su korektivne
i preventivne mjere kako bi se spriječilo
njihovo ponavljanje te dodatno osnažila
usklađenost s regulatornim zahtjevima.

Najčešće utvrđene nesukladnosti u
području zdravlja i sigurnosti potrošača
odnose se na održavanje prostorija, higi-
jenske standarde te pravilno označavanje i
cijene proizvoda.

Analize i testiranja	2024.	2023.
Broj analiza zdravstvene ispravnosti i kvalitete proizvoda provedenih u internim laboratorijima Fortenova grupe	997.478	894.254
Broj analiza zdravstvene ispravnosti provedenih u eksternim akreditiranim laboratorijima	101.365	149.863
Broj organoleptičkih internih testiranja proizvoda prehrane i neprehrane	120.525	116.897

Provjere, auditi dobavljača i proizvoda	2024.	2023.
Ukupni broj provedenih internih audita u Grupi	2.563	1.466
Ukupni broj audita dobavljača	215	550

Provjere, nadzori, prekršaji	2024.	2023.
Broj obavljenih inspekcijskih nadzora iz područja sigurnosti hrane, kvalitete i zaštite potrošača	3.587	3.217
Broj prekršaja utvrđenih inspekcijskim nadzorima Državnog inspektorata iz područja sigurnosti hrane, kvalitete i zaštite potrošača	591	478
Iznos plaćenih prekršaja i mandatnih kazni u iz područja sigurnosti hrane, kvalitete i zaštite potrošača	136.223	96.705
Broj pritužbi kupaca iz područja sigurnosti hrane, kvalitete i zaštite potrošača	3.274	1.978

Kvaliteta, sigurnost i održivost proizvoda

Označavanje proizvoda i usluga

Svi prehrambeni proizvodi Fortenova grupe popraćeni su i označeni propisanim obveznim informacijama o proizvodu, ambalaži, kao i o zbrinjavanju ambalaže u skladu s nacionalnim regulativama i propisima EU-a o označavanju proizvoda, ambalaže i zaštite potrošača. Informacije su označene na vidljivom mjestu tako da su lako uočljive, jasno čitljive i neizbrisive. Ako se navode dobrovoljne informacije o hrani na različitim osnovama, osigurava se ispunjavanje zahtjeva propisanih Uredbom o informiranju potrošača o hrani 1169/2011, a to je da ne dovode potrošača u zabludu, da nisu zbunjujuće ili dvosmislene te ne zauzimanju prostor namijenjen obveznim informacijama o hrani.

Unutar Fortenova grupe interni stručnjaci, uz pomoć usluga renomiranih ovlaštenih ispitnih kuća za izradu i usklađenost deklaracija, zaduženi su za izradu i usklađenost deklaracija na svim tržištima na kojima Grupa posluje.

Na deklaracijama i ambalaži proizvoda Grupe, osim osnovnih informacija, nalaze se vrijedne informacije za potrošače i okoliš* kao što je prikazano u tabličnom popisu.

Nastoje se provoditi najbolje prakse u označavanju proizvoda u cilju transparentnosti i funkcionalnosti proizvoda, koje komunikacijom s potrošačima pridonose zdravijim navikama populacije, ali i kvaliteti života ljudi s restrikcijama u prehrani. Za sve proizvode navodi se uputa za upotrebu, a za mnoge i preporučeni unos, odnosno udio nutritivnih tvari.

Osnovne informacije za označavanje proizvoda	Informacije o dodatnoj vrijednosti proizvoda
• naziv hrane i popis sastojaka • kategorija ili količina sastojaka • alergeni • datum minimalne trajnosti • posebni uvjeti čuvanja • zemlja ili mjesto podrijetla • upute za uporabu ili pripremu • nutritivna deklaracija • ime ili naziv i adresa subjekta u poslovanju s hranom	• prehrambene i zdravstvene tvrdnje funkcionalnih proizvoda <i>Better for you</i> • deklariranje glavnog sastojka za sve mesne prerađevine te podrijetla proizvoda • označeno podrijetlo proizvoda i glavnog sastojka za sve proizvode trgovačke marke • preporučeni dnevni unos • certifikati ili robni žigovi • piktogrami ambalaže i informacije o mogućnostima za recikliranje

*Kompanije PIK Vinkovci i Vinka, kao proizvođači primarnih poljoprivrednih proizvoda i povrća, izuzete su od obveze detaljnog označavanja.

Lansiranje novih proizvoda i poboljšanje postojećeg asortimana

Kontinuirano ulaganje u inovacije i unapređenje asortimana u Fortenova grupi, svake godine rezultira lansiranjem novih proizvoda te poboljšanjem postojećih formulacija. Poseban fokus je na reformulaciji proizvoda s ciljem smanjenja udjela šećera i soli, kao i obogaćivanje sastava dodatkom vitamina i proteina, u skladu s aktualnim nutricionističkim smjernicama i potrebama potrošača.

Proizvodi koji promoviraju održivi razvoj i funkcionalnu prehranu grupirani su u kategoriju Better for You, koja obuhvaća poboljšane verzije tradicionalnih proizvoda, razvijene s ciljem doprinosa zdravlju potrošača i korištenja sirovina iz održivih izvora. Fortenova grupa sustavno ulaže u razvoj i širenje portfelja Better for You proizvoda, osiguravajući time veću dostupnost nutritivno kvalitetnijih i ekološki prihvatljivijih opcija. U nastavku slijedi pregled ključnih doprinosa održivosti kroz tu inicijativu tijekom 2024. godine

Nova lansiranja proizvoda iz kategorije Better for You

Jamnica

Toco Fruit&Veggie Limun krastavac - niskoenergetsko negazirano osvježavajuće bezalkoholno piće s okusom limuna, jabuke, krastavca i yuzu, sa šećerom i sladilom, izvor vitamina C, E i D;

Toco Fruit&Veggie Jabuka rabarbara - niskoenergetsko negazirano osvježavajuće bezalkoholno piće s okusom jabuke i rabarbare, sa šećerom i sladilom, izvor vitamina C, biotina i D;

Ledeni čaj Limun - niskoenergetsko negazirano osvježavajuće bezalkoholno piće s ekstraktom čaja, sa šećerima i sladilom, okus limun.

Konzum HR

Active Zone Raw balls Šljiva (više okusa) 144 g, bez dodanog šećera, visok udio vlakana

Active Zone Corn Cakes 120 g, s malim udjelom soli te niske masnoće

Active Zone Multigrain cakes 120 g, izvor vlakana, bez dodane soli, malo masti

Active Zone Rice Cakes 120 g, bez dodane soli, malo masti

Active Zone Rice Cakes 120 g, s malim udjelom soli te niske masnoće

Bio Zone Corn Cakes 120 g, s malim udjelom soli te niske masnoće

Bio Zone Rice Cakes 120 g, s malim udjelom soli te niske masnoće

Bio Zone Corn Cakes 120 g, bez dodane soli, malo masti

Bio Zone Rice Cakes s tamnom čokoladom, 100 g, izvor vlakana

Rise&Smile Granola (više okusa) 300 g, visok udio vlakana

Rise&Smile Crunchy Muesli 300 g i 600 g, visok udio vlakana

Free zone Kiselo vrhnje bez laktoze18% 180g – bez laktoze

Free Zone Jogurt bez laktoze 160, 180 g – bez laktoze

Promjena receptura u postojećem asortimanu kako bi se poboljšalo zdravlje kupaca

Belje

Kravica Kraljica, Probitas Tekući jogurt natur 330 g., nizak udio masti - udio mliječne masti 1%, bez laktoze, vlakna inulina 1,5%, jogurtna kultura i dodatak kultura bakterija BB-12® (Bifidobacterium) i LA-5® (Lactobacillus acidophilus)

Konzum HR

Svježe tijesto za pizzu Maxx 550g - smanjen udio soli s 1,93 g na 1,18g

Svježe tijesto za pizzu Minute 400g - smanjen udio soli 1,93 g na 1,18g

Jogurt voćni Kplus jagoda vanilija 1L - smanjen udio šećera s 11,3 g na 10 g

Mini mozzarella Kplus 125 g - smanjen udio soli s 0,60g na 0,4 g

Konzum BH

K Plus Ekstra džemovi (više okusa) - uklonjen konzervans

K Plus marmelade (više okusa) - uklonjen konzervans

Zvijezda

Margo; Margo Nova 400 g i 225 g - uklonjen konzervans

Kvaliteta, sigurnost i održivost proizvoda

Mercator SRB

Active Zone Tortilja protein 6/1; Bogato proteinima, izvor vlakana

Active Zone; Kruh protein 250 g; Bogato vlaknima, izvor proteina

Active Zone; Kruh fitness 500 g; Bogato vlaknima, izvor proteina

Rise&Smile; Granola (više okusa) 300 g; Bogato vlaknima

Free Zone; Sir bijeli bez laktoze 500 g; Bez laktoze

Free Zone; Kiselo mlijeko bez laktoze 180 g; Bez laktoze

Free Zone; Vrhnje bez laktoze 180 g; Bez laktoze

Free Zone; Jogurt bez laktoze 180 g; Bez laktoze

Active Zone; Kruh hrskav raženi 125 g; Bogato vlaknima, izvor proteina

Active Zone; Kruh hrskav pšenični 125 g; Opis: Bogato vlaknima, izvor proteina

Bio Zone; Napitak (više okusa) 1L; Bez dodanog šećera, sa malom količinom soli

Active Zone; Urda 400 g; Izvor proteina

Active Zone; Bar raw balls (više okusa) 144 g; Bez dodanog šećera, prirodno bogato vlaknima

Pik Vrbovec

Mortadela s maslinama 500 g (bez pojačivača okusa, umjetnih bojila, glutena i soje. -25% soli)

Sendvič salama s maslinama 1 kom (bez pojačivača okusa, umjetnih bojila, glutena i soje. -25% soli)

Sendvič salama s maslinama 100g narezak (bez pojačivača okusa, umjetnih bojila, glutena i soje. -25% soli)

Sendvič salama s čilijem 1 kom (bez pojačivača okusa, umjetnih bojila, glutena i soje. -25% soli)

Sendvič salama s čilijem 100 g narezak (bez pojačivača okusa, umjetnih bojila, glutena i soje. -25% soli)

Pureća dimljena 300g narezak (bez pojačivača okusa, umjetnih bojila, glutena i soje. -25% soli. 2% masnoće, s niskim sadržajem masnoće. Proteini 19 g na 100 g, prirodno bogata proteinima, 414 kJ/98 kcal na 100 g)

POP medaljoni okus piletina 230 g (100% plant based, bogato proteinima graška, bez glutena, izvor dijetalnih vlakana)

POP medaljoni okus riba 230 g (100% plant based, bogato proteinima graška, bez glutena, izvor dijetalnih vlakana)

Sustavi upravljanja kvalitetom i certifikacija

Sustavi upravljanja kvalitetom predstavljaju strukturirani okvir u kojem organizacije dokumentiraju, implementiraju i stalno poboljšavaju procese kako bi osigurale dosljednu kvalitetu proizvoda i usluga. Ovi sustavi temeljeni su na međunarodno priznatim standardima i najboljim industrijskim praksama, a njihov cilj je povećati učinkovitost poslovanja, osigurati usklađenost s regulatornim zahtjevima te zadovoljiti i premašiti potrebe i očekivanja kupaca.

Implementacija i certifikacija sustava upravljanja kvalitetom i drugih spomenutih sustava upravljanja kvalitetom i sigurnošću hrane donosi brojne prednosti za organizacije, kupce i cjelokupno tržište:

- **Povećana sigurnost i kvaliteta proizvoda** - osiguravanje usklađenosti proizvoda s najvišim standardima kvalitete i sigurnosti te smanjenje rizika od nesukladnosti i povlačenja proizvoda s tržišta.
- **Povećano povjerenje kupaca i tržišna konkurentnost** - certifikati potvrđuju pouzdanost i dosljednost procesa koji se odvijaju s ciljem isporuke kvalitetnih proizvoda i usluga, povećavajući povjerenje potrošača. Dodatno, organizacije s priznatim certifikatima imaju bolji pristup globalnim tržištima i velikim trgovačkim lancima.
- **Učinkovitije upravljanje rizicima** - sustavi poput HACCP-a i ISO 22000 omogućuju pravovremenu identifikaciju i kontrolu potencijalnih rizika u proizvodnji hrane.
- **Povećana operativna učinkovitost** - optimizacija poslovnih procesa smanjuje troškove proizvodnje, smanjuje otpad i poboljšava resursnu učinkovitost.
- **Regulatorna usklađenost i pravna sigurnost** - osigurava se usklađenost s zakonskim i regulatornim zahtjevima na nacionalnoj i međunarodnoj razini.
- **Kontinuirano poboljšavanje i inovacije** - certificirani sustavi zahtijevaju redovite interne i eksterne audite, što osigurava kontinuirano unaprijeđenje procesa i proizvoda.

Sve kompanije Fortenova grupe redovito ostvaruju iznimne rezultate u certifikacijskim auditima, potvrđujući svoju predanost najvišim standardima kvalitete, sigurnosti i održivosti. Zahvaljujući sustavnom praćenju standarda, kontinuiranom unaprjeđenju poslovnih procesa i strogoj kontroli kvalitete, kompanije Grupe ponosni su nositelji brojnih prestižnih certifikata:

Sustavi upravljanja sigurnošću i kvalitetom hrane

- HACCP⁵¹ (engl. *Hazard Analysis and Critical Control Points*) - preventivni sustav za identifikaciju i kontrolu rizika u prehrambenom lancu, temeljen na Codex Alimentarius-u
- IFS⁵² (engl. *International Featured Standard*) Food je međunarodni standard koji osigurava sigurnost i kvalitetu prehrambenih proizvoda, s posebnim naglaskom na proizvodne procese i usklađenost s regulatornim zahtjevima prehrambene industrije. IFS Logistics⁵³ nadopunjuje ovaj standard fokusirajući se na sigurnost i kvalitetu logističkih procesa, uključujući skladištenje, transport i

distribuciju kako prehrambenih, tako i neprehrambenih proizvoda.

- GLOBALG.A.P.⁵⁴ - Standard primijenjen u poljoprivrednoj proizvodnji koji osigurava odgovorno korištenje resursa i sigurnost poljoprivrednih proizvoda
- ISO 22000⁵⁵ - Sustav upravljanja sigurnošću hrane koji pokriva sve aspekte proizvodnje i opskrbe ili distribucije hranom, osiguravajući sigurnost i zdravstvenu ispravnost proizvoda
- FSSC 22000⁵⁶ (engl. *Food Safety System Certification*) - napredni certifikacijski okvir za sigurnost hrane, temeljen na ISO standardima, tehničkim specifikacijama i HACCP principima
- SQMS⁵⁷ (engl. *Supplier Quality Management System*) – McDonald's-ov sustav upravljanja kvalitetom dobavljača, razvijen kako bi osigurao dosljedno visoke standarde sigurnosti hrane, kvalitete i usklađenosti unutar cijelog opskrbnog lanca.

ISO međunarodne norme

- ISO 9001⁵⁸ (Sustav upravljanja kvalitetom) - jedan od najpoznatijih i najčešće implementiranih sustava, postavlja smjernice za optimizaciju procesa, poboljšanje učinkovitosti i osiguranje stalnog unapređenja kvalitete.
- ISO 14001⁵⁹ (Sustav upravljanja zaštitom okoliša) - organizacijama pomaže u identificiranju, upravljanju i smanjenju negativnog utjecaja na okoliš, uz istovremeno osiguravanje usklađenosti s relevantnim okolišnim propisima.
- ISO 45001⁶⁰ (sustav upravljanja zdravljem i sigurnošću na radu) - omogućuje proaktivno upravljanje rizicima, poboljšanje radnih uvjeta te osiguravanje sigurnosti i dobrobiti zaposlenika kroz usklađenost s relevantnim zakonskim zahtjevima.
- ISO 50001⁶¹ (sustav upravljanja energetsom učinkovitošću) - omogućuje sustavno poboljšanje energetske učinkovitosti, smanjenje potrošnje energije i optimizaciju resursa, čime se doprinosi održivosti i smanjenju troškova.
- ISO 27001⁶² (sustav upravljanja informacijskom sigurnošću) - omogućuje zaštitu povjerljivosti, integriteta i dostupnosti podataka kroz upravljanje sigurnosnim rizicima i usklađenost s regulatornim zahtjevima.

51 Dijamant, Idea CG, Jamnica HR, Konzum HR, Mercator SRB, Mg Mivela, PIK Vinkovci, Roto dinamic, Zvijezda HR. Također, potrebno je naglasiti da su, sukladno zakonskoj regulativi, subjekti u poslovanju s hranom dužni implementirati HACCP sustav, ali nisu obvezni certificirati ga.
52 Agrolaguna, Belje, Dijamant, Jamnica HR, Mercator EMBA, PIK Vrbovec HR, Sarajevski kiseljak, Zvijezda HR
53 Konzum HR , PIK Vrbovec HR, Tisak
54 Belje, Eko Biograd, PIK Vinkovci, Vinka, Vupik
55 Konzum HR, Sarajevski kiseljak
56 Dijamant, Vinka
57 Jamnica HR, Mercator EMBA 58 Agrolaguna, Belje, Dijamant, Energija Gradec, Jamnica HR, Mercator SRB, Mg Mivela, mStart HR, PIK Vinkovci, PIK Vrbovec HR, Mercator SLO, Roto dinamic, Vinka, Vupik, Zvijezda HR
59 Agrolaguna, Belje, Dijamant, Energija Gradec, Jamnica HR, Konzum HR, Mercator SRB, Mg Mivela, PIK Vinkovci, PIK Vrbovec HR, Mercator SLO, Sarajevski kiseljak, Vupik, Zvijezda HR
60 Belje, Dijamant, Mercator SRB, PIK Vinkovci, PIK Vrbovec HR
61 Belje, Jamnica HR, Konzum HR, Mercator SRB, PIK Vinkovci, PIK Vrbovec HR, Zvijezda HR
62 Konzum HR, MultiplusCard, Zvijezda HR

Kvaliteta, sigurnost i održivost proizvoda

Vjerski standardi

- Kosher⁶³ – potvrđuje da je proizvod proizveden u skladu s židovskim prehrambenim zakonima, što uključuje stroge standarde u pogledu sastojaka, procesa proizvodnje i rukovanja hranom.
- Halal⁶⁴ - potvrđuje da je proizvod proizveden u skladu s islamskim prehrambenim i higijenskim standardima, što podrazumijeva dopuštene sastojke, način proizvodnje i rukovanja hranom prema šerijskim propisima.

Standardi održivosti

- RSPO⁶⁵ (engl. *Roundtable on Sustainable Palm Oil*) - potvrđuje da je palmino ulje proizvedeno na ekološki i društveno odgovoran način, uz minimalan utjecaj na okoliš i poštivanje prava radnika i lokalnih zajednica. Cilj certifikata je promovirati održivu proizvodnju palminog ulja i smanjiti deforestaciju.
- Rainforest Alliance⁶⁶ - program održive poljoprivrede organizacije obuhvaća edukacijske programe za poljoprivrednike te certifikaciju malih, srednjih i velikih farmi koje uzgajaju više od 100 različitih kultura, uključujući kavu, čaj, kakao i banane.
- ISCC⁶⁷ (engl. *International Sustainability & Carbon Certification*) – certifikat koji potvrđuje održivost i smanjenje emisija stakleničkih plinova u proizvodnji biomase, biogoriva i drugih održivih sirovina, osiguravajući usklađenost s ekološkim i društvenim standardima te sljedivost kroz cijeli opskrbeni lanac.
- SWA⁶⁸ (engl. *Supplier Workplace Accountability*) McDonald's certifikat je program osiguranja odgovornog poslovanja koji postavlja standarde za radne uvjete, etičke poslovne prakse i poštivanje ljudskih prava u cijelom opskrbenom lancu
- GRASP⁶⁹ (engl. *GLOBALG.A.P. Risk Assessment on Social Practice*) certifikat je dodatni modul GLOBALG.A.P. standarda, usmjeren na procjenu socijalnih praksi na poljoprivrednim gospodarstvima.

- SMETA⁷⁰ (engl. *Sedex Members Ethical Trade Audit*) je jedan od najčešće korištenih etičkih audita u svijetu, razvijen od strane Sedex-a (engl. *Supplier Ethical Data Exchange*) kako bi procijenio odgovornost kompanija u području radnih uvjeta, zdravlja i sigurnosti, zaštite okoliša i poslovne etike.
- Donau Soja⁷¹ certifikat jamči da je soja proizvedena u skladu s visokim standardima održivosti, bez genetski modificiranih organizama (GMO-free), te uz poštivanje ekoloških i društvenih kriterija. Certifikat promovira lokalnu, europsku proizvodnju soje, smanjuje ovisnost o uvozu i osigurava transparentnost u cijelom opskrbenom lancu.

RSPO

U Fortenova grupi posluju dva najveća i najstarija regionalna proizvođača jestivih ulja, margarina i majoneza te proizvoda na bazi majoneze i ketchup-a u regiji Jugoistočna Europa - Dijamant i Zvijezda HR. Obje su kompanije sinonimi kvalitete što u neovisnim istraživanjima redovito potvrđuju i preferencije potrošača, budući da su proizvodi tih kompanija redovito njihov prvi izbor.

Liderski status kompanija na tržištima ide ruku pod ruku s povjerenjem potrošača u njihove tehnološke postupke, zdravstvenu ispravnost proizvoda, sljedivost, ali i poštivanje načela održivosti u proizvodno dobavnom lancu. Taj pristup potvrđuje i cijeli niz certifikata i oznaka kvalitete koje posjeduju obje kompanije.

Jedan od njih je i **Roundtable on Sustainable Palm Oil (RSPO) certifikat** međunarodne RSPO organizacije posvećene promicanju uzgoja i uporabe održivih proizvoda od palminog ulja.

Uzgoj palminog ulja značajno doprinosi negativnim posljedicama na okoliš i društvo. Kako bi se stvorile plantaže, velike površine tropskih šuma često se krče, što rezultira masovnom deforestacijom. Ovaj proces dovodi do ozbiljnog gubitka bioraznolikosti,

uključujući izumiranje brojnih ugroženih vrsta prilikom gubitka svojih prirodnih staništa. Također, spaljivanje šuma, koje se često koristi za pripremu zemljišta, uzrokuje pojačane emisije stakleničkih plinova, čime se dodatno pogoršavaju klimatske promjene.

Osim okolišnih, prisutni su i značajni socijalni izazovi. Uzgoj palminog ulja često dovodi do prisilne dislokacije autohtonih zajednica, dok loši radni uvjeti i iskorištavanje radnika, uključujući dječji rad, dodatno naglašavaju negativne društvene utjecaje povezane s ovom industrijom.

Kako bi spriječili nastajanje negativnih utjecaja na okoliš i društvo, temeljni principi RSPO organizacije uključuju poštivanje radničkih prava, etičko ponašanje, odgovorno i održivo korištenje zemljišta, zaštitu na radu, ublažavanje klimatskih promjena i smanjenje GHG emisija, uključivanje malih, lokalnih dobavljača te transparentnost, a obuhvaćaju veliki broj različitih dionika – od proizvođača preko prerađivača do trgovaca.

Svjesni važnosti takvog pristupa te negativnih posljedica uzgoja palminog ulja, Zvijezda HR i Dijamant su kroz članstvo i godišnju recertifikaciju u globalnoj RSPO inicijativi izabrali aktivno sudjelovanje i suradnju na promicanju i razvoju održivih praksi nabave palminog ulja te temeljne principe toga modela rada ugrađuju u svoje vrijednosti. Posvećenost Zvijezde i Dijamanta RSPO inicijativi je vidljiva kroz povećano korištenje održivog palminog ulja u proizvodnji industrijskih proizvoda pri čemu potrošnja održivog palminog ulja za te svrhe kontinuirano raste (u 2024. u odnosu na 2023. potrošnja te sirovine je bila veća 2,5 puta).

Na taj način pokazuju svoju svijest o važnosti promicanja održivog poslovanja u lancu opskrbe palminim uljem podržavajući inicijativu koja nastoji razviti industriju proizvodnje palminog ulja utemeljene na načelima održivosti u cijelom lancu.

63 Belje, Dijamant, Vinka, Zvijezda HR

64 Belje, Dijamant, Zvijezda HR, PIK Vrbovec HR

65 Dijamant, Zvijezda HR

66 Mercator EMBA

67 Belje, PIK Vinkovci, Vupik

68 Jamnica HR, Mercator EMBA

69 Eko Biograd, PIK Vinkovci

70 Zvijezda HR

71 Belje, PIK Vinkovci, Vupik

FORTENOVA
GRUPA

5.

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

IZVJEŠĆE O ODRŽIVOSTI 2024.

Fortenova grupa se sastoji od matičnog (holding) društva Fortenova grupe d.d. (“Društvo”) i operativnih društava. Upravljanje Fortenova grupom d.d. i njezinim ovisnim društvima (“Grupa”) temelji se na zakonskim propisima, zdravoj poslovnoj praksi i općim načelima korporativnog upravljanja.

Pet načela Kodeksa korporativnog upravljanja Fortenova grupe

Svrha	omogućava postizanje svrhe i ciljeva poslovanja
Odgovornost	jasno definirane uloge i nadležnosti/odgovornosti
	transparentnost informacija o svim važnim pitanjima
Integritet, poštenje, transparentnost i stabilnost	omogućava neovisni doprinos u donošenju odluka i raznolikost perspektiva
	temeljeno na etičkoj poslovnoj praksi i poštenju prema vlasnicima kapitala i dionicima
Strateška ujednačenost	olakšava djelotvorno formuliranje i provedbu strategije
Organizacijska djelotvornost	poduprta odgovarajućom organizacijskom strukturom, s provjerama i ravnotežom između kontrola i efikasnosti

Skupština Društva

Glavna skupština jedino je upravljačko tijelo Društva čiji je rad otvoren za sudjelovanje svih imatelja vlasničkih udjela (dioničara). Osnovna funkcija Glavne skupštine jest osigurati izražavanje volje imatelja vlasničkih udjela. Za razliku od Upravnog odbora, Glavna skupština nije trajno upravljačko tijelo i saziva se *ad hoc*, ali najmanje jednom godišnje. Glavna skupština izravnog dioničara Društva, Fortenova Group HoldCo B.V., saziva se pisanom obavijesti (pozivom) koji se objavljuje u zakonskom roku prije dana održavanja Glavne skupštine. Skupština imatelja depozitarnih potvrda Fortenova STAK Sticing u Amsterdamu, održava se u Nizozemskoj uživo ili elektroničkim putem, a saziva se putem obavijesti e-poštom koja sadržava podatke o mjestu, datumu i točnom vremenu održavanja Skupštine. Obavijest se imateljima depozitarnih potvrda šalje najkasnije osam dana prije održavanja.

Ključne odluke koje imaju znatan ili važan učinak na imovinu, financijsku poziciju, poslovni rezultat, vlasničku strukturu i upravljanje Društvom donose se isključivo na Glavnoj skupštini, utvrđenom većinom.

Imateljima vlasničkih udjela dopušteno je sudjelovati te, osobito, glasati na sjednici Glavne skupštine primjenom modernih komunikacijskih tehnologija (npr. elektroničkim putem). Pravo glasa obuhvaća sve imatelje vlasničkih udjela Društva, a broj glasova koji pripadaju imateljima vlasničkih udjela na Glavnoj skupštini jednak je

broju dionica/vlasničkih udjela koje imaju, bez obzira na vrstu tih dionica/vlasničkih udjela.

Nadležnost Glavne skupštine

Glavna skupština odlučuje, između ostalog, o izmjenama i dopunama Statuta; promjeni sjedišta Društva ili države osnivanja i svakoj promjeni oblika Društva; pripajanju, podjeli, spajanju ili prestanku Društva; imenovanju i/ili opozivu članova Upravnog odbora Društva, naknadi za njihov rad i svim drugim povlasticama (npr. osiguranje) na temelju njihove funkcije; imenovanju revizora; povećanju ili smanjenju temeljnog kapitala Društva; inicijalnoj javnoj ponudi Društva; utvrđivanju godišnjih financijskih izvješća Društva na konsolidiranoj i pojedinačnoj osnovi; davanju odobrenja o pitanjima za koja je, u skladu s važećim propisima ili Statutom, potrebno odobrenje Glavne skupštine; izvršava druge dužnosti koje potpadaju pod nadležnost Glavne skupštine u skladu sa zakonom ili Statutom.

Upravni odbor

Društvo vodi Upravni odbor.

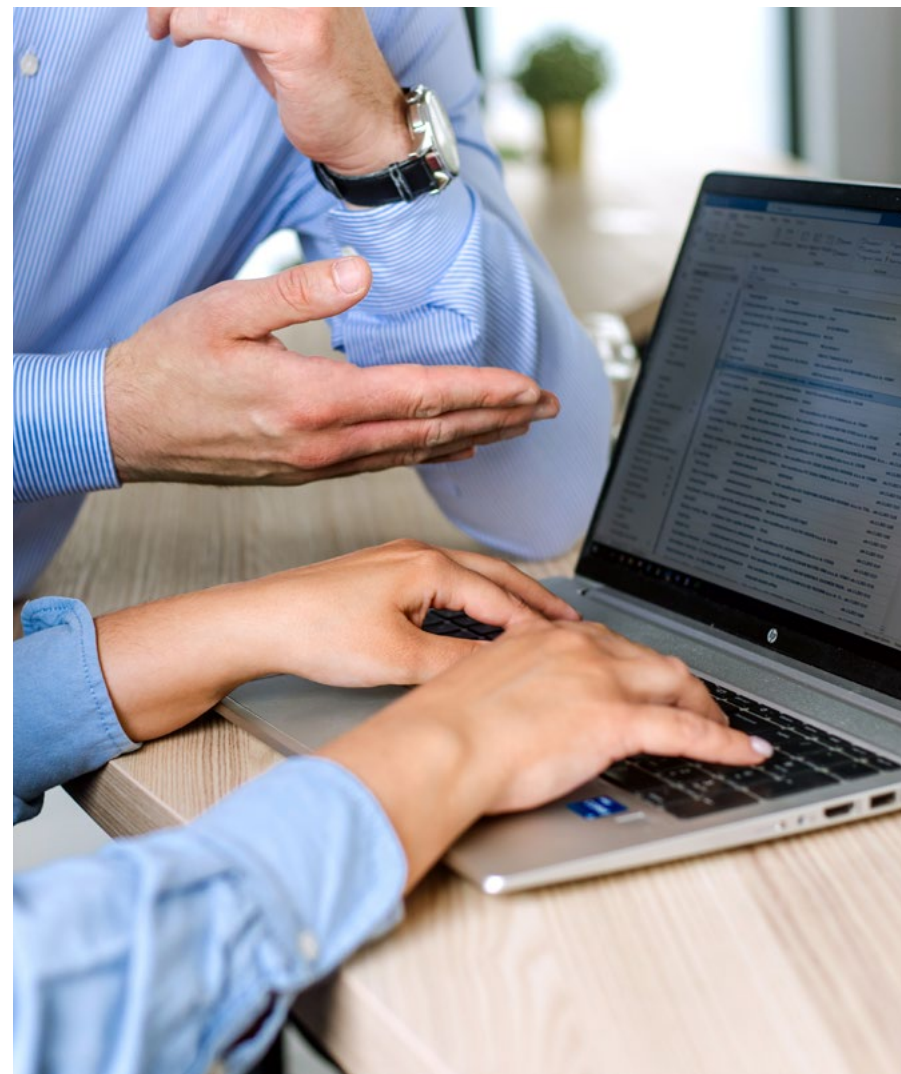
Upravni odbor Društva predan je visokim standardima korporativnog upravljanja za koje smatra da su od presudne važnosti za integritet poslovanja i održavanje povjerenja svih dionika. Društvo očekuje od svih svojih direktora i zaposlenika da postupaju pošteno i s integritetom. Društvo nastoji djelovati u skladu sa zakonima i običajima zemalja u kojima posluje; usvaja odgovarajuće standarde poslovne prakse i procedure; posluje s integritetom te uvažava i poštuje kulturu svake države u kojoj obavlja djelatnost. Upravni odbor primjenjuje visoke etičke standarde, a tamo gdje odluke Upravnog odbora mogu različito utjecati na različite grupe imatelja vlasničkih udjela, Upravni odbor sve imatelje vlasničkih udjela tretira na pošten način. U Upravnom odboru predviđeno je sedam (7) članova, sukladno odluci Glavne skupštine usvojenoj temeljem ovlasti utvrđenoj u Statutu Društva. Članovi Upravnog odbora mogu biti imenovani izvršnim direktorima, ali samo tako da većina članova Upravnog odbora budu neizvršni direktori. Jedan član Upravnog odbora je predstavnik zaposlenika Društva, u skladu s obvezujućim odredbama propisa o radu.

Članovi Upravnog odbora među sobom biraju predsjednika i najmanje jednog zamjenika predsjednika Upravnog odbora. Osoba koja je istodobno izvršni direktor ne može biti izabrana ni za predsjednika ni za prvog zamjenika predsjednika Upravnog odbora.

Članovi Upravnog odbora

Na dan 31. prosinca 2024. Upravni odbor djelovao je u sljedećem sastavu:

- predsjednik Upravnog odbora i neizvršni direktor: Pavao Vujnovac
 - izabran kao član Upravnog odbora odlukom Glavne skupštine od 20. siječnja 2023., a kao predsjednik Upravnog odbora izabran na sjednici Upravnog odbora 3. rujna 2024.
 - rođen 20. prosinca 1974.
- zamjenik predsjednika Upravnog odbora i neizvršni direktor: Josip Jurčević
 - izabran kao član Upravnog odbora odlukom Glavne skupštine od 30. kolovoza 2024., a kao zamjenik predsjednika Upravnog odbora izabran na sjednici Upravnog odbora 3. rujna 2024.
 - rođen 4. veljače 1976.
- član Upravnog odbora i neizvršni direktor: Borut Petek
 - izabran odlukom Glavne skupštine od 30. kolovoza 2024.
 - rođen 5. listopada 1983.
- član Upravnog odbora, neizvršni direktor i predstavnik radnika: Ivica Mudrinić
 - imenovan odlukom Radničkog vijeća od 19. rujna 2022.
 - rođen 28. listopada 1955.
- član Upravnog odbora i glavni izvršni direktor: Fabris Peruško
 - izabran odlukom Glavne skupštine od 20. siječnja 2023.
 - imenovan za glavnog izvršnog direktora odlukom Upravnog odbora od 6. ožujka 2023.
 - rođen 19. rujna 1973.
- član Upravnog odbora i izvršni direktor: Damir Spudić
 - izabran odlukom Glavne skupštine od 20. siječnja 2023.
 - imenovan za izvršnog direktora odlukom Upravnog odbora od 3. rujna 2024.
 - rođen 9. travnja 1982.

Načela odabira članova Upravnog odbora

Osnovni kriteriji za odabir novog člana Upravnog odbora osiguravaju:

- da struktura članova Upravnog odbora predstavlja kombinaciju različitih tipova znanja te profesionalnog i praktičnog iskustva, koja odražava ravnotežu kvalifikacija usklađenu sa strukturom i glavnim operativnim poslovanjem Društva
- da članovi Upravnog odbora budu osobe koje posjeduju odgovarajuće osobne kvalitete koje odražavaju visoke moralne standarde i spremnost sudjelovanja u aktivnostima i procesu donošenja odluka u Društvu na aktivan i nepristran način
- da članovi Upravnog odbora budu osobe koje imaju specijalna stručna znanja potrebna za upravljanje Društvom
- da između članova Upravnog odbora i Društva ne nastaje sukob interesa.

Barem jednom godišnje Upravni odbor razmatra vlastiti rad u prethodnom razdoblju, kao i rad svakog od pododbora. Upravni odbor podnosi izvješće o ocjeni svojeg rada Glavnoj skupštini. Ocjena i izvješće moraju uključivati doprinos i nadležnost pojedinačnih članova, skupne aktivnosti Upravnog odbora, rad pododbora, ciljeve koje je Društvo ostvarilo u usporedbi s postavljenim ciljevima te ostale mjerodavne nalaze, vodeći računa o opredjeljenju vlasnika za postizanje najviših standarda djelovanja Grupe, u skladu s njezinom prisutnošću u lokalnoj zajednici.

Nadležnost Upravnog odbora

Upravni odbor postavlja strateške ciljeve Društva, vodi brigu o tome da postoje nužni financijski i ljudski resursi za ostvarivanje ciljeva Društva te nadzire i kontrolira upravljanje Društvom. Upravni je odbor također odgovoran za djelotvornost prakse korporativnog upravljanja, naknade direktorima i planiranje sljedećeg, transparentan proces nominiranja i imenovanja (postavljanja) članova Upravnog odbora i izvršnih direktora, upravljanje potencijalnim sukobima interesa, integritet sustava računovodstva i financija te proces otkrivanja informacija i komunikacije.

Nadležnosti su Upravnog odbora, između ostalog:

- utvrđivanje dugoročne poslovne strategije i ciljeva Društva te praćenje implementacije strategije i postizanja tih ciljeva
- uspostavljanje kulture, vrijednosti i standarda Društva i Grupe te briga o tome da se razumiju i ispunjavaju obveze prema imateljima vlasničkih udjela
- nadziranje menadžmenta u pogledu njegova učinka u ostvarivanju dogovorenih kratkoročnih i dugoročnih ciljeva te usklađenosti s mjerodavnim zakonima, pravilima i propisima
- postavljanje financijskih ciljeva i odobravanje proračuna i financijskog planiranja te potrebnih sredstava za ostvarivanje tih ciljeva
- pregledavanje i odobravanje godišnjega poslovnog plana

Društva, Grupe i najmanje svakog od ključnih operativnih ovih društava Društva

- odlučivanje o tome hoće li Društvo i Grupa ući u značajna nova poslovna područja ili izaći iz nekog od postojećih poslovnih područja
- odlučivanje o velikim preuzimanjima, spajanjima, prodajama ili kapitalnim investicijama
- usvajanje Poslovnika o radu Upravnog odbora i Poslovnika o radu izvršnih direktora
- imenovanje izvršnih direktora Društva
- odobravanje zapošljavanja ili otpuštanja zaposlenika na ključnim pozicijama po preporuci izvršnih direktora
- odobravanje svih pitanja i poslovnih odluka gdje takve odluke premašuju ovlasti koje je Upravni odbor delegirao pododborima ili glavnom izvršnom direktoru i izvršnim direktorima Društva u skladu s korporativnim dokumentima.

Upravni odbor djeluje u skladu sa Statutom, Korporativnim kodeksom upravljanja, Poslovníkom o radu Upravnog odbora i Etičkim kodeksom Grupe.

Nagrađivanje članova Upravnog odbora

Upravni odbor ima pravo na fiksnu naknadu i druga materijalna prava/beneficije u skladu s pravilima Politike nagrađivanja i putovanja za neizvršne direktore Fortenova grupe d.d. koju usvaja Glavna skupština.

Pododbori Upravnog odbora

Upravni odbor određene odgovornosti i ovlasti delegira svojim pododborima. Rad pododbora od velike je važnosti za efektivno poslovanje Upravnog odbora. Pododbori u ime Upravnog odbora dubinski i detaljno razmatraju pitanja mjerodavna za svoj Opis poslova/nadležnosti te nakon svake sjednice podnose izvješće Upravnom odboru. Pododbori pripremaju izvješća, materijale, preporuke ili nacрте odluka za Upravni odbor (savjetodavna uloga), ali ne odlučuju o pitanjima u nadležnosti Upravnog odbora.

Na dan 31.12.2024. godine Upravni odbor u radu podupiru tri ključna pododбора:

a. Odbor za reviziju i rizik

Osnovan za potrebe uspostave efikasnog i kvalitetnog sustava interne kontrole u Društvu.

Ovaj odbor:

- prati integritet financijskih izvješća Društva, osobito pravilnost i dosljednost računovodstvenih metoda koje Društvo primjenjuje, uključujući kriterije za konsolidaciju financijskih izvješća ovisnih društava koja pripadaju Društvu
- barem jednom godišnje procjenjuje kvalitetu sustava interne kontrole i upravljanja rizikom, u cilju adekvatnog identificiranja i objave glavnih rizika kojima je Društvo izloženo (uključujući rizike povezane s usklađenošću sa zakonskim i regulatornim propisima) te upravljanja tim rizicima na adekvatan način
- osigurava efikasnost sustava interne revizije, osobito izradom preporuka za odabir, imenovanje, ponovno imenovanje i razrješenje rukovoditelja odjela interne kontrole te s obzirom na sredstva koja su mu na raspolaganju, kao i ocjenom radnji koje poduzima menadžment nakon nalaza i preporuka Interne revizije (ako ne postoji sustav revizije u društvu, ovaj Odbor jednom godišnje razmatra potrebu njegove uspostave)

- osigurava dobivanje kvalitetnih informacija od ovisnih i povezanih društava, kao i od trećih osoba (kao što su stručni savjetnici), uzimajući u obzir utjecaj tih informacija na konsolidirana financijska izvješća

b. Odbor za strategiju

Svrha je Odbora za strategiju nadgledanje portfelja i strateškog smjera transformacije Grupe (uključujući financijske i nefinancijske utjecaje i koristi, opseg, potencijalne rizike, određivanje redoslijeda i vremenski raspored projekata sadržanih u njemu). Primarna odgovornost za provedbu strategije i projekata transformacije dodijeljena je izvršnim direktorima, a nadgleda je Upravni odbor. Ovaj Odbor podržava Upravni odbor u ispunjavanju njegovih odgovornosti nadgledanja koje se odnose na strategiju Društva

Ovaj Odbor:

- proučava strateške planove za dugoročni razvoj Društva i daje savjete o njima
- priprema portfelj transformacije Grupe (uključujući financijske i nefinancijske učinke i koristi, opseg, potencijalne rizike, određivanje redoslijeda i vremenskog rasporeda projekata koje on sadrži) za odobrenje Upravnog odbora
- pregledava usklađenost strateške namjere i smjera programa transformacije s dugoročnom strategijom Društva koju je odobrio Upravni odbor
- blisko surađuje s menadžmentom na pripremi rasprave o programskoj strategiji vezanoj za program transformacije za Upravni odbor,
- utvrđuje načela za računovodstvenu, financijsku i kontrolu rizika te odobrava značajne promjene tih načela
- pregledava i odobrava jednom godišnje financijski poslovni plan
- pregledava i odobrava godišnja i polugodišnja financijska izvješća Društva i
- pregledava i odobrava godišnji izvještaj i izvještaj o nagrađivanju prije njihova podnošenja Glavnoj skupštini.

c. Odbor za imenovanja, nagrađivanje i korporativno upravljanje

Svrha je ovog Odbora voditi računa o općeprihvaćenim načelima dobrog upravljanja te:

- asistirati Upravnom odboru vodeći brigu o tome da se njegov sastav redovito pregledava i osvježava, tako da bude djelotvoran i sposoban raditi u najboljem interesu imatelja vlasničkih udjela
- asistirati Upravnom odboru u ispunjavanju njegove nadzorne funkcije, vodeći brigu o tome da se politika i praksa nagrađivanja provode na pošten i odgovoran način i da nagrađivanje bude povezano s korporativnim i individualnim rezultatima
- ocjenjivati i preporučivati korporativnu strukturu Društva tako da ona evoluiira
- savjetovati o imenovanjima drugog ključnog osoblja, uključujući novostvorene pozicije

Izvršni direktori

Upravni odbor imenuje izvršne direktore. Društvo ima od jednog do tri izvršna direktora, koji mogu biti imenovani i među članovima Upravnog odbora, ali samo tako da većina članova Upravnog odbora budu neizvršni direktori. Glavnim izvršnim direktorom imenuje se jedan od izvršnih direktora koji je ujedno član Upravnog odbora. Izvršni direktori upravljaju operativnim poslovanjem Društva kao kolektivno tijelo.

Izvršni direktori

Na dan 31. prosinca 2024. izvršni su direktori Društva:

- glavni izvršni direktor: Fabris Peruško, prvi puta imenovan u travnju 2019.
- izvršni direktor, poslovno područje Financije: Damir Spudić, prvi puta imenovan u rujnu 2024.;

Načela odabira izvršnih direktora

Upravni odbor bira izvršne direktore Fortenova grupe d.d. vodeći računa o prethodnom radu kandidata, kompetencijama i stručnosti. Pri procesu odabira između prijavljenih kandidata, vodi se računa o tome da se kandidati u svojem prethodnom radnom iskustvu ili životnom djelovanju posebno ističu u vrijednostima koje Grupa podržava i proklamira u svojim propisanim aktima u skladu s Kodeksom korporativnog upravljanja.

Nadležnost izvršnih direktora

Izvršni direktori vode poslove Društva i djeluju u skladu sa Statutom, Kodeksom korporativnog upravljanja, Poslovnikom o radu izvršnih direktora i Etičkim kodeksom Grupe.

Izvršni direktori u skladu sa svojim nadležnostima prema Statutu obavljaju sljedeće dužnosti i imaju sljedeće nadležnosti:

- zastupaju Društvo
- vode poslove Društva
- sazivaju Glavnu skupštinu Društva u situacijama propisanim mjerodavnim zakonom

- izvršavaju odluke koje usvoje Glavna skupština i Upravni odbor u okviru svojih nadležnosti
- u ime Društva ostvaruju dioničarska prava u izravnim ovisnim društvima Društva, uz odobrenje Upravnog odbora i Glavne skupštine, već prema tome što je primjenjivo
- podnose izvješća Upravnom odboru u skladu sa zakonom
- obavljaju dužnosti koje su prema zakonu ili Statutu u njihovoj nadležnosti.

Izvršni su direktori ovlašteni zastupati Društvo u svakodnevnom poslovanju. Za određena pitanja povezana s Društvom izvršnim je direktorima potrebna prethodna suglasnost Upravnog odbora i/ili Glavne skupštine. Za određena pitanja koja se odnose na izravna ili neizravna ovisna društva izvršnim je direktorima potrebno prethodno odobrenje Upravnog odbora ili Glavne skupštine. Naime, izvršni direktori zastupaju Društvo pri ostvarivanju prava glasa na glavnoj skupštini izravnih ili neizravnih ovisnih društava.

Komunikacija o ključnim pitanjima

Statutom Fortenova grupe d.d. propisuje se da slanjem pisane obavijesti izvršnim direktorima dioničari mogu zatražiti održavanje Glavne skupštine u bilo kojem trenutku. Glavna skupština održava se najmanje jednom godišnje i uvijek kada to zahtijevaju interesi Društva.

Proces izvještavanja u Društvu odvija se putem predlaganja odluka i održavanja redovitih te izvanrednih sjednica Upravnog odbora i sjednica izvršnih direktora Fortenova grupe d.d.

Upravni je odbor, kao najviše upravljačko tijelo, 2024. održao ukupno 15 sastanka na kojima su članovi Upravnog odbora bili prisutni osobno odnosno putem odgovarajućeg sredstva komunikacije. Na sjednicama su ukupno usvojene 82 odluke o ključnim pitanjima za Grupu, a 72 odluke Upravni je odbor usvojio korespondentnim glasanjem.

Izvršni direktori održali su 60 redovnih i 26 izvanrednih sjednica, na kojima je redovnom procedurom usvojeno 1325 odluka, a 49 odluka usvojeno je izvanrednom procedurom. Od ukupnog broja donesenih odluka, 1248 se odnosilo na odluke operativnih društava, a 77 na Fortenova grupu d.d.

Izvršni direktori odgovorni su za kontinuirano praćenje i procjenu:

- učinka / poslovnih rezultata Društva i Grupe
- relevantnih tržišnih okolnosti i izgleda
- ostalih događaja i okolnosti (političkih, regulatornih itd.) koji mogu

bitno utjecati na poslovanje ili položaj Društva, Grupe ili bilo koje od njezinih članica

Izvršni direktori obvezni su izvijestiti Upravni odbor o svim važnim događajima, okolnostima ili izgledima koji mogu imati znatan nepovoljan učinak na poslovanje ili položaj Društva, Grupe ili bilo koje od njezinih članica. Ta se izvješća pripremaju u pisanom obliku, s primjerenom argumentacijom i podacima, osim u slučaju izvanrednih okolnosti koje zahtijevaju da ih se odmah priopći najbržim načinom komunikacije. Kad to od njih zatraži Upravni odbor, izvršni direktori imaju obvezu pravodobno pripremiti objašnjenja i izvješća o svim pitanjima koja su u njihovoj nadležnosti.

U operativnim društvima komunikacija o ključnim pitanjima odvija se na sjednicama uprava te u komunikaciji uprava s izvršnim direktorima Fortenova grupe d.d., usmeno i neposredno na sastancima te pismeno e-poštom, biltenom u obliku odluka, uputa, politika, pravilnika, preporuka i sl. Sistematizacijom radnih mjesta koja predstavlja opise poslova te internim odlukama jasno su propisane obveze i odgovornosti menadžera i drugih zaposlenika za ekonomske, okolišne i društvene teme.

Nadzorni odbori društava podnose skupštinama društava izvješća o obavljenom nadzoru nad upravom.

Komunikacija o ključnim pitanjima odvija se i putem propisanih godišnjih izvješća o radu kao što su godišnja financijska izvješća i ostala propisana izvješća.

Usklađenost poslovanja i korporativne politike

Sustav usklađenosti poslovanja Fortenova grupe kontinuirano se unaprjeđuje kako bi se osigurala usklađenost sa zakonima i usvojila najbolja praksa, pri čemu je cilj osigurati da zakonske promjene budu uzete u obzir što je moguće brže. Usklađenost je definirana Politikom usklađenosti poslovanja, prema kojoj se definira odgovornost zaposlenika i menadžmenta, a provodi se s pomoću četiri osnovna načela usklađenosti i službene funkcije usklađenosti poslovanja.

Politikom usklađenosti poslovanja utvrđuju se osnovni zahtjevi u pogledu okvira usklađenosti u cijeloj Grupi te minimalne zaštite i standarda koje je potrebno primjenjivati. Glavna su načela usklađenosti:

- integritet
- načelo “ton s vrha” (engl. *tone from the top*)
- usklađenost poslovanja odgovornost je svakog zaposlenika
- za implementaciju elemenata usklađenosti poslovanja odgovoran je menadžment

Od svih kompanija Grupe zahtijeva se dobro razumijevanje svih mjerodavnih zakona, propisa i standarda na tržištima i u zakonodavstvima u kojima posluju te postupanje u skladu s njima. U 18 kompanija⁷² Fortenova grupe postoji nositelj funkcije usklađenosti poslovanja. Oni su educirani o politikama usklađenosti poslovanja putem individualnih i grupnih sastanaka i obrazovnih materijala te putem svakodnevne komunikacije u slučaju pitanja koja se odnose na implementaciju. I kompanije Grupe koje nemaju nositelje funkcije usklađenosti poslovanja dužne su uspostaviti okvir usklađenosti poslovanja usvajanjem grupnih politika i drugih internih akata, provođenjem implementacijskih aktivnosti i drugih aktivnosti koje koordinira Fortenova grupa.

U 2024. je na razini Fortenova grupe zabilježeno 335 slučajeva (nadzori, formalno pokrenuti sudski sporovi i dr.) u kojima je izrečena novčana kazna u ukupnoj vrijednosti od 379.011 eura. U odnosu na 2023., smanjio se broj slučajeva u kojima je izrečena novčana kazna, no ukupni iznos kazni je viši. Najčešći slučajevi odnose se na standardne inspekcijske postupke iz domene radnog prava, sigurnosti hrane i zaštite okoliša.

Korporativne politike

Tijekom 2021. Grupa je počela razvijati vlastite politike usklađenosti poslovanja – opće Politike usklađenosti poslovanja, Politike sprječavanja podmičivanja i korupcije – darovi i nagrade i Politike sprječavanja sukoba interesa te povezane Procedure utvrđivanja i provjere krajnjih stvarnih vlasnika. Tijekom 2022. provodile su se implementacijske aktivnosti u pogledu usvojenih politika te je usvojena nova politika – Politika zaštite tržišnog natjecanja. Tijekom 2023. usvojene su nove grupne politike te su provedene implementacijske aktivnosti i to Politika raznolikosti, pravednosti i uključivosti i Politika Korporativnih komunikacija.

U 2024. usvojen je Kodeks poslovnog ponašanja dobavljača kojim se definiraju standardi poslovnog ponašanja koji se očekuju od svih sudionika u lancu opskrbe. Detaljnije informacije dostupne u poglavlju [Lanac opskrbe](#). Sve najvažnije korporativne politike usvojene su kao grupne politike te ih se moraju pridržavati sva društva unutar Grupe.

Ugrađivanje obveza korporativnih politika

Grupa promiče odgovarajuću kulturu usklađenosti poslovanja, svijesti o standardima, procedurama i smjernicama usklađenosti poslovanja te razumijevanja relevantnih problema povezanih s usklađenošću poslovanja. Stoga svaki proces unutar društava Grupe mora biti reguliran odgovarajućom internom procedurom, a ako je potrebno detaljnije objasniti korake interne procedure, izrađuje se uputa za rad i to posebno za svaki sektor/odjel koji sudjeluje u procesu.

Iznimno je važno da u svim internim procedurama budu predviđene interne kontrole tj. da se za svaki ključni korak definira osoba i način na koji će se prekontrolirati pravilnost provedenih radnji i prateće dokumentacije. Procedurom je potrebno predvidjeti i način na koji će osoba zadužena za kontrolu potvrditi da je obavila detaljnu, a ne formalnu kontrolu pravilnosti obavljenih radnji.

Društva Grupe redovno pružaju primjereni trening i edukaciju o temama koje se odnose na usklađenost poslovanja utvrđenima Etičkim kodeksom i povezanim politikama, omogućavaju dostupnost svih internih akata i primjenjuju politiku otvorenih vrata za sve probleme.

⁷² Konzum HR, Konzum BIH, Mercator SLO, Mercator SRB, Tisak, Jamnica HR, Mg Mivela, Sarajevski kiseljak, Zvijezda HR, Dijamant, PIK Vrbovec HR, Belje, Agrolaguna, PIK Vinkovci, Vupik, mStart HR, Roto dinamic, Fortenova grupa d.d.

Etički kodeks

Etički kodeks Fortenova grupe postavlja temeljne vrijednosti i načela profesionalne etike, usmjeravajući svakodnevno poslovanje i djelovanje Grupe. Njegova svrha je osigurati održavanje visoke razine korporativne odgovornosti te izgradnja snažne i održive organizacijske kulture među svim dionicima.

Stoga se Kodeks odnosi na sve osobe, bilo fizičke ili pravne, koje su u poslovnom odnosu s Fortenova grupom. To uključuje zaposlenike Grupe i njezinih društava kćeri, poslovne partnere, savjetnike, dobavljače, klijente i druge dionike.

Kodeks naglašava ključna etička načela koja je potrebno štiti i dosljedno primjenjivati:

- Poštivanje ljudskih prava i zaštita dostojanstva svakog pojedinca,
- Sloboda rada uz strogu zabranu dječjeg ili prisilnog rada,
- Profesionalni i osobni razvoj zaposlenika i mogućnost napretka u zdravom i poticajnom radnom okruženju,
- Briga za okoliš, zdravlje i sigurnost, s ciljem očuvanja prirodnih resursa i osiguravanja održivog poslovanja.

Prijavljivanje nepravilnosti i neetičnog ponašanja

Budući da pridaje veliku važnost integritetu i odgovornosti u poslovanju Fortenova grupa omogućava sigurne kanale za prijavu nepravilnosti i neetičnog ponašanja te su Etičkim kodeksom jasno definirani mehanizmi prijavljivanja, kao i postupak ispitivanja svih zaprimljenih prijava i dosljedno se primjenjuju u svim kompanijama unutar Grupe. Time se osigurava transparentnost, zaštita prijavitelja i rješavanje potencijalnih etičkih povreda.

Proces obrade pritužbi Etičkom povjerenstvu

Protiv neetičnog ponašanja koje se odnosi na poslovanje Grupe, pritužbu imaju pravo podnijeti svi dionici. Pritužba se podnosi e-poštom, poštom ili telefonom navedenim u Etičkom kodeksu.

Pritužbe zaprima Etičko povjerenstvo, a one se obrađuju na sjednicama. Uz pomoć različitih metoda poput prikupljanja dokaza, saslušavanja svih strana, provođenja izvanrednih revizija itd., provodi se detaljna provjera osnovanosti pritužbe.

Na temelju prikupljenih dokaza i analiza, Povjerenstvo donosi odluku je li pritužba osnovana ili nije. Ako se zaključi da je pritužba osnovana, predlažu se odgovarajuće mjere i/ili sankcije razmjerne neetičnom ponašanju.

Mjere se određuju prema težini povrede: naredba da se ispravi povreda Etičkog kodeksa; pisano upozorenje kojim se naglašava mogućnost otkaza ugovora o radu; otkaz ugovora o radu; mogući kazneni progon protiv počinitelja neetičnog postupanja, u skladu s primjenjivim propisima.

Nakon završetka procesa, osobe koje su podnijele pritužbu informira se o rezultatima prijave.

O pitanjima koja zahtijevaju posebnu pozornost redovito se informiraju Upravni odbor i Izvršni direktori, a broj zaprimljenih prijava i njihov status sustavno prezentiraju na sjednicama.

Osim toga, Izvršni direktori i Odbor za reviziju i rizik Upravnog odbora se kroz detaljno izvješće informiraju o rezultatima postupaka u kojima je na temelju zaprimljene prijave pregled ili izvanrednu reviziju provela Interna revizija.

Ostali kanali prijave nepravilnosti unutar Fortenova grupe

Fortenova grupa prepoznaje da se integritet i reputacija u najvećoj mjeri temelje na povjerenju njezinih zaposlenika i poslovnih partnera. Zato primjenjuje i promiče etička načela i vrijednosti te, u skladu s primjenjivim pravom i propisima proaktivno teži poštivanju najviših mogućih poslovnih standarda. Cilj joj je reguliranje i jasno predstavljanja korporativne odgovornosti svih dionika Grupe, regulatorna usklađenost te zaštita onih osoba koje “progovore” protiv sumnje na nepravilnost ili počinjenja nepravilnosti.

Stoga je Fortenova grupa d.d. donijela i **Pravilnik o postupku internog prijavljivanja i rješavanja nepravilnosti**, kojim se uređuje postupak unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti, određuje proceduru u slučaju da zaposlenik ili druga osoba prijavi sumnju u nepravilnost ili počinjenje nepravilnosti u radnom okruženju te uređuje postupak imenovanja povjerljive osobe i njezina zamjenika. Cilj je Pravilnika osigurati primjereno prijavljivanje nepravilnosti i zaštitu prijavitelja nepravilnosti od osвете povezane s prijavljivanjem. Povjerljiva osoba dužna je zaprimiti prijavu, pokrenuti proces ispitivanja nepravilnosti te dostaviti prijavitelju povratnu informaciju o prijavi. Ta se informacija u pravilu dostavlja u roku od 30 dana, ali ne dulje od 90 dana od dana potvrde o primitku prijave, pri čemu je obveza povjerljive osobe čuvati identitet prijavitelja nepravilnosti i podatke zaprimljene u prijavi od neovlaštenog otkrivanja, odnosno objave drugim osobama. Sva prava, ovlasti i obveze povjerljive osobe primjenjuju se i na zamjenika povjerljive osobe.

Kod prijava radnika koje su povezane sa zaštitom ljudskih prava, kao i drugim socijalnim i kadrovskim pitanjima sukladno Pravilniku o prijavljivanju unutarnjih nepravilnosti, provodi se remedijacija. Riječ je o postupku kojim se prijavitelja nepravilnosti obavještava o njegovim/njezinim pravima predviđenim nacionalnim propisima. Mehanizmi djelovanja organizacije propisani su Pravilnikom o postupku unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti u Fortenova grupi, a oslanjaju se na Etički kodeks, Politiku o zaštiti osobnih podataka i Politiku tržišnog natjecanja te Pravilnik o radu. U operativnim kompanijama kolektivnim je ugovorom predviđen postupak zaštite dostojanstva radnika i mjere zbog eventualne povrede. Zaposlenici su uključeni putem svojih predstavnika poput radničkih vijeća ili vijeća zaposlenika ili sindikata, ovisno o zakonskim propisima države. Svaka osoba koja je bila uključena u postupak prijavljivanja nepravilnosti ima pravo na povratnu informaciju, a prijavitelj ima pravo

i na odluku s uputom o pravnom lijeku. Grupa provodi revizije, ankete i analize temeljem kojih se stvaraju politike i procesi s ciljem ublažavanja postojećih i sprječavanja budućih negativnih utjecaja.

Operativne kompanije Grupe u Hrvatskoj koje su to bile obvezne učiniti u skladu sa Zakonom o zaštiti prijavitelja nepravilnosti, također su uspostavile ili ažurirale već postojeći mehanizam unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti povjerljivoj osobi.

Također, **Pravilnik o radu** operativnih kompanija u Grupi propisuje postupak i mjere zaštite dostojanstva radnika na radu i zabranjuje svaku izravnu ili neizravnu diskriminaciju povezanu s radom i uvjetima na radu, uključujući kriterije i uvjete za zapošljavanje, napredovanje u karijeri, profesionalno usmjeravanje, stručnu kvalifikaciju i obuku te prekvalifikaciju, u skladu s posebnim zakonodavstvom. Fortenova grupa d.d. i njezina operativna društva imenovali su ovlaštenog predstavnika za zaprimanje i rješavanje pritužbi koje se odnose na zaštitu dostojanstva radnika.

Ukupni broj prijava nepravilnosti u 2024. putem različitih kanala

Broj prijava zaprimljenih 2024.			
Etičko povjerenstvo (Etički kodeks)	Povjerljiva osoba (Pravilnik o postupku internog prijavljivanja i rješavanja nepravilnosti)	Ovlaštenik poslodavca za pritužbe radnika (Pravilnik o radu)	UKUPNO

14

3

14

31

Kategorije prijava nepravilnosti	Etičko povjerenstvo	Povjerljiva osoba	Ovlaštenik poslodavca za pritužbe radnika	UKUPNO
Kršenje ljudskih prava	4	0	8	12
Kršenje prava radnika	3	0	6	9
Kršenje poslovne etike	5	0	0	5
Zaštita okoliša	0	0	0	0
Zdravlje i sigurnost	1	3	0	4
Ostalo	1	0	0	1

Ukupni broj prijava nepravilnosti putem Etičkog povjerenstva – usporedba 2023. i 2024.

	Broj prijava zaprimljenih putem Etičkog povjerenstva 2024.	Broj prijava zaprimljenih putem Etičkog povjerenstva 2023.
U procesu rješavanja	5	1
Riješene prijave	9	14
UKUPNO	14	15

Ljudska prava

Poštovanje ljudskih prava i zaštita dostojanstva dio su osnovnih etičkih načela definiranih Etičkim kodeksom Grupe. Poštovanje ljudskih prava temeljno je načelo svih kompanija Grupe. Tijekom 2024. 11 posto zaposlenika prošlo je neki oblik edukacije povezan s ljudskim pravima. Ciljevi su Ljudskih potencijala da se ta brojka postupno povećava.

Procesi ublažavanja i sprječavanja negativnih utjecaja

Procesi ublažavanja i sprječavanja negativnih utjecaja uključuju razradu i implementaciju mjera ublažavanja rizika ili pružanje savjeta i pomoći u pogledu tih mjera, uključujući jasne standarde, procedure i smjernice kako bi se važni rizici usklađenosti poslovanja spriječili, ublažili ili sveli na najmanju mjeru te kako bi se utvrdila i prijavila kršenja usklađenosti poslovanja i kako bi se reagiralo na njih.

Remedijacija kod prijava radnika povezanih sa zaštitom ljudskih prava, kao i drugim socijalnim i kadrovskim pitanjima u skladu s Pravilnikom o prijavljivanju unutarnjih nepravilnosti, provodi se tako da se prijavitelja nepravilnosti obavještava o njegovim pravima predviđenima nacionalnim propisima. Mehanizmi djelovanja organizacije propisani su Pravilnikom o postupku unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti u Fortenova grupi, a oslanjaju se na Etički kodeks, Politiku o zaštiti osobnih podataka, Politiku tržišnog natjecanja te Pravilnik o radu. U operativnim kompanijama kolektivnim je ugovorima predviđen postupak zaštite dostojanstva radnika i mjere zbog eventualne povrede. Zaposlenici su uključeni putem svojih predstavnika poput radničkih vijeća ili vijeća zaposlenika ili sindikata, ovisno o zakonskim propisima države. Svaka osoba koja je bila uključena u postupak prijavljivanja nepravilnosti ima pravo na povratnu informaciju, a prijavitelj ima pravo i na odluku s uputom o pravnom lijeku. Grupa provodi revizije, ankete i analize na temelju kojih se stvaraju politike i procesi u cilju ublažavanja postojećih i sprječavanja budućih negativnih utjecaja.

Upravljanje sukobom interesa

Budući da Fortenova grupa obuhvaća operativna društva koja posluju na nekoliko tržišta i bave se brojnim aktivnostima, povećana je mogućnost pojave situacija sukoba interesa. Stoga je Fortenova grupa donijela **Politiku sprječavanja sukoba interesa** i prateću **Proceduru utvrđivanja i provjere krajnjih stvarnih vlasnika**. Njima su definirani primjeri potencijalnog sukoba interesa, ključne osobe, uloge i odgovornosti, postupak prijavljivanja, postupak rješavanja prijave i mjere ublažavanja. Svaki prijavljeni sukob interesa i svaka opravdana sumnja u postojanje sukoba interesa adekvatno se dokumentiraju u Registru sukoba interesa.

Svi zaposlenici i ključne osobe⁷³ dužni su izbjegavati svaki sukob interesa koji bi mogao utjecati na obavljanje njihove dužnosti. Kad se identificira sukob interesa, moraju se bez oklijevanja poduzeti razumni koraci za njegovo rješavanje kako bi se zaštitili interesi Grupe i operativnih društava. Ključne osobe dužne su navesti informacije o vlastitim vezama te vezama svojih supružnika i krvnih srodnika u izravnoj liniji, srodnika u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja ili srodnika po tazbini (ženidbenoj liniji) do drugog stupnja u vlasništvu nad poslovnim subjektima (više od 25 posto), menadžerskim pozicijama u pravnim subjektima ili, pak, zaposlenju u bilo kojem drugom poslovnom subjektu. **Izjava o sukobu interesa** podnosi se jednom godišnje, a potencijalne sukobe interesa u svom opsegu rada može provjeravati i Interna revizija tijekom svojih angažmana.

Osim toga, Procedurom utvrđivanja i provjere krajnjih stvarnih vlasnika regulira se i potencijalni sukob interesa u odnosu na treće strane. Na razini Grupe uspostavljena je baza podataka o krajnjim stvarnim vlasnicima dobavljača i drugih poslovnih partnera. Riječ je o živoj bazi u koju se redovno unose podaci o novim partnerima i isto tako periodički ažuriraju podaci o postojećim partnerima. Politika sprječavanja sukoba interesa i Procedura utvrđivanja i provjere krajnjih stvarnih vlasnika usvojeni su u svim operativnim kompanijama Fortenova grupe.

Suzbijanje korupcije

Fortenova grupa ne tolerira zloporabu moći i ne sudjeluje ni u kakvom obliku korupcije ili podmićivanja kako bi postigla nepoštenu prednost ili dobitak. Zabranjen je svaki oblik nedopuštene upotrebe utjecajem radi pribavljanja osobne koristi ili koristi za bilo koju drugu osobu ili Grupu, što uključuje, ali nije ograničeno na sljedeće: aktivno, pasivno i neizravno podmićivanje te nepotizam. U skladu s načelima definiranim u Etičkom kodeksu Grupe o nultoj toleranciji prema svakom obliku korupcije te obvezama zaposlenika da budu upoznati, prepoznaju i spriječe svaki doticaj sa situacijama u kojima postoji sumnja na korupciju, provode se preventivna priopćenja o antikorupcijskoj politici Grupe i edukacije o dosljednom provođenju te politike.

Tijekom 2024. u sedam kompanija provedena je procjena izloženosti riziku od korupcije. Rizik je povezan s izbjegavanjem

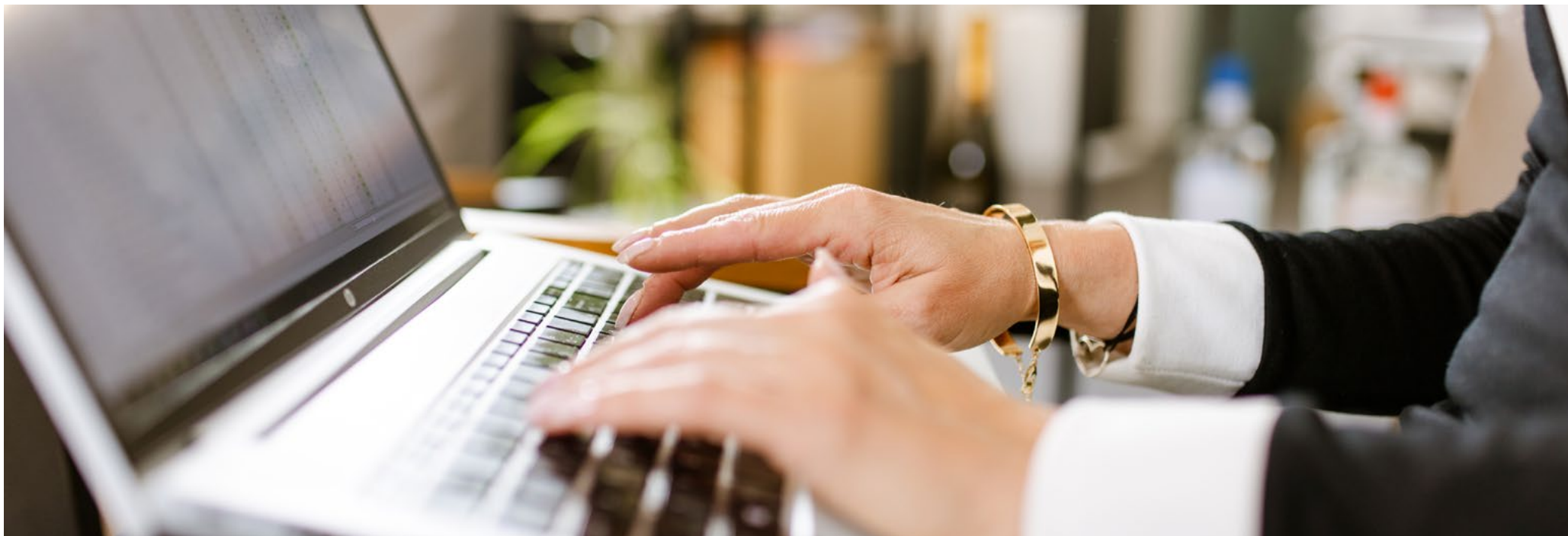
podmićivanja i korupcijskih praksi, s posebnim naglaskom na darovima i nagradama, specifično u pogledu uspostavljanja novoga poslovnog odnosa ili nastavka postojećega poslovnog odnosa te tekućeg ili nedavno završenog projekta.

U izvještajnom razdoblju 10 posto zaposlenika izravno je informirano o antikorupcijskoj politici Grupe, a četiri posto zaposlenika pohađalo je edukaciju na tu temu, dok je Priopćenje antikorupcijske politike upućeno na 31 posto viših menadžera u Grupi. Najveći udio, 89 posto ukupnog broja priopćenja antikorupcijske politike primili su zaposlenici u Hrvatskoj, a 73 posto ukupno provedene edukacije o antikorupcijskoj politici prošli su zaposlenici u Sloveniji. Osposobljavanje se u 2024. nije provodilo u Srbiji te Crnoj Gori.

Priopćenja o antikorupcijskoj politici i broj obuka o antikorupciji u 2024.

	Hrvatska	Slovenija	Srbija	BIH	Crna Gora
Broj zaposlenika koji su primili proopćenje antikorupcijske politike i postupaka	3.897	162	313	0	0
%	89%	4%	7%	0%	0%
Broj zaposlenika koji su prošli antikorupcijsku edukaciju	434	1.161	0	6	0
%	27%	73%	0%	0%	0%

73 Izvršni direktori i direktori/menadžeri razine B-1 u Fortenova grupi d.d.; članovi uprava, direktori/menadžeri razine B-1 i članovi nadzornih odbora u operativnim društvima. U svim kompanijama (gdje je primjenjivo) – radnici koji imaju ovlast donošenja odluka u obavljanju radnih zadataka: B-2 direktori/menadžeri, radnici unutar odjela/funkcije compliance, nabave, prodaje, interne revizije, ljudskih potencijala i/ili kadrovske službe, radnici koji obavljaju poslove povezane s nekretninama i drugi radnici koji mogu biti više izloženi situacijama sukoba interesa.

Poslovanje u skladu s pravilima tržišnog natjecanja

Komisija za zaštitu konkurencije je 10. listopada 2024. pokrenula postupak protiv četiri maloprodajna lanca u Srbiji, uključujući i Mercator-S, zbog sumnje na zabranjeni dogovor kojim je narušena tržišna konkurencija.

Istog dana obavljen je nenajavljeni uviđaj u prostorijama društva. Mercator-S je, s ciljem otklanjanja sumnji, dostavio traženu dokumentaciju, izjave zaposlenih i dao potrebna očitovanja.

Informacijska sigurnost i zaštita osobnih podataka

Uz sve veće globalne operativne, financijske i reputacijske rizike povezane s informacijskom sigurnošću i zaštitom osobnih podataka, ovo je područje prepoznato kao dio održivosti Grupe u dva aspekta – tehničkoj i socijalnoj izvrsnosti u upravljanju informacijskim sustavima, ali i pravu na privatnost kao području temeljnih ljudskih prava u kojem Fortenova grupa ima utjecaj na

mnogobrojne dionike – od zaposlenika, preko poslovnih partnera, pa sve do potrošača i kupaca.

Sustav upravljanja informacijskom sigurnošću u Grupi temelji se na kontinuiranoj procjeni sigurnosnih prijetnji i rizika kojima je Grupa izložena, primjeni najboljih industrijskih praksi u zaštiti povjerljivosti, integriteta i dostupnosti podataka i IT sustava, kontinuiranom nadzoru i izvještavanju o učinkovitosti ključnih IT sigurnosnih kontrola i edukaciji zaposlenika.

Svaki zaposlenik Grupe koji upotrebljava IT sustave, osim blagajni u maloprodaji i veleprodaji, obvezan je netom nakon zapošljavanja pohađati *online* osposobljavanje o informacijskoj sigurnosti, gdje prima priopćenja o praksama objavljenima u pravilnicima, kao i upute za prijavu sigurnosnih incidenata. Dodatno, sustav informacijske sigurnosti certificiran je standardom ISO 27001 te

primjenjuje CIS *Critical Security Controls* i PCI DSS (engl. *Payment Card Industry Data Security Standard*). Tijekom 2024. godine nije zabilježen nijedan sigurnosni incident. Ipak, zabilježeno je nekoliko pokušaja narušavanja sigurnosti, od kojih se posebno ističe jedan pokušaj u kojem je korištena umjetna inteligencija.

Pri upotrebi osobnih podataka u poslovne svrhe Fortenova grupa uspostavlja zaštitu i promociju prava na privatnost te procedure za prijavljivanje, praćenje i sprječavanje povreda prava na privatnost. Pravilnikom o klasifikaciji podataka Grupe osobni podaci definirani su kao povjerljiva informacija. Upravljanje zaštitom podataka provodi se prema Zakonu o provedbi Opće uredbe o zaštiti osobnih podataka (GDPR), a europski standard zaštite provodi se i u državama poslovanja izvan EU-a.

U 2024. godini nije bilo značajnih slučajeva povreda osobnih prava.

6.

FINANCIJSKI POKAZATELJI

IZVJEŠĆE O ODRŽIVOSTI 2024.

Stvaranje ekonomske vrijednosti

Određivanje financijskih pokazatelja koji omogućuju mjerenje napretka prema održivom razvoju predstavlja jedan od temeljnih alata kojima privatna poduzeća sustavno prate i usmjeravaju svoj put prema održivosti. Takvi pokazatelji ne samo da pružaju uvid u postignute rezultate, već i omogućuju postavljanje jasnih ciljeva za buduće razdoblje, potičući transparentnost i odgovornost u poslovanju.

Distribuirana ekonomska vrijednost rezultat je operativnih troškova, plaća zaposlenika, plaćanja davateljima kapitala, plaćanja u državne proračune i ulaganja u zajednicu. Plaćeni porezi i ostala davanja prikazani su na razini država u tablici. Prikaz financijskih rezultata u kontekstu doprinosa stvaranju i distribuiranju ekonomske vrijednosti za dionike nalazi se u priloženoj tablici.

Izravno stvorena i distribuirana ekonomska vrijednost

Parametar	Ukupno (mil. EUR) 2024.	Ukupno (mil. EUR) 2023.
Izravno stvorena ekonomska vrijednost - prihodi od prodaje proizvoda, roba, usluga, imovine, najma, kamata, dividendi i ostali poslovni prihodi	6.293,8	5.899,6
Distribuirana ekonomska vrijednost	6.229,8	5.904,8
Operativni troškovi: troškovi materijala i trgovačke robe, usluga, bankovne usluge i provizije, materijalnih prava zaposlenih, premije osiguranja, provizije prema izdavateljima kreditnih kartica i ostali troškovi.	4.983,2	4.758,6
Plaće zaposlenika	496,3	447,2
Plaćanja davateljima kapitala (plaćene kamate)	160,8	158,7
Uplate u državni proračun (porezi i ostala davanja)	586,8	537,5
Ulaganja u zajednicu	2,7	2,8
Zadržana ekonomska vrijednost	64,0	-5,2

Upravljanje porezima i poreznim rizicima

Poreznu politiku Fortenova grupe uvedenu 2020., odobrio je Upravni odbor Fortenova grupe d.d. te se ažurira kada to zahtijevaju okolnosti. Politikom se utvrđuje porezna strategija Grupe, koja uključuje sljedeće okosnice:

- usklađenost s poslovnom strategijom i mjerodavnim zakonima ispunjavanjem obveza porezne usklađenosti i izvještavanja u svim zemljama u kojima Grupa posluje
- optimizaciju poreza i ocjenjivanje prilika za planiranje u skladu sa zakonom i unutar jasnih parametara rizika te održavanje okvira porezne kontrole koji omogućava proaktivno upravljanje poreznim rizikom
- iskazivanje poreza u skladu s mjerodavnim nacionalnim propisima i zahtjevima za izvještavanje te standardima poput MSFI-ja
- podržavanje poslovanja u stvaranju, izgradnji i zaštiti vrijednosti za dioničare.

Porezna funkcija organizirana u okviru područja Financija Grupe, odgovorna je za strateška porezna pitanja i ona koja su relevantna za Grupu, dok su odjeli i mjerodavne osobe u operativnim društvima odgovorni za svakodnevna i specifična porezna pitanja. Interna revizija godišnje može provesti provjere jesu li operativna društva postupala u skladu s načelima Porezne politike i poreznim strategijama definiranim na razini operativnih društava.

Grupa i operativne kompanije s poreznim tijelima imaju otvorenu i transparentnu komunikaciju o poreznim pitanjima. Tako operativna društva upravljaju svakodnevnom operativnom komunikacijom o pitanjima kao što su podnošenje poreznih prijava i tehnička pitanja, dok je porezna funkcija Grupe uključena u pitanja važna

za cijelu Grupu, kao i u specifičnim okolnostima poput javnih savjetovanja oko prijedloga novih poreznih propisa.

Porezni rizici s kojima se Grupa suočava povezani su s njezinom veličinom i složenosti te uključuju rizike neusklađenosti, pravne, transakcijske, operativne i reputacijske rizike. Stoga se prije ulaska u značajne transakcije, preventivno analiziraju porezne implikacije i rizici, a u značajnim transakcijama porezna funkcija je uključena i u analize prije donošenja odluke. Centralno upravljanje poreznim rizicima na razini Grupe odgovornost je porezne funkcije Grupe, koja se za potrebe analize poreznih rizika povezuje s operativnim kompanijama i ostalim organizacijskim jedinicama.

U ovom su izvješću objavljeni podaci o porezima povezani s ekonomskom vrijednošću razmijenjenom s lokalnim stanovništvom putem obveza određenih lokalnim zakonima, uključujući porezne izdatke, dok su ostali parametri dostupni u financijskim izvješćima Fortenova grupe i operativnih kompanija.

Najvažnija davanja u Fortenova grupi su porez i prirez na dohodak te doprinosi, porez na dodanu vrijednost i porez na dobit i oni čine 98 posto ukupno plaćenih poreza. U ukupno plaćenim porezima najveći udio, odnosno 49 posto, odnosi se na porez na dodanu vrijednost. Od ukupnih je davanja 58 posto plaćeno u Republici Hrvatskoj, što je izravno povezano s brojem i veličinom kompanija Grupe u Hrvatskoj.

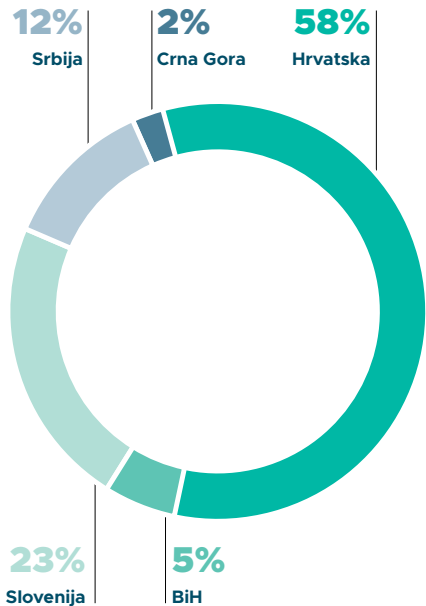
Dodatno, u konsolidiranom financijskom izvješću Grupe mogu se naći općenite informacije o porezima na dobit, kao što su informacije o tekućem porezu na dobit, odgođenim porezima, prenesenim poreznim gubicima itd.

Upravljanje porezima i poreznim rizicima

Također, budući da Europski zeleni plan predviđa ažuriranje porezne politike Europske unije kao jednog od financijskih instrumenata kojima se želi postići usmjeravanje poslovanja prema održivom razvoju, preliminarnom identifikacijom regulatornih promjena povezanih s europskim zelenim planom, Fortenova grupa uzima u obzir mogućnost povećanja zelenih poreza te će shodno očekivanim promjenama u narednom razdoblju procijeniti relevantne utjecaje na poslovanje u budućnosti.

Uplate u državni proračun – porezi i ostala davanja

Parametar	Hrvatska	BiH	Slovenija	Srbija	Crna Gora	Ukupno (mil. EUR) 2024.	Ukupno (mil. EUR) 2023.
Uplate u državni proračun (ostali porezi i plaćanja državi):	-379,9	-34,0	-144,3	-73,2	-16,7	-648,1	-533,7
Porez na dodanu vrijednost	-180,6	-15,4	-56,1	-26,4	-6,8	-285,3	-249,7
Porez na dobit	-13,4	-0,8	-0,8	-0,5	-0,0	-15,5	-18,5
Porez i prirez na dohodak, doprinosi	-134,6	-14,7	-75,0	-41,9	-7,5	-273,7	-254,9
Ostali porezi i davanja (trošarine, članarine, komunalne naknade, carine, koncesije, ostalo)	-9,5	-1,3	-0,8	-0,7	-0,0	-12,3	-10,5

Financijska pomoć primljena od vlade

Parametar	Hrvatska	BiH	Slovenija	Srbija	Crna Gora	Ukupno (mil. EUR) 2024.	Ukupno (mil. EUR) 2023.
Ukupna novčana vrijednost financijske pomoći koju je organizacija primila od vlada tijekom izvještajnog razdoblja	35,1	0,0	3,5	1,8	0,0	40,4	41,8
Oslobođenje od plaćanja poreza i porezni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Potpore, darovnice za ulaganja, istraživanje i razvoj te druge značajne vrste darovnica, financijski poticaji i nagrade	35,1	0,0	3,5	1,8	0,0	40,4	37,6
Odgode plaćanja naknada	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Financijska pomoć od izvoznih kreditnih agencija (ECA)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale financijske koristi koje su primljene ili mogu biti primljene od bilo koje vlade za bilo koju djelatnost	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,2
Udio u kojem je vlada prisutna u dioničkoj strukturi (%)	0,4 ⁷⁴					0,4	14,1

74 Od svih ovisnih društava unutar Fortenova grupe, jedino u Agrolaguni država ima vlasnički udio u navedenom postotku.

EU taksonomija

Iako Fortenova grupa u skladu sa *Zakonom o računovodstvu* (NN 85/24), u 2025. nije obvezna izvještavati prema Uredbi (EU) 2020/852 za financijsku godinu 2024., s obzirom na višegodišnju praksu izvještavanja, s tom je praksom nastavila na dobrovoljnoj osnovi.

EU taksonomija predstavlja klasifikacijski sustav koji definira jasne kriterije za prepoznavanje ekološki održivih ekonomskih aktivnosti. Kao ključni alat u tranziciji prema zelenoj ekonomiji, ona pomaže smanjiti negativan utjecaj na okoliš, obuhvaćajući širok raspon održivih praksi – od smanjenja emisija stakleničkih plinova do poticanja kružnog gospodarstva.

Kako bi se osigurala učinkovita procjena održivosti poslovanja, EU taksonomija uvodi tri ključna financijska pokazatelja: zeleni promet, operativne troškove i kapitalna ulaganja. Time bi u budućnosti olakšala investitorima donošenje informiranih odluka te poticala ulaganja u ekološki prihvatljive projekte.

Za potrebe određivanja održivosti neke ekonomske aktivnosti definirani su sljedeći okolišni ciljevi:

- ublažavanje klimatskih promjena** – znatno pridonosi stabilizaciji emisija stakleničkih plinova izbjegavanjem ili smanjivanjem tih emisija ili poboljšanjem uklanjanja stakleničkih plinova
- prilagodba klimatskim promjenama** – znatno pridonosi smanjenju ili sprječavanju štetnog učinka trenutačne ili očekivane buduće klime na samu tu djelatnost ili na ljude, prirodu i imovinu
- održiva uporaba i zaštita vodnih i morskih resursa** – promiče očuvanje vodnih i morskih ekosustava te njihovu održivu uporabu; navedeno podrazumijeva efikasno upravljanje vodnim resursima, sprječavanje onečišćenja voda i zaštitu morskih ekosustava od degradacije
- prelazak na kružno gospodarstvo** – potiče ekonomske aktivnosti koje promiču kružnu ekonomiju, gdje se resursi upotrebljavaju efikasnije, a otpad se minimizira i reciklira
- sprječavanje i kontrola onečišćenja** – ističe važnost smanjivanja i ublažavanja štetnih učinaka onečišćenja na okoliš i zdravlje ljudi

- zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustava** – ovaj cilj ističe važnost očuvanja bioraznolikosti i funkcionalnosti ekosustava kroz zaštitu prirodnih staništa, obnovu degradiranih područja te suzbijanje invazivnih vrsta.

Da bi se neka aktivnost smatrala okolišno održivom sukladno EU taksonomiji, mora zadovoljiti četiri ključna kriterija:

- znatno pridonijeti jednom od ukupno šest okolišnih ciljeva
- usklađena je s kriterijima tehničke provjere (engl. *technical screening criteria* – TSC) koje je razvila Europska komisija
- ne šteti bitno ostalim okolišnim ciljevima (engl. *Do no significant harm* – DNSH)
- provodi se u skladu s minimalnim zaštitnim mjerama (engl. *Minimum safeguards* – MSS)

Iako EU taksonomija predstavlja temelj za održivo gospodarstvo, njezina provedba donosi određene izazove. Nedostatak jasno definiranih kriterija za određene sektore, poput prehrambenog, zahtijeva njihovu dodatnu razradu i prilagodbu kako bi se uzele u obzir sektorske specifičnosti. Posljedično, može se stvoriti dojam da kompanije ne ulažu u održive aktivnosti, iako one možda nisu prepoznate unutar postojećeg okvira EU taksonomije. Osim navedenog, procjena usklađenosti s taksonomijom složen je proces koji uključuje prikupljanje širokog spektra podataka, pri čemu kompanije unutar lanca vrijednosti često nailaze na ograničen pristup informacijama. Ukoliko ne uspiju osigurati potrebne podatke od svojih dobavljača i adekvatno dokazati usklađenost s EU taksonomijom, kompanije se mogu suočiti s reputacijskim rizicima i smanjenjem konkurentске prednosti, osobito u kontekstu ulaganja i investicija.

Unatoč svim tim izazovima, EU taksonomija pomaže izgraditi zajednički jezik između regulatornih tijela, investitora i poduzeća, stvarajući okvir koji omogućuje učinkovito usmjeravanje kapitala prema projektima s pozitivnim okolišnim utjecajem. Posljedično, taj sustav može značajno pridonijeti globalnoj borbi protiv klimatskih promjena, zaštititi prirodnih resursa i poticanju održivog razvoja.

Opći metodološki pristup

1. korak – identifikacija taksonomski prihvatljivih aktivnosti

Prvi korak u procjeni taksonomije EU-a je test prihvatljivosti. Stoga je u odnosu na ekonomske aktivnosti svih operativnih kompanija i Fortenova grupe d.d., pregledavanjem opisa aktivnosti i oznaka NACE u taksonomiji EU-a i njezinim delegiranim aktima, provedena detaljna procjena kako bi se utvrdilo koje su aktivnosti u okviru taksonomije doista prihvatljive.

Pojedinačne procjene su napravljene u svakoj od uključenih operativnih kompanija, a rezultati su potom agregirani na razini Grupe. Za potrebe stvarne procjene, svaka je operativna kompanija napravila vlastitu analizu registriranih aktivnosti, kao i onih koji se provode u praksi, a bilježi prihod, operativne troškove ili kapitalna ulaganja. Od ispitanih 38 operativnih kompanija, 33 (87 posto) su identificirale taksonomski prihvatljive aktivnosti. Također, identificirano je ukupno 36 različitih taksonomski prihvatljivih aktivnosti, što predstavlja jednak broj aktivnoti u odnosu na 2023.

Identificirane prihvatljive aktivnosti uključuju:

Okolišni cilj	Br. identificiranih prihvatljivih aktivnosti	Naziv aktivnosti
Ublažavanje klimatskih promjena	24	4.1. Proizvodnja električne energije solarnom fotonaponskom tehnologijom 4.9. Prijenos i distribucija električne energije 4.16. Postavljanje i rad električnih toplinskih pumpi 4.20. Kogeneracija energije za grijanje/hlađenje i električne energije iz bioenergije 4.24. Proizvodnja energije za grijanje/hlađenje iz bioenergije 4.25. Proizvodnja energije za grijanje/hlađenje iz otpadne topline 5.1. Izgradnja, proširenje i rad sustava za skupljanje, pročišćavanje i opskrbu vodom 5.2. Obnova sustava za skupljanje, pročišćavanje i opskrbu vodom 5.3. Izgradnja, proširenje i rad sustava za skupljanje i pročišćavanje otpadnih voda

Ublažavanje klimatskih promjena	24	5.4. Obnova sustava za skupljanje i pročišćavanje otpadnih voda 5.5. Prikupljanje i prijevoz neopasnog otpada u frakcijama koje se odvajaju na izvoru 5.9. Oporaba materijala iz neopasnog otpada 6.10. Pomorski i obalni prijevoz robe, plovila za lučke potrebe i pomoćne djelatnosti 6.14. Infrastruktura za željeznički prijevoz 6.5. Prijevoz motociklima, osobnim automobilima i lakim gospodarskim vozilima 6.6. Usluge cestovnog prijevoza robe 7.1. Gradnja novih zgrada 7.2. Obnova postojećih zgrada 7.3. Postavljanje, održavanje i popravak opreme za energetske učinkovitost 7.5. Postavljanje, održavanje i popravak instrumenata i uređaja za mjerenje, regulaciju i kontrolu energetske učinkovitosti zgrada 7.6. Postavljanje, održavanje i popravak tehnologija za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora 7.7. Kupnja i vlasništvo nad zgradama 8.1. Obrada podataka, usluge poslužitelja i djelatnosti povezane s njima 8.2. Rješenja za smanjenje emisija stakleničkih plinova koja se temelje na podacima
Prilagodba klimatskim promjenama	-	-
Održiva uporaba i zaštita vodnih i morskih resursa	1	4.1. Osiguravanje rješenja za smanjenje istjecanja koja se temelje na podacima informacijske/operativne tehnologije

Okolišni cilj	Br. identificiranih prihvatljivih aktivnosti	Naziv aktivnosti
Prijelaz na kružno gospodarstvo	9*	2.2. Proizvodnja alternativnih vodnih resursa u svrhe koje nisu ljudska potrošnja 2.3. Skupljanje i prijevoz neopasnog i opasnog otpada 2.5. Oporaba biootpada anaerobnom razgradnjom ili kompostiranjem 3.1. Izgradnja novih zgrada → <i>relevantni cilj Ublažavanje klimatskih promjena</i> 3.2. Obnova postojećih zgrada 3.3. Rušenje i razbijanje zgrada i drugih konstrukcija 5.1. Popravak, obnova i ponovna proizvodnja 5.4. Prodaja rabljene robe 5.5. Proizvod kao usluga i drugi kružni modeli usluga usmjereni na uporabu ili rezultate
Sprečavanje i kontrola onečišćenja	1	2.1. Skupljanje i prijevoz opasnog otpada
Zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustava	1	2.1. Hoteli, odmarališta, kampovi i sličan smještaj

*Od ukupno devet aktivnosti identificiranih kao prihvatljive za okolišni cilj “Prijelaz na kružno gospodarstvo”, za jednu je kao relevantan odabran cilj “Ublažavanje klimatskih promjena”. Stoga, kako ne bi došlo do dupliranja doprinosa istih aktivnosti različitim ciljevima, prilikom analize prihvatljivosti odabrani su najrelevantniji ciljevi te se analiza usklađenosti s TSC i DNSH-om provela samo za te ciljeve.

2. korak – procjena usklađenosti prema kriterijima tehničke provjere (engl. technical screening criteria – TSC)

Kriteriji tehničkog pregleda taksonomije EU-a je skup kriterija koje je razvila Europska komisija u cilju definiranja održivih ekonomskih aktivnosti. Usklađenost s kriterijima tehničke provjere procijenjena je i dokumentirana pojedinačno za svaku ekonomsku aktivnost na razini operativnih kompanija, na decentralizirani način. Od 36 prihvatljivih aktivnosti, 11 (30 posto) se pokazalo usklađenima s TSC kriterijima.

Aktivnosti usklađene s tehničkim kriterijima uključuju:

Okolišni cilj	Br. identificiranih prihvatljivih aktivnosti	Naziv aktivnosti
Ublažavanje klimatskih promjena	7	4.1. Proizvodnja električne energije solarnom fotonaponskom tehnologijom 4.25. Proizvodnja energije za grijanje/hlađenje iz otpadne topline 5.5. Prikupljanje i prijevoz neopasnog otpada u frakcijama koje se odvajaju na izvoru 6.5. Prijevoz motociklima, osobnim automobilima i lakim gospodarskim vozilima 7.3. Postavljanje, održavanje i popravak opreme za energetske učinkovitost 7.5. Postavljanje, održavanje i popravak instrumenata i uređaja za mjerenje, regulaciju i kontrolu energetske učinkovitosti zgrada 7.6. Postavljanje, održavanje i popravak tehnologija za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora
Prilagodba klimatskim promjenama	-	-
Održiva uporaba i zaštita vodnih i morskih resursa	-	-
Prijelaz na kružno gospodarstvo	3	5.1. Popravak, obnova i ponovna proizvodnja 5.4. Prodaja rabljene robe 5.5. Proizvod kao usluga i drugi kružni modeli usluga usmjereni na uporabu ili rezultate
Sprečavanje i kontrola onečišćenja	1	2.1. Skupljanje i prijevoz opasnog otpada
Zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustava	-	-

3. korak – procjena nanošenja bitne štete ostalim okolišnim ciljevima (engl. *do no significant harm – DNSH*)

Načelo DNSH služi kao zaštitna mjera kojom se osigurava da ekonomska aktivnost klasificirana kao usklađena ne uzrokuje znatnu štetu drugim okolišnim ciljevima, a ako postoje potencijalni negativni utjecaji, moraju se poduzeti mjere za njihovo ublažavanje ili minimiziranje na prihvatljivu razinu.

DNSH kriteriji ispitani su na razini aktivnosti unutar pojedinačne operativne kompanije. Od 11 aktivnosti usklađenih s TSC kriterijima, 8 (73 posto) je usklađeno s DNSH kriterijima.

Aktivnosti usklađene s DNSH kriterijima uključuju:

Okolišni cilj	Br. identificiranih prihvatljivih aktivnosti	Naziv aktivnosti
Ublažavanje klimatskih promjena	5	4.1. Proizvodnja električne energije solarnom fotonaponskom tehnologijom 5.5. Prikupljanje i prijevoz neopasnog otpada u frakcijama koje se odvajaju na izvoru 7.3. Postavljanje, održavanje i popravak opreme za energetske učinkovitost 7.5. Postavljanje, održavanje i popravak instrumenata i uređaja za mjerenje, regulaciju i kontrolu energetske učinkovitosti zgrada 7.6. Postavljanje, održavanje i popravak tehnologija za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora
Prilagodba klimatskim promjenama	-	-
Održiva uporaba i zaštita vodnih i morskih resursa	-	-

Okolišni cilj	Br. identificiranih prihvatljivih aktivnosti	Naziv aktivnosti
Prijelaz na kružno gospodarstvo	2	5.4. Prodaja rabljene robe 5.5. Proizvod kao usluga i drugi kružni modeli usluga usmjereni na uporabu ili rezultate
Sprečavanje i kontrola onečišćenja	1	2.1. Skupljanje i prijevoz opasnog otpada
Zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustava	-	-

U 2023. je na razini Grupe identificirano 11 taksonomski usklađenih aktivnosti. Smanjenje u odnosu na prethodno razdoblje rezultat je specifičnih aktivnosti provedenih tijekom 2023. godine, koje se u 2024. više nisu ponavljale.

4. korak – procjena minimalnih zaštitnih mjera (engl. *minimum safeguards – MSS*)

Kompanije članice Grupe ispunjavaju zahtjeve minimalnih zaštitnih mjera u skladu s četiri ključne tematske cjeline: ljudska prava, uključujući prava radnika, borbu protiv korupcije i mita, oporezivanje te pošteno tržišno natjecanje. Ta je usklađenost osigurana kroz identifikaciju relevantnih dokumenata na razini Grupe koji reguliraju zahtjeve propisane politikama i zakonodavstvom, sukladno Uredbi o taksonomiji. Dodatno, provedena je detaljna provjera prepoznatih dokumenata s posebnim naglaskom na ključna tematska područja minimalnih zaštitnih mjera. U ovom izvještajnom razdoblju procjena minimalnih zaštitnih mjera (MSS) je provedena na razini Grupe.

1. Opće informacije i strateški pokazatelji	2. Strategija, upravljanje i analiza značajnosti	3. Okolišni pokazatelji	4. Socijalni pokazatelji	5. Korporativno upravljanje	6. Financijski pokazatelji	7. O izradi ovog izvješća i prilozi
EU taksonomija						
5. korak – izračun KPI-jeva (promet, operativni troškovi i kapitalna ulaganja) Nakon što su unutar Fortenova grupe prepoznate ekonomske aktivnosti koje su prihvatljive za primjenu taksonomije i one usklađene s njome, provedeno je prikupljanje financijskih podataka i analiza KPI-jeva (promet, operativni troškovi i kapitalna ulaganja) u odnosu na pojedine aktivnosti. Odgovarajući KPI-jevi prema taksonomiji EU-a izvode se iz konsolidiranih financijskih pokazatelja te stoga uključuju samo operativne kompanije koje su potpuno obuhvaćene konsolidacijom. Takva je analiza provedena za fiskalnu godinu 2024. na razini svake kompanije koja je prepoznala najmanje jednu aktivnosti prihvatljivu po taksonomiji. Kompanije obuhvaćene ovom analizom prikupile su i analizirale vlastite financijske podatke u kontekstu ekonomskih aktivnosti uključenih u taksonomiju EU-a, tj. nazivnik i brojnik za svaki KPI. Nazivnik za KPI-jeve za prepoznate prihvatljive i usklađene aktivnosti uključuje stavke definirane Uredbom o taksonomiji, dok se brojnik može pripisati aktivnostima koje su prepoznate kao prihvatljive ili usklađene tijekom mjerodavne procjene. Kao što je ranije spomenuto, rezultati su potom konsolidirani za potrebe izvješća. Završni korak, nakon izračuna KPI-jeva bila je objava relevantnih informacija i KPI-jeva kao sastavnog dijela nefinancijskog izvješća. Prema Uredbi o taksonomiji, Fortenova grupa je dužna objaviti kako su i u kojoj mjeri njezine ekonomske aktivnosti povezane s održivim aktivnostima koje su navedene u Uredbi. Objava u skladu s taksonomijom EU-a omogućava Fortenova grupi stvoriti transparentnost u pogledu održivih aktivnosti i prikazati napredak koji postiže u održivosti. U usporedbi s prethodnom godinom, s prihodovne strane KPI je porastao s 0,6 posto na 1,1 posto u 2024. godini, uključujući prihvatljiv i usklađen prihod. Usklađen CapEx se smanjio s 4,5 posto na 1,7 posto, a prihvatljiv je porastao s 23,5 posto na 38,9 posto u 2024. godini. Pad postotka usklađenog CapExa je rezultat specifičnih aktivnosti provedenih tijekom 2023. godine, koje se u 2024. više nisu ponavljale. Usklađeni KPI povezan s OpEx-om porastao je s 0,6 posto na 0,9 posto, a prihvatljiv OpEx s 3,6 posto na 8,4 posto. Važan aspekt doprinosa KPI-jeva leži u interkompanijskim transakcijama. Iako su takve transakcije isključene iz formalnog izračuna KPI-jeva, njihov značajan doprinos je ipak relevantan te u skladu sa zahtjevima EU taksonomije, što ističe predanost Grupe prema održivosti.						
PIK Vrbovec i Konzum HR su operativne kompanije koja se ističu po najvećem broju usklađenih aktivnosti, njih čak ukupno 5:						
PIK Vinkovci			Konzum HR			
5.5. Prikupljanje i prijevoz neopasnog otpada u frakcijama koje se odvajaju na izvoru			5.5. Prikupljanje i prijevoz neopasnog otpada u frakcijama koje se odvajaju na izvoru			
7.3. Postavljanje, održavanje i popravak opreme za energetska učinkovitost			7.3. Postavljanje, održavanje i popravak opreme za energetska učinkovitost			
7.6. Postavljanje, održavanje i popravak tehnologija za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora			7.5. Postavljanje, održavanje i popravak instrumenata i uređaja za mjerenje, regulaciju i kontrolu energetske učinkovitosti zgrada			
5.4. Prodaja rabljene robe			7.6. Postavljanje, održavanje i popravak tehnologija za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora			
2.1. Skupljanje i prijevoz opasnog otpada			2.1. Skupljanje i prijevoz opasnog otpada			

EU taksonomija

Financijska godina - Promet 1/2				2024			Kriterij značajnog doprinosa					Kriterij za nenanošenja značajne štete ('DNSH' kriterij)												
Gospodarske aktivnosti (1)	Kod (2)	Apsolutni promet (3)	Udio prometa (4)	Ublažavanje klimatskih promjena (5)		Prilagodba klimatskim promjenama (6)	Voda i morski resursi (7)	Onečišćenje (8)	Kružno gospodarstvo (9)	Bioraznolikost i ekosustavi (10)	Ublažavanje klimatskih promjena (11)	Prilagodba klimatskim promjenama (12)	Voda i morski resursi (13)	Onečišćenje (14)	Kružna ekonomija (15)	Bioraznolikost i ekosustavi (16)	Minimalna društvena jamstva (17)	Udio prometa usklađenog s taksonomijom, 2024. godine (18)	Udio prometa usklađenog s taksonomijom, 2023. godine (19)	Kategorija (enabling aktivnot) (20)	Kategorija (transitional aktivnost) (21)			
				%	%						Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	%	%	E	T				
A. TAKSONOMSKI PRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI					EUR	%	%	%	%	%	%	%	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	%	%	E	T
A.1. Okolišno održive aktivnosti (usklađene s taksonomijom)																								
Proizvodnja električne energije solarnom fotonaponskom tehnologijom				CCM 4.1.	66.607,15	0,0%	Y	-	-	-	-	-	-	-	Y	Y	Y	Y	Y	Y	0,0%	0,0%	-	-
Prikupljanje i prijevoz neopasnog otpada u frakcijama koje se odvajaju na izvoru	CCM 5.5.	539.824,55	0,0%	Y	-	-	-	-	-	-	-	Y	Y	Y	Y	Y	Y	0,0%	0,0%	-	-			
Prodaja rabljene robe	CE 5.4.	23.084,50	0,0%	-	-	-	-	-	Y	-	Y	Y	Y	Y	-	Y	Y	0,0%	0,0%	-	-			
Proizvod kao usluga i drugi kružni modeli usluga usmjereni na upotrebu ili rezultate	CE 5.5.	270,00	0,0%	-	-	-	-	-	Y	-	Y	Y	Y	Y	-	Y	Y	0,0%	0,0%	-	-			
Skupljanje i prijevoz opasnog otpada	PPC 2.1.	6.549,10	0,0%	-	-	-	-	Y	-	-	Y	Y	Y	-	Y	Y	Y	0,0%	0,0%	-	-			
Promet okolišno održivih aktivnosti (taksonomski usklađen) (A.1)		636.335,30	0,0%	0,0%	n/p	n/p	0%	0%	0%	n/p	-	-	-	-	-	-	-	0,0%	0,0%					
od kojih Omogućujuće		0,00	0,0%	0,0%	n/p	n/p	0,0%	0,0%	0%	n/p	-	-	-	-	-	-	-	0,0%	0,0%	E				
od kojih Prijelazne		0,00	0,0%	0,0%							-	-	-	-	-	-	-	0,0%	n/p		T			
A.2 Taksonomski prihvatljive, ali ne i okolišni održive aktivnosti (nisu taksonomski usklađene aktivnosti)																								
Kogeneracija energije za grijanje/hlađenje i električne energije iz bioenergije	CCM 4.20.	20.675.244,98	0,3%	EL	-	-	-	-	-	-							0,3%							
Prikupljanje i prijevoz neopasnog otpada u frakcijama koje se odvajaju na izvoru	CCM 5.5.	61.019,38	0,0%	EL	-	-	-	-	-	-							0,0%							
Oporaba materijala iz neopasnog otpada	CCM 5.9.	666.605,00	0,0%	EL	-	-	-	-	-	-							0,0%							
Usluge cestovnog prijevoza robe	CCM 6.6.	1.374.003,75	0,0%	EL	-	-	-	-	-	-							0,0%							
Kupnja i vlasništvo nad zgradama	CCM 7.7.	47.437.291,31	0,8%	EL	-	-	-	-	-	-							0,8%							

EU taksonomija

Financijska godina - Promet 2/2

Financijska godina - Promet 2/2				2024			Kriterij značajnog doprinosa				Kriterij za nenanošenja značajne štete ('DNSH' kriterij)											
Gospodarske aktivnosti (1)	Kod (2)	Apsolutni promet (3)	Udio prometa (4)	Ublažavanje klimatskih promjena (5)	Prilagodba klimatskim promjenama (6)	Voda i morski resursi (7)	Onečišćenje (8)	Kružno gospodarstvo (9)	Bioraznolikost i ekosustavi (10)	Ublažavanje klimatskih promjena (11)	Prilagodba klimatskim promjenama (12)	Voda i morski resursi (13)	Onečišćenje (14)	Kružna ekonomija (15)	Bioraznolikost i ekosustavi (16)	Minimalna društvena jamstva (17)	Udio prometa usklađenog s taksonomijom, 2024. godine (18)	Udio prometa usklađenog s taksonomijom, 2023. godine (19)	Kategorija (enabling aktivnot) (20)	Kategorija (transitional aktivnost) (21)		
		EUR	%	%	%	%	%	%	%	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	%	%	E	T	
Skupljanje i prijevoz neopasnog i opasnog otpada	CE 2.3.	305.080,03	0,0%	-	-	-	-	-	EL									0,0%				
Oporaba biootpada anaerobnom razgradnjom ili kompostiranjem	CE 2.5.	36.344,82	0,0%	-	-	-	-	-	EL									0,0%				
Popravak, obnova i ponovna proizvodnja	CE 5.1.	1.762,08	0,0%	-	-	-	-	-	EL									0,0%				
Prodaja rabljene robe	CE 5.4.	168.224,02	0,0%	-	-	-	-	-	EL	-								0,0%				
Skupljanje i prijevoz opasnog otpada	PPC 2.1.	512,14	0,0%	-	-	-	-	EL	-	-								0,0%				
Hoteli, odmarališta, kampovi i sličan smještaj	BIO 2.1.	18.505,69	0,0%	-	-	-	-	-	-	EL								0,0%				
Promet taksonomski prihvatljivih, ali okolišno neodrživih aktivnosti (nisu taksonomski usklađene aktivnosti) (A.2)	70.744.593,20		1,1%	1,1%	n/p	n/p	0,0%	0,0%	0,0%									1,1%	0,6%			
A. Ukupno (A.1+A.2)	71.380.928,50		1,1%	1,1%	n/p	n/p	n/p	n/p	0,0%									1,1%	0,6%			
B. TAKSONOMSKI NEPRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI																						
Promet taksonomski neprihvatljivih aktivnosti (B)				6.208.993.738,50		98,9%																
Ukupno (A+B)				6.280.374.667,00		100,0%																

EU taksonomija

Financijska godina - CapEx 1/2				2024			Kriterij značajnog doprinosa				Kriterij za nenanošenja značajne štete ('DNSH' kriterij)											
Gospodarske aktivnosti (1)	Kod (2)	Apsolutni CapEx (3)	Udio CapExa (4)	Ublažavanje klimatskih promjena (5)	Prilagodba klimatskim promjenama (6)	Voda i morski resursi (7)	Onečišćenje (8)	Kružno gospodarstvo (9)	Bioraznolikost i ekosustavi (10)	Ublažavanje klimatskih promjena (11)	Prilagodba klimatskim promjenama (12)	Voda i morski resursi (13)	Onečišćenje (14)	Kružna ekonomija (15)	Bioraznolikost i ekosustavi (16)	Minimalna društvena jamstva (17)	Udio CapExa usklađenog s taksonomijom, 2024. godine (18)	Udio CapExa usklađenog s taksonomijom, 2023. godine (19)	Kategorija (enabling aktivnot) (20)	Kategorija (transitional aktivnost) (21)		
		EUR	%	%	%	%	%	%	%	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	%	%	E	T	
A. TAKSONOMSKI PRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI							40,6%															
A.1. Okolišno održive aktivnosti (usklađene s taksonomijom)																						
Proizvodnja električne energije solarnom fotonaponskom tehnologijom	CCM 4.1.	1.730.020,78	0,6%	Y	-	-	-	-	-	-	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	0,6%	0,6%	-	-	
Obnova sustava za skupljanje, pročišćavanje i opskrbu vodom	CCM 5.2.	52.687,50	0,0%	Y	-	-	-	-	-	-	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	0,0%	0,0%	-	-	
Prikupljanje i prijevoz neopasnog otpada u frakcijama koje se odvajaju na izvoru	CCM 5.5.	112.653,04	0,0%	Y	-	-	-	-	-	-	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	0,0%	0,1%	-	-	
Postavljanje, održavanje i popravak opreme za energetsku učinkovitost	CCM 7.3.	1.223.456,33	0,4%	Y	-	-	-	-	-	-	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	0,4%	2,8%	E	-	
Postavljanje, održavanje i popravak instrumenata i uređaja za mjerenje, regulaciju i kontrolu energetske učinkovitosti zgrada	CCM 7.5.	188.097,54	0,1%	Y	-	-	-	-	-	-	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	0,1%	0,1%	E	-	
Postavljanje, održavanje i popravak tehnologija za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora	CCM 7.6.	1.008.218,66	0,4%	Y	-	-	-	-	-	-	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	0,4%	0,7%	E	-	
Proizvod kao usluga i drugi kružni modeli usluga usmjereni na upotrebu ili rezultate	CE 5.5.	558.215,00	0,2%	-	-	-	-	Y	-	Y	Y	Y	Y	-	Y	Y	Y	0,2%	n/p	-	-	
CapEx okolišno održivih aktivnosti (taksonomski usklađen) (A.1)		4.873.348,85	1,7%	1,5%	n/p	n/p	n/p	0,2%	n/p	-	-	-	-	-	-	-	-	1,7%	4,5%			
od kojih Omogućujuće		2.419.772,53	0,9%	0,9%	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	-	-	-	-	-	-	-	-	0,9%	3,8%	E		
od kojih Prijelazne		0,00	0,0%	0,0%						-	-	-	-	-	-	-	0,0%	n/p		T		
A.2 Taksonomski prihvatljive, ali ne i okolišno održive aktivnosti (nisu taksonomski usklađene aktivnosti)																						
Prijenos i distribucija električne energije	CCM 4.9.	113.958,01	0,0%	EL	-	-	-	-	-	-							0,0%					
Postavljanje i rad električnih toplinskih pumpi	CCM 4.16.	507.758,60	0,2%	EL	-	-	-	-	-	-							0,2%					
Kogeneracija energije za grijanje/hlađenje i električne energije iz bioenergije	CCM 4.20.	157.457,55	0,1%	EL	-	-	-	-	-	-							0,1%					
Proizvodnja energije za grijanje/hlađenje iz bioenergije	CCM 4.24.	30.470,86	0,0%	EL	-	-	-	-	-	-							0,0%					
Proizvodnja energije za grijanje/hlađenje iz otpadne topline	CCM 4.25.	38.528,89	0,0%	EL	-	-	-	-	-	-							0,0%					
Obnova sustava za skupljanje, pročišćavanje i opskrbu vodom	CCM 5.2.	75.512,89	0,0%	EL	-	-	-	-	-	-							0,0%					
Obnova sustava za skupljanje i pročišćavanje otpadnih voda	CCM 5.4.	14.260,00	0,0%	EL	-	-	-	-	-	-							0,0%					

EU taksonomija

Financijska godina - CapEx 2/2 ⁷⁵				2024			Kriterij značajnog doprinosa				Kriterij za nenanošenje značajne štete ('DNSH' kriterij)										
Gospodarske aktivnosti (1)	Kod (2)	Apsolutni CapEx (3)	Udio CapExa (4)	Ublažavanje klimatskih promjena (5)	Prilagodba klimatskim promjenama (6)	Voda i morski resursi (7)	Onečišćenje (8)	Kružno gospodarstvo (9)	Bioraznolikost i ekosustavi (10)	Ublažavanje klimatskih promjena (11)	Prilagodba klimatskim promjenama (12)	Voda i morski resursi (13)	Onečišćenje (14)	Kružna ekonomija (15)	Bioraznolikost i ekosustavi (16)	Minimalna društvena jamstva (17)	Udio CapExa usklađenog s taksonomijom, 2024. godine (18)	Udio CapExa usklađenog s taksonomijom, 2023. godine (19)	Kategorija (enabling aktivnot) (20)	Kategorija (transitional aktivnost) (21)	
		EUR	%	%	%	%	%	%	%	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	%	%	E	T
Prijevoz motociklima, osobnim automobilima i lakim gospodarskim vozilima	CCM 6.5.	2.487.261,72	0,9%	EL	-	-	-	-	-									0,9%			
Usluge cestovnog prijevoza robe	CCM 6.6.	8.034.502,53	2,8%	EL	-	-	-	-	-									2,8%			
Gradnja novih zgrada	CCM 7.1.	4.117.814,20	1,4%	EL	-	-	-	-	-									1,4%			
Obnova postojećih zgrada	CCM 7.2.	5.116.901,51	1,8%	EL	-	-	-	-	-									1,8%			
Postavljanje, održavanje i popravak opreme za energetsku učinkovitost	CCM 7.3.	665.461,18	0,2%	EL	-	-	-	-	-									0,2%			
Postavljanje, održavanje i popravak tehnologija za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora	CCM 7.6.	95.019,35	0,0%	EL	-	-	-	-	-									0,0%			
Kupnja i vlasništvo nad zgradama	CCM 7.7.	88.570.855,88	31,2%	EL	-	-	-	-	-									31,2%			
Proizvodnja alternativnih vodnih resursa u svrhe koje nisu ljudska potrošnja	CE 2.2.	350.132,79	0,1%	-	-	-	-	EL	-									0,1%			
Oporaba biootpada anaerobnom razgradnjom ili kompostiranjem	CE 2.5.	14.348,20	0,0%	-	-	-	-	EL	-									0,0%			
Obnova postojećih zgrada	CE 3.2.	86.204,90	0,0%	-	-	-	-	EL	-									0,0%			
Rušenje i razbijanje zgrada i drugih konstrukcija	CE 3.3.	90.000,00	0,0%	-	-	-	-	EL	-									0,0%			
CapEx taksonomski prihvatljivih, ali okolišno neodrživih aktivnosti (nisu taksonomski usklađene aktivnosti) (A.2)	110.566.449,06		38,9%	38,7%	n/p	n/p	n/p	0,2%	n/p								38,9%	23,5%			
A. Ukupno (A.1+A.2)	115.439.797,92		40,6%	40,2%	n/p	n/p	n/p	0,4%	n/p								40,6%	28,0%			
B. TAKSONOMSKI NEPRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI																					
CapEx taksonomski neprihvatljivih aktivnosti (B)	168.880.202,08		59,4%																		
Ukupno (A+B)	284.320.000,00		100,0%																		

75 U prethodnom izvještajnom razdoblju (za 2023. godinu) u ukupni CapEx bio uključen samo iznos ulaganja u materijalnu dugotrajnu imovinu (nekretnine, postrojenja i opremu), dok je za 2024. godinu ukupni CapEx proširen i uključuje sva relevantna ulaganja u skladu s Delegiranom uredbom (EU) 2021/2178, uključujući i nematerijalnu imovinu, ulaganja u nekretnine te novu imovinu s pravom korištenja. Izračun i metodologija su dodatno prilagođeni s ciljem unaprjeđenja kvalitete i transparentnosti izvještavanja i usklađivanja s odredbama Uredbe.

EU taksonomija

Financijska godina - OpEx 1/3

Financijska godina - OpEx 1/3				2024			Kriterij značajnog doprinosa					Kriterij za nenanošenja značajne štete ('DNSH' kriterij)										
Gospodarske aktivnosti (1)	Kod (2)	Apsolutni OpEx (3)	Udio OpExa (4)	Ublažavanje klimatskih promjena (5)	Prilagodba klimatskim promjenama (6)	Voda i morski resursi (7)	Onečišćenje (8)	Kružno gospodarstvo (9)	Bioraznolikost i ekosustavi (10)	Ublažavanje klimatskih promjena (11)	Prilagodba klimatskim promjenama (12)	Voda i morski resursi (13)	Onečišćenje (14)	Kružna ekonomija (15)	Bioraznolikost i ekosustavi (16)	Minimalna društvena jamstva (17)	Udio OpExa usklađenog s taksonomijom, 2024. godine (18)	Udio OpExa usklađenog s taksonomijom, 2023. godine (19)	Kategorija (enabling aktivnot) (20)	Kategorija (transitional aktivnost) (21)		
		EUR	%	%	%	%	%	%	%	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	%	%	E	T	
A. TAKSONOMSKI PRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI																						
A.1. Okolišno održive aktivnosti (usklađene s taksonomijom)																						
Proizvodnja električne energije solarnom fotonaponskom tehnologijom	CCM 4.1.	4.065,37	0,0%	Y	-	-	-	-	-	-	Y	Y	Y	Y	Y	Y	0,0%	n/p	-	-		
Prikupljanje i prijevoz neopasnog otpada u frakcijama koje se odvajaju na izvoru	CCM 5.5.	4.426.854,06	0,7%	Y	-	-	-	-	-	-	Y	Y	Y	Y	Y	Y	0,7%	0,3%	-	-		
Postavljanje, održavanje i popravak opreme za energetsku učinkovitost	CCM 7.3.	1.034.456,92	0,2%	Y	-	-	-	-	-	-	Y	Y	Y	Y	Y	Y	0,2%	0,3%	E	-		
Postavljanje, održavanje i popravak instrumenata i uređaja za mjerenje, regulaciju i kontrolu energetske učinkovitosti zgrada	CCM 7.5.	112.358,59	0,0%	Y	-	-	-	-	-	-	Y	Y	Y	Y	Y	Y	0,0%	0,0%	E	-		
Postavljanje, održavanje i popravak tehnologija za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora	CCM 7.6.	53.345,00	0,0%	Y	-	-	-	-	-	-	Y	Y	Y	Y	Y	Y	0,0%	n/p	E	-		
Skupljanje i prijevoz opasnog otpada	PPC 2.1.	7.811,38	0,0%	-	-	-	Y	-	-	Y	Y	Y	-	Y	Y	Y	0,0%	0,0%	-	-		
OpEx okolišno održivih aktivnosti (taksonomski usklađen) (A.1)		5.638.891,32	0,9%	0,9%	n/p	n/p	0%	n/p	n/p	-	-	-	-	-	-	-	0,9%	0,6%				
od kojih Omogućujuće		1.200.160,51	0,2%	0,2%	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	-	-	-	-	-	-	-	0,2%	0,3%	E			
od kojih Prijelazne		0,00	0,0%	0,0%						-	-	-	-	-	-	-	0,0%	n/p		T		
A.2 Taksonomski prihvatljive, ali ne i okolišno održive aktivnosti (nisu taksonomski usklađene aktivnosti)																						
Prijenos i distribucija električne energije	CCM 4.9.	15.230,00	0,0%	EL	-	-	-	-	-								0,0%					
Postavljanje i rad električnih toplinskih pumpi	CCM 4.16.	1.875,00	0,0%	EL	-	-	-	-	-								0,0%					
Kogeneracija energije za grijanje/hlađenje i električne energije iz bioenergije	CCM 4.20.	1.632.760,90	0,3%	EL	-	-	-	-	-								0,3%					
Proizvodnja energije za grijanje/hlađenje iz bioenergije	CCM 4.24.	193.095,45	0,0%	EL	-	-	-	-	-								0,0%					
Proizvodnja energije za grijanje/hlađenje iz otpadne topline	CCM 4.25.	3.458,37	0,0%	EL	-	-	-	-	-								0,0%					
Izgradnja, proširenje i rad sustava za skupljanje, pročišćavanje i opskrbu vodom	CCM 5.1.	8.144,67	0,0%	EL	-	-	-	-	-								0,0%					

EU taksonomija

Financijska godina - OpEx 2/3				2024			Kriterij značajnog doprinosa						Kriterij za nenanošenja značajne štete ('DNSH' kriterij)							
Gospodarske aktivnosti (1)	Kod (2)	Apsolutni OpEx (3)	Udio OpExa (4)	Ublažavanje klimatskih promjena (5)	Prilagodba klimatskim promjenama (6)	Voda i morski resursi (7)	Onečišćenje (8)	Kružno gospodarstvo (9)	Bioraznolikost i ekosustavi (10)	Ublažavanje klimatskih promjena (11)	Prilagodba klimatskim promjenama (12)	Voda i morski resursi (13)	Onečišćenje (14)	Kružna ekonomija (15)	Bioraznolikost i ekosustavi (16)	Minimalna društvena jamstva (17)	Udio OpExa usklađenog s taksonomijom, 2024. godine (18)	Udio OpExa usklađenog s taksonomijom, 2023. godine (19)	Kategorija (enabling aktivnot) (20)	Kategorija (transitional aktivnost) (21)
		EUR	%	%	%	%	%	%	%	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	%	%	E	T
Obnova sustava za skupljanje, pročišćavanje i opskrbu vodom	CCM 5.2.	1.175,00	0,0%	EL	-	-	-	-	-								0,0%			
Izgradnja, proširenje i rad sustava za skupljanje i pročišćavanje otpadnih voda	CCM 5.3.	357.348,36	0,1%	EL	-	-	-	-	-								0,1%			
Obnova sustava za skupljanje i pročišćavanje otpadnih voda	CCM 5.4.	72.552,74	0,0%	EL	-	-	-	-	-								0,0%			
Prikupljanje i prijevoz neopasnog otpada u frakcijama koje se odvajaju na izvoru	CCM 5.5.	3.359.183,36	0,5%	EL	-	-	-	-	-								0,5%			
Prijevoz motocikla, osobnim automobilima i lakim gospodarskim vozilima	CCM 6.5.	4.088.729,32	0,6%	EL	-	-	-	-	-								0,6%			
Usluge cestovnog prijevoza robe	CCM 6.6.	6.013.380,57	0,9%	EL	-	-	-	-	-								0,9%			
Pomorski i obalni prijevoz robe, plovila za lučke potrebe i pomoćne djelatnosti	CCM 6.10.	570.866,93	0,1%	EL	-	-	-	-	-								0,1%			
Infrastruktura za željeznički prijevoz	CCM 6.14.	20.657,50	0,0%	EL	-	-	-	-	-								0,0%			
Obnova postojećih zgrada	CCM 7.2.	16.612.114,78	2,6%	EL	-	-	-	-	-								2,6%			
Postavljanje, održavanje i popravak opreme za energetske učinkovitost	CCM 7.3.	336.678,99	0,1%	EL	-	-	-	-	-								0,1%			
Postavljanje, održavanje i popravak instrumenata i uređaja za mjerenje, regulaciju i kontrolu energetske učinkovitosti zgrada	CCM 7.5.	19.937,83	0,0%	EL	-	-	-	-	-								0,0%			
Kupnja i vlasništvo nad zgradama	CCM 7.7.	17.689.978,22	2,7%	EL	-	-	-	-	-								2,7%			
Obrada podataka, usluge poslužitelja i djelatnosti povezane s njima	CCM 8.1.	624.142,38	0,1%	EL	-	-	-	-	-								0,1%			
Rješenja za smanjenje emisija stakleničkih plinova koja se temelje na podacima	CCM 8.2.	1.608.280,98	0,2%	EL	-	-	-	-	-								0,2%			
Proizvodnja alternativnih vodnih resursa u svrhe koje nisu ljudska potrošnja.	CE 2.2.	9.358,00	0,0%	-	-	-	-	EL	-								0,0%			
Skupljanje i prijevoz neopasnog i opasnog otpada	CE 2.3.	312.287,65	0,0%	-	-	-	-	EL	-								0,0%			
Oporaba biootpada anaerobnom razgradnjom ili kompostiranjem	CE 2.5.	47.682,22	0,0%	-	-	-	-	EL	-								0,0%			
Popravak, obnova i ponovna proizvodnja	CE 5.1.	587.416,99	0,1%	-	-	-	-	EL	-								0,1%			

EU taksonomija

Financijska godina - OpEx 3/3				2024			Kriterij značajnog doprinosa					Kriterij za nenanošenja značajne štete ('DNSH' kriterij)									
Gospodarske aktivnosti (1)	Kod (2)	Apsolutni OpEx (3)	Udio OpExa (4)	Ublažavanje klimatskih promjena (5)	Prilagodba klimatskim promjenama (6)	Voda i morski resursi (7)	Onečišćenje (8)	Kružno gospodarstvo (9)	Bioraznolikost i ekosustavi (10)	Ublažavanje klimatskih promjena (11)	Prilagodba klimatskim promjenama (12)	Voda i morski resursi (13)	Onečišćenje (14)	Kružna ekonomija (15)	Bioraznolikost i ekosustavi (16)	Minimalna društvena jamstva (17)	Udio OpExa usklađenog s taksonomijom, 2024. godine (18)	Udio OpExa usklađenog s taksonomijom, 2023. godine (19)	Kategorija (enabling aktivnost) (20)	Kategorija (transitional aktivnost) (21)	
		EUR	%	%	%	%	%	%	%	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	%	%	E	T
Osiguravanje rješenja za smanjenje istjecanja koja se temelje na podacima informacijske/operativne tehnologije	WTR 4.1.	1.636,00	0,0%	-	-	EL	-	-	-								0,0%				
Skupljanje i prijevoz opasnog otpada	PPC 2.1.	101.879,26	0,0%	-	-	-	EL	-	-								0,0%				
Hoteli, odmarališta, kampovi i sličan smještaj	BIO 2.1.	14.105,81	0,0%	-	-	-	-	-	EL								0,0%				
OpEx taksonomski prihvatljivih, ali okolišno neodrživih aktivnosti (nisu taksonomski usklađene aktivnosti) (A.2)	54.303.957,27		8,4%	8,2%	n/p	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%								8,4%	3,6%			
A. Ukupno (A.1+A.2)	59.942.848,59		9,3%	9,1%	n/p	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%									9,3%	4,2%		
B. TAKSONOMSKI NEPRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI																					
OpEx taksonomski neprihvatljivih aktivnosti (B)	587.365.003,08		90,7%																		
Ukupno (A+B)	647.307.851,67		100,0%																		

7. O IZRADI OVOG IZVJEŠĆA I PRILOZI

IZVJEŠĆE O ODRŽIVOSTI 2024.

Metodologija prikupljanja podataka i ispravljene objave

Četvrto Izvješće o održivosti Fortenova grupe obuhvaća razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2024. godine. S ciljem transparentnog informiranja o učinku Grupe u području održivog poslovanja, Izvješće je pripremljeno u skladu sa smjernicama Globalne inicijative za izvještavanje o održivosti (engl. Global Reporting Initiative – GRI), verzija 2021.

Iako u skladu sa Zakonom o računovodstvu (NN 85/24), Grupa za izvještajnu 2024. godinu još nije obvezna izvještavati prema CSRD regulativi niti pripremati Izvješće sukladno delegiranom aktu o Europskim standardima izvještavanja o održivosti (engl. European Sustainability Reporting Standards – ESRS), Fortenova grupa proaktivno pristupa zahtjevima buduće regulative.

Stoga je, s obzirom na očekivanu primjenu novih regulatornih zahtjeva na razini Europske unije, tijekom 2024. Grupa započela pripreme za usklađivanje s Direktivom o korporativnom izvještavanju o održivosti (engl. Corporate Sustainability Reporting Directive – CSRD).

Sukladno tome, već za 2024. je, donesena odluka o provedbi procesa dvostruke materijalnosti te su u sklopu tog procesa identificirane ključne teme u kojima Fortenova grupa ostvaruje značajan utjecaj, kao i one koje su od posebnog značaja za dionike.

Na kraju izvješća nalazi se i GRI sadržaj koji omogućuje dodatnu transparentnost i preglednost podataka. Za sve dodatne upite vezane uz izvješće, zainteresirani se mogu obratiti putem adrese: sustainability@fortenovagrupa.hr.

Prikupljanje i kvaliteta podataka

Podaci vezani uz socijalne i okolišne pokazatelje prikupljani su putem standardiziranih obrazaca koji su na razini Grupe prvi put uspostavljeni 2022.. Kako bi se započelo s usklađivanjem s ESRS standardima, tijekom 2024. obrasci su ažurirani i prošireni dijelom zahtjeva iz novih regulatornih okvira. Sve uključene kompanije

– njih ukupno 40 – dostavile su ispunjene obrasce, a svi prikupljeni podaci pažljivo su analizirani i ručno verificirani. Budući da je implementacija sustava za automatiziranu obradu podataka trenutno odgođena, sukladno odgodi zakonskih obaveza prema Zakonu o računovodstvu (NN 85/24), obrada podataka i dalje se temelji na ručnoj metodologiji, što povećava rizik od mogućih odstupanja i ograničenja u kvaliteti.

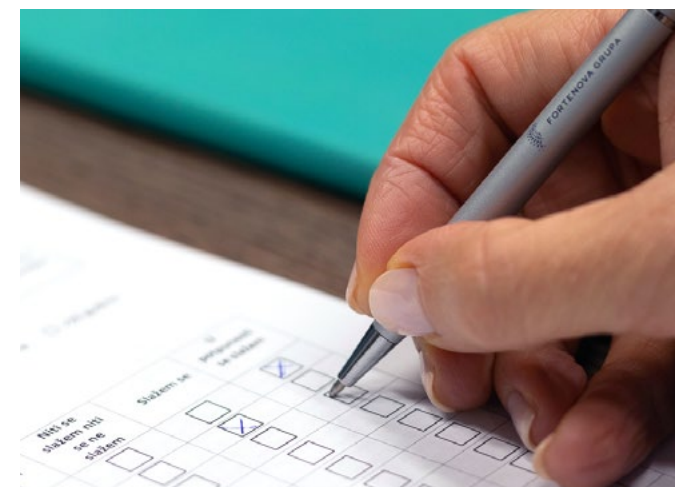
Opseg izvještaja i klasifikacija kompanija

Izvješće, kao i prethodne godine, obuhvaća ukupno 39 operativnih kompanija te holding društvo -Fortenova grupu d.d. Budući da su kompanije A007 i LG Moslavina veći dio godine bile uključene u poslovanje Grupe, njihovi podaci su integrirani u ovo Izvješće, dok će podaci za kompaniju Naturala biti uključeni u izvještajno razdoblje 2025.

Zbog raznolikosti poslovnih aktivnosti, kompanije unutar Grupe klasificirane su u četiri osnovna poslovna područja: Poljoprivreda, Prehrana, Maloprodaja i veleprodaja te Neosnovne kompanije, koje su u Izvješću grupirane zajedno s holding društvom. Dodatno, područje Maloprodaje i veleprodaje podijeljeno je na: maloprodaju, društva za poslovanje s karticama vjernosti i maloprodaju – ostalo, dok je područje Prehrane segmentirano na podgrupe: grupa pića, grupa ulja, grupa mesa i ostalo. Ova dodatna segmentacija omogućuje bolju usporedivost podataka među kompanijama sa sličnim djelatnostima.

Osim klasifikacije prema poslovnim područjima, Izvješće uključuje i podjelu kompanija prema tržištima na kojima Fortenova grupa aktivno posluje, a to su: Hrvatska, Slovenija, Srbija, Bosna i Hercegovina te Crna Gora.

Radi veće preglednosti i transparentnosti, Izvješće prate brojne tablicama koje prikazuju kvantitativne podatke, a čije su metodologije i konteksti dodatno pojašnjeni kroz pripadajuće tekstualne

dijelove. Najvažniji ESG podaci i pomaci u odnosu na 2023. objedinjeni su u tablici Ključni pokazatelji 2024.

Važno je napomenuti da broj kompanija obuhvaćenih ovim Izvješćem ne odgovara u potpunosti broju kompanija iz konsolidiranog financijskog izvješća Grupe. Razlika proizlazi iz činjenice da su iz ESG izvještavanja izuzete one kompanije koje tijekom izvještajnog razdoblja nisu ostvarile prihode, imaju manje od dva zaposlena ili se bave aktivnostima koje nemaju značajan utjecaj na okolišne, društvene ili upravljačke aspekte.

Energija

Pregled potrošnje energije u 2024. iskazan je u dvije kategorije: potrošnja električne i toplinske energije te potrošnja goriva iz obnovljivih i neobnovljivih izvora. U ukupnoj potrošenoj električnoj energiji mjeri se električna energija kupljena od vanjskih distributera te električna energija proizvedena na lokaciji, koja

se i troši unutar kompanije. Ukupna potrošnja električne energije predstavlja zbroj potrošnje električne energije iz obnovljivih i neobnovljivih izvora. Kao i ranijih godina, ukupna prodana energija Grupe ujedno je i ukupna prodana energija Energije Gradec. U segmentu potrošnje goriva, neobnovljivi izvori uključuju: dizelsko i benzinsko gorivo, loživo ulje, ukapljeni naftni plin (UNP), stlačeni prirodni plin (SPP), plavi dizel te druga slična fosilna goriva. U obnovljiva goriva uračunavaju se biomasa i bioplin.

Emisije stakleničkih plinova

Izravne bruto emisije Fortenova grupe proračunate su na osnovi operativnog nadzora za 40 kompanija obuhvaćenih u opsezima 1, 2 i 3, izražene u tonama ekvivalenta CO₂, što uključuje sve relevantne tipove stakleničkih plinova (CO₂, CH₄, N₂O i PFC-ove). Metodologija primijenjena za izračun emisija stakleničkih plinova temelji se na Protokolu o stakleničkim plinovima za poslovne subjekte (GHG Protocol Corporate – A Corporate Accounting and Reporting Standard) i standardu ISO 14064-1. Nacionalni faktori emisija preuzeti su iz baze podataka Europske agencije za okoliš (EEA) za Hrvatsku, Sloveniju, Bosnu i Hercegovinu, Srbiju te Crnu Goru. Sve relevantne kategorije uzete su u obzir za sva tri opsega.

Grupa je Opseg 3 za svih 40 kompanija prvi puta iskazala 2023.. Također, uspostavljen je sustav praćenja dodatnih kategorija poput Uporabe proizvoda i proširenog obuhvata kategorije Kupljeni materijali i usluge. U 2024. je kod pojedinih kompanija uspostavljen precizniji sustav procjene podataka za kategoriju Ulaznog i izlaznog prijevoza, Kapitalnih dobara i Zbrinjavanja proizvoda te je plan u narednom periodu poboljšati kvalitetu podataka i kod ostalih kompanija koje imaju izvore emisija u navedenoj kategoriji. U 2024. zabilježene su značajne promjene faktora u pojedinim kategorijama poput Otpada te su u skladu s time napravljene rekalkulacije prethodnog razdoblja kako bismo imali usporedive podatke.

Voda

Tijekom pripreme Izvješća za 2024. utvrđena je pogreška u evidenciji količine zahvaćene vode u PP Maloprodaja za 2023. Pogreška je ispravljena te se u poglavlju Voda nalaze ažurirani podaci prema kojima je PP Maloprodaja divizija koja zahvaća najveću količinu vode u Grupi. Važno je napomenuti da je dio zahvaćene vode ugrađen u trgovačke proizvode. Kod poljoprivrednih i prehrambenih kompanija ispuštanje vode mjeri se na lokacijama, dok maloprodajne i veleprodajne kompanije procjenjuju ispušt

vode. Na temelju toga se ciljevi koji se postavljaju za maloprodaju i veleprodaju zasnivaju na ukupnoj količini crpljene odnosno zahvaćene vode. Kompanije iz segmenta Neosnovnog poslovanja primarno se bave uredskim djelatnostima, isto tako ne mjere ispušt vode, međutim budući da se voda koristi primarno za sanitarne potrebe, cjelokupna količina zahvaćene vode navedena je i u kategoriji ispuštene vode.

Otpad

U okviru prikupljanja i analize podataka o otpadu za izvještajnu godinu 2023., identificirana su određena odstupanja u evidencijama, koja su naknadno korigirana.

Konkretno, došlo je do dupliranja podataka o količinama otpada kod kompanija Jamnica HR i Tisak, što je rezultiralo povećanim ukupnim iznosima prijavljenog otpada. Ta tehnička pogreška nastala je prilikom konsolidacije podataka te je ispravljena u pripremi podataka za izvještajnu 2024.

Također, u kategoriji nusproizvoda, za kompaniju Agrolaguna nije evidentirana nikakva količina, iako je u stvarnosti došlo do generiranja nusproizvoda koji su trebali biti uključeni u izvještaj. S druge strane, za kompaniju PIK Vrbovec unesena je netočna količina nusproizvoda, što je utjecalo na točnost prikaza unutar te kategorije. Naime, prethodno su u tu kategoriju bili uključeni materijali koji, sukladno zakonskoj definiciji, ne ispunjavaju uvjete za status nusproizvoda hrane te nikada nisu bili namijenjeni prehrambenoj upotrebi.

U segmentu otpada od hrane, utvrđene su netočnosti u prijavljenim količinama - kod kompanije Mercator IP je prijavljena veća količina, dok kod PIK Vinkovaca manja.

Materijali i sirovine

Tijekom 2023. godine podaci o količini naftnih derivata nisu bili praćeni, što je rezultiralo značajnim odstupanjem u količini zabilježenih neobnovljivih sirovina u 2024. godini

Ključne teme i pomaci 2024.

Tijekom pripreme izvještaja za 2024. godinu utvrđena je pogreška u evidenciji količine jaja iz kaveznog uzgoja, nastala uslijed netočno izračuna. U izvještaju za 2023. godinu prijavljeno je da jaja iz kaveznog uzgoja čine 38 posto ukupne količine, dok je točan udio iznosio 62 posto. Dodatno, revidirane su količine nabavljene

svinjetine 'Meso hrvatskih farmi' za 2023. godinu, uslijed unapređenja metodologije izračuna.

Ljudski potencijali Menadžment

Viši menadžment određen je kao osobe koje su ili članovi najvišega upravljačkog tijela u društvu ili direktori na razini B-1. Srednji i linijski menadžment u svakoj kompaniji definiran je prema internim organizacijskim shemama i sistematizacijama radnih mjesta.

Zaposlenici s negarantiranim radnim vremenom su ove godine uključeni u ukupan broj zaposlenih prema vrstama ugovora. Riječ je o zaposlenicima u Republici Srbiji koji kod poslodavca rade u dopunskom radu i on se vodi kao drugi poslodavac. Takvi zaposlenici mogu raditi do 1/3 redovitog radnog vremena te imaju posebnu vrstu ugovora.

Ostali radnici

Prema metodologiji Globalne inicijative za izvještavanje, Standardu GRI 2, Objavi 2-8, pod kategorijom "ostali zaposlenici čiji rad nije u redovnom radnom odnosu, ali je pod kontrolom organizacije", obuhvaćaju se radnici s ugovorom o djelu, korisnici vaučera, konzultanti, sezonski radnici, radnici na privremenim poslovima, pružatelji usluga skladištenja i rukovanja robom te ostale fizičke osobe koje obavljaju poslove prema drugim vrstama ugovora.

Izjašnjavanje o rodnoj pripadnosti

U redovitim podacima koje poslodavac prikuplja i obrađuje nema predviđene opcije izjašnjavanja izvan muško/žensko, stoga takvi podaci nisu obuhvaćeni u Izvješću, a sve sukladno zakonodavnim okvirima zemalja u kojima kompanije djeluju.

Financijski pokazatelji EU Taksonomija:

U prethodnom izvještajnom razdoblju (za 2023. godinu) u ukupni CapEx bio uključen samo iznos ulaganja u materijalnu dugotrajnu imovinu (nekretnine, postrojenja i opremu), dok je za 2024. godinu ukupni CapEx proširen i uključuje sva relevantna ulaganja u skladu s Delegiranom uredbom (EU) 2021/2178, uključujući i nematerijalnu imovinu, ulaganja u nekretnine te novu imovinu s pravom korištenja. Izračun i metodologija su dodatno prilagođeni s ciljem unaprjeđenja kvalitete i transparentnosti izvještavanja i usklađivanja s odredbama Uredbe.

Skraćeni nazivi kompanija Fortenova grupe za potrebe izvješća

Poslovno područje		Država poslovanja	Puni naziv kompanije		Skraćeni naziv kompanije
Poljoprivreda		Hrvatska	1	Belje Agro-vet plus d.o.o.	Belje Agro-vet
			2	Belje plus d.o.o.	Belje
			3	Eko Biograd plus d.o.o.	Eko Biograd
			4	Energija Gradec d.o.o.	Energija Gradec
			5	PIK-Vinkovci plus d.o.o.	PIK Vinkovci
			6	VINKA plus d.o.o.	Vinka
			7	VUPIK plus d.o.o.	Vupik
			8	Felix plus d.o.o.	Felix
Prehrana	Grupa pića	Bosna i Hercegovina	9	Sarajevski kiseljak d.o.o.	Sarajevski kiseljak
		Slovenija	10	Jamnica mineralna voda d.o.o.	Jamnica SLO
		Hrvatska	11	JAMNICA plus d.o.o.	Jamnica HR
		Srbija	12	Mg Mivela d.o.o. Trstenik	Mg Mivela
		Hrvatska	13	Agrolaguna d.d.	Agrolaguna
		Hrvatska	14	Vinarija Novigrad d.o.o.	Vinarija Novigrad
	Grupa mesa	Bosna i Hercegovina	15	PIK BH d.o.o. Laktaši	PIK BiH
		Hrvatska	16	PIK VRBOVEC plus d.o.o.	PIK Vrbovec HR
		Srbija	17	PIK Vrbovec S d.o.o. Beograd	PIK Vrbovec SRB
	Grupa ulja	Slovenija	18	Zvijezda d.o.o. Ljubljana	Zvijezda SLO
		Hrvatska	19	ZVIJEZDA plus d.o.o.	Zvijezda HR
		Srbija	20	Dijamant d.o.o. Zrenjanin	Dijamant
		Slovenija	21	Mercator-EMBA d.o.o.	Mercator EMBA
	Prehrana – ostalo	Hrvatska	22	ROTO DINAMIC d.o.o.	Roto dinamic
Poslovno područje		Država poslovanja	Puni naziv kompanije		Skraćeni naziv kompanije
Maloprodaja i veleprodaja	Maloprodaja	Bosna i Hercegovina	23	Konzum d.o.o. Sarajevo	Konzum BiH
		Hrvatska	24	Konzum plus d.o.o.	Konzum HR
		Slovenija	25	Mercator IP d.o.o.	Mercator IP
		Crna Gora	26	MERCATOR-CG d.o.o. Podgorica	Idea CG
		Srbija	27	MERCATOR-S d.o.o. Beograd	Mercator SRB
		Slovenija	28	Poslovni sistem Mercator d.d.	Mercator SLO
		Slovenija	29	M-Energija d.o.o.	M-Energija
	Društva za poslovanje s karticama vjernosti	Hrvatska	30	MultiPlusCard d.o.o.	MultiPlusCard
		Srbija	31	Super Kartica d.o.o. Beograd	Super Kartica SRB
		Crna Gora	32	Super Kartica d.o.o. Podgorica	Super Kartica CG
		Bosna i Hercegovina	33	Super Kartica d.o.o. Sarajevo	Super Kartica BiH
		Hrvatska	34	TISAK plus d.o.o.	Tisak
			35	A007 plus d.o.o.	A007
	Maloprodaja – ostalo				
Holding društvo		Hrvatska	36	Fortenova grupa d.d.	Fortenova grupa d.d.
Neosnovno poslovanje i nekretnine	Hrvatska		37	Kor Broker d.o.o.	Kor Broker
			38	LG Moslavina plus d.o.o.	LG Moslavina
			39	mStart plus d.o.o.	mStart HR
	Srbija		40	mStart Business Solutions d.o.o.	mStart SRB

Mišljenje komisije HR PSOR-a o izvještaju o održivosti Fortenova grupe za 2024. godinu

Procenom Izvještaja o održivosti Fortenova grupe, koji sadrži informacije o utjecajima na održivost Grupe u 2024. godini, potvrđujemo da je Izvještaj sukladan zahtjevima Standarda za izvještavanje o održivosti Globalne inicijative za izvještavanje 2021.

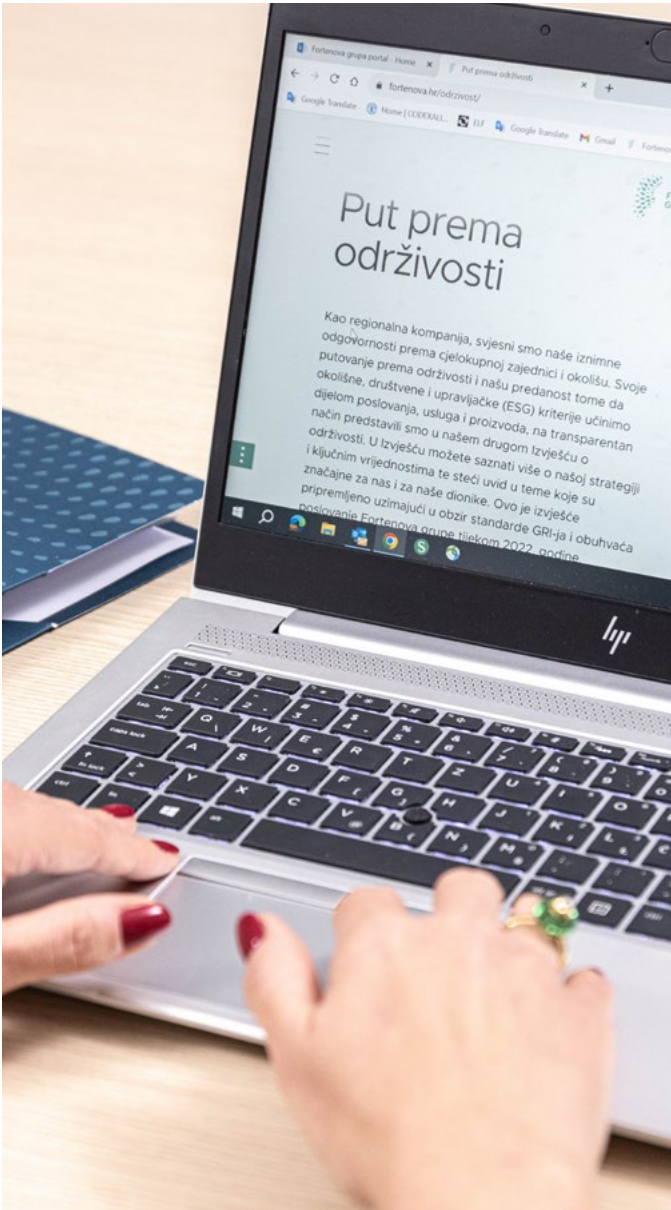
Fortenova grupa iznimno je kompleksan sustav s velikim brojem različitih proizvodnih djelatnosti koje podrazumijevaju podružnice i kompanije u velikom broju zemalja regije. Izrada izvještaja zbog kompleksnosti sustava veliki je izazov te posebno pohvaljujemo pristup kojim su autori izvještaja postigli da se podaci prikažu na jasan, čitljiv te istovremeno strukturiran način koji čitanje čini jednostavnim, a informacije jasne i sažete te se čitatelj ne gubi u nepotrebnim detaljima.

Pismo predsjednika Uprave opsežno je te detaljno opisuje najvažnije aktivnosti o konsolidaciji Grupe u izvještajnom periodu. Iako su obrađene i neke teme održivosti, primarno kroz socijalna pitanja pristupačnosti proizvoda potrošačima te raspoloživosti radne snage, predlažemo da se ubuduće Grupa detaljnije odredi prema okolišnim rizicima održivosti. Prehrambena industrija posebno je izložena riziku klimatske krize te krize resursa i bioraznolikosti kroz sigurnost opskrbe i troškove proizvodnje uzrokovane promjenom režima padalina i drugim promjenama u okolišu koje mogu utjecati na proizvodnju i dostupnost hrane.

Fortenova grupa ovaj izvještaj je radila prema GRI standardima, no u strateškom dijelu izvještaja, konzultirani su ESRS standardi u svjetlu pripreme za obvezno izvještavanje koje, iako je u međuvremenu odgođeno, ipak slijedi. Zbog toga smo s posebnom pažnjom analizirali procese koji su dio obveznih analiza prema ESRS kao što su dubinska analiza utjecaja, rizika i prilika te procjena dvostruke materijalnosti koje je potrebno provesti kako bi

se odredili materijalni utjecaji kojima kompanija mora upravljati i o tome izvještavati. Poglavlje počinje pregledom organizacijske strukture povezane s ESG područjem. Kompanija ima stručni i upravljački odbor povezan s održivošću te eksperte koji su zaduženi za prikupljanje informacija po kompanijama. Upravljački odbor također se sastoji od članova Upravnog odbora što je direktan način razmjene informacija stručnog tima s Upravom Grupe. Kao rezultat ove strukture, Fortenova navodi kako je u toku godine uvedena evaluacija ESG kriterija u CapEx kako bi se investicijske odluke procijenile kroz analizu utjecaja i rizika povezanih s održivošću. Smatramo da je ovo jedan od pokazatelja napretka u upravljanju održivošću do kojeg je, po svemu sudeći, došlo zahvaljujući uvođenju procesa izvještavanja. Dodatno, navodi se i povezanost ocjene učinka menadžera temeljem realizacije ciljeva održivosti, no bilo bi zanimljivo saznati više detalja o tom sustavu.

Slijedi popis ciljeva održivosti sa statusom provedbe i mjerljivosti. Ciljevi su vrlo ambiciozni kao i rokovi provedbe te daju potvrdu ambicioznim planovima Fortenove kada je u pitanju implementacija standarda održivosti. Ipak, popis ciljeva bilo bi dobro uskladiti s analizom utjecaja, rizika i prilika te analizom dvostruke materijalnosti. Opis procesa provedbe analize detaljan je, stoga je moguće uočiti određene mogućnosti unapređenja postupka. Naime, iz predstavljenog procesa, stječe se dojam da je analiza uglavnom rađena na procesima koji su pod kontrolom Grupe te su angažirani dionici koji su ili interni ili blisko povezani s Grupom. Predlažemo da se u budućim analizama značajnije uključe dionici duž dobavljačkog lanca s naglaskom na njegove početke kako bi se u skladu sa CSDDD istražili negativni utjecaji na okoliš i ljudska prava u samim ishodištima lanaca, na mjestu crpljenja ili proizvodnje sirovina. Ova analiza nužna je za usklađivanje Grupe sa

zahtjevima EUDR te EUFLR. Također predlažemo da se u provedbi analize ograniči relativna važnost internih dionika kako bi se dobila prava slika materijalnih tema. Čini nam se da je posljedica ovako provedene analize nedovoljno prepoznata materijalnost rizika od klimatskih promjena i krize ekosustava na financijske rezultate kompanija. Ti rizici se ne mogu prebaciti na dobavljače, kako je to u izvještaju navedeno, outsourcingom, ili pak osiguranjem imovine jer će poremećaji u lancu vrijednosti utjecati i na poslovanje Fortenova grupe.

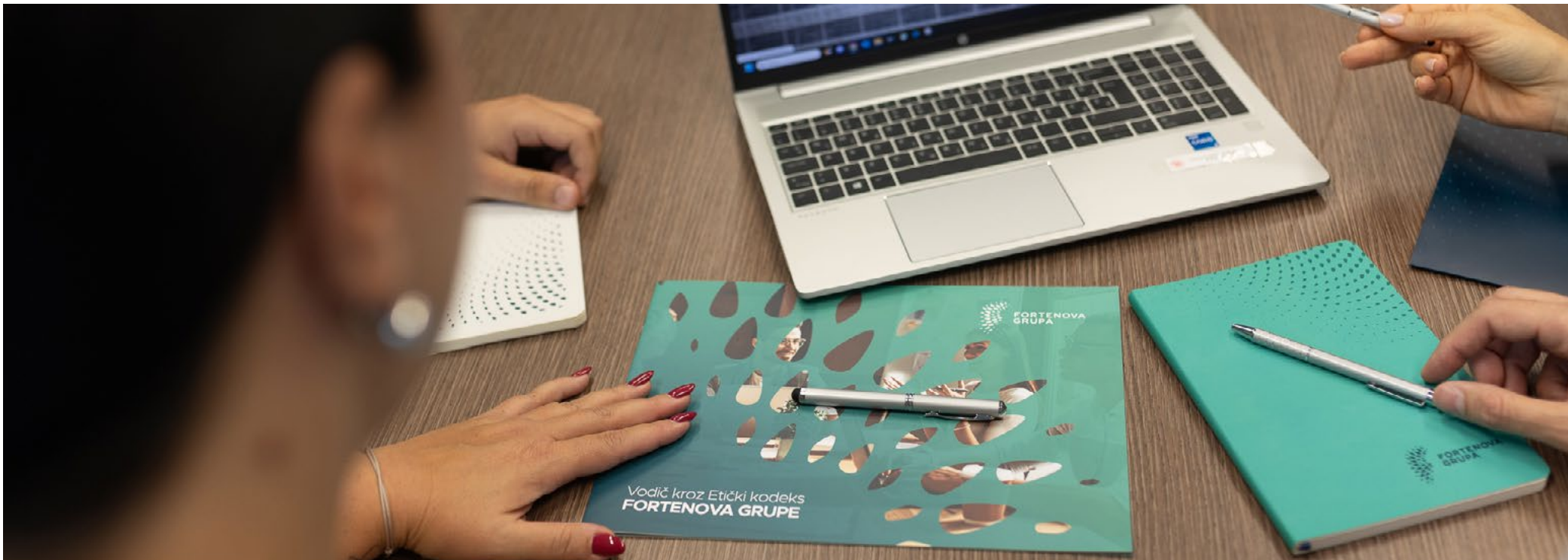
Nakon prikaza strategije, procjene utjecaja, rizika i prilika slijedi prikaz utjecaja i aktivnosti kompanije u području održivosti prikazano prema poslovnim područjima Grupe. Zbog obimnosti izvještaja i količine informacija, gotovo je nemoguće istaknuti pozitivne aktivnosti budući da ih zaista ima mnogo. Fortenova

grupa ulaže u obnovljive izvore energije, energetska učinkovitost, dobrobit životinja, zadržavanje talenata kroz programe razvoja, edukacije, pomoći s ciljem povećanja motivacije i angažiranosti zaposlenika, ulaže u zdravlje i sigurnost zaposlenika, u razvoj lokalne zajednice i mnoge druge važne teme. Smatramo da izvještaj pokazuje strateški pristup kontinuiranom poboljšanju utjecaja Fortenova grupe na okoliš i ljude te da je održivost implementirana u poslovne modele kompanija u sastavu Grupe.

Na kraju izvještaja objavljen je taksonomski izvještaj Grupe koji je napravljen prema zahtjevima Uredbe o taksonomiji te sadrži sve elemente zadane regulativom. Prikazani su udjeli održivih djelatnosti u prihodima, CapEx-u i OpEx-u s pripadajućim obrazloženjima. Rado bismo u narednim izvještajima Fortenove vidjeli detaljnije opise obveznih tablica kako bi sve djelatnosti i razlozi

određene ocjene održivosti bili u potpunosti jasni. Što se tiče pak rezultata taksonomskog izvještaja, on je vrlo jasan te ga nije potrebno dodatno komentirati.

Sumarno, pohvaljujemo Izvještaj Fortenova grupe o održivosti za 2024. godinu. Objavljeno je dovoljno informacija za usklađenost s GRI Standardima izvještavanja te je napravljen veliki korak u provedbi IRO analize te analize dvostruke materijalnosti prema ESRS standardima. U ovom procesu vidimo i najviše prostora za unapređenje i daljnji razvoj postupka utvrđivanja ključnih utjecaja i s njima povezanim rizicima i prilikama za financijske rezultate kompanije. Usprkos mogućim unapređenjima, Izvještaj je jasan i dobro strukturiran, prikazuje strateške procese primjene održivosti te predstavlja odličan primjer sadržajnog i kvalitetnog izvještavanja.

GRI indeks sadržaj

Izjava o korištenju	Fortenova grupa, d.d. izvijestila je sukladno GRI Standardima za razdoblje od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2024.
Naziv GRI 1 koji je primijenjen	GRI 1: Osnove 2021
Primijenjen GRI sektorski standard	GRI 13: Poljoprivreda, akvakultura i ribarstvo 2022

Značajne teme	
E	Dekarbonizacija / Rizici i prilike uslijed klimatskih promjena (GRI 305 Emisije), Upravljanje otpadom (GRI 306 Otpad), Energija i učinkovitost (GRI 302 Energija), Voda (GRI 303 Voda i otpadne vode), Dobrobit životinja (GRI 13)
S	Dobrobit zaposlenika (GRI 202 Prisutnost na tržištu, GRI 401 Zapošljavanje, GRI 402 Odnos zaposlenika i menadžmenta, GRI 403 Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu, GRI 404 Obuka i obrazovanje, GRI 406 Sprečavanje diskriminacije, GRI 407 Sloboda udruživanja i pregovaranja) Raznolikost i uključivost (GRI 405 Raznolikost i jednake mogućnosti)
G	Etička pitanja i antikorupcija (GRI 205 Antikorupcija)

Važne teme srednje razine značaja	
GRI 304: Biološka raznolikost 2016	
GRI 308: Procjena dobavljača u pogledu utjecaja na okoliš 2016	
GRI 413: Lokalne zajednice 2016	
GRI 417: Marketing i označavanje 2016	

GRI standard	Objava	Referenca	Izostavljene objave			Referentni broj GRI sektorski standarda
			Izostavljene objave	Razlog	Objašnjenje	
Opće objave						
GRI 2: Opće objave 2021	2-1 Informacije o organizaciji	Opće informacije i strateški pokazatelji				
	2-2 Subjekti uključeni u izvještaj o održivosti organizacije	Korporativna struktura Skraćeni nazivi kompanija Fortenova grupe za potrebe izvješća				
	2-3 Izvještajno razdoblje, učestalost izvještavanja i kontakt	Metodologija prikupljanja podataka i ispravljene objave				
	2-4 Ponovne objave informacija	Metodologija prikupljanja podataka i ispravljene objave				
	2-5 Vanjska potvrda	Ocjena stručne komisije HR PSOR-a o izvješću				
	2-6 Aktivnosti, lanac vrijednosti i drugi poslovni odnosi	Opće informacije i strateški pokazatelji Lanac opskrbe				13.23.1
	2-7 Zaposlenici	Socijalni pokazatelji				
	2-8 Radnici koji nisu zaposlenici	Socijalni pokazatelji				
	2-9 Struktura upravljanja i sastav	Strategija, upravljanje, rizici i analiza značajnosti Korporativno upravljanje	c - ii, vi, viii	Informacije nepotpune	Podaci se trenutno ne vode na takav način	
	2-10 Imenovanje i izbor najvišeg tijela upravljanja	Načela odabira članova Upravnog odbora Načela odabira Izvršnih direktora	b - ii, iii	Informacije nepotpune	Podaci se trenutno ne vode na takav način	
	2-11 Predsjednik najvišeg tijela upravljanja	Članovi Upravnog odbora Izvršni direktori				

GRI standard	Objava	Referenca	Izostavljene objave			Referentni broj GRI sektorski standarda
			Izostavljene objave	Razlog	Objašnjenje	
GRI 2: Opće objave 2021	2-12 Uloga najvišeg tijela upravljanja u nadgledanju upravljanja	Strategija, upravljanje, rizici i analiza značajnosti				13.23.1
	2-13 Delegiranje odgovornosti za upravljanje utjecajima	Strategija, upravljanje, rizici i analiza značajnosti				
	2-14 Uloga najvišeg tijela upravljanja u izvještavanju o održivosti	Strategija, upravljanje, rizici i analiza značajnosti				
	2-15 Sukob interesa	Upravljanje sukobom interesa				
	2-16 Komunikacija pitanja od posebne zabrinutosti	Etički kodeks				
	2-17 Kolektivno znanje najvišeg tijela upravljanja	Strategija, upravljanje, rizici i analiza značajnosti				
	2-18 Procjena učinka najvišeg tijela upravljanja	Strategija, upravljanje, rizici i analiza značajnosti Izvršni direktori				
	2-19 Politike nagrađivanja	Nagrađivanje članova Upravnog odbora Ključni pokazatelji 2024.: G		Informacije nepotpune	Politika nagrađivanja i putovanja se trenutno nalazi u procesu ažuriranja.	
	2-20 Proces određivanja naknada	Nagrađivanje članova Upravnog odbora	a, b	Informacije nepotpune	Politika nagrađivanja i putovanja se trenutno nalazi u procesu ažuriranja.	
	2-21 Ukupni godišnji omjer naknada		a, b, c	Informacije nepotpune	Fortenova grupa prikuplja podatke o omjeru godišnjih naknada koristeći metodologiju ESRS-a te dodatno analizira razlike plaća žena i muškaraca no još ne objavljuje ove podatke.	

GRI standard	Objava	Referenca	Izostavljene objave			Referentni broj GRI sektorski standarda
			Izostavljene objave	Razlog	Objašnjenje	
GRI 2: Opće objave 2021	2-22 Izjava o strategiji održivog razvoja	Pismo glavnog izvršnog direktora i člana Upravnog odbora				13.23.1
	2-23 Obveze korporativne politike	Strategija, upravljanje, rizici i analiza značajnosti Usklađenost poslovanja i korporativne politike Ljudska prava Ugrađivanje obveza korporativnih politika	c	Nije primjenjivo	Interne politike nisu javno dostupne, odnosno dostupne su internim dionicima. Ljudska prava definirana su Etičkim kodeksom Grupe i Kodeksom poslovnog ponašanja dobavljača. Etički kodeks i Kodeks poslovnog ponašanja su javno objavljeni.	
	2-24 Ugrađivanje obveza korporativne politike	Ugrađivanje obveza korporativnih politika				
	2-25 Procesi remedijacije negativnih utjecaja	Procesi ublažavanja i sprječavanja negativnih utjecaja Prijavljivanje nepravilnosti i neetičnog ponašanja u Fortenova grupi Ostali kanali prijave nepravilnosti unutar Fortenova grupe	e	Informacije nepotpune	Nije uspostavljen mehanizam prikupljanja, obrade i izvještavanja o učinkovitosti žalbenih mehanizama.	
	2-26 Mehanizmi za traženje savjeta i izražavanje zabrinutosti	Prijavljivanje nepravilnosti i neetičnog ponašanja u Fortenova grupi Ostali kanali prijave nepravilnosti unutar Fortenova grupe				
	2-27 Usklađenost sa zakonima i propisima	Procesi ublažavanja i sprječavanja negativnih utjecaja				
	2-28 Članstvo u udruženjima	Članstva				
	2-29 Pristup uključivanju dionika	Uključivanje dionika i procjena značajnosti				
	2-30 Kolektivni ugovori	Sloboda udruživanja				

GRI standard	Objava	Referenca	Izostavljene objave			Referentni broj GRI sektorski standarda
			Izostavljene objave	Razlog	Objašnjenje	
Materijalne teme						
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-1 Proces određivanja materijalnih tema	<u>Uključivanje dionika i procjena značajnosti</u>				
	3-2 Popis materijalnih tema	<u>Uključivanje dionika i procjena značajnosti</u>				
Ekonomski učinak						
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3 Upravljanje materijalnim temama	<u>Financijski pokazatelji</u>				
GRI 201: Ekonomski učinak 2016	201-1 Izravna stvorena i distribuirana ekonomska vrijednost	<u>Stvaranje ekonomske vrijednosti</u>				
	201-2 Financijske posljedice i drugi rizici i prilike vezani uz klimatske promjene	<u>Klimatski rizici</u>	iii, iv	Informacije nepotpune	Analiza rizika i prilika je provedena no podaci o objavama Financijske posljedice rizika ili prilike prije poduzimanja mjera i Troškovi mjera poduzetih radi upravljanja rizikom ili prilikom su još u fazi analize te metodološkog usklađivanja	
	201-4 Financijska pomoć primljena od vlade	<u>Financijska pomoć primljena od vlade</u>				
Prisutnost na tržištu						
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3 Upravljanje materijalnim temama	<u>Socijalni pokazatelji</u>				
	202-2 Udio višeg menadžmenta zaposlenog iz lokalne zajednice	<u>Dobrobit zaposlenika</u>				

GRI standard	Objava	Referenca	Izostavljene objave			Referentni broj GRI sektorski standarda
			Izostavljene objave	Razlog	Objašnjenje	
Praksa nabave						
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3 Upravljanje materijalnim temama	Lanac opskrbe				
GRI 204: Praksa nabave 2016	204-1 Udio izdataka na lokalne dobavljače	Lokalna nabava ostvaruje pogodnosti za cijeli lanac opskrbe	a	Informacije nepotpune		
Anti-korupcija						
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3 Upravljanje materijalnim temama	Usklađenost poslovanja i korporativne politike				13.25.1, 13.26.1
GRI 205: Antikorupcija 2016	205-1 Poslovne djelatnosti za koje je izvršena procjena izloženosti riziku od korupcije	Usklađenost poslovanja i korporativne politike Suzbijanje korupcije				13.26.2
	205-2 Komunikacija i obuka o anti-korupcijskim politikama i postupcima	Suzbijanje korupcije				
	205-3 Potvrđeni slučajevi korupcije i poduzete mjere	Ključni pokazatelji 2024.				
Ponašanje protivno načelu slobodnog tržišnog natjecanja						
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3 Upravljanje materijalnim temama	Suzbijanje korupcije				
GRI 206: Ponašanje protivno načelu slobodnog tržišnog natjecanja 2016	206-1 Ukupan broj pravnih postupaka pokrenutih zbog ponašanja u suprotnosti s načelom slobode tržišnog natjecanja, antitrustovske i monopolističke prakse	Ključni pokazatelji 2024.				

GRI standard	Objava	Referenca	Izostavljene objave			Referentni broj GRI sektorski standarda
			Izostavljene objave	Razlog	Objašnjenje	
Porezi						
GRI 207: Porezi 2019	207-1 Pristup porezima	<u>Upravljanje porezima i poreznim rizicima</u>				
	207-2 Upravljanje porezima, kontrola i upravljanje rizicima	<u>Upravljanje porezima i poreznim rizicima</u> <u>Etički kodeks</u>	i, iv	Informacije nepotpune	Porezna politika nije javno dostupna	
	207-3 Uključivanje dionika i upravljanje pitanjima koja se odnose na poreze	<u>Upravljanje porezima i poreznim rizicima</u> <u>Etički kodeks</u>	c	Informacije nepotpune	Određeni porezni podaci dostupni su u sklopu financijskog izvještavanja, a temeljem zakonske regulative. Financijski izvještaj dostupan je na stranicama FINA-e.	
Materijali						
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3 Upravljanje materijalnim temama	<u>Strategija, upravljanje, rizici i analiza značajnosti</u> <u>Materijali i sirovine</u>				
GRI 301: Materijali 2016	301-1 Upotrijebljeni materijali prema težini ili obujmu	<u>Materijali i sirovine</u>				
	301-2 Reciklirani materijali koji spadaju u reciklirane ulazne materijale	<u>Materijali i sirovine</u>				
	301-3 Preuzeti prodani proizvodi i njihovi ambalažni materijali	<u>Opetovano korištenje materijala</u>				
Energija						
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3 Upravljanje materijalnim temama	<u>Strategija, upravljanje, rizici i analiza značajnosti</u> <u>Energija i emisije</u>				
GRI 302: Energija 2016	302-1 Potrošnja energije unutar organizacije	<u>Energija i emisije</u>		Informacije nepotpune	U Izvještaju nije izvršena pojedinačna razrada potrošnje energije za , hlađenje i paru, već je prikazana samo ukupna	

GRI standard	Objava	Referenca	Izostavljene objave			Referentni broj GRI sektorski standarda
			Izostavljene objave	Razlog	Objašnjenje	
Voda i otpadne vode						
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3 Upravljanje materijalnim temama	Strategija, upravljanje, rizici i analiza značajnosti Voda Metodologija prikupljanja podataka i ispravljene objave: Voda				13.7.1.
GRI 303: Voda i otpadne vode 2018	303-1 Interakcije s vodom kao zajedničkim resursom	Strategija, upravljanje, rizici i analiza značajnosti Voda				13.7.2.
	303-2 Upravljanje utjecajima nastalim ispuštanjem vode	Strategija, upravljanje, rizici i analiza značajnosti Voda	a - i, iii	Informacije nepotpune	U Grupi još nije odobrena politika na ovu temu.	13.7.3.
	303-3 Crpljenje vode	Strategija, upravljanje, rizici i analiza značajnosti Voda	c			13.7.4.
	303-5 Potrošnja vode	Strategija, upravljanje, rizici i analiza značajnosti Voda				13.7.6.
Biološka raznolikost						
GRI 304: Biološka raznolikost 2016	304-1 Lokacije poslovanja u vlasništvu, zakupu, pod upravom ili u neposrednoj blizini zaštićenih područja te područja visoke vrijednosti u pogledu biološke raznolikosti izvan zaštićenih područja	Ključni pokazatelji 2024.	a - vi, viii	Informacije nepotpune	Kompanija postupi u skladu s zakonskim propisima kada je riječ o trgovinama lociranim u nacionalnim parkovima te u skladu sa danim koncesijama za proizvodne djelatnosti.	

GRI standard	Objava	Referenca	Izostavljene objave			Referentni broj GRI sektorski standarda
			Izostavljene objave	Razlog	Objašnjenje	
Emisije						
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3 Upravljanje materijalnim temama	Strategija, upravljanje, rizici i analiza značajnosti Klimatske promjene				13.1.1, 13.2.1
GRI 305: Emisije 2016	305-1 Izravne emisije stakleničkih plinova (GHG) (Područje 1)	Emisije stakleničkih plinova Ključni pokazatelji 2024.				13.1.2
	305-2 Neizravne energetske emisije stakleničkih plinova (GHG) (Područje 2)	Emisije stakleničkih plinova Ključni pokazatelji 2024.				13.1.3
	305-3 Ostale neizravne emisije stakleničkih plinova (GHG) (Područje 3)	Emisije stakleničkih plinova Ključni pokazatelji 2024.				13.1.4
	305-4 Intenzitet emisija stakleničkih plinova (GHG)	Ključni pokazatelji 2024.				13.1.5
Otpad						
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3 Upravljanje materijalnim temama	Strategija, upravljanje, rizici i analiza značajnosti Otpad				13.8.1
GRI 306: Otpad 2020	306-1 Stvaranje otpada i značajni utjecaji vezani uz otpad	Otpad				13.8.2
	306-2 Upravljanje značajnim utjecajima vezanim uz otpad	Otpad	b	Informacije nepotpune	Ne provodi se u potpunosti postupak kojim se utvrđuje proces upravljanja otpadom od treće strane.	13.8.3
	306-3 Nastali otpad	Otpad				13.8.4
	306-4 Otpad preusmjeren sa zbrinjavanja	Otpad				13.8.5
	306-5 Otpad usmjeren na zbrinjavanje	Otpad				13.8.6

GRI standard	Objava	Referenca	Izostavljene objave			Referentni broj GRI sektorski standarda
			Izostavljene objave	Razlog	Objašnjenje	
Procjena dobavljača u pogledu utjecaja na okoliš						
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3 Upravljanje materijalnim temama	Lanac opskrbe				
	308-2 Negativni utjecaj dobavljačkog lanca na okoliš i poduzete mjere	Lanac opskrbe				
Zapošljavanje						
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3 Upravljanje materijalnim temama	Strategija, upravljanje, rizici i analiza značajnosti Socijalni pokazatelji				13.20.1
GRI 401: Zapošljavanje 2016	401-1 Stope novog zapošljavanja i fluktuacije zaposlenika	Dobrobit zaposlenika				
	401-2 Povlastice osigurane zaposlenicima koji rade na puno radno vrijeme, a koje nisu osigurane zaposlenicima zaposlenima privremeno ili na nepuno radno vrijeme	Ravnopravnost u dodjeljivanju pogodnosti				
	401-3 Roditeljski dopust	Pravo na rodiljini, roditeljski i očinski dopust				

GRI standard	Objava	Referenca	Izostavljene objave			Referentni broj GRI sektorski standarda
			Izostavljene objave	Razlog	Objašnjenje	
Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu						
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3 Upravljanje materijalnim temama	Strategija, upravljanje, rizici i analiza značajnosti Zdravlje i sigurnost na radu				13.19.1
GRI 403: Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu 2018	403-1 Sustav upravljanja zdravljem i sigurnošću na radnom mjestu	Zdravlje i sigurnost na radu				13.19.2
	403-2 Identifikacija opasnosti, procjena rizika i istraživanje nesreća	Zdravlje i sigurnost na radu				13.19.3
	403-3 Zdravstvene usluge na radnom mjestu	Zdravlje i sigurnost na radu				13.19.4
	403-4 Sudjelovanje radnika, savjetovanje i komunikacija o zdravlju i sigurnosti na radnom mjestu	Zdravlje i sigurnost na radu				13.19.5
	403-5 Obuka radnika o zdravlju i sigurnosti na radnom mjestu	Zdravlje i sigurnost na radu				13.19.6
	403-6 Promocija zdravlja radnika	Glavne vrste ozljeda				13.19.7
	403-7 Sprečavanje i ublažavanje utjecaja zdravlja i sigurnosti na radnom mjestu direktno povezanih s poslovnim odnosima	Aktivnosti koje se odnose na zdravlje i sigurnost na radu				13.19.8
	403-8 Radnici obuhvaćeni sustavom upravljanja zdravljem i sigurnošću na radnom mjestu	Zdravlje i sigurnost na radu				13.19.9
	403-9 Ozljede na radu	Glavne vrste ozljeda				13.19.10

GRI standard	Objava	Referenca	Izostavljene objave			Referentni broj GRI sektorski standarda
			Izostavljene objave	Razlog	Objašnjenje	
Obuka i obrazovanje						
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3 Upravljanje materijalnim temama	Strategija, upravljanje, rizici i analiza značajnosti Dobrobit zaposlenika				
GRI 404: Obuka i obrazovanje 2016	404-1 Prosječan godišnji broj sati obuke po zaposleniku	Razvoj, napredovanje i osposobljavanje zaposlenika				
	404-2 Programi za stjecanje vještina i programi koji podupiru stalnu mogućnost zapošljavanja zaposlenika	Razvoj, napredovanje i osposobljavanje zaposlenika				
	404-3 Postotak zaposlenika koji dobivaju redovitu ocjenu radnog učinka i individualnog razvoja	Povratne informacije i ocjena radnog učinka				
Raznolikost i jednake mogućnosti						
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3 Upravljanje materijalnim temama	Strategija, upravljanje, rizici i analiza značajnosti Dobrobit zaposlenika				13.15.1
GRI 405: Raznolikost i jednake mogućnosti 2016	405-1 Raznolikost upravnih tijela i zaposlenika	Korporativno upravljanje Rodna ravnopravnost				13.15.2

GRI standard	Objava	Referenca	Izostavljene objave			Referentni broj GRI sektorski standarda
			Izostavljene objave	Razlog	Objašnjenje	
Sprečavanje diskriminacije						
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3 Upravljanje materijalnim temama	Strategija, upravljanje, rizici i analiza značajnosti Dobrobit zaposlenika				
GRI 406: Sprečavanje diskriminacije 2016	406-1 Slučajevi diskriminacije i poduzete korektivne mjere	Ljudska prava Etički kodeks				13.15.4
Sloboda udruživanja i kolektivnog pregovaranja						
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3 Upravljanje materijalnim temama	Strategija, upravljanje, rizici i analiza značajnosti Dobrobit zaposlenika				13.18.1, 13.21.1
GRI 407: Sloboda udruživanja i kolektivnog pregovaranja 2016	407-1 Djelatnosti i dobavljači prepoznati kao oni kod kojih bi ostvarivanje prava na slobodu udruživanja i kolektivnog pregovaranja moglo biti ugroženo	Sloboda udruživanja	b	Nije primjenjivo	Sloboda udruživanja i pregovaranja osigurana je u potpunosti i ovo je pravo iskorišteno u 94% slučajeva, stoga nisu navedene mjere za njegovo osiguravanje	13.18.2, 13.21.2
Lokalne zajednice						
GRI 413: Lokalne zajednice 2016	413-1 Djelatnosti u kojima su provedeni uključivanje lokalne zajednice, procjene utjecaja i razvojni programi	Lokalna zajednica	a	Nije primjenjivo	Sustavno praćenje utjecaja na društvo i okoliš još nije uspostavljeno na razini Grupe, odnosno trenutno je uspostavljen samo dio tog segmenta Politikom korporativnog davanja.	13.12.2

GRI standard	Objava	Referenca	Izostavljene objave			Referentni broj GRI sektorski standarda
			Izostavljene objave	Razlog	Objašnjenje	
Zdravlje i sigurnost kupaca						
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3 Upravljanje materijalnim temama	Strategija, upravljanje, rizici i analiza značajnosti Kvaliteta, sigurnost i održivost proizvoda				13.10.1
GRI 416: Zdravlje i sigurnost kupaca 2016	416-1 Procjena utjecaja na zdravlje i sigurnost značajnih kategorija proizvoda i usluga	Lansiranje novih proizvoda i poboljšanje postojećeg asortimana				13.10.2
	416-2 Slučajevi nepridržavanja propisa u vezi s utjecajima proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost	Analize zdravstvene ispravnosti i inspekcijski nadzori				13.10.3
Marketing i označavanje						
GRI 3: Materijalne teme 2021	3-3 Upravljanje materijalnim temama	Kvaliteta, sigurnost i održivost proizvoda				
GRI 417: Marketing i označavanje 2016	417-1 Vrsta podataka o proizvodu i usluzi i označavanje	Označavanje proizvoda i usluga	a-ii, iv, b	Informacije nepotpune	Podaci se trenutno ne vode po kriterijima Objave 417-1, Prilikom označavanja proizvoda kompanije se rukovode svim važećim zakonima i propisima vodeći računa o sigurnosti potrošača	
	417-2 Slučajevi nepridržavanja propisa i dobrovoljnih kodeksa u vezi s podacima o proizvodu i usluzi te označavanju	Označavanje proizvoda i usluga				

GRI standard	Objava	Referenca	Izostavljene objave			Referentni broj GRI sektorski standarda
			Izostavljene objave	Razlog	Objašnjenje	
Održiva poljoprivreda						
GRI 13.4: Zdravlje tla	3-3 Upravljanje materijalnim temama	<u>Održive poljoprivredne prakse</u>				13.5.1
GRI 13.6: Upotreba pesticida	3-3 Upravljanje materijalnim temama	<u>Održive poljoprivredne prakse</u>				13.6.1
	13.6.2. Upotreba pesticida prema razinama toksičnosti	<u>Održive poljoprivredne prakse</u>	13.6.2	Nepotpune informacije	Pokrenute su inicijative smanjenje mineralnih gnojiva i pesticida na razini Grupe.	13.6.2
GRI 13.9: Sigurnost proizvodnje hrane	3-3 Upravljanje materijalnim temama	<u>Održive poljoprivredne prakse</u> <u>Otpad</u>				13.9.1
	13.9 Težina nastalog otpada od hrane	<u>Otpad</u>				13.9.2
GRI 13.22: Ekonomska inkluzija	3-3 Upravljanje materijalnim temama	<u>Lokalna nabava ostvaruje pogodnosti za cijeli lanac opskrbe</u> <u>Stvaranje ekonomske vrijednosti za dionike</u>				
Zdravlje i dobrobit životinja na farmama						
GRI 13.11: Zdravlje i dobrobit životinja na farmama	3-3 Upravljanje materijalnim temama	<u>Dobrobit životinja</u>				13.11.1